

Bashkia Tropojë

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR

Vlerësimi Strategjik Mjedisor

Arduan Vllas

Raporti i Vlerësimit Strategjik Mjedisor të PPV të Bashkisë Tropojë është përgatitur në kuadrin e projektit për Hartimin e Planit të Përgjithshëm Vendor të lidhur me Planin e Buxhetit Afatmesëm – Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Tropojë.

Përgatitur nga:

AVCON - Andrian Vaso

Studio B&L me Pier Vittorio Aureli dhe Martino Tattara.

Kontakt: studio@arkitekt-bl.com

info@dogma.name

Me mbështetjen e:

TABELA E PËRMBAJTJES

1.	SEKSIONI 1: PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE	1
1.1	Hyrje	1
1.2	Kuadri i vleresimit	1
1.3	Objektivat e VSM	2
1.4	Vlerësimi Mjedisor	4
1.5	Procesi i Konsultimeve	6
1.6	Konkluzione dhe Rekomandime	6
2.	SEKSIONI 2: METODOLOGJIA	8
2.1.	Çfarë është VSM.....	8
2.2.	Kuadri Ligjor i VSM	8
2.3.	Fazat Kyç të Procesit të VSM.....	9
2.4.	Metodologjia për hartimin e raportit të VSM.....	10
3.	SEKSIONI 3: PËRSHKRIM I PËRGJITHSHËM I PLANIT	13
3.1.	Vizioni dhe Objektivat Kryesore.....	13
3.2.	Kuadri Ligjor dhe Rregullator	16
3.3.	Lidhja me Politika dhe Dokumenta të Tjera.....	17
3.4.	Konsiderata mbi Planet e Niveleve të Tjera	19
4.	SEKSIONI 4: PËRSHKRIMI I GJENDJES AKTUALE DHE VEÇORIVE TË MJEDISIT	21
4.1.	Toka.....	21
4.1.1.	Morfologjia.....	21
4.1.2.	Karakteristikat e tokës	23
4.1.3.	Erozioni i tokës	23
4.1.4.	Sizmiciteti	25
4.2.	Ajri.....	26
4.2.1.	Shkaqet kryesore të ndotjes së ajrit	26
4.2.2.	Ndotsit e ajrit	27
4.3.	Faktoret Klimatike	28
4.3.1.	Gazrat me efekt sere	30
4.3.2.	Permytjet	30
4.4.	Uji.....	32
4.5.	Biodiversiteti	34
4.5.1.	Pershkrimi i habitateve	34
4.5.2.	Mbulesa Bimore / Pyjet	38
4.5.3.	Bimët Mjekësore	39

4.5.4.	Fauna.....	39
4.6.	Mbetjet	41
4.7.	Zhurma	44
4.8.	Popullsia dhe asetet materiale	44
4.9.	Trashegimia Kulturore.....	48
4.10.	Peizazhi	51
5.	SEKSIONI 5: TENDENCAT E MUNDSHME NE TE ARDHMEN, PA PLANIN (ALTERNATIVA "0")	53
5.1.	Toka.....	53
5.2.	Ajri.....	53
5.3.	Faktoret Klimatike.....	53
5.3.1.	Pershtatja ndaj ndryshimeve klimatike.....	53
5.3.2.	Masat zbutese ndaj ndryshimeve klimatike	54
5.4.	Uji.....	54
5.5.	Biodiversiteti	54
5.6.	Mbetjet	55
5.7.	Zhurma.....	55
5.8.	Popullsia dhe asetet materiale	55
5.9.	Trashegimia Kulturore.....	56
5.10.	Peizazhi	56
6.	SEKSIONI 6: BAZA PER PERGATITJEN E VLERESIMIT MJEDISOR	57
6.1.	Percaktimi i Objektivave Mjedisore	57
6.1.1.	Detyrimet e specifikuar ne konventat e ratifikuara dhe ne direktivat respektive te BE-se, si dhe ne dokumentat strategjike te Shqiperise.....	Error! Bookmark not defined.
6.1.2.	Identifikimi i ndikimeve mjedisore.....	67
6.2.	Metodika e vleresimit te ndikimit ne mjedis	68
6.2.1.	Vleresimi i Impakteve Kumulative te Programeve/Planeve/Projekteve Specifike	76
7.	SEKSIONI 7: VLERESIMI I PERPUTHSHMERISE SE OBJEKTIVAVE.....	78
8.	SEKSIONI 8: VLERESIMI I PROGRAMEVE/PLANEVE/PROJEKTEVE SPECIFIKE	82
9.	SEKSIONI 9 VLERESIMI I NDIKIMEVE MJEDISORE.....	94
9.1.	Vleresimi i pasojave nga zbatimi i Planit dhe ndikimet e pasojave te zbatimit te Planit per realizimin e objektivave mjedisore te Planit.....	94
9.1.1.	Toka.....	94
9.1.2.	Ajri	95
9.1.3.	Faktoret klimatike	96
9.1.4.	Uji	97
9.1.5.	Natyra.....	98

9.1.6.	Mbetjet	100
9.1.7.	Ndotja prej zhurmes	101
9.1.8.	Popullsia dhe asetet materiale	102
9.1.9.	Trashegimia kulturore	103
9.1.10.	Peizazhi	103
9.1.11.	Konkluzion mbi vleresimin	104
9.2.	Impaktet Kumulative.....	108
9.2.1.	Impaktet Kumulative te Projekteve Specifike	108
9.3.	Impaktet Nderkufitare	133
10.	SEKSIONI 10. UDHËZIME DHE MASAT ZBUTËSE	134
10.1.	Toka.....	134
10.2.	Ajri.....	135
10.3.	Faktoret klimatike	136
10.3.1.	Masat zbutese ndaj ndryshimeve klimaterike	136
10.3.2.	Pershtatja ndaj ndryshimeve klimatike.....	137
10.4.	Uji	138
10.5.	Mjedisi Natyror	139
10.6.	Mbetjet	141
10.7.	Zhurmat.....	141
10.8.	Popullsia dhe asetet materiale	143
10.9.	Trashegimia kulturore	143
10.10.	Peizazhi	144
10.10.1.	Strategjia e Peizazhit	144
10.10.2.	Masat e pergjithshme zbutese ndaj peizazhit.....	144
10.10.3.	Faza e ndertimit	145
11.	SEKSIONI 11: MONITORIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS	146
12.	SEKSIONI 12: PROCESI I KONSULTIMEVE	151
13.	SEKSIONI 13: KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME	152
12	SHTOJCAT	155
	SHTOJCA 01: Minutat e Takimeve Konsultative.....	155
	SHTOJCA 02: Minutat e Dëgjësës Publike	214
	SHTOJCA 03: Planet/Programet/Projektet Specifike të Karakterit „SOFT“	232
	SHTOJCA 04: Bibliografi dhe Referenca	236

Figurat

Figura 1 - Harta Fizike e Shqipërisë	22
Figura 2-Harta gjeologjike e Shqipërisë dhe Harta tektonike	23
Figura 3 - Harta e erozionit dhe Harta e rrezikut gjeologjik në Shqipëri	25
Figura 4 - Harta e rrezikut sizmik dhe Harqet kryesore sizmike	26
Figura 5 - Vlerat mesatare vjetore te PM 2.5.....	28
Figura 6: Tendenca gjate 6 viteve te fundit per PM2.5.....	28
Figura 7 - Ndryshimet vjetore te temperatures ne zonen veriore te Shqipërise.....	29
Figura 8 - Ndryshimet vjetore te rreshjeve ne zonen veriore te Shqipërise.....	29
Figura 9-Harta e permytjeve ne Shqiperi.....	31
Figura 10: Habitatet e pranishëm në Parkun Kombëtar Lugina e Valbonës, Rezervën Strikte Natyrore Lumi i Gashit dhe Parkun Natyror Rajonal Nikaj-Mërtur	37
Figura 11: Popullsia sipas NJQV-ve	44
Figura 12: Dendësia e popullsisë sipas NJQV	44
Figura 13: Pesha ndaj PBB-së sipas rajoneve statistikore, viti 2012	45
Figura 14: Vlera e shtuar për periudhën 2009-2012 sipas sektorëve të ekonomisë	45
Figura 15: Bizneset sipas sektorëve	46
Figura 16: Harta e trashëgimise kulturore ne Shqiperi.....	48
Figura 17: Harta fizike e Shqiperise.....	51
Figura 18-Harta Kumulative e Zonave te Mbrojtura.....	112
Figura 19-Harta Kumulative e Cilesise se Ujit	116
Figura 20-Harta Kumulative e Peizazhit dhe Trashëgimise Kulturore	120
Figura 21-Harta Kumulative e Menaxhimit te Mbetjeve	125
Figura 22-Harta Kumulative e Ndryshimeve Klimatike	130

Tabelat

2-1_Fazat kyç të procesit të VSM.....	9
3-1_Përmbledhje e dokumentacionit të konsultuar.....	17
4-1_Parashikimet për ndryshimin e temperaturave (°C) për horizonte të ndryshme kohore	29
4-2_Lendet ozonholluese ne vite.....	30
4-3_Prurja mesatare mujore e Lumit të Valbonës.....	32
4-4_Prurja mesatare mujore e Lumit të Gashit	34
4-5_Llojet e habitateve në zonë sipas klasifikimit të Natura 2000.....	36
4-6_Numri i popullsisë, numri i familjeve që u ofrohet shërbimi, 2011-2013.....	41
4-7_Shërbimi i pastrimit sipas % e sipërfaqes së mbuluar, frekuencës së pastrimit në NJA-të	41
4-8_Sasia e mbetjeve në ton sipas llojeve në NJA-të	42
4-9_Sektori i shëndetësisë	45
4-10_Monumentet natyrore.....	49
6-1_Lidhja mes sektoreve te mjedisit dhe objektivave mjedisore si dhe dokumentat perkates te planeve, programeve apo politikave mjedisore.....	58
6-2_Identifikimi i ndikimeve potenciale mjedisore	67
6-3_Simbolet e Vleresimit te Impakteve	77
7-1_Grafiku i vleresimit te nivelit te perputhshmerise mes objektivave	78
7-2_Vleresimi i perputhshmerise se Objektivave dhe Programeve Strategjike të Planit me Objektivat Mjedisore	79
8-1_Projekte Specifike qe pritet te shkaktojne Ndikime ne Mjedis	83
8-2_Krahasimi i projekteve specifike ne kuadrin e perputhshmerise se tyre me objektivat mjedisore; perqindjet e ndikimeve te vleresuara	89
9-1_Indikatorët kryesorë kumulative dhe synimet lidhur me cilesine e ajrit ne Shqiperi.....	96
9-2_Prezantimi i perputhshmerise se objektivave mjedisore me projektet individuale te Planit	105
9-3_Lista e grup-projekteve te Planit.....	109
9-4_Efektet e pritshme kumulative te projekteve specifike - Zonat e Mbrojtura	113
9-5_Efektet e pritshme kumulative te projekteve specifike - Cilesia e ujit	117
9-6_Efektet e pritshme kumulative te projekteve specifike - Peizazhi dhe Trashegimia Kulturore... ..	121
9-7_Efektet e pritshme kumulative te projekteve specifike - Menaxhimi i mbetjeve	126
9-8_Efektet e pritshme kumulative te projekteve specifike – Ndryshimet klimatike	131
9-9_Prezantimi i impakteve nderkufitare	133
11-1_Monitorimi i ndikimeve në mjedis prej zbatimit të planit.....	148

SHKURTIME

BE	Bashkimi Evropian
BER	Burimet e Energjisë së Rinovueshme
BMA	Bimet medicinale dhe aromatike
CFC	Klorfluorkarbonet
GHG	Shkarkimet e gazeve serë
INSTAT	Instituti i Statistikave
IPA	Instrumenti për Asistencën e Para-Anëtarësimit
ITUN	Implant i Trajtimit të Ujërave të Ndotur
IUCN	Unioni Ndërkombëtar për Ruajtjen e Natyrës
KE	Komisioni Evropian
KEE	Këshilli Ekonomik Evropian
KM	Këshilli i Ministrave
CITES	Konventa mbi Tregtinë Ndërkombëtare të Specieve të Rrezikuara të Florës dhe Faunës së Egër
Konventa e Espoo	Konventa për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis në Kontekst Ndërkufitar së bashku me Amendimet dhe Protokollet
LAeq	Niveli i zhurmave urbane
MM	Ministria e Mjedisit
NATURA 2000	Rrjeti i zonave të mbrojtura të natyrës në territorin e Bashkimit Evropian
NBSAP	Strategjia Kombëtare e Biodiversitetit dhe Plani i Veprimit
NJA	Njësi Administrative
OM	Objektiv Mjedisor
OSHEE	Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike
PBB	Prodhimi i Brendshëm Bruto
PKIE	Plani Kombëtar për Integrimin Evropian
PKPZM	Programi Kombëtar i Punës për Zonat e Mbrojtura
SEIZP	Sistemi Evropian i Informacionit për Zjarret në Pyjet
SKMIU	Strategjia Kombëtare për Menaxhimin e Integruar të Ujërave
SKMM	Strategjia Kombëtare për Menaxhimin e Mbetjeve
SKZHI	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2014-2020
UNDP	Programi i Kombeve të Bashkuara për Zhvillim
UNEP	Programi i Kombeve të Bashkuara për Mjedisin
UNESCO	Organizata për Edukim, Shkencë dhe Kulturë e Kombeve të Bashkuara
UNFCCC	Konventa Kuadër e Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave
VNM	Vlerësim i Ndikimit në Mjedis
VSM	Vlerësimi Strategjik Mjedisor

SEKSIONI 1: PËRMBLEDHJE JO-TEKNIKE

1.1 Hyrje

Vizioni

Vendosur në Shqipërinë Veri-Lindore, Tropoja është një nga rajonet më pak të njohura të vendit. Territori i saj malor mbetet gjerësisht i panjohur për shumicën e shqiptarëve, por ka fituar vëmendjen e turistëve të huaj, veçanërisht hiker-ve evropianë, që e vizitojnë rajonin për të shijuar kushtet e saj natyrore të paprekura dhe shtigjet alpine.

Mundësia për të krijuar vizionin e ardhshëm për Tropojën është një mundësi unike për të ngritur strategji, veprime dhe projekte konkrete që e bëjnë Tropojën një rajon unik, ku zhvillimi i ardhshëm socio-ekonomik bazohet në ndërlidhjen e kujdesshme midis përmirësimit, mbrojtjes dhe përdorimit të resurseve të saj territoriale. Vizioni për të ardhmen e Tropojës bazohet në leximin e kujdesshëm të aseteve lokale të rajonit dhe në kuptuarit se shfrytëzimi i tyre duhet të bëhet në përfitim të ekonomisë dhe popullsisë vendase, pa cënuar vlefshmërinë dhe mundësinë e përdorimit të tyre në të ardhmen.

Objektivat Strategjike (OS)

- OS1. Mbrojtja e mjedisit
- OS2. Ruajtja e aseteve kulturore dhe natyrore
- OS3. Zhvillimi i turizmit
- OS4. Përmirësimi i bujqësisë dhe blegtorisë
- OS5. Përmirësimi i aksesueshmërisë së territorit dhe lidhjet e brendshme
- OS6. Konsolidimi i zonave urbane dhe rurale
- OS7. Përditësimi dhe implementimi i infrastrukturës bazike urbane
- OS8. Përmirësimi i bashkëpunimit ndër-kufitar

Për secilën nga objektivat strategjike, PPV përcakton programet strategjike dhe veprimet prioritare përkatëse. Për secilin veprim prioritar plani përcakton disa programe/plane/projekte specifike, të cilat janë analizuar në seksionet përkatës të VSM (Seksioni 8).

1.2 Kuadri i vlerësimit

Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është një nga instrumentet kyç për integrimin e çështjeve mjedisore dhe parimeve të zhvillimit të qëndrueshëm në planifikimin strategjik dhe vendim-marrjen. Ai është një mjet i njohur globalisht për planifikimin me pjesëmarrje që përdoret për të analizuar dhe përfshirë çështjet e mjedisit në politikat, planet dhe programet e propozuara.

Vlerësimi Strategjik Mjedisor mund të kuptohet si "një proces sistematik i cili parashikon dhe vlerëson efektet e mundshme mjedisore gjatë hartimit të një plani apo programi, me qëllim adresimin e këtyre efekteve në mënyrë të përshtatshme që në fazat më të hershme të vendim-marrjes".

Kuadri ligjor i VSM-së përfshin në mënyrë të detyrueshme Ligjin Shqiptar për VSM-në, ndërkohë që, për të qenë koherent, nuk është lënë mënjanë edhe kuadri ligjor ndërkombëtar. Referencat përkatëse ligjore janë dhënë më poshtë:

- ❖ *Ligji nr. 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor"*
- ❖ *Direktiva 2001/42/EC e Komisionit Evropian*
- ❖ *Protokolli i VSM-së i hartuar dhe miratuar në Konventën e Espoo (UNECE)*

1.3 Objektivat e VSM

Bazuar në analizën e:

- detyrimeve të specifikuar në konventat e ratifikuara dhe në direktivat respektive të BE-së, si dhe në dokumentat strategjike të Shqipërisë,
- situatës ekzistuese të mjedisit, dhe
- ndikimeve potenciale mjedisore që mund të shkaktohen nga aktivitetet e parashikuara në Plan

raporti i VSM-së përcakton sektorët më të rëndësishëm mjedisorë dhe objektivat mjedisore si më poshtë:

➤ Toka

Objektiva Mjedisore 1 (OM 1): Garantimi i menaxhimit dhe përdorimit të qëndrueshëm të tokës dhe mbrojtja e saj.

Objektiva Mjedisore 2 (OM 2): Parandalimi i shfrytëzimit të burimeve natyrore, duke rritur nivelin e përdorimit të materialeve të riciklueshme nga mbetjet që gjenerohen gjatë ndërtimit / rehabilitimit të infrastrukturës.

Ndikimet Potenciale:

- fragmentimi i zonave me aktivitet të dendur bujqësor apo zona pyjore
- përdorimi i burimeve të energjisë së rinovueshme dhe karburanteve 'bio'
- administrimi i mbetjeve të gjeneruara nga aktivitetet e ndërhyrjeve infrastrukturore

➤ Ajri

Objektiva Mjedisore 3 (OM 3): Garantimi i arritjes së objektivave afatgjata për sasi të vjetore të shkarkimeve të ndotësve, për të arritur përputhshmërinë me kufijtë maksimalë të lejueshëm nga BE për shkarkimet e ndotësve atmosferikë.

Ndikimet Potenciale:

- emetimi i ndotësve në ajer, të cilët kanë ndikime të dëmshme tek ekosistemet dhe biodiversiteti
- emetimi i ndotësve për të cilët janë përcaktuar kufijtë e sipërm në nivel kombëtar
- ndikimi në shendet (sistemi respirator) në rastet e një pranie të lartë të ndotësve në ajer

➤ Faktorët klimatike

Objektiva Mjedisore 4 (OM 4): Adoptimi i infrastrukturës në përgjigje të ndryshimeve klimatike dhe reduktimi i sasive vjetore të emetimeve të gazeve serë në nivelet e përcaktuara në SKZHI II.

Ndikimet Potenciale:

- ndjeshmëria e rrjeteve dhe strukturave ndaj situatave ekstreme të motit
- emetimet e gazrave 'serë' që shkaktohen nga djegia e karburanteve

➤ Uji

Objektiva Mjedisore 5 (OM 5): Kufizimi i efekteve negative mbi ujërat nëntokësore, ujërat sipërfaqësore dhe burimet e ujit të pijshëm.

Ndikimet Potenciale:

- siguria nga përmytjet
- ndikimet e substancave të rrezikshme në cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore, në rast të derdhjeve aksidentale të tyre
- ndikimet tek ujësjellësat dhe cilësia e ujit të pijshëm

➤ Mjedi natyror

Objektiva Mjedisore 6 (OM 6): Garantimi i kohezionit të popullatave dhe mbrojtjes së biodiversitetit.

Objektiva Mjedisore 7 (OM 7): Ruajtja e zonave që kanë një status të veçantë mbrojtjeje, prej aktiviteteve me ndikime të konsiderueshme.

Ndikimet Potenciale:

- fragmentimi i habitateve
- ndikim në linjat e migrimit të kafshëve
- ndikim në integritetin dhe funksionalitetin e zonave të mbrojtura dhe të zonave të Natura 2000
- ndikime mbi tipologjinë dhe cilësitë e veçorive të çmuara natyrore

➤ *Mbetjet*

Objektiva Mjedisore 8 (OM 8): Kompletimi tërësor i infrastrukturës së landfill-it dhe qendrave të transferimit të mbetjeve dhe njëkohësisht reduktim i sasisë së depozitimit të mbetjeve në landfill nëpërmjet proceseve të reduktimit dhe rritjes së riciklimit e ripërdorimit.

Ndikimet Potenciale:

- ndikimet nga vend depozitimë të hapura (të ligjshme dhe të paligjshme)
- kapacitet i pamjaftueshëm i zonës ekzistuese të grumbullimit të mbetjeve / mungesa e landfill-it
- mbetjet inerte, mbetjet e rrezikshme dhe mbetjet e kafshëve nuk trajtohen sipas kërkesave ligjore
- ndarja në burim e mbetjeve / riciklimi / kompostimi.

➤ *Zhurma*

Objektiva Mjedisore 9 (OM 9): Reduktimi i ndotjes së zhurmes/akustike dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE dhe OBSH.

Ndikimet Potenciale:

- ndotja akustike që shkaktohet gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit të infrastrukturës përkatëse dhe ndikimi tek shëndeti i njerëzve

➤ *Popullsia dhe asetet materiale*

Objektiva Mjedisore 10 (OM 10): Përmirësimi i kohezionit social, sigurisë së jetesës dhe lëvizshmërisë së qëndrueshme.

Ndikimet Potenciale:

- ndikime mbi asetet materiale për shkak të nevojës për hapësirë
- aksesibiliteti dhe lidhjet mes zonave të ndryshme
- ndikimet që lidhen me sigurinë rrugore

➤ *Trashëgimia Kulturore*

Objektiva Mjedisore 11 (OM 11): Ruajtja e shtrirjes, përmbajtjes dhe veçorive të zonave dhe strukturave të trashëgimisë kulturore.

Ndikimet Potenciale:

- ndikime në elementet e trashëgimisë kulturore

➤ *Peizazhi*

Objektiva Mjedisore 12 (OM 12): Garantimi i ruajtjes së peizazheve të veçanta dhe zonave peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar dhe krijimi i një imazhi peizazhi me cilësi të lartë.

Ndikimet Potenciale:

- ndryshimi i peizazhit dhe i veçorive pamore të hapësirës

Ndikimet e rëndësishme në mjedis dhe objektivat mjedisore janë analizuar dhe vlerësuar sipas shkalleve të mëposhtme:

- A – s'ka ndikim/ndikim pozitiv
- B – ndikim i parëndësishëm
- C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse
- D – ndikim i rëndësishëm
- E – ndikim shkatërrues
- X – vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur

Vlerësimi i ndikimeve të Planit sipas shkallës A, B dhe C do të thote që ndikimet e zbatimit të Planit ndaj arritjes së objektivave mjedisore janë të pranueshme. Ndikimet e parëndësishme janë vlerësuar me B, ndërsa ndikimet që bëhen të pranueshme vetëm pas zbatimit të masave zbutëse përkatëse, janë vlerësuar me C. Shkallët D dhe E nënkuptojnë se ndikimet e zbatimit të Planit ndaj arritjes së objektivave mjedisore janë të papranueshme.

1.4 Vlerësimi Mjedisor

Në përgjithësi, në këndvështrimin e përputhshmërisë me objektivat mjedisore, objektivat dhe programet strategjike të Planit, janë si më poshtë:

- 4 programe strategjike të Planit përputhen plotësisht me objektivat mjedisore
- 9 programe strategjike të Planit përputhen pjesërisht me objektivat mjedisore
- Për 19 programe strategjike të Planit lidhja mes tyre dhe objektivave mjedisore është e zbehtë
- 2 programe strategjike të Planit nuk lidhen me objektivat mjedisore

Në këndvështrimin e lidhjes mes programeve strategjike të Planit dhe objektivave mjedisore, vërehet një diversifikim i përputhshmërisë sipas fushave përkatëse mjedisore. Konkretisht:

- Programet që lidhen me Mbrojtjen e Mjedisit dhe Bashkëpunimin Ndërkufitar kanë klasifikimin më të lartë në nivelin e përputhshmërisë me objektivat mjedisore.
- Programet që lidhen me Ruajtjen e Vlerave Kulturore, Fuqizimin e Bujqësisë dhe Blegtorisë, dhe me Përmirësimin e Aksesueshmërisë në Territor dhe në Lidhjet e Brendshme kanë klasifikimin më të ulët në nivelin e përputhshmërisë me objektivat mjedisore. Sidoqoftë, secili prej këtyre programeve është në përputhshmëri të plotë me të paktën 2 objektiva mjedisore.
- Katër programe strategjike, specifiku: ruajtja (konservimi) i biodiversitetit, ndikimi i ndryshimeve klimatike, mbrojtja e biodiversitetit në nivel ndërkufitar dhe mbështetja e zhvillimit socioekonomik në nivel ndërkufitar, janë në përputhshmëri të plotë me të gjitha objektivat mjedisore, duke marrë rezultatin maksimal të mundshëm.
- Dy programe, specifiku: promovimi i bashkëpunimit, dhe sigurimi i çertifikimit të prodhimeve vendase, të cilat i përkasin objektivit strategjik "Fuqizimi i Bujqësisë dhe Blegtorisë", nuk lidhen me asnjë prej objektivave mjedisore.

Edhe në këndvështrimin e lidhjes mes objektivave mjedisore dhe programeve strategjike të Planit diversifikimi i përputhshmërisë është i lartë. Konkretisht:

- Objektiva mjedisore 1 që lidhet me menaxhimin e tokës, dhe objektiva 10 që lidhet me popullsinë, janë në përputhshmëri të plotë me pjesën më të madhe të programeve strategjike të planit.
- Të gjitha objektivat e tjera mjedisore paraqesin një diversitet të madh lidhur me nivelin e përputhshmërisë së tyre me programet strategjike përkatëse të Planit.

Si konkluzion mund të thuhet se, në këndvështrimin e përgjithshëm, objektivat dhe programet strategjike të Planit janë në përputhje me objektivat mjedisore.

Krahasimi i projekteve specifike individuale paraqitet si më poshtë:

- Në marrëdhënie me objektivat mjedisore, të gjitha projektet specifike që lidhen me Objektivën Strategjike 1 “Mbrojtja e mjedisit” janë të pranueshme nga pikëpamja mjedisore, bile konsiderohen se do të kenë ndikime pozitive në këtë drejtim. Duhet marrë parasysh zbatimi i masave zbutëse kryesisht për projektin PM9.
- Përsa i përket Objektivës Strategjike 2 “Ruajtja e vlerave kulturore”, të gjitha projektet janë të pranueshme nga pikëpamja mjedisore, bile do të sjellin efekte pozitive në drejtim të arritjes së kësaj objektive.
- Lidhur me projektet e parashikuara për arritjen e Objektivës Strategjike 3 “Zhvillimi i turizmit” mund të thuhet se shkalla e përputhshmërisë është e lartë. Ka projekte (PT1, PT2, PT16, etj.) që janë totalisht në përputhje me objektivat mjedisore, si dhe projekte të tjera (PT7) për të cilët shkalla e përputhshmërisë së kushtëzuar është e lartë. Zbatimi i masave zbutëse për të gjithë projektet e parashikuar përbën një detyrim thelbësor për të realizuar me sukses këto projekte dhe për arritjen e objektivës përkatëse.
- Përgjithësisht, projektet e parashikuara për Objektivën Strategjike 4 “Fuqizimi i bujqësisë dhe blegtorisë”, janë në përputhshmëri të pjesshme me objektivat mjedisore, ndërkohë që dy projekte (PB5 dhe PB6) janë në përputhshmëri të lartë me këto objektiva. Përputhshmëria e pjesshme i atribuohet ndikimeve që priten të shkaktojnë projektet përkatëse dhe që kërkojnë zbatimin e masave përkatëse zbutëse.
- Përsa i përket projekteve për Objektivën Strategjike 5 “Përmirësimi i aksesueshmërisë në territor dhe në lidhjet e brendshme” duhet vënë në dukje se dy projekte, PTr5 dhe PTr8 janë në përputhshmëri të lartë me objektivat mjedisore. Të gjitha projektet e tjera kanë një përqindje të konsiderueshme përputhshmërie të pjesshme apo të kushtëzuar, për shkak të ndikimeve që priten të shkaktojnë, dhe që kërkojnë zbatimin e masave përkatëse zbutëse.
- Projektet që parashikohen për arritjen e Objektivës Strategjike 6 “Konsolidimi i qendrave urbane dhe rurale” kanë përputhshmëri të kushtëzuar me objektivat mjedisore. Për këtë arsye gjatë zbatimit të këtyre projekteve duhet që të aplikohen masat zbutëse përkatëse për të adresuar ndikimet e tyre në mjedis.
- Përsa i përket projekteve të parashikuara për arritjen e Objektivës Strategjike 7 “Përditësimi dhe krijimi i infrastrukturës bazë urbane” vihet re se shkalla e përputhshmërisë është e lartë. Kështu, projekti PI13 është plotësisht në përputhje me objektivat mjedisore, projektet PI3, PI12, PI16 kanë një shkallë të lartë përputhshmërie me objektivat mjedisore, ndërsa për projektet e tjera përputhshmëria është e pjesshme. Zbatimi i masave zbutëse, aty ku aplikohet, përbën një detyrim thelbësor për të realizuar me sukses këto projekte dhe për arritjen e objektivës përkatëse.
- Projektet e parashikuara për arritjen e Objektivës Strategjike 8 “Përmirësimi i bashkëpunimit ndërkufitar” janë në përputhshmëri të plotë me objektivat mjedisore. Përgjatë projektit PN5, i cili, duke qenë se përfshin ndërhyrje infrastrukturore, ka përputhshmëri të kufizuar, për shkak të impakteve që priten të shkaktojnë, dhe që kërkojnë zbatimin e masave përkatëse zbutëse. Për projektin PN6, përputhshmëria me objektivat mjedisore është e pjesshme.

Në përgjithësi, konkludohet se duke realizuar ndërhyrjet e duhura hapësinore dhe duke zbatuar të gjitha masat e nevojshme zbutëse (aty ku duhet), të gjitha grup-projektet janë të pranueshme nga këndvështrimi mjedisor.

1.5 Procesi i Konsultimeve

Pjesëmarrja e grupeve të interesit dhe konsultimi me ta ka qenë një pjesë integrale e procesit të hartimit të VSM-së. Përfshirja efektive e grupeve përkatëse të interesit ka kontribuar në cilësinë e vlerësimit, ka sjellë të dhëna për analizën dhe raportin e VSM-së, dhe do të mbështesë zbatimin e Planit pas miratimit të tij, si dhe do të kontribuojë në një pranim më të lehtë dhe më të zbutur të projekteve përkatëse.

Për të patur konsultime dhe pjesëmarrje efektive të grupeve të interesit është bërë identifikimi i tyre, është përcaktuar qëllimi i angazhimit të tyre dhe janë përzgjedhur mënyrat e konsultimit dhe pjesëmarrjes.

Gjatë procesit të hartimit të VSM-së janë konsultuar grupet e mëposhtme:

- Ministritë e linjës
- Autoritetet mjedisore në nivel qendror dhe rajonal/lokal
- Njësitë Administrative
- OJF-të
- Publiku i gjerë

Konsulenti ka realizuar me grupet e interesit një seri takimesh fillimisht lidhur me çështjet njohëse që do të përmbante raporti i VSM-së dhe më pas me raportin paraprak të VSM-së. Këto takime u realizuan në secilën njësi administrative të bashkisë, me qëllim mbulimin e gjithë territorit përkatës të planit. Për më tepër, takimet u realizuan në bashkëpunim me ekipin hartues të planit. Ky përafrim bëri të mundur realizimin e një procesi konsultimi të suksesshëm si në drejtimin vertikal, pra i lidhur me hierarkinë e vendim-marrjes, ashtu dhe në drejtimin horizontal i lidhur me gjithëpërfshirjen e grupeve të interesit në njësitë përkatëse.

Në vijim të procesit të konsultimit me publikun, dhe në përputhje me kërkesat ligjore mbi informimin e publikut dhe konsultimin me të lidhur me procesin e hartimit të VSM-së, në 4 shtator 2017 u mbajt dëgjesa publike për raportin e VSM për Planin. Në vijim të prezantimit të raportit të VSM-së, pjesëmarrësit ngritën një sërë çështjesh dhe sugjerimesh, të cilat u adresuan si gjatë fazës pyetje-përgjigje të dëgjesës, ashtu dhe në raportin final.

1.6 Konkluzione dhe Rekomandime

Nisur nga analiza e impakteve të projekteve strategjike në lidhje me arritjen e objektivave mjedisore mund të konkludohet sa më poshtë:

- Në përgjithësi, evidentohet që me anë të pozicionimit të përshtatshëm të aktiviteteve hapësinore dhe duke ndërmarrë gjithë masat zbutëse, të gjithë grupet e projekteve të propozuara janë të pranueshme nga këndvështrimi mjedisor.
- Gjatë zbatimit të projekteve, priten të ndodhin impakte pozitive dhe negative. Impaktet pozitive priten për ajrin dhe ndryshimet klimatike si edhe për popullsinë dhe asetet materiale.
- Përgjithësisht, shumica e impakteve negative janë të lidhura me fazën e planifikimit (pozicionimi i infrastrukturës në hapësirë dhe përgatitja e kushteve teknike të përshtatshme), pasi zona ka veçori të theksuara diverse dhe të shumta nga ana natyrore, kulturore dhe peisazhistike që mund të ndikohen konsiderueshëm prej zhvillimeve të infrastrukturës, sidomos atyre të transportit.

Në vijim raporti i VSM thekson edhe rekomandimet e mëposhtme të përgjithshme:

- ✓ Ka nevojë për të forcuar bashkëpunimin dhe koordinimin ndërmjet autoriteteve përkatëse të sektorëve të caktuar ekonomikë me autoritetet e mjedisit dhe shëndetësisë.

- ✓ Ka nevojë për integrim të mëtejshëm mjedisor të Planit me planet sektoriale dhe rajonale, me qëllim zbatimin e masave zbutëse dhe zbatimin e procedurave të parashikuara nga VSM-ja dhe VNM-të specifike.
- ✓ Ka nevojë për të siguruar infrastrukturën mjedisore dhe standardet e parashikuara për shërbimet. Kjo nevojë duhet të ndiqet me përmirësimin e praktikës së menaxhimit mjedisor të sektorëve përkatës.
- ✓ Plotësimi i standarteve mjedisore duhet të shoqërohet edhe me rritjen e portofolit financiar dhe investimeve në drejtim të menaxhimit dhe mbrojtjes së mjedisit.
- ✓ Rritja e transparencës për investimet e reja, kontrolli i shkarkimeve në ujë apo ajër, administrimi i zonave të mbrojtura, menaxhimi i mbetjeve, etj. ndihmojnë në rritjen e bashkëpunimit me publikun dhe zbatimin e politikave të parashikuara nga Plani.
- ✓ Përgatitja dhe zbatimi i planeve apo projekteve specifike mjedisore si dhe efektshmëria e zbatimit të Planit në tërësi, janë masa të rëndësishme për të siguruar shëndetin e publikut dhe për të rritur kontributin në lidhje me arritjen e objektivave mjedisore.

Si rekomandime specifike të Planit mund të përmenden:

- ✓ Impaktet kumulative të projekteve që parashikon të zhvillojë Plani do të jepnin rezultat pozitiv në raport me Objektivat Mjedisore, lidhur me Zonat e Mbrojtura, në rast se krahas zbatimit me prioritet të Legjislacionit Mjedor dhe "best practices" ndërkombëtare do të aplikohen masat zbutëse efektive dhe të integruara me mjedisin.
- ✓ Në asnjë rast projektet dhe masat nuk duhet të ndërhyjnë në territorin e zonave të mbrojtura pa patur koordinimin dhe aprovimin në bazë të planeve të menaxhimit dhe autoriteteve përkatëse (sidomos Parqet Kombëtare), siç parashikon edhe Plani.
- ✓ Aspektet që kanë të bëjnë me menaxhimin e mbetjeve, cilësinë e ujrave, zhurmat, etj. duhet të jenë pjesë e integrale e vlerësimit mjedisor, për të arritur objektivat e harmonizimit të projekteve me mjedisin dhe më tej me mbrojtjen e zonave të mbrojtura dhe biokorridoret.
- ✓ Përsa i takon cilësisë së ujërave, projektet e parashikuara duhet të paraprihen së pari me planin e menaxhimit të integruar të basenit ujq përkatës me fokus specifik trupat ujore natyrore sipërfaqësore të bashkisë, dhe në vijim të merren masat ndërhyrëse përkatëse.
- ✓ Në tërësi, projektet duhet të projektohen në harmoni me standartet e ruajtjes së peizazhit dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, ku së bashku me elementët e cilësisë së mjedisit të jenë parësore duke aplikuar „best practices“.
- ✓ Hartimi i planit të menaxhimit të integruar të mbetjeve për bashkinë është domosdoshmëri, konsideruar sidomos trendin e shpejtë të zhvillimit të turizmit natyror dhe përqëndrimi i aktiviteteve në aksin Fierzë – Bajram Curri – Qafë Morinë.
- ✓ Elementi i impaktit të mbetjeve të parashikuara kërkon të trajtohet qysh herët në zhvillimin e masave në mënyrë integrale ndërsektoriale dhe në lidhje me menaxhimin e tokës. Këto sisteme duhet të përfshijnë 3 R-të (Riciklimi, Ripërdorimi, Reduktimi) si pjesë e suksesshme e zbatimit në praktikë. Bashkëpunimi PPP në fushën e riciklimit dhe qendrave të transferimit duhet të jenë pjesë integrale e zhvillimit të zonës..
- ✓ Përsa i përket ndryshimeve klimatike, projektet përkatëse specifike duhet të përmirësojnë metodologjinë e fizibilitetit përpara se të aplikohen duke ju referuar skenarëve përkatës të ndryshimeve klimatike. Duhet aplikuar 'best practices' lidhur me pozicionimin dhe tipologjinë e strukturave. Trendi i planit për të stimuluar burimet alternative të energjisë është përgjigja më e mirë e përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike.

SEKSIONI 2: METODOLOGJIA

2.1.Çfarë është VSM

Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është një nga instrumentet kyç për integrimin e çështjeve mjedisore dhe parimeve të zhvillimit të qëndrueshëm në planifikimin strategjik dhe vendim-marrjen. Ai është një mjet i njohur globalisht për planifikimin me pjesëmarrje që përdoret për të analizuar dhe përfshirë çështjet e mjedisit në politikat, planet dhe programet e propozuara.

Vlerësimi Strategjik Mjedisor mund të kuptohet si *“një proces sistematik i cili parashikon dhe vlerëson efektet e mundshme mjedisore gjatë hartimit të një plani apo programi, me qëllim adresimin e këtyre efekteve në mënyrë të përshtatshme që në fazat më të hershme të vendim-marrjes”*.

Qëllimi i VSM-së mund të përkufizohet si garantimi që konsideratat mjedisore informojnë dhe integrohen në vendim-marrjen strategjike në mbështetje të një zhvillimi të qëndrueshëm dhe të shëndetshëm nga këndvështrimi mjedisor. Më konkretisht, procesi i VSM-së mbështet autoritetet përgjegjëse për planet dhe programet, si dhe vendim-marrësit, në mënyrë që ata të marrin në konsideratë:

- Tendencat kyç mjedisore, potencialet dhe shqetësimet që mund të prekin apo mund të preken nga plani apo programi;
- Objektivat dhe indikatorët mjedisorë që janë në përputhje me planin apo programin;
- Efektet e mundshme dhe të konsiderueshme mjedisore të opsioneve të propozuara dhe të zbatimit të planit apo programit;
- Masat për të shmangur, zvogëluar apo zbutur efektet negative dhe ato për të rritur e përforcuar efektet pozitive;
- Pikëpamje, sugjerime dhe informacion nga autoritetet përkatëse, publiku dhe – sipas rastit – vendet fqinjë që preken nga zbatimi i planit apo programit.

Në përgjithësi, VSM-ja aplikohet për plane, programe, politika dhe dokumente të tjerë me natyrë strategjike (përfshirë mundësisht edhe dokumentet ligjore).

2.2.Kuadri Ligjor i VSM

Kuadri ligjor i VSM-së përfshin në mënyrë të detyrueshme Ligjin Shqiptar për VSM-në, ndërkohë që, për të qenë koherent, nuk është lënë mënjanë edhe kuadri ligjor ndërkombëtar. Referencat përkatëse ligjore janë dhënë më poshtë:

- ❖ **Ligji nr. 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”**, i cili ka për qëllim të sigurojë mbrojtje të lartë të mjedisit dhe zhvillim të qëndrueshëm, përmes përfshirjes së çështjeve të mjedisit gjatë hartimit, miratimit, rishikimit, ndryshimit ose modifikimit të planeve a programeve me pasoja të mundshme negative në mjedis. Ligji përcakton institucionet dhe autoritetet përkatëse, detyrat dhe përgjegjësitë e tyre, si dhe rregullat e procedurës për kryerjen e vlerësimit strategjik mjedisor. Ligji është përafuar me Direktivën 2001/42/KE, datë 27 qershor 2001. Më shumë informacion gjendet në http://www.legjislacioni.gov.al/frontend/change_documents/129.
- ❖ **Direktiva 2001/42/EC e Komisionit Evropian** mbi vlerësimin e efekteve në mjedis prej planeve apo programeve të caktuara (Direktiva e VSM-së). Më shumë informacion gjendet në <http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm>.
- ❖ **Protokolli i VSM-së i hartuar dhe miratuar në Konventën e Espoo (UNECE)**. Më shumë informacion gjendet në http://www.unece.org/env/eia/sea_protocol.htm.

2.3.Fazat Kyç të Procesit të VSM

Në tabelën më poshtë përshkruhen fazat kyç të procesit të VSM.

2-1_Fazat kyç të procesit të VSM

Faza	Përshkrimi
Shqyrtimi	Gjatë shqyrtimit identifikohet nevoja për VSM që aplikohet në një plan, program apo projekt specifik. Shqyrtimi si proces fokuson burimet tek ato plane, programe apo projekte të cilat mund të shkaktojnë efekte të konsiderueshme në mjedis dhe shëndet, dhe përjashton nga procesi i VSM-së ato të cilat kanë ndikime të vogla, ose nuk kanë fare ndikime. <i>Qëllimi i shqyrtimit është të identifikojë nëse VSM-ja duhet të aplikohet për një plan, program apo projekt specifik.</i>
Studimi i shtrirjes / qëllimit të VSM	Çështjet e identifikuar gjatë studimit të shtrirjes /qëllimit të VSM-së do të orientojnë vlerësimin e gjendjes bazë të mjedisit, vlerësimin aktual të ndikimeve të pritshme dhe konsideratat për opsione të mundshme alternative. VSM-ja merr në konsideratë përfshirjen e aspekteve më të gjera mjedisore apo sociale, siç janë adaptimet ndaj ndryshimeve klimatike, mundësitë për punësim etj. <i>Qëllimi i kësaj faze është të përcaktohen çështjet kyç që duhen adresuar në raportin e VSM-së.</i>
Analiza e gjendjes ekzistuese	Analiza e gjendjes ekzistuese do të përbëjë bazën për vlerësimin e ndikimeve dhe përpilimin e skemës së monitorimit. Për VSM-në është e rëndësishme që të përvijohen tendencat e mundshme në të ardhmen – kështu që duhet të bëhet analiza e tendencave në të kaluarën, me qëllim që të parashikohen zhvillimet që do të ndodhin. Vlerësimi i ndikimeve të pritshme nuk mund të bëhet pa kuptuar mirë gjendjen ekzistuese të çështjeve kyç të identifikuar në studimin e shtrirjes/qëllimit të VSM-së. <i>Qëllimi i analizës së gjendjes ekzistuese është që të orientojë drejt një specifikimi më të mirë të çështjeve kyç, dhe një identifikimi më të mirë të problemeve kryesore që lidhen me planet, programet apo projektet përkatëse.</i>
Analiza e ndikimeve dhe formulimi i masave zbutëse	VSM-ja analizon efektet e konsiderueshme negative si dhe ato pozitive të planeve të propozuara. Një nga përfitimet kryesore prej VSM-së është se ai mundëson identifikimin e efekteve mjedisore të një numri projektesh të përfshira në dokumentin strategjik, dhe si i tillë ai do të adresojë efektet e pritshme kumulative, të cilat mund të rezultojnë prej aktiviteteve të vogla individualisht, por të konsiderueshme të marra së bashku, që do të kryhen për një periudhë të caktuar kohore. Në vijim të rreziqeve dhe ndikimeve të identifikuar, VSM-ja sugjeron masa zbutëse për të adresuar efektet e pritshme negative si dhe për të rritur ndikimet pozitive që do të vijnë nga zbatimi i planeve, programeve apo projekteve përkatëse. <i>Kjo faze ka për qëllim të vlerësojë efektet e konsiderueshme negative dhe pozitive të planeve përkatëse, dhe, në vijim të konkluzioneve të analizës së ndikimeve, të marrë në konsideratë alternativa dhe opsione, dhe të formulojë masat zbutëse për të parandaluar, reduktuar dhe, sa më shumë të jetë e mundur, të kompensojë çdo ndikim të konsiderueshëm negativ të planeve</i>

	<i>programeve apo projekteve përkatëse.</i>
Hartimi i raportit të VSM-së	Raporti i VSM-së përmbledh të gjitha gjetjet dhe konkluzionet e nxjerra gjatë gjithë procesit të VSM-së dhe shërben si bazë për konsultimet me autoritetet përkatëse dhe grupet e tjera të interesit. <i>Qëllimi i kësaj faze është përgatitja e një raporti të shkruar mirë dhe të kuptueshëm, i cili paraqet të gjithë informacionin dhe të dhënat e rëndësishme, konkluzionet dhe rekomandimet në një mënyrë të qartë, dhe kështu do të mundësojë konsultime efektive me autoritetet përkatëse dhe grupet e tjera të interesit.</i>
Adoptimi	Jepet informacion mbi adoptimin e planit, programit apo projektit përkatës, si janë reflektuar komentet dhe sugjerimet e procesit të konsultimeve, si dhe për metodat e monitorimit të efekteve të konsiderueshme mjedisore që vijnë nga zbatimi i planit, programit apo projektit përkatës.
Monitorimi	Monitorimi i efekteve të konsiderueshme mjedisore dhe realizimi i veprimeve të duhura korrigjuese / zbutëse për çdo efekt mjedisor të konsiderueshëm të paparashikuar.

2.4. Metodologjia për hartimin e raportit të VSM

Shtimi i popullsisë, rritja e konsumit, prodhimi i mbetjeve urbane, inerte, ujërave të zeza, nevojat për urbanizim dhe shume faktore të tjere, ushtrojnë presion ndaj përbërësve të mjedisit, ujërave, tokës, ajrit duke rritur rreziqet mjedisore dhe demtimin e mjedisit. Gjatë procesit të planifikimit, përcaktimit të projekteve dhe strategjise se zhvillimit, nese nuk do ti nenshtrohen procesit te VSM atëhere gabimet dhe impaktët mjedisore do të ishin ne rritje. Bazuar në parimin mjedisor të "parandalimit", sipas të cilit çdo ndërhyrje e planifikuar duhet të provojë paraprakisht, që nuk do të ketë pasoja negative në mjedis, të gjitha vendet me legjislacion mjedisor bashkëkohor kryejnë atë që quhet Vlerësim Strategjik Mjedisor (VSM) për çdo ndërhyrje, projekt apo investim konkret. Nëse planet nuk hartohen duke shqyrtuar impaktet mjedisore mund të shkaktohen dëme mjedisore të riparueshme afatgjata. Pikërisht për këtë Bashkia Tropojë i kërkoi Ministrisë së Mjedisit fillimin e procedurave për kryerjen e VSM të PPV. Ministria e Mjedisit, pas shqyrtimit të njoftimit u shpreh se hartimi i PPV duhet t'i nënshtrohet VSM.

Për të kryer një analizë mjedisore dhe për të identifikuar problemet kryesore të ndikimeve në mjedis, rëndësi të veçantë ka shtrirja në problematikat më të rëndësishme të përcaktuara si:

- Historiku i planeve të Bashkisë, përvojat në fushën e planifikimit, identifikimi i nevojave të bashkisë, pasqyruar në planet pjesore apo strategjitë rajonale;
- Pozicioni gjeografik i bashkisë në raport me lidhjet rajonale dhe ndërkombëtare;
- Detyrimet që dalin nga Plan i Përgjithshëm Kombëtar dhe planet e tjera sektoriale;
- Kërkesa të shtuara nga Ministria e Mjedisit për VSM;

Analiza mjedisore përfshin:

- ✓ Relievin, gjeologjinë dhe gjeomorfologjinë;
- ✓ Hidrologjinë, të dhëna klimatike dhe burimet ujore;
- ✓ Sistemet e territorit;
- ✓ Të dhëna mbi biodiversitetin dhe zonat e mbrojtura , peizazhi, toka bujqësore, pyjet;
- ✓ Kushtet sizmike e tektonike të rajonit;
- ✓ Burimet territoriale dhe ekonomike;
- ✓ Historia, monumentet e kulturës, arkeologjia;

- ✓ Popullsia;
- ✓ Pronësia mbi trojet, Strehimi, Arsimi;
- ✓ Profili ekonomik dhe punësimi;
- ✓ Infrastruktura;
- ✓ Cilësia e ajrit, cilësia e ujrave sipërfaqësore e nentokësore;
- ✓ Menaxhimi i mbetjeve dhe ujërave të ndotura;
- ✓ Ndryshimet klimatike;
- ✓ Ndikimet mjedisore;
- ✓ Alternativat e skenareve të planifikimit mbi ndikimet në mjedis.

Metodologjia për hartimin e raportit të VSM është në përputhje me ligjin nr.91/2013 "Për VSM" i cili është i përafëruar plotësisht me Direktiven e BE: 2001/42/EC "Mbi Vlerësimin e Efekteve të disa Planeve dhe Programeve në Mjedis".

Mbështetur në ligj, raporti i VSM duhet të përfshijë pikat e mëposhtme:

- a) Përmbledhje të qëllimit dhe objektivave kryesore të planit ose programit dhe përputhjes së tij me planet dhe programet e tjera që kanë lidhje me të si dhe me ligjet dhe politikat kombetare dhe nderkombetare;
- b) Përmbledhje të metodikës së ndjekur për hartimin e raportit të VSM-së si dhe burimet e informacionit që u përdorën për qëllim hartimin e raportit;
- c) Përmbledhje të aspekteve të gjendjes aktuale të mjedisit si edhe zhvillimin e pritur të tij në rast se nuk zbatohet plani ose programi;
- d) Përmbledhje të karakteristikave mjedisore të zonës që ka të ngjarë të ndikohen në mënyrë të konsiderueshme nga plani ose programi;
- e) Përmbledhje të problemeve ekzistuese mjedisore të cilat kanë lidhje me planin ose programin;
- f) Përmbledhje të objektivave për mbrojtjen e mjedisit të përcaktuara në nivel kombëtar dhe/ose ndërkombëtar, të cilat kanë të bëjnë me planin dhe programin si dhe mënyrat në të cilat këto objektiva janë marrë parasysh gjatë përgatitjes së raportit;
- g) Përmbledhje të ndikimeve të mundshme dhe të konsiderueshme në mjedis duke përfshirë shëndetin publik, florën, faunën, biodiversitetin, tokën, klimën, ajrin, ujin, mbetjet urbane dhe te rrezikshme, burimet natyrore, peizazhin, trashgiminë kulturore si dhe ndërveprimin ndërmjet këtyre faktorëve.;
- h) Përmbledhje të pasojave të mundshme negative në mjedisin ndërkufitar, në rast se ka;
- i) Përmbledhje të masave të parashikuara për të parandaluar, reduktuar ose lehtësuar ndikimet negative në mjedis gjatë zbatimit të planit ose programit.
- j) Një përmbledhje për përzgjedhjen e alternativave të shqyrtuara, duke përfshirë vështirësitë e ndryshme ose mungesën e të dhënave që hasen gjatë përpilimit të raportit.
- k) Përshkrimin e masave të parashikuara për monitorimin e ndikimeve.

Duke u mbështetur në çka më sipër VSM përfshin pikat e mëposhtme:

- Një përmbledhje të informacionit për vlerësimin strategjik mjedisor;
- Përshkrim të objektivave kryesore të analizës dhe strategjisë territoriale të PPV;
- Gjendja e mjedisit në territorin e bashkisë;
- Ndikimet nga plani i përgjithshëm vendor;
- Përshkrim të problemeve ekzistuese mjedisore;

- Përshkrim të objektivave për mbrojtjen e mjedisit të përcaktuara në nivel kombëtar, të cilat kanë të bëjnë me planin si dhe mënyrat në të cilat këto objektiva janë marrë parasysh gjatë përgatitjes së raportit;
- Përshkrim të ndikimeve të mundshme dhe të konsiderueshme në mjedis duke përfshirë jetën e njerezve, florën, faunën, biodiversitetin, tokën, klimën, ajrin, ujin, peizazhin, zonat natyrore, vlerat materiale, trashgiminë kulturore, rreziqet mjedisore dhe kufizimi i tyre;
- Përshkrim të masave për të parandaluar, reduktuar ose lehtësuar ndikimet negative në mjedis, që mund të rezultojnë nga zbatimi i planit.
- Përmbledhje për përzgjedhjen e alternativave të shqyrtuara dhe vështirësitë ose mungesën e të dhënave gjatë përpilimit të raportit.
- Përshkrimin e masave të parashikuara për monitorimin e ndikimeve.

Në mënyrë skematike hapat që janë ndjekur për hartimin e raportit të VSM dhe qëllimet përkatëse janë paraqitur më poshtë:

Shënim	Hapat	Qëllimi kryesor
I detyrueshëm	Shqyrtimi	Përcaktimi nëse VSM është e nevojshme
I detyrueshëm	Studimi	Përcaktimi i fushës së studimit
I detyrueshëm	Përgatitja e raportit mjedisor	Alternativat e arsyeshme; identifikimi, përshkrimi dhe vlerësimi i efekteve negative në mjedis
I detyrueshëm	Konsultimi	Konsultimi me aktorët kryesorë dhe publikun për të tre hapat e mësipërm
I detyrueshëm	Vendimi	Duke marrë parasysh rezultatet; deklarata përmbledhese
I detyrueshëm	Monitorimi	Monitorimi i efekteve negative në mjedis

SEKSIONI 3: PËRSHKRIM I PËRGJITHSHËM I PLANIT

3.1. Vizioni dhe Objektivat Kryesore

Vizioni

Vendosur në Shqipërinë Veri-Lindore, Tropoja është një nga rajonet më pak të njohura të vendit. Territori i saj malor mbetet gjerësisht i panjohur për shumicën e shqiptarëve, por ka fituar vëmendjen e turistëve të huaj, veçanërisht *hiker*-ve evropianë, që e vizitojnë rajonin për të shijuar kushtet e saj natyrore të paprekura dhe shtigjet alpine.

Mundësia për të krijuar vizionin e ardhshëm për Tropojën është një mundësi unike për të ngritur strategji, veprime dhe projekte konkrete që e bëjnë Tropojën një rajon unik, ku zhvillimi i ardhshëm socio-ekonomik bazohet në ndërlidhjen e kujdesshme midis përmirësimit, mbrojtjes dhe përdorimit të resurseve të saj territoriale. Vizioni për të ardhmen e Tropojës bazohet në leximin e kujdesshëm të aseteve lokale të rajonit dhe në kuptuarit se shfrytëzimi i tyre duhet të bëhet në përfitim të ekonomisë dhe popullsisë vendase, pa cënuar vlefshmërinë dhe mundësinë e përdorimit të tyre në të ardhmen.

Objektivat Strategjike (OS)

OS1. Mbrojtja e mjedisit

Pavarësisht se parqet dhe rezervat natyrore janë të pranishëm në rajon, duke e bërë kështu një pjesë të madhe të territorit subjekt të niveleve të ndryshme të mbrojtjes, plani synon të përforcojë mbrojtjen mjedisore nëpërmjet një serie veprimesh specifike, duke vendosur në objektivat mbrojtjen e jetës së egër, përmirësimin e ekosistemit prodhues, përforcimin e mbrojtjes nga zjarri, zbutjen e ndryshimeve klimaterike (veçanërisht në lidhje me erozionin e tokës) dhe forcimin e strukturave administrative dhe menaxhuese të zonave të mbrojtura (përfshirë rritjen e ndërgjegjësimit publik).

OS2. Ruajtja e aseteve kulturore dhe natyrore

Ky objektivat strategjik synon të ngrejë politika dhe rregullore të qarta për mbrojtjen e monumenteve dhe trashëgimisë kulturore të pranishme në të gjithë territorin e Bashkisë së Tropojës (përfshirë një kod të ri ndërtimi për ndërtimet e reja dhe rinovimet) dhe të fillojë një seri ndërhyrjesh që trajtojnë kullën dhe shtëpitë tradicionale malore, të ndërtuara me gure, që sot janë në rrezik.

OS3. Zhvillimi i turizmit

Zhvillimi i turizmit në zonën e Tropojës është i lidhur ngushtë me përmirësimin e tipareve të peizazhit të rajonit dhe me bashkimin e këtyre përbërësve të ndryshëm të peizazhit në një park të madh territorial. Për të arritur këtë qëllim, veprimet strategjike prekin ruajtjen dhe rehabilitimin e shumë shtigjeve historike që ende sot përshkojnë territorin, rikuperimin e ndërtesave të papërdorura si struktura hotelesh dhe zhvillimin e një pritjeje hoteliere të denjë në Bajram Curri, nga ku turistët do të arrijnë lehtësisht pikën e fillimit të ekskursioneve, falë një sistemi të ri publik lëvizjeje.

OS4. Përmirësimi i bujqësisë dhe blegtorisë

Bujqësia dhe blegtoria ende sot janë dy format kryesore të prodhimit në territorin e Tropojës, veçanërisht në malësitë lindore. Pavarësisht vështirësive të dekadave të fundit, këto veprimtari duhet të përforcohen dhe të mbështeten nëpërmjet investimeve në veprimtari të reja që përfshijnë të mbjellat alpine, rehabilitimit të infrastrukturave të braktisura bujqësore dhe nëpërmjet mbështetjes së bashkëpunimit midis fermerëve. Vlera e të mbjellave lokale duhet të rritet, zinxhiri i prodhimit, nga kultivimi deri te përpunimi dhe tregtimi, duhet të plotësohet, ndërkohë që prodhimet lokale duhet të bëhen të disponueshme për vizitorët dhe duhet të jenë krenaria e rajonit të Tropojës.

OS5. Përmirësimi i aksesueshmërisë së territorit dhe lidhjet e brendshme

Aksesueshmëria në rajonin e Tropojës duhet të përmirësohet: ndërkohë që, nga njëra anë është e rëndësishme të përmirësohen rrugët kombëtare pasi, për momentin, mënyra më e mirë për të mbërritur në Tropojë nga Tirana është nëpërmjet Kosovës, nga ana tjetër, është thelbësore të përmirësohet aksesueshmëria e të gjitha pjesëve të territorit nëpërmjet një sistemi eficient të transportit publik, duke lejuar p.sh. turistët të lëvizin lirshëm midis Bajram Currit dhe pikave të shumëfishta të fillimit të ekskursioneve potenciale.

OS6. Konsolidimi i zonave urbane dhe rurale

Në kontrast me bukurinë e peizazhit, si Bajram Curri ashtu edhe qendrat rurale vuajnë nga një mungesë e hapësirës së denjë publike. Ndërkohë që, në Bajram Curri, hapësira e re publike e qytetit është parashikuar si një tërësi sipërfaqesh të shtruara që, duke ndjekur topografinë, krijojnë fragmente tarracash dhe shkallësh, në qendra më të vogla urbane, hapësira kryesore urbane është parashikuar si një trotuar këmbësorësh që lidh mjediset kryesore publike, si administrata lokale, ambulanca dhe zyra postare. Në këtë mënyrë, çdo qendër urbane do të shenjohej nga një vend specifik takimesh dhe jete qytetare.

OS7. Përditësimi dhe implementimi i infrastrukturës bazike urbane

Në mënyrë të ngjashme me shumë pjesë të tjera urbane dhe rurale të Shqipërisë, edhe rajoni i Tropojës ka nevojë për një përmirësim dhe implementim të infrastrukturave bazike urbane, si në Bajram Curri ashtu edhe në vendbanime rurale, përfshirë realizimin e një sistemi funksional kanalizimesh për të gjithë territorin e bashkisë (si në zonat rurale ashtu edhe në ato urbane), ndërtimin e një impianti trajtimi të ujërave të zeza në Bajram Curri dhe zhvillimin e një sistemi plotësisht funksional të hedhjes së mbeturinave.

OS8. Përmirësimi i bashkëpunimit ndër-kufitar

Plani synon të njohë rëndësinë dhe të përforcojë bashkëpunimin ndër-kufitar me vendet fqinje, si Kosova dhe Mali i Zi, pasi është e nevojshme të krijohen ndërveprime në terma të mbrojtjes mjedisore dhe zhvillimit ekonomik

Për secilën nga objektivat strategjike, PPV përcakton programet strategjike dhe veprimet prioritare përkatëse. Lidhja mes tyre është paraqitur në tabelën më poshtë. Për secilin veprim prioritar plani përcakton disa programe/plane/projekte specifike, të cilat janë analizuar në seksionet përkatës të VSM (Seksioni 8).

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar
O1 - Mbrojtja e Mjedisit	O1S1 Ruajtja (konservimi) e Biodiversitetit	Mbrojtja e natyrës së egër (flora dhe fauna vendase)
		Shtimi i ekosistemeve prodhuese
		Ngritja e kapaciteteve dhe fuqizimi i infrastrukturës së sistemit të mbrojtjes nga zjarri
		Rritja e ndërgjegjësimit publik
	O1S2 Menaxhimi i Zonave të Mbrojtura dhe Rrjetit Ekologjik (Natura 2000)	Planet e menaxhimit për Zonat e Mbrojtura
		Zbatimi i "Natura 2000"
		Ristrukturimi dhe forcimi i strukturave menaxhuese të zonave të mbrojtura
		Ndikimet e ndryshimeve klimatike mbi biodiversitetin dhe ekosistemet
O1S3 Ndikimi i ndryshimeve klimatike	O1S4 Ndërhyrje rigjeneruese në zonat mjedisore të prekura	Ndikimi i ndryshimit klimatik në pasuritë hidrologjike
		Parandalimi i erozionit
O2 - Ruajtja e vlerave kulturore	O2S1 Mbrojtja dhe rehabilitimi i monumenteve të kulturës dhe vendbanimeve fshatare	Masa parandaluese mjedisore për industrinë minerare
		Rehabilitimi i ish-zonave të hedhjeve
	O2S2 Ruajtja dhe pasurimi i trashëgimisë shpirtërore	Restaurim i monumenteve historike
		Nxitja e fushatave hetuese arkeologjike
O3 - Zhvillimi i Turizmit	O3S1 Promovimi i Territorit	Restaurim i vendbanimeve historike
		Nxitja (mbështetja) e folklorit (programe për vallen dhe këngët)
		Festime dhe Përkujtime
		Promovimi në faqe interneti
		Krijimi i pikave të informimit për turistët
		Reklamimi i prodhimeve autoktone në tregjet kombëtare dhe ndërkombëtare (programe)
		Nxitja e veprimtarive ndërkombëtare dhe ngjarjeve që synojnë promovimin e vlerave natyrore dhe të trashëgimisë së rajonit

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar
		Pajisja e rrugëve, shtigjeve, vendeve të interesit me sinjalistikë
	O352 Përmirësimi i rrugëve turistike dhe arritshmërisë në vlerat natyrore dhe ato të trashëgimisë	Pajisja e hyrjes së parkut me struktura shërbimi (zona të parkimit, tabela informuese, kujdes shëndetësor, kabinë rojtarësh, burim uji, stola, tavolina dhe kioskë) Krijimi i vendeve të pajisura për shtigjet natyrore dhe vlerat e trashëgimisë natyrore dhe historike (parkime, tabela informuese, kabina rojtarësh etj.) Rikonstruimi i shtigjeve kryesore historike të ecjes duke përfunduar itineraret turistike rajonale dhe ndërkufitare Pajisja e shtigjeve me shërbimet e nevojshme dhe infrastrukturën e vogla plotësuese (vende soditjeje, çlodhjeje, etj.) Hartëzimi i të gjitha shtigjeve dhe rrugëve kryesore turistike (projekte) Garantimi i arritshmërisë në monumentet natyrore dhe historike (projekte rrugësh)
	O353 Zhvillimi i strukturave turistike	Zgjerimi i llojeve të strehimit turistik sipas prirjeve të ndryshme të territorit (kamp, bujtina, hotele luksi, hotele standarte) në Lekbibaj Ripërdorimi i ndërtesave tradicionale si infrastrukturë mikpritjeje (stanet në bjeshkë, shtëpitë tradicionale, etj.) Përmirësimi i ofertës turistike (turizëm dimëror, turizëm sportiv, ish-qendrat e skive, parashutizmi, etj.)
	O354 Përmirësimi i shërbimeve turistike	Mbështetja e formimit profesional të operatorëve privatë (programe) Krijimi i qendrave për edukim dhe trajnim në profesionet e turizmit (projekt)
O4 - Fuqizimi i bujqësisë dhe blegtorisë	O4S1 Përmirësimi i mjedisit bujqësor	Shtimi i tokës bujqësore dhe bagëtime Rehabilitimi i sistemit të vaditjes dhe kullimit Promovimi i ripërdorimit të tarracave Implementimi i akuakulturës
	O4S2 Mbështetja e fermave organike	Mbështetja e përdorimit të metodave të krijimit të fermave organike Implementimi i metodave të krijimit të fermave organike
	O4S3 Mbështetja e prodhuesve të vegjël dhe fermave	Shtimi i lloshmërisë së prodhimit të përgjithshëm blegtoral/bujqësor Mbështetja e fermerëve vendas (taksë) Investim në strukturat fizike të fermave Asistencë teknike dhe përmirësim i shërbimeve këshilluese Nxitja e realizimit të qendrave për përpunimin e ushqimit
	O4S4 Promovimi i bashkëpunimit	Shtimi i bashkëpunimit midis fermerëve dhe operatorëve të vegjël Mbështetje për themelimin e grupeve të prodhuesve Promovimi i bashkëpunimit publik-privat
	O4S5 Promovimi i tregtimit të prodhimeve ushqimore vendase	Zgjerimi i veprimtarive ekonomike të fermerëve Krijimi i tregjeve lokale
	O4S6 Sigurimi i certifikimit të prodhimeve vendase	Promovimi i skemave të cilësisë për prodhimet bujqësore dhe ushqimet Krijimi i brandit të Tropojës
	O4S7 Promovimi i formimit profesional	Promovimi i përgatitjes profesionale Promovimi i ndërgjegjësimit të komunitetit
	O5 - Përmirësimi i aksesueshmërisë në territor dhe në lidhjet e brendshme	O5S1 Përmirësimi i infrastrukturës rrugore
O5S2 Përmirësimi i transportit ujor		Ngritja e linjës së tragetit në Kukës (aeroporti i Kukësit - Kukës - Fierzë) Ngritja e ndalesave (stacioneve) të tragetit (projekte)
O5S3 Përforcimi i lëvizshmërisë së përbashkët		Përmirësimi i transportit kolektiv ekzistues Ndërtimi i stacioneve intermodale (stacione kryesore) Sigurimi i transportit të përbashkët në të gjithë territorin (itinerare dhe qëndrime autobusi) Sigurimi i transportit cilësor për në shkollë
O5S4 Përmirësimi i transportit ajror		Krijimi i pistës të helikopterëve
O5S5 Përforcimi i lëvizshmërisë së lehtë		Përmirësimi i lëvizshmërisë së lehtë në fshatrat rurale (lidhje mes fshatrave) Përmirësimi i rrugëve ciklistike (projekte)
O6 - Konsolidimi i qendrave urbane dhe rurale		O6S1 Garantimi i arritshmërisë së hapësirave publike
	O6S2 Përmirësimi i shërbimeve të përbashkëta	Promovimi i arsimit (projekte, shkolla) Përmirësimi i shërbimit shëndetësor Promovimi i shoqërisë kulturore dhe civile (projekte, qendra kulturore dhe projekt për muzeun ekzistues) Zgjerim dhe përmirësim i varrezave (projekte)

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar
	O6S3 Përbushja e nevojave për strehim dhe përmirësimi i ofertës aktuale për strehim	Përmirësimi i ofertës për strehim social Akses i përmirësuar në strehimet sociale për grupet "vulnerabël" Rinovimi i stokut të banesave ekzistuese
	O6S4 Dendësimi dhe konsolidimi i qendrave ekzistuese urbane dhe rurale	Dendësimi dhe rikualifikimi i qendrave ekzistuese urbane dhe rurale Rikualifikimi i ish-zonave industriale dhe ushtarake
O7 - Përditësimi dhe krijimi i infrastrukturës bazë urbane	O7S1 Përmirësimi i infrastrukturës rrugore lokale	Përmirësimi i rrugëve urbane ekzistuese Përmirësimi i rrugëve rurale ekzistuese me ndërhyrje me ndikim të ulët në mjedis (sistemi gjeogrid)
	O7S2 Përmirësimi i rrjetit të shërbimit ujësjes	Përmirësimi i rrjetit kryesor të furnizimit me ujë të pijshëm
		Zgjerimi i rrjetit të furnizimit me ujë
		Promovimi i mekanizmave të grumbullimit të ujërave atmosferike
	O7S3 Ngritja e një sistemi kanalizimesh funksional për të gjithë territorin	Përmirësimi dhe zgjerimi i rrjetit kryesor të ujërave të zeza
		Planifikimi dhe ndërtimi i një impianti të centralizuar të trajtimit të ujërave të zeza
		Planifikimi dhe ndërtimi i sistemeve gjysmë të centralizuara për vendbanimet e largëta
	O7S4 Ngritja e një sistemi funksional për grumbullimin dhe hedhjen e mbeturinave për të gjithë territorin	Promovimi i trajtimit shtëpiak të ujërave të zeza për banesat e izoluar
		Parandalimi i prodhimit të mbetjeve
		Përmirësimi i organizimit të grumbullimit të mbetjeve
O7S5 Përmirësimi i rrjetit të telekomunikimit	Nxitja e ndarjes së mbetjeve në origjinë	
	Promovimi i kompostimit të mbetjeve organike	
O7S6 Përmirësimi i efektshmërisë energjitike	Promovimi i ekonomisë së riciklimit të mbetjeve (qendrave)	
	Zgjerimi i rrjetit të komunikimit në qendrat kryesore	
O8 - Përmirësimi i bashkëpunimit ndërkuftar	O8S1 Mbrojtja e biodiversitetit	Sigurimi i aksesit të rrjetit të komunikimit në zonat rurale
		Sigurimi i aksesit të rrjetit të komunikimit në zonat rurale
		Fuqizimi i rrjetit ekzistues të shpërndarjes së energjisë elektrike
	O8S2 Mbështetja e zhvillimit socioekonomik	Nxitja e prodhimit alternativ të energjisë
		Mbrojtja e llojeve (specieve) dhe habitateve – përtej kufijve kombëtarë
		Sigurimi i vazhdimësisë së procesit të evolucionit natyror përtej kufijve shtetërorë
		Zvogëlimi i kërcënimeve aktuale
		Rritja e ndërgjegjësimit publik për çështje mjedisore
		Nismat e bashkëpunimit në nivel institucional
		Vlerësimi dhe shtimi i kapaciteteve të partnerëve të ndryshëm vendas për bashkëpunim ndërkuftar
Përmirësimi i infrastrukturës rrugore		
Zhvillimi i një modeli zonimi të harmonizuar dhe të përputhshëm në konsultim me të gjitha vendet e përfshira		
Zhvillimi i turizmit të qëndrueshëm në rajon		
Zhvillimi i aplikimeve të përbashkëta për fonde në IPA (Instrumenti për Ndhimën Para-Aderuese)		

3.2. Kuadri Ligjor dhe Rregullator

Kuadri përkatës ligjor që lidhet me hartimin e Planit është si më poshtë vijon:

- Ligji nr. 73/2015 "Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr. 107/2014 "Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit";
- Ligji nr. 8652, datë 31.07.2000 "Për Organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore";
- Ligji nr. 8934, datë 05.09.2002 "Për Mbrojtjen e mjedisit" (amenduar në 2008);
- Ligji nr. 9734, datë 14.05.2007 "Për Turizmin" (me gjithë ndryshimet);
- Ligji nr. 8093, datë 21.03.1996 "Për Rezervat ujore" (me gjithë ndryshimet);
- Ligji për Furnizimin me Ujë dhe Rregullimin e Sektorit Sanitar (1996);
- Ligji mbi themelimin dhe funksionimin e mbrojtjes së tokës dhe strukturave të administratës;
- Ligji mbi themelimin e mbrojtjes së pyjeve;
- Ligji nr. 9587, datë 20.07.2006 "Për Mbrojtjen e Biodiversitetit";
- Kuadri rregullator për përgatitjen e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM) dhe Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM).

Legjislacioni si më sipër, përcakton rolet dhe përgjegjësitë në lidhje me hartimin e Planit. Kuadri ligjor pritet të rishikohet, për ta plotësuar dhe bërë atë më funksional. Kjo do të garantojë një fushë veprimi të koordinuar dhe mirëadministruar në të gjithë territorin e rajonit. Gjatë hartimit të Planit

duhet të garantohet që “ekuilibri midis interesave publike dhe private” në zhvillimin e tokës, si dhe interpretimi dhe administrimi i saktë i të “drejtës së zhvillimit”, të jenë pjesë integrale e mendësisë dhe realitetit të zbatimit.

3.3.Lidhja me Politika dhe Dokumenta të Tjera

Në këtë pjesë synohet që të jepet konteksti i politikave dhe dokumenteve të tjerë brenda së cilave funksionon Plani dhe ku është bazuar hartimi i VSM-së. Për këtë qëllim janë konsultuar dhe përdorur një sërë dokumentesh, përfshirë konventat ndërkombëtare, Direktivat e BE-së dhe politikat në nivelin kombëtar. Tabela 3-1 më poshtë paraqet dokumentat e konsultuara.

3-1_Përmbledhje e dokumentacionit të konsultuar

Konteksti Ndërkombëtar

Legjislacioni Horizontal

- Direktiva 2004/35/KE “Mbi përgjegjësinë mjedisore, parandalimin dhe riparimin e dëmeve mbi ambientin”;
- Direktiva 2001/42/KE “Për vlerësimin e pasojave në mjedis të planeve dhe programeve të caktuara”;
- Direktiva e Këshillit 85/337/KE “Mbi vlerësimin e efekteve të projekteve publike dhe private mbi mjedisin”;
- Direktiva 2003/4/KE mbi të drejtën e publikut për të pasur informacion mjedisor;
- Direktiva 2003/35/KE mbi “Tërheqjen e publikut në vendimmarrje në hartimin e planeve programeve në fushën e mjedisit dhe amendimet për pjesëmarrjen e publikut dhe aksesin në drejtësi”;

Cilësia e Ajrit:

- Direktiva 2008/50/KE mbi cilësinë e ajrit të ambientit dhe për një ajër më të pastër për Evropën;
- Direktiva 2001/81/KE mbi Tavanet Kombëtare të Shkarkimit për disa ndotës atmosferikë;
- Direktiva 2004/42/KE mbi limitimin e shkarkimeve të komponimeve organike të avullueshme për shkak të përdorimit të tretësve organikë në disa bojëra dhe llaqe të caktuara dhe produkteve për rilyerjen e automjeteve;
- Direktiva 97/68/KE mbi përafrimin e legjislacionit të Vendeve Anëtare në lidhje me masat që do të ndërmerren kundër shkarkimit të ndotësve të gaztë dhe lëndës së ngurtë pezull nga motorët me djegie të brendshme që instalohen në makineritë e lëvizshme jo rrugore;
- Direktiva 2005/55/KE mbi përafrimin e legjislacionit të Vendeve Anëtare në lidhje me masat që do të ndërmerren kundër shkarkimeve të ndotësve të gaztë dhe lëndës së ngurtë pezull nga motorët me ndezje me kompresion dhe motorët me ndezje pozitive që djegin gaz natyral apo të lëngshëm për përdorim në automjete.

Ndryshimet Klimatike:

- Vendimi i Këshillit 2002/358/KE në lidhje me miratimin, në emër të Komunitetit Evropian, të Protokollit të Kiotos të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike dhe përmbushjen e përbashkët të angazhimeve në përputhje me to;
- Direktiva 2003/87/KE për krijimin e një skeme të tregtimit të njësive të lejuara të gazeve me efekt serrë brenda Komunitetit e cila amendon Direktivën e Këshillit 96/61/KE;
- Direktiva 2004/101/KE për krijimin e një skeme të tregtimit të njësive të lejuara të gazeve me efekt serrë brenda Komunitetit, në lidhje me mekanizmat e Protokollit të Kiotos-s;
- Direktiva 2009/29/KE e cila amendon Direktivën 2003/87/KE në mënyrë që të përmirësojë dhe zgjerojë skemën tregtare të kompensimit të njësive të lejuara të emisioneve të gazeve me efekt serrë të Komunitetit;
- Vendimi i Komisionit Nr. 2010/2/BE i cili përcakton një listë të sektorëve dhe nënsektorëve të cilët mendohet të jenë të ekspozuar ndaj një risku të konsiderueshëm të rrjedhjes së karbonit;

- Direktiva 2008/101/KE e cila amendon Direktivën 2003/87/KE në mënyrë që të përfshijë aktivitetet e aviacionit në skemën e tregtisë së njësisë të lejuara të gazeve me efekt serrë brenda Komunitetit;
- Direktiva 1999/94/KE në lidhje me disponueshmërinë e informacionit të konsumatorit mbi ekonominë e lëndës djegëse dhe emetimet e CO₂ në lidhje me tregtimin e makinave të reja të pasagjerëve;

Administrimi i Mbetjeve:

- Direktiva 2008/98/KE mbi mbetjet;
- Direktiva 86/278/EKE Për mbrojtjen e mjedisit dhe veçanërisht të tokës, kur llumrat e ujërave të ndotura përdoren në bujqësi;
- Direktiva 2006/66/KE Për bateritë dhe akumulatorët, mbetjet nga bateritë dhe akumulatorët;
- Direktiva 94/62/KE Për Ambalazhet dhe Mbetjet nga Ambalazhet;
- Direktiva 2000/53/KE Për automjetet në fund të jetës
- Direktiva 2002/96/KE dhe Direktiva 2012/19/EU Për mbetjet nga pajisjet elektrike dhe elektronike;
- Direktiva 1999/31/KE Mbi landfillin e mbetjeve;
- Direktiva 2006/21/KE Për menaxhimin e mbetjeve nga industria nxjerrëse;
- Direktiva 2011/65/EU Për kufizimin e përdorimit të substancave të rrezikshme në pajisjet elektrike dhe elektronike.

Cilësia e Ujërave:

- Direktiva 2000/60/KE për krijimin e një kuadri në fushën e politikave të ujit;
- Direktiva 91/271/EKE për trajtimin e ujërave të ndotura urbane;
- Direktiva 98/83/KE për cilësinë e ujit të pijshëm;
- Direktiva 91/676/KE për mbrojtjen e ujërave nga ndotja e shkaktuar nga nitratet e përdorura në bujqësi;
- Direktiva 2006/118/KE për mbrojtjen e ujërave nëntokësore nga ndotja dhe degradimi;
- Direktiva 2013/39/BE për sa i përket substancave prioritare në fushën e politikave të ujit;
- Direktiva 2009/90/KE që parashtron specifikimet teknike për analizat kimike dhe monitorimin e statusit të ujit;
- Direktiva 2007/60/KE për vlerësimin dhe menaxhimin e rreziqeve nga përmbytjet.

Mbrojtja e Natyrës:

- Direktiva 2009/147/KE Për ruajtjen e shpendëve të egër;
- Direktiva 92/43/KE Për ruajtjen e habitateve natyrore, florën dhe faunën e egër;
- Direktiva 83/129/KE lidhur me importin në shtetet anëtare të lëkurës së disa llojeve të vegjlish të fokave dhe produkteve të derivuara prej tyre;

Zhurmat:

- Direktiva 2002/49/KE 2 Për vlerësimin dhe administrimin e zhurmave në mjedis.
- Direktiva 70/157/EKE mbi përfrimin e legjislacionit të shteteve anëtare në lidhje me nivelin e lejueshëm të zhurmës dhe të shkarkimeve nga mjetet motorike;
- Direktiva 97/24/KE mbi disa komponentë dhe karakteristika të mjeteve motorike me dy ose tri rrota;
- Direktiva 2001/43/KE mbi gomat e mjeteve motorike dhe të rimorkiove të tyre si dhe montimi i tyre;
- Direktiva 2009/40/KE mbi kontrollet e përshtatshmërisë rrugore për mjetet motorike dhe rimorkiot e tyre.

Konventat:

- UNESCO Konventa e UNESCO-s për Ruajtjen e Trashëgimisë Kulturore Jomateriale (2003)
- Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore
- Konventa Kuadër e Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike (UNFCCC)

- Konventa e Bernës (1976): Ruajtja e Faunës së Egër dhe Mjedisit Natyror Evropian
- Konventa e Biodiversitetit (Diversiteti Biologjik) (1992)
- Konventa e Ramsarit për Ligatinat (1971)
- Konventa e Aarhusit (Konventa mbi Të Drejtën për Informacion, Pjesëmarrjen e Publikut në Vendim-marrje dhe Të Drejtën për t'ju drejtuar Gjykatës për Çështjet Mjedisore) (1998)
- Konventa e Bonit (1979); Konventa për Mbrojtjen e Specieve Shteguese të Kafshëve të Egra
- Konventa CITES (1975): Konventa mbi Tregtinë Ndërkombëtare të Specieve të Rrezikuara të Florës dhe Faunës së Egër
- Konventa e Espoos (1991): Konventa për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis në Kontekst Ndërkufitar së bashku me Amendimet dhe Protokollet

Konteksti Rajonal

- Strategjia e Evropës Juglindore 2020 (SEJ 2020)
- Kuadri i Investimeve në Ballkanin Perëndimor (KIBP).
- Strategjia e Bashkimit Evropian për Rajonin Adriatiko - Jonian (SBERAJ),
- Programi IPA II
- Samiti i Ballkanit Perëndimor – rrjeti i korridoreve kyç rajonale të transportit

Konteksti Kombëtar

- Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020
- Strategjia Kombëtare Ndërsektorale për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural 2014-2020
- Strategjia e Zhvillimit të Biznesit dhe Investimeve 2014-2020
- Strategjia e Furnizimit me Ujë & Kanalizimet 2014-2020
- Strategjia Kombëtare Ndërsektorale për Administrimin e Mbetjeve 2010-2025
- Plani Kombëtar për Administrimin e Mbetjeve 2010-2025
- Strategjia Ndërsektorale e Mjedisit 2015-2020
- Plani i Përgjithshëm Kombëtar për Territorin
- Legjislacioni përkatës mbi ekologjinë, ajrin, zonat e mbrojtura, VSM dhe VNM, administrimin e mbetjeve, trashëgiminë kulturore, zhurmat, ujin, bujqësinë, pyjet, etj.

Burimi: Shqipëria – Plani Kombëtar për Integrimin Evropian (Mars 2015)

3.4.Konsiderata mbi Planet e Niveleve të Tjera

Pozicioni gjeografik dhe prania e elementëve të rëndësishëm territorialë brenda kufijve të bashkisë Tropojë, ka bërë që ky territor të jetë subjekt i një sërë planesh e studimesh në shkallë kombëtare dhe rajonale. Këto plane edhe pse në shkallë dhe me qëllime të ndryshme ndërtojnë një sërë linjash udhëzuese ku mbështetet vizioni për territorin.

Sipas hierarkisë këto plane janë:

- Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Territorit (VKM Nr.881, Datë 14.12.2016) si instrumenti më i lartë i planifikimit territorial në Shqipëri ka qenë në qendër të konsideratave gjatë procesit të hartimit të PPV. Kjo ka sjellë ndërtimin e një vizioni vendor që është tërësisht në përputhje me atë kombëtar për planifikimin e territorit.
- Plani i Menaxhimit për Parkun Kombëtar “Alpet e Shqipërisë” ende i pa aprovuar, ndan territorin në zona dhe përcakton rregullat për përdorimin e këtyre zonave. Njësitë strukturore brënda territorit të zonave të mbrojtura të mbuluara nga ky plan menaxhimi, ku sipas PPV Tropojë duhet të përqëndrohet zhvillimi gjenden në brendësi të "zonave për zhvillim të qëndrueshëm" të këtij plani menaxhimi. Në përkufizimin e këtyre njësive strukturore në PPV merren në konsideratë edhe aspekte të tjera të lidhura me brezat mbrojtës të sipërfaqeve ujore, praninë e zonave ekzistuese të banuara, praninë e

infrastrukturës etj. E njëjta metodologji është përdorur edhe për zonën e parkut rajonal të Nikaj-Mërtur.

- Plani Kombëtar Sektorial i Turizmit për Alpet e Shqipërisë, është në proces paralel me hartimin e PPV Tropojë. Bashkërendimi midis këtyre dy planeve do të jetë një proces i vazhdueshëm deri në mbyllje të punës në mënyrë që produkti final të jetë në përputhshmëri të plotë. Zhvillimi i turizmit është thelbësor për këtë territor pasi konsiderohet si gjenerator zhvillimi edhe në fusha të tjera të ekonomisë.

Përveç planeve të mësipërme puna për hartimin e PPV Tropojë është mbështetur në analizën e strategjive kombëtare të sektoreve. Këto strategji synojnë arritjen e përputhshmërisë me objektivat dhe aktet ligjore të EU në pritje të integritit të shqipërisë në EU. Kjo do të garantojë fondet e nevojshme për bashkinë nga qeveria qendrore për zbatimin e planit nëpërmjet projekteve të propozuara.

Mbetet për të theksuar gjithsesi se ndeshen disa mospërputhje midis vizioneve dhe strategjive kombëtare të sektoreve të ndryshme. Këto mospërputhje kanë të bëjnë me strategjitë për mbrojtjen dhe zgjerimin elementeve natyrore dhe zonave të mbrojtura dhe lejet për shfrytëzimin e këtyre. Më specifikisht i referohemi lejeve për ndërtimin e hidrocentraleve në brendësi të zonave të mbrojtura dhe dhe rehabilitimit të mjedisit minerar pas shfrytëzimit të tij që duket se nuk zbatohet edhe pse i rregulluar me ligj.

SEKSIONI 4: PËRSHKRIMI I GJENDJES AKTUALE DHE VEÇORIVE TË MJEDISIT

4.1. Toka

4.1.1. Morfologjia

Relievi i Shqipërisë është kryesisht malor. Vargmalet e para alpine u formuan nga mbarimi i jurasikut, ndërsa gjatë erës kenozoike u shpejtua procesi malformues në tërësinë e Albanideve, që tani përbëjnë tokën e nëntokën e Shqipërisë. Lartësia mesatare e relievit është 708 metra, ose 2 herë më e lartë se mesatarja e Evropës. Lartësitë më të mëdha gjenden në Alpet Shqiptare dhe në malet e Lindjes (Korabi 2751 metra mbi nivelin e detit, përbën edhe majën më të lartë të Shqipërisë). Territori i Shqipërisë ndahet në 4 rajone të mëdha natyrore (fiziko-gjeografike):

- Rajoni Verior dhe Verilindor
- Rajon Malor Qendror
- Rajoni i Maleve Jugore
- Ultësira Perëndimore

Pjesa më e madhe e Bashkisë së Tropojës përbëhet nga pjesa lindore e Alpeve të Shqipërisë, në rajonin verior dhe verilindor. Tropoja është një zonë malore. Pjesën më të madhe të sipërfaqes e zënë malet e larta. Në këtë zonë ndodhet edhe maja e dytë më lartë në Shqipëri, Jezerca me 2693 m. Lartësia mesatare e zonës është ndër më të lartat në Shqipëri—1105 metër mbi nivelin e detit.

Zona e Planit, nga pikëpamja gjeologjike fillon me vijën ujëndarëse jugore të liqenit të Shkodrës, dhe vijon më tej në Vidhgar, përmes malit të Taraboshit, kështjellës së Shkodrës dhe duke vazhduar më tej në veri me fshatin Mes-Gjuraj. Pas kësaj, merr drejtimin lindor deri në fshatin Curraj i Epërm, fshatin Bajram Curri qytet, në veri deri në Valbonë-Plavë-Vermosh duke përfunduar në jug afër liqenit të Shkodrës (në vendin e quajtur Hani i Hotit).

Shtresëzimet më të vjetra të kësaj zone fillojnë me rreshpe, ranorë, konglomerate, dhe me formacione gëlqerore fusilinide të periudhës Permiane (me moshë 295 milion vite). Mbi formacionet e mësipërme janë pozicionuar shkëmbinj terrigjeno-karbonat, formacione gëlqerore, radiolariane silicor dhe tufet vullkanike dhe tufet, formacione gëlqerore algash dhe dolomitësh, pllaka gëlqerore me lente silici, formacione gëlqerore me megalodon, formacione gëlqerore stromatolit të periudhës Triasike, (me moshë 250 milion vite). Në luginën e Valbonës, liqenin e Markajt, Shtyllën e Grisë, dhe Vidhgar, midis formacioneve gëlqerore të algave dhe dolomiteve dhe formacioneve gëlqerore të epokës Triasike gjenden hinka dhe lente boksit ose argjilë boksit. Zona e Alpeve ndahet në tre zona tektonike: zona e Gashit, zona e Alpeve dhe zona e Cukalinës. Relievi aktual malor është si pasojë e lëvizjeve arkitektonike në periudhën e plionezoikut (1,8 milion vite), që është dhe ngjarja e fundit tektonike e një periudhe gjeologjike, që fillon me epokën Mesozoike (70-40 milion vite).

Për shkak të historisë gjeologjike shkëmbinjtë karbonatikë aktualisht zënë pjesën më të madhe të zonës. Gjithashtu, pjesa tjetër e shkëmbinjve paraqitet si shkëmbinj efuziv dhe shkëmbinj prej graniti.

Pothuajse fare të panjohura dhe gati të pazbuluara janë shpellat karstike të zonës. Alpet Veriore janë shumë të pasur me shpella, ashtu siç është i gjithë rajoni i harkut Dinarik. Deri tani vetëm pak nga këto shpella janë hulumtuar pjesërisht. Por deri më sot asnjë shpellë nuk është e hapur për publikun dhe ende nuk ka studime të plota shkencore për moshën, formën, shtrirjen, florën dhe faunën e tyre.

Figura 1 - Harta Fizike e Shqipërisë

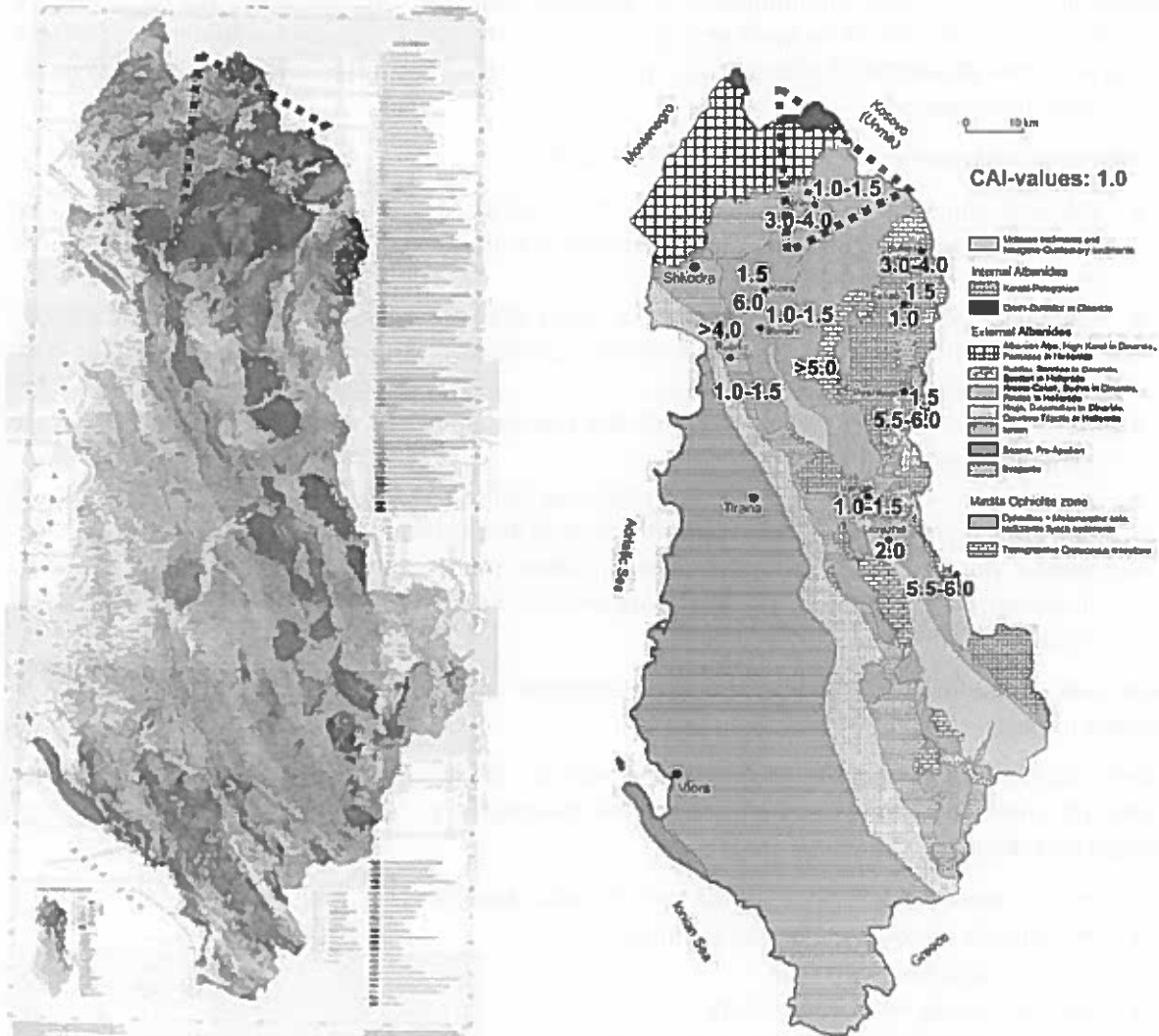
Ref: Wikimedia Commons

4.1.2. Karakteristikat e tokës

Në Shqipëri, sipas hartës së mëposhtme, vërejmë këto zona kryesore: Sedimentet Miocenike dhe Neogjene, zona me Depozitime të Kuaternarit, Zona e brendshme e Shqipërisë (me formacione Paleozoike), zona periferike (jonike, dinarike etj) dhe Ofilitet Konglo.

Figura 2-Harta gjeologjike e Shqipërisë dhe Harta tektonike

Ref: <http://www.gsa.gov.al/>

Tokat variojnë për të krijuar kështu zona të veçanta në varësi të klimës, florës, relievit etj. Në territorin e Bashkisë Tropojë gjenden këto lloje tokash:

- Toka kafe e maleve gjendet në brendësi të vendit në lartësitë nga 600m - 1000m.
- Tokat pyjore gri të cilat ndeshen në lartësitë nga 1000m - 1800m.

4.1.3. Erozioni i tokës

Erozioni është një fenomen natyror që ka të bëjë me gërryerjen, zhvendosjen dhe transportin e lëndëve të ngurta ose materialit tokësor kryesisht nën forcën e veprimit të ujit, akullit ose erës.

Erozioni vepron në kundërshtim me ekuilibrin natyror të ekosistemeve. Nevojitet një kohë shumë e gjatë për të kompensuar humbjen e lëndës të shkaktuar nga erozioni për një kohë fare të shkurtër.

Fenomeni i erozionit lidhet me modifikimin apo shkatërrimin e habitateve, veçanërisht në pjesën më malore të Alpeve. Edhe ky përbën një kërcënim për biodiversitetin. Cilësitë e ekosistemeve ujore mund të ndryshohen ndjeshëm kur materialet e shkaktuara nga erozioni shpëlahen nga ujërat, dhe

habitatet në përgjithësi mund të ndikohen fizikisht nga erozioni që vjen nga zonat e sipërme. Prerja e paligjshme e drurëve dhe degradimi i pyjeve në zonat me shpate të larta, shoqërohen me rritje të mëtejshme të erozionit që së bashku me erozionin që ndodh natyrshëm, ndikon ndjeshëm tek habitatet. Nëse ndodh kjo, duhen shumë vite që një pyll të rigjenerohet në një mjedis të tillë të ashpër. Erozioni artificial çon në shkatërrimin dhe fragmentimin e habitateve, zhdukjen e specieve, modifikimin e bimëve dhe komuniteteve të kafshëve vendase, dhe së fundi, në ndryshimin e përhershëm të ekosistemit. Duke qenë se prej vitesh nuk janë marrë masa për reduktimin e efekteve të tij, ai kërcënon aktualisht tokat bujqësore, qendrat e banuara dhe infrastrukturën e zonës (kanalet e ujit, rrugët, ujësjellësit etj).

Faktorët që përcaktojnë erozionin renditen si më poshtë:

- Faktorët klimatikë: rreshjet dhe temperaturat që të konvertuara në Indeks Fourier dhe Indeks Bagnouls - Gausson, japin potencialin e klimës për të stimuluar erozionin e tokës në një rajon të caktuar.
- Faktorët tokësorë: tekstura, thellësia e tokës dhe përmbajtja e gurëve, që përcaktojnë erodibilitetin e tokës ose aftësinë e saj për t'u shkëputur, transportuar dhe depozituar gjatë procesit të erozionit.
- Relievi/pjerrësia: konfigurimi i terrenit dhe pjerrësia janë një faktor bazë në përcaktimin e rrezikut potencial të erozionit.
- Vegjetacioni: vlerësimi i shkallës së mbulesës bimore si faktor frenues mbi erozionin që njëkohësisht bën lidhjen midis rrezikut potencial dhe erozionit
- Faktori Human: duhet përmendur që ky faktor mund të ndikojë potencialisht në të dy drejtimet, për mirë apo për keq. Fatkeqësisht ndërhyrjet njerëzore përgjithësisht kanë rënduar situatën e erozionit në vend.

Vlerat e këtyre faktorëve në kushtet e territorit shqiptar favorizojnë potencialisht nivelin e lartë të erozionit të tokës.

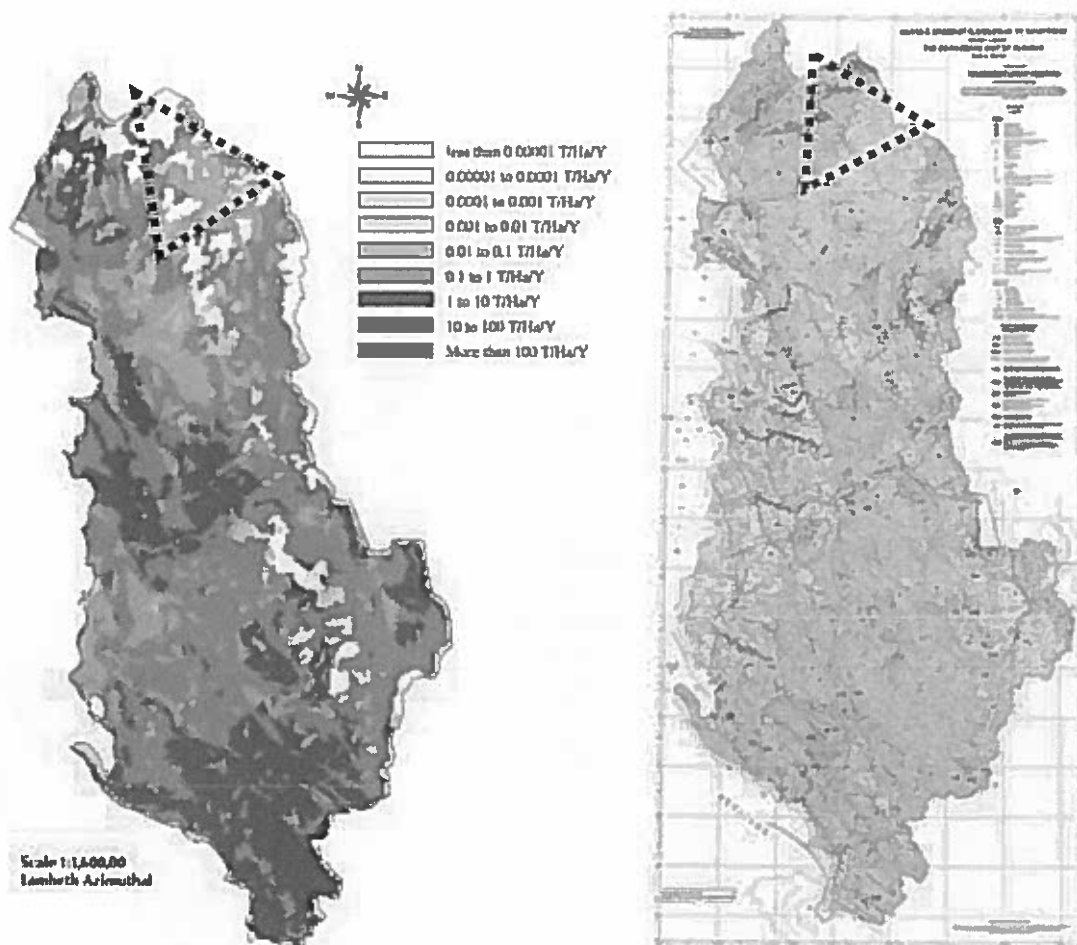
Relievi i thyer, reshjet, dëmtimi i vegjetacionit natyror, braktisja e tokave bujqësore etj, mbeten faktorë që stimulojnë proceset e shkarjeve dhe shembjeve të tokës. Faktorët më kryesorë që ndikojnë në shkarje janë:

- mosmenaxhimi i ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore
- mbikullotja në zonat me bimësi livadhore
- punimet që kryhen në rrugë
- reshjet me sasi relativisht të larta
- ndërtimi hidrogeologjik i shtresave të tokës

Për shkak të reshjeve dhe mungesës së menaxhimit të ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore rreziku i shkarjeve të tokës mbetet i lartë. Erozioni i tokës nga uji shihet qartë në Figurën 3. Kushtet favorizuese të erozionit (klima, përdorimi i tokës dhe relievi) janë të larta ndaj duhen marrë masa parandaluese urgjentisht.

Figura 3 - Harta e erozionit dhe Harta e rrezikut gjeologjik në Shqipëri

Ref: S. Grazhdani, S. Shumka / Desalination 213 (2007) 263–272

Ref: Instituti i Kërkimeve Gjeologjike

Një tjetër lloj erozioni është gërryerja e tokës në brigjet e lumenjve. Gjatë viteve të fundit dëmtimet në brigjet e lumenjeve janë rezultat i shfrytëzimit të materialeve inerte në shtretërit e lumenjve, dëmtimi i objekteve mbrojtëse dhe dëmtimi i vegjacionit përgjatë shtratit të tyre.

4.1.4. Sizmiciteti

Shqipëria është një nga vendet më aktive sizmike në Evropë. Nga Plioceni deri në Kuaternar Shqipëria është prekur nga ngritje dhe shtrirje, duke sjellë formimin e strukturave përplasëse horst-graben me drejtim kryesor VP – JL.

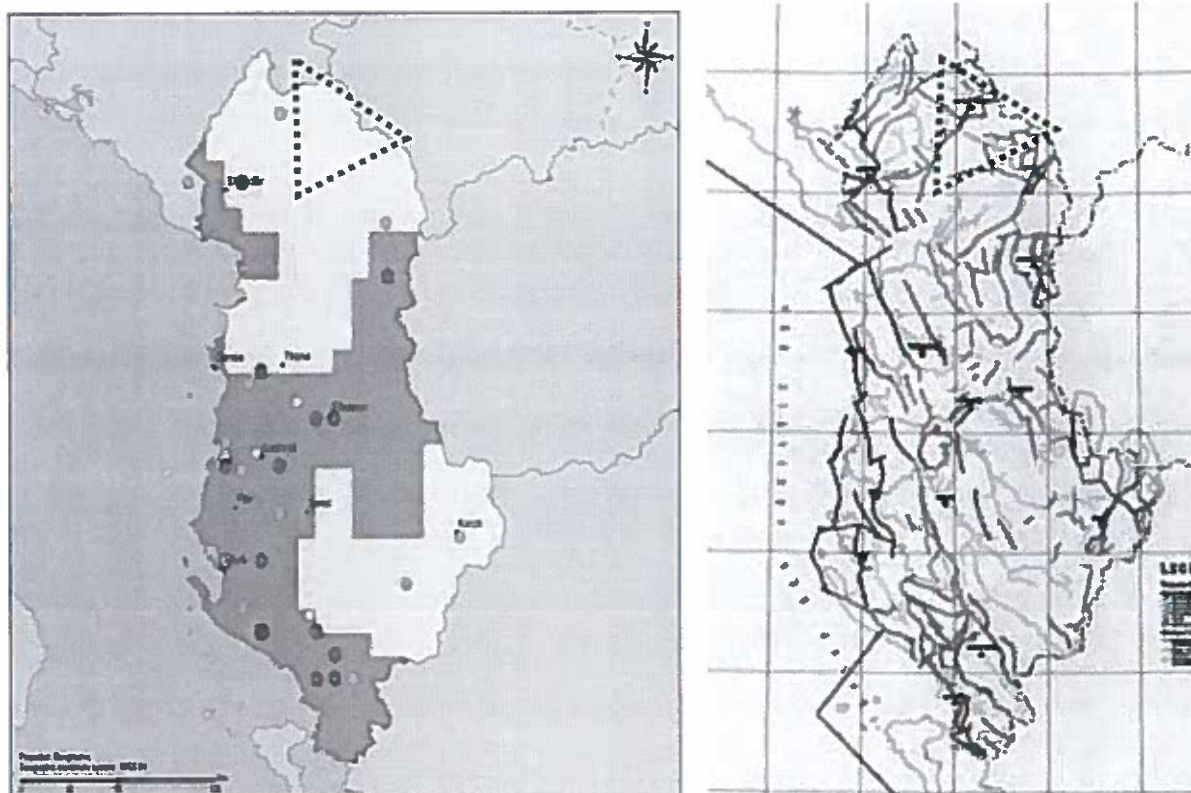
Shqipëria preket nga një aktivitet intensiv mikro-sizmik dhe tërmetet e vegjël janë mjaft të zakonshëm. Tërmetet me magnitudë të lartë janë relativisht të rrallë.

Në vendin tonë janë përcaktuar zonat e burimeve sizmike janë terrene që kanë një aktivitet sizmik të dallueshëm. Shqipëria është një ndër vendet me sizmioaktive në Evropë. Sizmiciteti i Shqipërisë karakterizohet nga një mikroaktivitet sizmik intensiv ($1.0 < M < 3.0$), nga shumë tërmete të vegjël ($3.0 < M < 5.0$), nga tërmete të rrallë me madhësi mesatare ($5.0 < M < 7$) dhe shumë rrallë nga tërmete të fortë ($M > 7.0$). Shumica e tërmeteve të fortë ndodhin në 3 breza sizmike të përcaktuara mirë, si vijon:

- Brezi tërmetor Joniko-Adriatik, në buzën lindore të mikroplakës së Adrias me shtrirje veripërendim – juglindje
- Brezi tërmetor Peshkopi – Korçë, me shtrirje veri-jug,
- Brezi tërmetor Elbasan – Dibër, me shtrirje verilindore.

Harta e mëposhtme përcakton zonat me rrezik sismik më të lartë, ku kanë ndodhur edhe tërmetet më të mëdha në rajon. Zonat më të rrezikuara për nga veprimtaria e tërmeteve janë Durrësi, Vlora, Saranda, Lezha, Shkodra, Korça Kukësi, Dibra, Lushnja etj. Qytetet si: Durrësi, Vlora, Shkodra, Pogradeci, Korça, Elbasani, Peshkopia, etj., janë goditur nga tërmete të fuqishme në shekullin e XIX dhe XX.

Figura 4 - Harta e rrezikut sismik dhe Harqet kryesore sismike

Dokumentet zyrtare përsa i përket parametrave të projektimit sismik në Shqipëri janë: Harta Sizmike e Shqipërisë nga Instituti Sizmologjik dhe “Norma Sizmike e Projektimit KPT – Nr. 2 – 89”, e botuar në vitin 1989 nga Instituti Sizmologjik i Tiranës dhe nga Ministria e Ndërtimit. Harta Sizmike tregon se territori i Bashkisë Tropojë është vlerësuar me një intesitet lëkundjeje të shkallës VII dhe VIII.

4.2. Ajri

4.2.1. Shkaqet kryesore të ndotjes së ajrit

Në përgjithësi shkaqet kryesore të ndotjes së ajrit janë:

- aktivitetet industriale;
- mjetet automobilistike dhe sasia e trafikut në përgjithësi;
- pajisjet e ngrohjes nëpër ndërtesa.

Specifikisht në bashkinë Tropojë ndotja e ajrit nuk përbën shqetësime alarmante edhe për shkak të pranisë së korridoreve të gjelbra mbrojtëse. Shkaktarët kryesorë të ndotjes kanë qenë historikisht industritë e përfshira në shkrirjen e kromit, bakrit, metalurgji, ndërsa sot shkaqet kryesore të ndotjes së ajrit janë djegia e pakontrolluar e mbetjeve si dhe trafiku.

Faktorët kryesorë që ndikojnë në ndotjen e ajrit janë sektori i transportit, i cili mbetet një nga burimet kryesore të ndotjes së ajrit urban. Kjo lidhet me numrin e madh të automjeteve që nuk plotësojnë standartet e shkarkimeve në ajër, cilësia e lëndës djegëse që përdorin, viti i prodhimit të tyre, si dhe përdorimi i automjeteve me motor pa konvertor katalitik duke favorizuar rritjen e përmbajtjes së pluhurit si dhe shkarkimet e gazta gjatë djegies së karburantit. Gjithashtu mungesa e

sipërfaqeve të gjelbra dhe zbatimi pa kriter i ndërtimeve kanë ndikimin e tyre në ndotjen e cilësisë së ajrit sidomos në shtimin e sasisë së pluhurave.

Me rritjen e transportit automobilistik sipas tendencës së deritanishme edhe përmbajtja e NO₂ mund të arrijë vlerën kufi të lejuar brenda një harku kohor 3-5 vjet. Pa ndërprerë këtë tendencë rritëse të transportit automobilistik, një ndërhyrje efektive në planifikimin urban të qyteteve respektive, ku të merret parasysh optimizimi i trafikut, përdorimi i mjeteve alternative të transportit rrugor, kontrolli teknik i automjeteve sipas standarteve të BE si dhe rritja e sipërfaqeve të gjelbëruara do të ndikonte pozitivisht në reduktimin e ndotjes potenciale mjedisore prej gazeve e tymrave të çliruar nga automjetet.

4.2.2. Ndotësit e ajrit

Gjatë vitit 2014- 2015 janë ndërmarrë disa nisma ligjore që lidhen me cilësinë e ajrit të mjedisit dhe me sistemin e taksave për lëndët djegëse. VKM nr. 594, datë 10.09.2014, miratoi Strategjinë Kombëtare të Cilësisë së Ajrit të Mjedisit. Ligji nr. 162/2014, datë 04.12.2014 "Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të mjedisit" përbën kornizën për mbrojtjen e cilësisë së ajrit dhe është bazuar në Direktivën 2008/50/EC dhe 2004/107/EC. Ligji hyn në fuqi në Dhjetor 2017. VKM nr 352/2015 "Për vlerësimin e cilësisë së ajrit të mjedisit dhe kërkesat për disa ndotës në lidhje me të", u miratua në datë 29.04.2015.

Bazuar në Planin Kombëtar për Integrimin Evropian 2014-2020, Plani Kombëtar i Veprimit për Cilësinë e Ajrit në mjedis është përgatitur gjatë 2015-2016 në kuadër të projektit IPA 2013.

VKM Nr. 1075, datë 23.12.2015 "Mbi masat për kontrollin e Përbërësve Organikë të Avullueshëm (VOC) që rezulton nga magazinimi i benzinës dhe shpërndarjes së saj nga терминаlet në pikat e shitjes", i fillon efektet e veprimit në datën 01.01.2018.

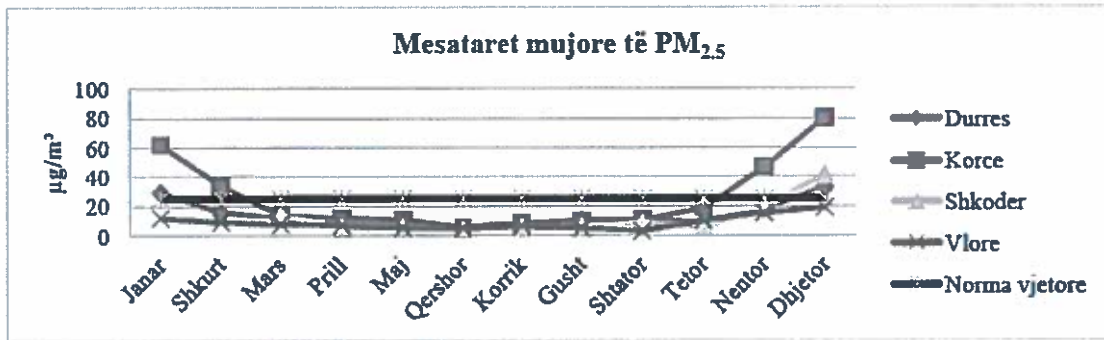
Në Tropojë nuk ekzistojnë stacionet e zbulimit për NO₂, SO₂ dhe PM₁₀, të cilët janë ndotës të emetuar në atmosferë si pasojë e proceseve të djegies në sektorin industrial dhe në sektorin e transportit.

Rrjeti i monitorimit të cilësisë së ajrit në Shqipëri përfshin qytetet kryesore si Tiranë, Elbasan, Durrës, Fier, Vlorë, Shkodër, Korçë dhe monitorimi është realizuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit për periudhën kohore shkurt-dhjetor 2016 për indikatorët kryesorë të cilësisë së ajrit.

Grimcat e pluhurit (PM) janë një përzierje e aerosoleve (të ngurta ose të lëngëta) që përfshin një diapazon të gjerë në madhësi dhe kompozime kimike. PM₁₀, PM_{2.5} i referohet grimcave me diametër 10 dhe 2.5 mikrometër ose më të vogël, dhe emetohen direkt në atmosferë si grimca primare ose formohen si rezultat i emisioneve të SO₂, NO_x, NH₃ dhe NMVOC. PM emetohen nga shumë burime antropogjenike si djegia e lëndës djegëse, ndërtimet, pluhuri natyral pezull, kripa e detit etj. PM mund të shkaktojë dhe përkeqësojnë sëmundjet e zemrës dhe mushkërive, goditje në zemër dhe aritmi. PM mund të dëmtojnë sistemin nervor qendror, sistemin riprodhues dhe mund të shkaktojë kancer. Një nga rezultatet e ekspozimit ndaj PM mund të jetë vdekja e parakohshme.

PM_{2.5} janë grimcat e pluhurit me diametër të barabartë dhe më të vogël se 2.5 mikron, ndryshe quhen dhe grimcat ultrafine. Këto grimca janë të rrezikshme për shëndetin e popullatës pasi depertojnë thellë në mushkëri duke shkaktuar probleme serioze të cilat të çojnë dhe në vdekje të parakohshme.

Figura 5 - Vlerat mesatare vjetore të PM_{2.5}

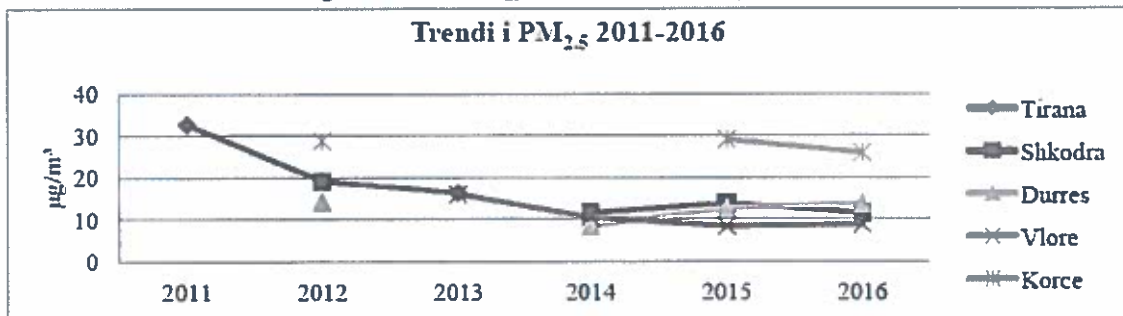
Burimi: Raporti Gjendja e Mjedisit, 2016

Monitorimi i PM_{2.5} kryhet në 4 stacione monitorimi në Durrës, Shkodër, Vlorë dhe Korçë.

Tendenca ndër vite

Shifrat e mëposhtme japin krahasimin e vlerave mesatare vjetore të treguesve të monitoruar të ajrit urban për gjashtë vitet e fundit në qytete të ndryshme të Shqipërisë.

Figura 6: Tendenca gjatë 6 viteve të fundit për PM_{2.5}

Burimi: Raporti Gjendja e Mjedisit, 2016

4.3.Faktorët Klimatikë

Zona e Planit është pjesë e subzonës malore të Mesdheut verior, për shkak të pozicionit gjeografik, natyrës dhe relievit. Veçoritë klimatike të këtij rajoni janë shumë të komplikuar për shkak të larmive dalluese të zonave specifike të Alpeve Shqiptare.

Alpet janë rajoni më i ftohtë i Shqipërisë; gjithashtu dhe rajoni që ndikohet më shumë nga shirat gjatë vitit. Temperaturat mesatare në Janar, muaji më i ftohtë i vitit, në pjesët më të ulta të zonës arrijnë në 0°C ose dhe më poshtë. Në kuotat më të larta, mbi 1300 m mbi nivelin e detit, temperatura mesatare në Janar luhet nga -4 deri 6°C. Në lartësi akoma më të mëdha, temperatura mesatare në Janar është -8°C.

Në përgjithësi, vera në Alpe është e freskët. Temperatura mesatare në Korrik luhet midis 15°C dhe 18°C, ndërsa në disa zona temperature shkon deri në 21°C. Në përgjithësi, temperature mesatare në Alpe është afërsisht 0°C gjatë një periudhe më tepër se 7-8 muaj në vit. Dimri është i gjatë në rajonin e Alpeve, dhe zgjat nga Dhjetori deri në Prill.

Skenarët e ndryshimeve klimatike

Shqipëria ka përgatitur Komunikimin e Tretë Kombëtar të UNFCCC, pjesë e të cilit janë edhe skenarët e mundshëm si pasojë e ndryshimeve klimatike. Si rezultat i ndryshimit të temperaturës dhe regjimit të reshjeve, janë parashikuar ndikimet e mëposhtme:

- Rritja e temperaturave minimale ditore më shumë se ato maksimale ka të ngjarë të ndodhë në të gjitha zonat e tokës

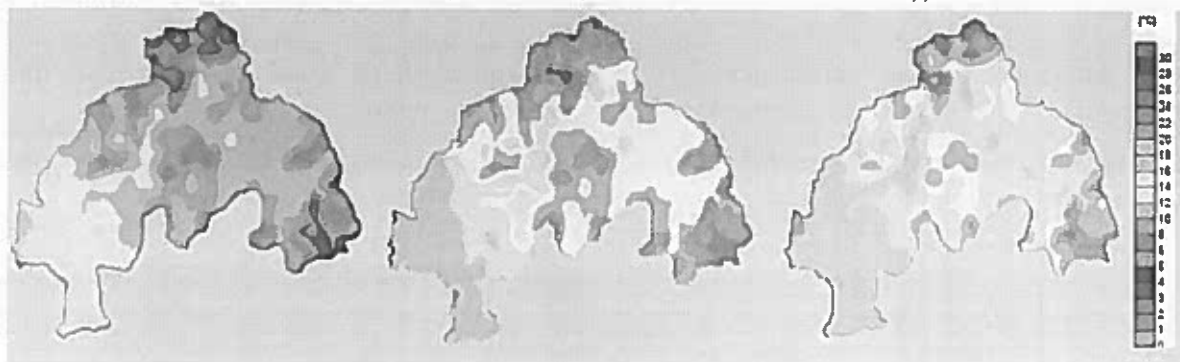
- Thatësira të shpeshta të gjata dhe me rrezik të madh zjarri janë të mundshme - Numri i ditëve me temperaturë mbi 35°C është parashikuar të rritet mesatarisht me 10 ditë në vit deri 2100. si pasojë e kësaj, numri i valëve të nxehta është parashikuar gjithashtu të rritet.
- Ditët e freskëta dhe valët e ftohta janë shumë të mundshme të pakësohen. Dimërat e ngrohtë do të reduktojnë kërkesën e energjisë për ngrohje Do të ketë një rritje e numrit të ditëve me shira të rrëmbyeshëm që shkaktojnë përmytje (rreth 3-5 ditë) deri në 2100. Temperaturat e rritura të pranverës do të rritin temperaturën e tokës, të mbjellat e verës në zonat e përshtashme do të zgjasin periudhën e rritjes. Zgjatja e periudhës së rritjes është parashikuar të rritet me 26 ditë krahasuar me 1990.
- Si rezultat i reduktimit të reshjeve totale vjetore kërkesa për ujë mund të rritet, veçanërisht në verë.
- Deri në vitin 2100 kushtet do të përmirësohen kushtet për turistët. Në verë kushtet do të ndryshojnë nga ideale në të shkëlqyeshme.

4-1_Parashikimet për ndryshimin e temperaturave (°C) për horizonte të ndryshme kohore

Viti	2010	2050	2080	2100
Vjetore	1,0 (0,7 deri në 1,2 ¹⁷)	1,7 (1,3 deri në 2,2)	2,8 (2,0 deri në 3,5)	3,2 (2,4 deri në 4,1)
Dimër	0,8 (0,7 deri në 0,9)	1,2 (1,1 deri në 1,4)	2,0 (1,7 deri në 2,3)	2,4 (1,9 deri në 2,7)
Pranverë	1,0 (0,8 deri në 1,12)	1,5 (1,3 deri në 1,8)	2,6 (2,2 deri në 3,0)	3,1 (2,6 deri në 3,6)
Verë	1,6 (0,5 deri në 1,8)	2,5 (2,1 deri në 2,8)	4,3 (3,8 deri në 4,9)	5,3 (4,6 deri në 6,0)
Vjeshtë	1,0 (1,0 deri në 1,1)	1,6 (1,5 deri në 1,8)	2,8 (2,7 deri në 3,0)	3,5 (3,2 deri në 3,7)

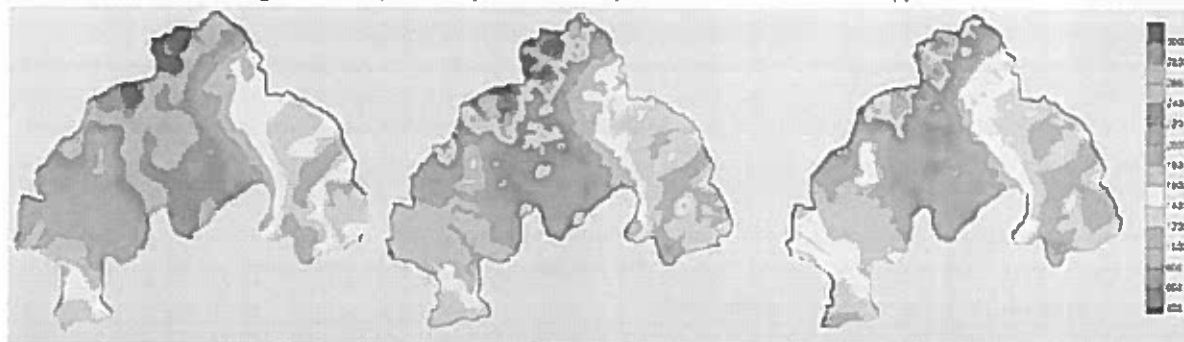
Burimi: Raporti Gjendja e Mjedisit, 2016

Figura 7 - Ndryshimet vjetore të temperaturës në zonën veriore të Shqipërisë

Burimi: Komunikimi i Dytë Kombëtar UNFCCC

Figura 8 - Ndryshimet vjetore të rreshjeve në zonën veriore të Shqipërisë

Burimi: Komunikimi i Dytë Kombëtar UNFCCC

Ndryshimet klimatike pritet të kenë efektet e tyre në zonë, përmes prezencës së ngjarjeve ekstreme të klimës të tilla si; breshër në sezonin e vegjetacionit, ngrica dhe dëborë jashtë sezonit, furtuna me

reshje intensive, temperatura të larta e valë të nxehti etj. Efektet më negative të pritshme janë dëmtimet e kulturave bujqësore nga ngricat e vonshme, dëborë dhe breshëri në periudhën e vegjetacionit, thatësira e tejzgatur e verës, gjë që dëmton kulturat bujqësore dhe rrit rrezikun e zjarreve. Ka një opinion të konsoliduar se klima në zonë ka ndryshuar në mënyrë të konsiderueshme gjatë shekullit të kaluar, me temperaturat vazhdimisht në rritje. Kjo e ka bërë zonën mjaft të brishtë ndaj ndryshimeve në ciklin hidrologjik dhe në uljen e lartësisë së mbuluar nga bora, të cilat tashmë janë duke ndodhur. Ndryshimet e klimës globale rrezikojnë ndryshimin në mënyrë drastike të sistemit alpin hidrologjik. Ndryshimet e parashikuara në reshjet e shiut dhe të panoramave të mbulimit me dëborë do të sjellin ndryshime të mëtejshme të regjimeve klimatike tradicionale, duke çuar në më shumë thatësi në verë, më shumë përmbytje dhe rrëshqitje të tokës në dimër, dhe ndryshueshmëri klimatike ndërvjetore më të lartë. Mungesat e parashikuara të ujit dhe ngjarjet më të shpeshta ekstreme, të kombinuara me rritjen e kërkesës për ujë (për shembull, për ujitjen në bujqësi apo për nevoja të fluksit turistik) mund të shoqërohen me ndikime serioze negative tek shërbimet e ekosistemit, të tilla si ato të sigurimit të ujit të pijshëm. Për më tepër, shumë specie bimore malore mund të përballen me zhdukjen e tyre nëse nuk janë në gjendje për t'u përshtatur duke u zhvendosur drejt veriut apo në lartësi më të mëdha. Në të vërtetë, flora dhe fauna duhet të përshtaten me kushtet e ndryshuara klimatike, në mënyrë që të sjellin ndryshimet përkatëse në strukturën e ekosistemit. Specie të reja mund të shfaqen dhe zhvillohen ndërsa specie të tjera natyrore mund të zhduken.

4.3.1. Gazrat me efekt serë

Shqipëria ka ratifikuar dokumentet e Konventës së Vjenës dhe Protokollit të Montrealit më 8 tetor 1999 dhe duke filluar prej 7 janarit 2000 është palë me to. Nga qenia palë në Konventën e Ozonit buron dhe detyrimi i Shqipërisë për raportimin e konsumit në vite të substancave ozonholluese, si dhe zbatimin e kuotave të caktuara nga Protokollit i Montrealit. Prej vitit 2001 Shqipëria ka planin kombëtar të ozonit, në të cilin përfshihet plani kombëtar i heqjes nga përdorimi i substancave që hollojnë shtresën e ozonit. Planin kombëtar u hartua nga Ministria e Mjedisit me asistencën e Agjencive Implementuese, UNEP-it dhe UNIDO-s. Për të realizuar planin kombëtar të ozonit dhe gjithë aktivitetet që janë parashikuar në të, është krijuar Njësia Kombëtare e Ozonit dhe Implementimit të Projekteve – National Ozone Projects Implementation Unit (NOPIU).

Konsumet e substancave ozonholluese CFC (klorfluorkarboneve) dhe HCFC (hidrogjen flourklorkarboneve) sipas viteve të shprehura me Mton/vit, janë si më poshtë:

4-2_Lëndët ozonholluese në vite

VITI	2006	2007	2008	2009	2010	2011
CFC	15.2	4.08	2.2	0	0	-
HCFC22	-	46.34	74.5	97.37	107.1	102.5
HCFC142b	-	-	-	-	9.07	13.12
HCFC124	-	-	-	-	1.08	-

Ref: Raport per Gjendjen e Mjedisit, 2011

Ozoni i nivelit të ulët të troposferës nuk emetohet direkt në atmosferë, ai formohet si rezultat i zinxhirit të reaksioneve kimike me gazet pararendëse të emetuara në atmosferë si NO_x, CO, NMVOC dhe CH₄ në praninë dhe të rrezatimit diellor. Niveli i lartë i ozonit mund të shkaktojë problem të shëndetit respirator duke zvogëluar funksionimin e mushkërive, përkeqësimin e astmës dhe sëmundje të tjera të mushkërive deri në vdekje të parakohshme. Ozoni gjithashtu është gaz me efekt serë duke kontribuar në ngrohjen e atmosferës.

4.3.2. Përmbytjet

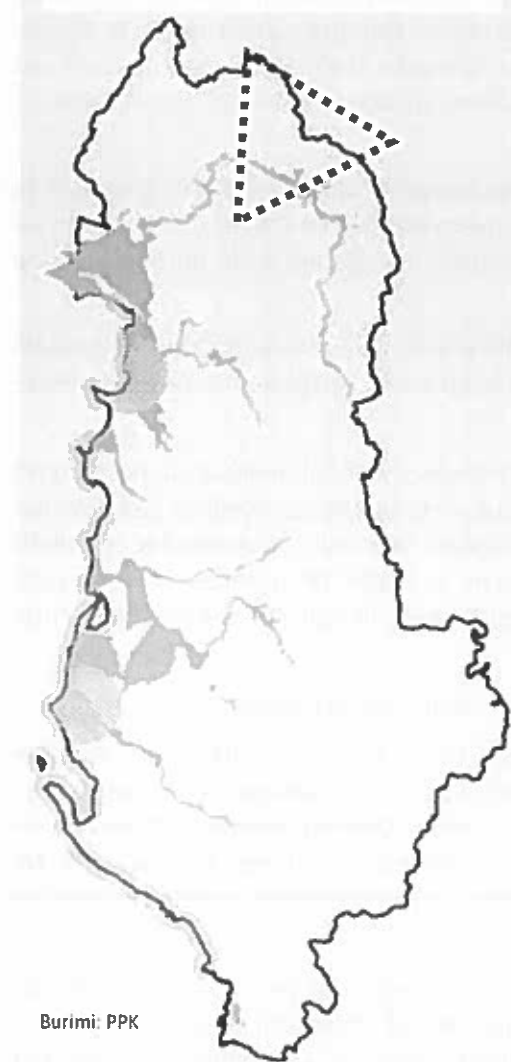
Gjatë dekadave të shkuara, Shqipëria është goditur mesatarisht nga një fatkeqësi natyrore madhore në vit. Në 30 vjet, midis 1980 dhe 2010, janë regjistruar 23 fatkeqësi të tilla. Prej tyre nëntë fatkeqësi

kanë qenë përmbytje, katër tërmete dhe tre goditje nga temperatura ekstreme. Gjatë kësaj periudhe, për shkak të këtyre fatkeqësive 163 njerëz humbën jetën ndërsa rreth 4 milionë u prekën në një masë apo në një tjetër.

Prej 25 Dhjetorit të 2009 deri më 10 Janar 2010, Shqipëria pësoi përmbytje të vazhdueshme për shkak të temperaturave të larta dhe borës së shkrirë herët në zonat malore, kryesisht në basenin e lumit Drin. Kjo solli përmbytje nga lumi Buna.

Shumë lumenj shkarkojnë ujrat në lumin Bunë, njëri prej të cilëve është dhe lumi Drin ku janë ndërtuar edhe hidrocentralet më të rëndësishme të vendit. Shkarkimi në hidrocentralin e Vaut të Dejës arriti nivelin e 2,500 m³/sek. Kjo, kombinuar edhe me prurjet masive të lumenjve Drin, Gjadër dhe Kir çuan në rritjen e nivelit të liqenit të Shkodrës dhe përmbytje në fshatrat nga të dyja anët e Bunës. Ndërkohë që nga 25 dhjetori i 2009 deri më 10 janar 2010, zonat bregdetare përreth Lezhës janë përmbytur për shkak të rreshjeve që arritën rreth 170mm dhe erërave e dallgëve të forta.

Figura 9-Harta e përmbytjeve në Shqipëri

Qeveria Shqiptare e deklaroi "katastrofë natyrore" në 5 janar 2010, kur përmbytjet detyruan mijëra njerëz të zhvendoseshin. Qarku i Shkodrës arriti një gjendje kritike, pasi niveli i ujit në rrugët kryesore të rajonit arriti deri në një metër, dhe dy metra në fshatin Bërdicë. Përmbytjet e izoluan rajonin nga pjesa tjetër e vendit duke bllokuar aksesin nga rrugët kombëtare. Përmbytjet ndodhin nga një kombinim faktorësh:

- *Moti*: i rënduar, me rreshje të zgjatura, shkrirje e akujve nga temperaturat e larta jashtë normales.
- *Ndryshimet në menaxhimin e tokës dhe përdorimin e saj*: transformimi i tokës bujqësore në tokë ndërtimi, problemet me erozionin nga menaxhimi i keq i pyjeve, ndërtimi në zona të ndaluara në të dy anët e lumenjve, digave, dhe rezervuarëve, shfrytëzimi pa kriter i shtretërve të lumenjve, ndërtimet në toka kënetore (zona nën nivelin e detit), mosfunksionimi i duhur i sistemeve hidrike dhe problemet në menaxhimin e tyre
- *Hidrologjia dhe menaxhimi i ujit*: shumë lumenj derdhen në lumin Buna. Një prej tyre është lumi Drin ku janë ndërtuar tre nga hidrocentralet më të mëdhenj të vendit. Gjatë ditëve të përmbytjes, rreshjet çuan në ngritjen kritike të nivelit të ujit. Rreziku se mund të shkaktonte një katastrofë edhe më e madhe se ajo që u shkaktua, çoi në marrjen e vendimit për rritjen e volumit të shkarkimit të ujërave në lumin Drin.

Ky fenomen nuk është zgjidhur ende, duke qenë se përmbytje të egra goditën Tiranën në tetor 2013. Në shkurt 2015, përmbytje të mëdha përfshinë zonën e jugut të Shqipërisë për shkak të daljes nga shtrati të lumenjve si pasojë e rreshjeve të shumta (Vjosa, Gjanica, Shkumbini, Semani, etj). Rajonet më të prekura qenë ato të Fierit, Beratit, Vlorës, Gjirokastrës, Përmetit, Elbasanit etj.

Përmbytjet e fundit ndodhën në tetor 2015, ku përveç dëmeve të mëdha ekonomike pati edhe humbje në jetë njerëzish. Këto përmbytje u vunë re kryesisht në zonën perëndimore të vendit por jo vetëm. Rajonet më të prekura janë ato të: Durrësit, Tiranës, Fierit, Vlorës, Lezhës, Beratit, Skraparit, Gramshit, Lushnjës, Ersekës, Kolonjës, Gjirokastrës etj.

4.4.Uji

Hidrologjia e zonës ka karakteristika origjinale. Ato dallohen nga zhvillime të larta të rrjetit hidrografik të përfaqësuar nga baseni uJOR i Lumit të Drinit, Gashit, dhe Lumit të Valbonës. Lumenjtë e zonës derdhen në Detin Adriatik. Lumenjtë përmbajnë një numër të madh kafshë endemike, kryesisht peshq. Liqenet e larta malore janë kryesisht me origjinë akullnajore dhe nuk përmbajnë shumë specie endemike.

Zona është e pasur me burime të ujit të freskët. Uji përdoret nga komuniteti vendas kryesisht për të pirë, dhe vaditje. Gjithashtu përdoret dhe për prodhim energjie dhe aktivitete rekreative.

Lumi i Valbonës është lumi më i gjatë dhe lumi më i madh në zonë. Ai është ende relativisht i pacënuar. Burimi i tij shtrihet afër kufirit me Malin e Zi. Lumi i Valbonës është një nga degët kryesore të Lumit të Drinit. Sipërfaqja ujëmbledhëse e tij shtrihet në pjesën Qendrore dhe Lindore të Alpeve të Shqipërisë. Pellgu ujëmbledhës kufizohet në perëndim me lumenjtë Shalë dhe Curraj, në jug-lindje me përroin e Skatinës dhe në jug me liqenin artificial të hidrocentralit të Komanit. Në veri dhe në lindje ai kufizohet me Malin e Zi dhe Kosovën.

Në përgjithësi lumi rrjedh në lindje gjatë gjithë Njësisë Administrative Margegaj (fshatrat malorë të Valbonës, Dragobisë dhe Shoshanit), pastaj kthehet në jug përgjatë Bajram Currit, dhe vazhdon në jugperëndim derisa derdhet në lumin Drin, afër Fierzës. Ai është një nga lumenjtë më të pastër në vend.

Lumi i Valbonës buron nga Lugu Valit në një lartësi prej 2589 m mbi nivelin e detit. Sipërfaqja totale e pellgut ujëmbledhës është 657 km², dhe lumi është i gjatë 50.6 km. Lartësia e tij mesatare është 1358 m mbi nivelin e detit.

Pjesa karstike është e rëndësishme në zonën e pellgut ujëmbledhës dhe influenca e saj pasqyrohet nga një numër i madh burimesh si Kollata që është vendosur në të djathtë të rrjedhës së lumit dhe uji që shkarkon varion nga 500 l/s në 1000 l/s; Vrella Bajram Mani në jug-perëndim të fshatit Hajdaraj Dragobi dhe burimi i Shoshani shtrihet në anën e majtë të rrjedhës së ujit. Këto konsiderohen si një nga burimet më të rëndësishme të të gjithë basenit uJOR dhe me një fluks prurje prej 3-5 m³/s me një maksimum prej 10 m³/s.

Në lumin e Valbonës derdhen dy degë të rëndësishme: lumi i Gashit dhe ai i Tropojës.

Nga fshati Rragam deri në fshatin Valbonë (Selimaj) për rreth 7 km, rrjedha e ujit është e përkohshme pasi uji humbet në shtratin prej zhavori të lumit. Pas fshatit Valbonë ka disa përrenj që shkarkojnë prurjet e tyre në lum në pjesën e tij të majtë si përroi Çeremit përgjatë 10 km dhe në sipërfaqe prej 34 km². Në rrjedhën e mëposhtme numri i përrenjve rritet nga të dyja anët. Në përgjithësi në seksionin deri në Dragobi ekzistojnë një numër i madh karstikësh që kontribuojnë në fluksin rrjedhës të Valbonës.

Nga analizimi i të dhënave është evidente se Lumi Valbonë ka një regjim të përzier që ushqehet nga reshjet e borës dhe të shiut (nivo-pluvial). Ndikimi nga bora është më i dukshëm në pjesën veriore të pellgut ujëmbledhës. Fluksi maksimal që mund të konstatohet është në periudhën (Prill-Maj) për shkak të shkrirjes së dëborës. Një tjetër periudhë me fluks maksimal vihet re gjatë muajve Nëntor, Dhjetor, dhe Janar dhe kjo lidhet me rreshjet, të cilat sjellin një nivel të lartë të ujit në lumë.

Tabela e mëposhtme paraqet fluksin mesatar mujor në lumë.

4-3_Pjurja mesatare mujore e Lumit të Valbonës

Vendi/Muaji	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Mesatarja Vjetore (m ³ /s)
Valbona Dragobi	8.74	7.50	8.33	14.5	19.9	14.3	7.38	4.30	4.33	6.93	10.96	10.56	9.81
Valbona B. Curri	17.6	16.0	17.7	32.9	42.1	28.0	13.1	7.7	11.5	15.5	24.6	24.1	20.9
Valbona Gri	34.1	33.1	31.8	45.9	57.3	39.7	19.4	11.3	14.1	24.2	40.6	39.1	32.6
Bushtrica Sopot	4.46	5.30	4.56	4.72	5.33	3.13	0.90	0.62	0.91	2.40	5.78	4.96	3.59

Lugina është e pasur me burime ujore të lumit të Valbonës, përranj dhe liqenet natyrale, të gjitha kanë ujëra të një cilësie të mirë. Sipërfaqet ujore përdoren si ujë i pijshëm nga banorët e zonës si dhe për vaditje. Sistemi i furnizimit me ujë të pijshëm është vendosur në fshatin Zic dhe siguron ujë të pijshëm dhe ujë për vaditje për të gjithë familjet në fshatin Valbonë, deri te ura e Valbonës; pjesa tjetër e shtëpive furnizohen me ujë për vaditje nga ish hidrocentrali i Qukut në zonën e Dunishës, ndërsa uji i pijshëm sigurohet në baza individuale nga puset. Qyteti i Bajram Currit dhe një pjesë e shtëpive në njësinë administrative Margegaj furnizohen me ujë të pijshëm nga sistemi i ujësjellësit të Valbonë – Bajram Curri.

Hidrocentrali i ndërtuar në zonën e Qukut të Dunishës, aktualisht është jashtë funksionit. Punimet për ndërtimin e një hidrocentrali të ri kanë filluar në 2012; aktualisht punimet janë ndërprerë për shkak të legjislacionit të ri për planifikimin e territorit. Hidrocentralet e tjerë ekzistues gjenden në zonën e Dragobisë (hidrocentralet kanë kapacitet të vogël dhe kanë nevojë për tu rehabilituar) dhe në zonën e Ceremit. Hidrocentrali i Ceremit është rehabilituar kohët e fundit, por ende nuk është funksional për shkak të dëmtimeve në rrjetin elektrik.

Troftat janë të pranishme në ujrë e ftohtë si dhe në burimet e përranj të karstikë të Valbonës. Peshkimi praktikohet në zone. Në lumin e Valbonës praktikohet peshkimi sportiv. Projektet akuakulturore kanë filluar në Parkun Kombëtar Lugina e Valbonës. Kohët e fundit janë ngritur 4 rezervate peshku, ku vezët e fertilizuara të troftave të prodhuara këtu dërgohen në Kosovë dhe vendosen në rrjedhën e sipërme të lumit. Trofta është e njohur dhe shërbehet në restorantet në zonën e Valbonës.

Në ujërat e Valbonës rritet lundra (*Lutra lutra*), por është në kufij të zhdukjes.

Në zonën e Nikaj-Mërturit gjenden dy lumenj të përherëshëm, lumi i Currajt dhe ai i Nikajt. Të dy këta lumenj të vegjël bashkohen në Currajt e poshtëm dhe formojnë lumin kryesor të zonës që është lumi i Nikajt, me një gjatësi rreth 19 km dhe sipërfaqe të pellgut ujëmbledhës 145 km². Lumi i Nikajt fillon në burimet e Vranës, ndërsa ai i Currajt fillon me burimet e shpellës së Drelës që shtrihet ndërmjet majave të Kakisë dhe Boshit. Ushqimin kryesor të këtyre lumenjve dhe burimeve në zone e përbëjnë reshjet e borës dhe të shiut, si dhe burimet karstike.

Kudo uji është shumë i pastër dhe i pijshëm, me përjashtim të zonave në afërsi të shtëpive. Trupa më e madhe ujore në zonë është liqeni i Komanit. Edhe këtu uji është shumë i pastër, por brigjet e liqenit janë të ndotura nga shishet dhe materiale të tjera të shumta plastike.

Lumi i Gashit është një degë e lumit Valbonë. Ai shtrihet në pjesën lindore të Alpeve të Shqipërisë dhe brenda sipërfaqes se ujëmbledhësit të Valbonës. Pellgu ujëmbledhës i Gashit shtrihet në verilindje të Alpeve lindore. Ai fillon nga lugina akullnajore Dobërdolit në një lartësi prej 1600m, dhe përfundon në lumin Valbonë afër fshatit Margegaj në kuotë rreth 244 m mbi nivelin e detit. Në përgjithësi vija ujore e ujëmbledhësit të lumit të Gashit karakterizohet nga vargmale me lartësi mbi 2000 m mbi nivelin e detit. Sipërfaqja totale e pellgut ujëmbledhës është 160 km², me gjatësi 27 km dhe pjerrësia mesatare e lumit është 80%.

Në pjesën më të madhe të rrjedhës së sipërme të Lumit të Gashit ka disa liqene akullnajorë si Dashi, i cili renditet i treti nga madhësia dhe i pari për nga lartësia në të gjithë zonën e Alpeve (2175 m mbi nivelin e detit). Gjatësia e tij totale është rreth 275 m, ndërsa gjërësia maksimale arrin 255 m. Ai furnizohet kryesisht nga ujërat e borës dhe për këtë arsye niveli i ujit ka fluktacion të vogël nga 1.3 m deri në 1.6 m.

Nga analizimi i të dhënave është evidente se Lumi Gashit ka një regjim të përzier nivo-pluvial. Fluksi maksimal mund të haset gjatë stinës së pranverës (Prill-Maj) për shkak të ujit që vjen nga shkrrirja e dëborës. Një tjetër periudhë me fluks maksimal vihet re në dimër, gjatë muajve Nëntor, Dhjetor dhe Janar dhe kjo lidhet me rreshjet e shiut që sjellin dhe prani të lartë të ujit në lumë.

Tabela e mëposhtme paraqet prurjen mesatare mujore në lumë.

4-4_Prurja mesatare mujore e Lumit të Gashit

Vendi/Muaji	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Mesatarja Vjetore (m ³ /s)
Gashi	2.65	3.23	3.95	6.38	6.82	3.56	1.21	0.71	0.69	1.66	3.51	2.82	3.10

Rezerva Strikte Natyrore gjithashtu është e pasur më burimet ujore të lumit të Gashit dhe përrrenj, të gjitha kanë një cilësi të lartë të ujit. Sipërfaqja ujore përdoret si ujë i pishëm për komunitetin vendor dhe të rajonit dhe për vaditje.

Lumi i Gashit konsiderohet si një mundësi e mirë për të tërhequr turistë. Në pjesën e poshme të rrjedhës së lumit rriten peshq.

4.5. Biodiversiteti

Zona përbën një rajon unik natyror me bukuri të rrallë dhe vlerë ekologjike, dhe streha e burimeve të lumenjve kryesore. Ato përbëjnë një mjedis kryesor ekologjik, ekonomik, kulturor, argëtues dhe dinamik në Shqipëri. Alpet janë një rezervuar i rëndësishëm për biodiversitetin dhe habitatet. Një rezervë strikte natyrore dhe dy parqe kombëtare, si dhe një numër monumentesh natyrore janë të vendosura në rajon. Nga një pikëpamje socio-ekonomike Alpet janë ndër zonat më të varfra në vend, por ato kanë potencial për zbatimin e aktiviteteve ekonomike të suksesshme. Ekzistojnë mundësi për zhvillimin e këtij rajoni dhe në veçanti, për integrimin dhe bashkëpunimin ndërkufitar.

4.5.1. Përshkrimi i habitateve

Si rezultat i relievit të larmishëm, pozitës gjeografike, faktorëve gjeologjikë, formacioneve të tokës, rrjetit hidrologjik dhe kushteve klimatike, territori në fjalë shfaq një larmi të madhe të habitateve natyrore, duke përfshirë:

- i) pyje dushku dhe me pemë të tjera të ndryshme të larta,
- ii) kullota alpine dhe nënalpine,
- iii) pamje të shpateve të pjerrëta të maleve karbonatike dhe natyrore,
- iv) përrrenj që sjellin ujë në lumenjtë dhe zonat përreth,
- v) shpellë dhe zona të tjera të ngjashme,
- vi) toka me lagështi të lartë,
- vii) toka të punueshme,
- viii) liqene në lartësi shumë të mëdha (pranë majave të malit)
- ix) lumenj dhe përrrenj të tjerë etj.

Kjo shumëllojshmëri e madhe e habitateve në zonat e Alpeve Shqiptare së bashku me treguesit e kushteve klimatike mesdhetare malore, kanë "përpunuar" në shekuj një gamë mjaft të lartë të diversitetit të bimësisë natyrore në këtë zonë.

Habitati më i përhapur i Alpeve është pylli, i përbërë kryesisht nga pyjet halore dhe gjethegjërë, si dhe pylli i ahut. Kullotat që përdoren kryesisht për kullotje dhe livadhe të habitateve, janë lloji i dytë më i madh i habitateve për sa i përket sipërfaqes së zonës që ato mbulojnë. Bujqësia zë kryesisht ato toka që janë vendosur në afërsi të fshatrave më të populluara. Zona shkëmbore, zona të dëmtuara nga erozioni, si dhe zona të djegura janë gjithashtu të pranishme, së bashku me trupat ujorë.

Zona përbëhet nga një larmishmëri peizazhesh malore, përfshirë dhe majat më të larta të malit që arrijnë në 2694 m (mali Jezerca), format post-akullnajore të relievit, grykat e thella dhe formacionet shkëmbore. Faktorët kryesorë që ndikojnë në diversitetin e habitatit dhe të specieve janë madhësia

dhe tiparet e zonës si: gjeomorfologjike, gjeologjike, toka dhe veçoritë e mikro-klimave, së bashku me larminë e relievit malor, ndryshimet e mëdha të lartësive dhe përrrenjtë e shumtë malorë dhe format post-akullnajore.

Niveli i lartësisë varion midis 1000 m dhe 2694 m mbi nivelin e detit; ndryshime të tilla reflektohen në faktorët klimatikë, dhe prezencën e niveleve të ndryshme të zonës së bimësisë, nga pyjet e dushkut në lartësi të ulta ose në pyje të përziera gjethegjërë deri në brezin e kullotave dhe livadheve Alpine.

Zona dominohet nga pyjet. Pyjet dhe toka e pyjeve zënë afërsisht 60 për qind të sipërfaqes totale, ndërsa 40 për qind të sipërfaqes e zënë livadhet malore dhe zonat shkëmbore.

Kullotat dhe livadhet alpine janë mjaft të pasura dhe kryesisht përfshijnë dhe bimët mjekësore, ndërsa shkurret gjenden rrallë në ngastra të vogla. Bazuar në kushtet ekologjike dhe strukturën shkëmbore, zona strehon bimësi të ndryshme që dominohet nga *Festuca paniculata*, *Alopecurus gerardii*, *Festuca paniciana*, *Poa alpina*, *Astragalus angustifolius*, *Koeleria splendens*, *Sesleria tenerrima*, *S. coerulans* etj.

Vlen të përmendet midis shkurreve të ulta ndonjëherë krijohet një bimësi e dukshme si: *Juniperus communis subsp. nana*, *Daphne oleoides*, *Salix retusa*, *Dryas octopetala*, *Vaccinium myrtillus*. Habitata të veçantë të kullotave dhe livadheve alpine përfaqësohen nga rrungajat, shkëmbinjte e plasaritur, shtresat, habitata të tilla i përkasin lartësive të mëdha për shkak të vendit optimal për zhvillimin e specieve shumë të rralla ose endemike që gjenden në Shqipëri dhe në Ballkan, të tilla si *Ligusticum albanicum*, *Trifolium wettsteinii*, *Narthecium scardicum*, *Lilium albanicum*, *Petasites doerfleri*, *Wulfenia baldaccii* etj.

Habitatat e livadheve dhe kullotave Alpine strehojnë një numër të madh bimësh të ndryshme, duke krijuar kështu një habitat të rëndësishëm në zonën e Alpeve të Shqipërisë, si përsa i përket vlerave të biodiversitetit dhe të peizazhit, ashtu dhe për administrimin e popullatave të llojeve të faunës së egër. Shpatet poshtë livadheve alpine kryesisht janë të mbuluara me pyje gjetherënës të tillë si *Fagus sylvatica*, pyjet e përzier të përbërë nga *Abies alba* dhe *Pinus nigra*.

Lloje të tjerë pyjesh pjesë e eko-sistemeve të pyjeve në territorin e zonës janë: *Acer pseudoplatanus*, mëllezë (*Ostrya carpinifolia*), shkozë e bardhë (*Carpinus betulus*), lajthi (*Corylus avellana*), plepi i egër (*Populus tremula*), mëshkëknë (*Betula pendula*), dëllinjë e kuqe (*Juniperus oxycedrus*).

Në zonën e Luginë së Valbonës gjenden pemët më të mëdha të të gjithë vendit tonë, si bredhi i Norvegjisë (*Picea abies*), i konsideruar si habitat unik i Shqipërisë, dhe pisha skoceze (*Pinus sylvestris*). Në lartësi më të mëdha në zonën e mbrojtuar gjenden pisha endemike të mbijetuara nga fenomenet natyrore Ballkanase/Maqedonase, gjendet armeni (*Pinus peuce*) dhe pisha endemike Boshnjake (*Pinus heldreichii ssp. leucodermis*). Në disa ngastra, sidomos në brezin e pemëve gjenden grupe të vogla të veçuara të pishës malore (*Pinus mugo*).

Lartësitë e ulta zakonisht mbuloohen nga pyje të dushkut gjethegjërë, të cilat përfshijnë një pyll natyral të përmasave të gjëra që gjendet në territorin e zonës. Pyje të tilla janë të pranishme në zona të rrethuara me rryma ujore, ultësira dhe në zona kodrinore, ndërsa në zona malore ato kombinohen me pyjet e ahut (*Fagus sylvatica*). Shpërndarja vertikale dhe horizontale e llojit të ahut varet nga temperatura dhe lagështira në nivele të ndryshme; kështu pyjet e ahut gjenden në vende me klimë mesatare dhe në vende me klimë të ngrohtë, duke shmangur shumë lartësitë e mëdha. Nga ana tjetër, pyjet e ahut dominojnë si në vendet e thata dhe në ato të lagëta; bunga (*Quercus petraea*), Qarri (*cerris*) së bashku me shkozën e bardhë (*Carpinus betulus*) janë speciet dominuese të vendeve relativisht të thata, ndërsa komunitetet kserofile shpesh dominohen nga *Q. pubescens* dhe shparthi (*Q. Frainetto*).

Një tjetër lloj habitati, më shpesh i shpërndarë në zonën e degraduar të pyllit të mëparshëm të dushkut, janë tokat shkurre të dominuara nga të shkozës së zezë (*Carpinus orientalis*). Ky lloj

vegetacioni karakterizohet nga lloje bimësh të zakonshme tipike të pyjeve të fragmentuara të dushkut, nga të cilat mund të përmendim: lajthinë (*Coryllus avellana*), bushin (*Buxus sempervirens*), *Acer platanoides*, thanë (*Cornus mas*), cemërdellin (*Cotinus coggygia*), *Crataegus monogyna*, frashërin gjethegjerë (*Fraxinus ornus*), Dëllinjën e kuqe (*Juniperus oxycedrus*), Mëllezën (*Ostrya carpinifolia*), etj.

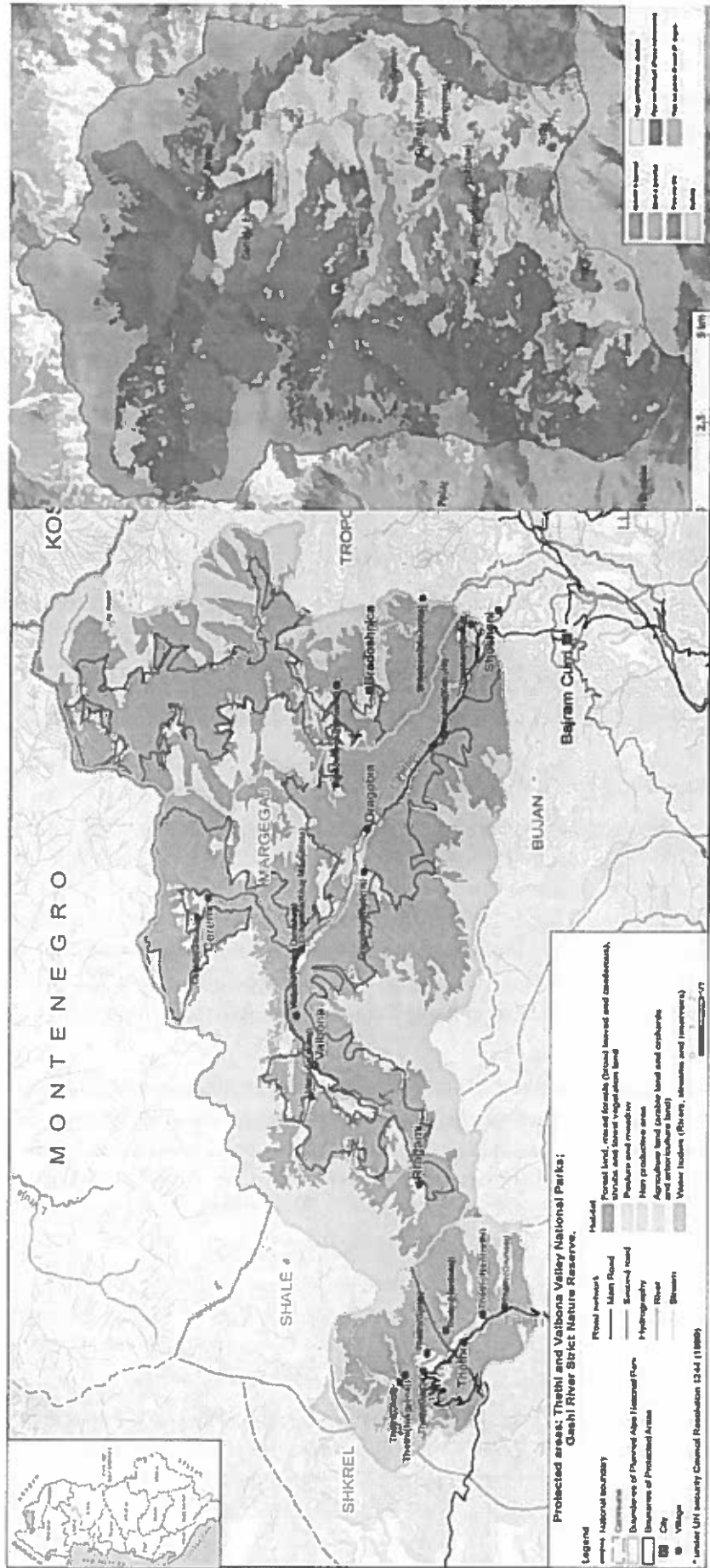
Habitatet në zonë mundësojnë ekzistencën e komuniteteve të ndryshëm të florës dhe faunës. Habitate të ndryshme strehojnë lloje të ndryshme bimore, shoqërime bimore dhe grupe të mëdha faune, që i bëjnë habitatet mjaft komplekse në zonën e parkut. Vertebrorët përfaqësohen nga të gjitha grupet si peshqit, amfibët, zvarranikët, zogjtë dhe gjitarët.

Tabela e mëposhtme paraqet llojet e habitatit të pranishëm në zonën e mbrojtur të Parkut Kombëtar Lugina e Valbonës, Parkut Natyror Rajonal Nikaj-Mërtur dhe të Rezervës Strikte Natyrore Lumi i Gashit. Në tabelë tregohet lloji i habitatit sipas klasifikimit Natura 2000 dhe kodet respektive.

4-5_Llojet e habitateve në zonë sipas klasifikimit të Natura 2000

Kodi	Llojet habitateve
4070	Shkorretë me <i>Pinus mugo</i> dhe <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)
5110	Formacione të qëndrueshme kserotermofile me bush (<i>Buxus sempervirens</i>) në shpate shkëmbore (<i>Berberidion</i> p.p.)
6170	Kullota alpine dhe subalpine në vende shkëmbore gëlqerore
8210	Shpate shkëmbore gëlqerore me vegetacion hazmofitik
9130	Pyje ahu të karakterizuara nga asoc. <i>Asperula-Fagetum</i>
91BA	Pyje bredhi moesianë
91E0	Pyje aluvionale me <i>Alnus glutinosa</i> dhe <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91L0	Pyje ilirike dushku dhe shkoze (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
91M0	Pyje të përzier dushqesh (qarri (<i>Quercus cerris</i>), shparthi (<i>Q. frainetto</i>) dhe bunge (<i>Q. petraea</i>) të Panonisë dhe Ballkanit.
9410	Pyje acidofilë me <i>Picea</i> të zonave malore deri alpine (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
95A0	Pyje mesdhetarë pishash të zonave të larta malore të dominuara nga arneni (<i>Pinus peuce</i>) dhe rrobulli (<i>Pinus heldreichii</i>)

Figura 10: Habitatet e pranishëm në Parkun Kombëtar Lugina e Valbonës, Rezervën Strikte Natyrore Lumi i Gashit dhe Parkun Natyror Rajonal Nikaj-Miërtur

4.5.2. Mbulesa Bimore / Pyjet

Bimësia karakterizohet nga disa sekuenca jo-tipike të niveleve të bimësisë, në të cilat mungon niveli i bimësisë së zonave të ulëta, makiet tipike mesdhetare, por fillon me pyje të përzier lisi që janë afërsisht të ngjashëm me bimësinë afër nivelit të detit. Kjo është për shkak të reshjeve të bollshme në malet Veriore të Shqipërisë, gjë që ofron lagështi të mjaftueshme për zhvillimin e pyjeve edhe në lartësi të ulët. Habitatet në zonë influencohen nga kushtet klimatike të ndryshme. Nga një vëzhgim i shpërndarjes vertikale të llojeve të bimësisë në zonën e Alpeve, tre zonat e mëposhtme mund të dallohen nga njëra-tjetra:

- **Zona e dushkut** fillon në një lartësi prej 400 m dhe arrin deri në 800 m. Zona e dushkut është kryesisht e përhapur në zonën kodrinore dhe para-malore. Përfaqësuesit kryesorë ndërmjet specieve mezofile janë: qarri (*Quercus cerris*), and lloje të dushkut kserofil si bungëbutë (*Q. pubescens*), dhe shparthi (*Q. fraineto*). Prania e gështenjave (*Castanea sativa*) është gjithashtu karakteristike për këtë zonë, e cila gjendet veçanërisht në Tropojë dhe në luginën e Kirit, Rrjodhit dhe Reçit. Në pjesët e larta të kësaj zone, në seksionet ku dushku bashkohet me ahun, gjenden disa specie endemike si *zhabinë e hajekut* dhe të rralla si Manushaqe e Koshaninit *Viola kosanini*.
- **Zona e ahut** gjendet në lartësitë midis 700m deri në 1900 metra. Pyjet e ahut zënë pjesën më të madhe në këtë zonë, si mund të vërehet edhe në zonën e Vermoshit, Cukalit, Thethit, Fushzezës, etj. Në këtë zonë, me përjashtim të ahut (*Fagus sylvatica*), në lartësitë mbi 1400 m, janë të pranishme dhe tre specie të tjera si panja (*Acer obtusatum*), bredhi (*Abies alba*), pisha boshnjake (*Pinus leucodermis*) dhe bredhi norvegjez (*Picea abies*).
- **Zona e kullotave alpine** është vendosur sipër zonës së ahut. Kjo zonë përbëhet nga bimë barishtore me një prezencë të lartë të specieve nga familja *Graminaceae* dhe disa lloje shkurresh si *Salix setosa*, *Dryas octopetala*, *Daphne oleoides*, *Arctostaphylos uva-ursi*, *Juniperus communis* subsp. *Nana* etj. Në këtë zonë është karakteristike dhe prania e disa specieve endemike si Vratik Shqiptar, *Ligusticum albanicum* (Bjeshkët e Namuna), *Petasites doerfleri* (në Bjeshkët e Namuna, Jezercë), dhe rreth 50 specie nën-endemike: *Asperula doerfleri*, *Silene macrantha*, *Edrianthus serpyllifolius*, *Aquilegia dalmatica*, *Wulfenia carinthiaca* (blecici).

Sipas studimeve dhe kërkimeve të mëparshme mbi diversitetin e florës dhe faunës zona e Alpeve Shqiptare përfshin mbi 1500 lloje të bimëve vaskulare, duke përfshirë rreth 100 lloje të bimëve mjekësore, një numër të lartë të llojeve relikte, endemike dhe sub -endemike si edhe 70 lloje në rrezik, të rrezikuara kritikisht, dhe lloje të rralla. Flora e territorit të Alpeve Shqiptare përbën 43 % të gjithë florës së Shqipërisë. Përveç bimëve me vlera ekonomike si bimët e kullotave, bimët mjekësore dhe aromatike, etj, vlerë të veçantë për florën e kësaj zone kanë dhe llojet endemike, relikte dhe të rralla. Këto bimë kërkojnë faktorë specifik ekologjik dhe zakonisht rriten në mjedise si gropa, kanione, burime dhe majat shkëmbore.

Llojet endemike të zones së Alpeve Shqiptare përbëjnë 40% të të gjithë llojeve endemike në Shqipëri dhe 0.7% të florës së Alpeve. Pjesa më e madhe e tyre (rreth 90%), si Vratik shqiptar (*Ligusticum albanicum*), *Sanguisorba albanica*, llapua i dërflerit (*Petasites doerfleri*), barhënë e Telekit (*Lunaria telekiana*) etj, kanë si zone të tyre vetëm territorin e Alpeve Shqiptare. Disa nga këto lloje janë të kufizuara vetëm në një vend të vetëm dhe janë shumë të cënueshme nga zhdukja si *Wulfenia baldaccii* (Shtegu i dhenve), *Sanguisorba albanica* (Seferçe), etj.

Në Alpe kanë shpërndarje të kufizuara lloje si: *Ranunculus thora*, kanilqyqe dinarike (*Aquilegia dinarica*), *Silene reichenbachii*, *Botrychium matricariifolium*, etj. të kufizuara në jug; *Pulsatilla halleri*, *Silene frivaldszkyana*, *Rumex balcanicus* etj. të kufizuara në perëndim; minuartie e Baldaçit (*Minuartia baldaccii*) e kufizuar në veri, etj.

Flora e ndryshme dhe e pasur e Alpeve të Shqipërisë përfshin një numër të lartë të specieve të rralla, relike dhe endemike të Ballkanit, si *Wulfenia baldaccii*, *Dioscorea balcanica*, (*Lunaria telekiana*), *Achillea grandifolia*, minuartie e Baldaçit (*Minuartia baldaccii*), *Plantago reniformis*, *Scrophularia*

bosniaca, *Teucrium arduini*, *Trifolium pilczzi*, *Aesculus hippocastanum*, Manushaqe e Koshaninit (*Viola kosanini*), vratik shqiptar (*Ligusticum albanicum*), *Pulsatilla halleri*, *Taxus bacata*, *Acer hyrcanum*, *Arctostaphylos uva-ursi*, *Atropa bella-dona*, xhërrokull vjeshtore (*Colchicum autumnale*), *Convallaria majalis*, *Fritillaria messanensis*, gencianë (*Gentiana lutea*), nejcë shqiptare (*Polygonum albanicum*), *Vaccinium vitis-idaea*, *Aconitum lamarckii*, *Alkana scardica*, *Athamanta turbith*, *Campanula albanica*, kokoçel si shandan (*Centaurea candelabrum*), shmangë bertisce (*Crepis bertiscea*), llapua i dërflerit (*Petasites doerfleri*), *Plantago reniformis*, *Sanguisorba albanica*, *Saxifraga scardica*, *Wulfenia carinthiaca*, *Astragalus fialae*.

4.5.3. Bimët Mjekësore

Numri total i bimëve që përdoren si bimë mjekësore në Shqipëri është e vështirë të përcaktohet qartë. Duke marrë parasysh informacionin ekzistues, në zonë janë të pranishme rreth 200 bimë mjekësore, afërsisht 5.7% e Florës në Shqipëri. Bimët mjekësore luajnë një rol të rëndësishëm në jetën e përditshme në këtë rajon, pasi shumë banorë konsumojnë fitomedicina, çaje bimore, etj. Bimët mjekësore mblidhen dhe përdoren individualisht për vlerat e tyre kurative, por gjithashtu mblidhen gjerësisht dhe eksportohen si lëndë e parë. Bimët mjekësore si: *Adiantum capillus-veneris*, *Hypericum perforatum*, Shtog i zi, (*Sambucus nigra*), *Plantago lanceolata* (për sëmundjet respiratore/frymëmarrjes); *Acanthus balcanicus*, *Agrimonia eupatoria*, Bargjarpër mjekësor (*Ceterach officinarum*), *Cydonia oblonga*, *Hedera helix*, *Hypericum perforatum*, *Lamium album*, *Malva pumila*, *Orchis spp.*, *Plantago lanceolata*, *Teucrium polium* (zbutës dhe shurup për kollë); *Aesculus hippocastanum*, *Althaea officinalis*, *Chamomilla recutita*, *Tilia tomentosa* (për kollë dhe të ftohtë) janë vetëm disa nga bimët e egra të njohura që përdoren si medikamente që në kohë të hershme dhe deri në ditët e sotme.

Shpërndarja e bimëve të egra mjekësore në lartësi të ndryshme është pothuajse e çrregullt. Kjo tregon dhe kushtet e ndryshme ekologjike falë ndryshimit të lartësisë, karakterit dhe tipografisë së shtresave shkëmbore dhe influencës antropogjenike. Sasi të mëdha të specieve gjenden në brezin e rritjes së dushkut, ahut dhe të pyjeve konifere. Pjesa tjetër gjendet në pyje të hapura dhe lloje të tjera vegjetacioni në malet e larta. Shumë nga bimët mjekësore janë barishte dhe specie të egra të cilat rriten kryesisht në ultësira dhe në male që janë në lartësi mbi 1500m mbi nivelin e detit.

Lulja e Blirit (*Tilia argentea*) konsiderohet shumë e rëndësishme pasi përdoret për prodhimin e mjaltit. *Boronica (Vaccinium myrtillus)* gjendet dhe mblidhet në Gjarper të Ceremit, në Markovce dhe zonën e Siapices (PK i Valbonës) dhe në zona të tjera të Dobërdolit, Koshoticë, Balcinë, Tërkuz, Mullavc, Bolloterg dhe Javorr (Rezerva Strikte Natyrore Lumi i Gashit). Agulicja (*Primula officinalis*) është e përqendruar kryesisht në kullotat e Luginës së Valbonës PK dhe në zonën e Gashit, në livadhet e zonës së Shoshajt dhe në zonën e Javorrit.

Lugina e Valbonës PK, sidomos në zonën e Rragamit të Shales, është e njohur për praninë e trumëzës (*Satureja montana*). Në zonën e Valbonës, trendafil i egër (*Rosa canina*) dhe gjethet e blirit (*Tilia cordata*) mblidhen dhe përdoren për vlerat e tyre.

4.5.4. Fauna

Gjatë dekadave të fundit popullatat e një numri të madh llojesh të kafshëve janë ulur deri në kufijtë e zhdukjes së tyre për shkak të gjuetisë pa kriter apo prishjes së habitateve. Vetëm ujku gjendet thuajse në të gjithë Shqipërinë. Ariu, dreri, kaprolli, derri i egër, dhia e eger etj. janë shumë të rralla ose pothuajse të zhdukura. Në zonën alpine një popullsi e vogël e dhive të egra ka mbetur, pavarësisht presionit të lartë dhe të përhershëm të gjuetisë.

Ashtu si dhe me bimësinë, habitatet më të rëndësishme për kafshët e egra dhe të rralla gjenden në zonat më të larta të pyjeve të ahut dhe nën- kullotat alpine, por mbi brezin e pyjeve të ahut.

Me interes të veçantë janë pyjet e ahut. Ato janë vendbanime të disa llojeve të shquara të shpendëve, para së gjithash, kukuvojka (*Strix uralensis*), më tepër një specie tipike veriore, duke arritur në Veri të Shqipërisë kufirin jugor të përhapjes së saj. Specie të tjera shpendësh janë disa

qukapikët, Mizakapësi krahëvizuar (*Ficedula semitorquata*), si dhe mund të gjendet bufi i Tengmalm-it, një lloj tjetër verior.

Larmia e habitatit në Alpe strehon një faunë të pasur. Sistemi i invertebrorëve dhe vertebrorëve janë pjesë e ekosistemeve të ndryshme të pjesës veriore të Shqipërisë. Nga invertebrorët grupi më i madh janë insektet që popullojnë habitatet e Alpeve. Insektet përfaqësohen nga rendet: *Coleoptera*, *Orthoptera*, *Lepidoptera*, *Hymenoptera* dhe *Heteroptera*. Fauna ujore e invertebrorëve përbëhet nga larvat e insekteve, kërmintjët e ujit/gastropodët (*Gastropoda*) dhe molusqet e ujrave të freskëta (*Bivalvia*). Invertebrorët ujorë janë tregues të mirë biologjik të cilësisë së ujit. Densiteti i tyre në burimet ujore varet nga niveli i ndotjes në ekosistemin ujor.

Peshqit

Uji i freskët i Alpeve ofron dy lloje të troftës, të njohura si trofta malore të cilat si të gjitha speciet e tjera të *Salmo*, përdoren gjithashtu si tregues biologjik i cilësisë së ujit dhe kushteve të ekosistemit ujor. Trofta ngjyrë kafe (*Salmo trutta fario*) dhe trofta e Drinit (*Salmo farioides*) hasen në lumenjtë e Shalës, Kirit dhe Valbonës. Të dyja llojet e troftave janë specie vulnerabël/të cënueshme dhe duhet të mbrohen rreptësisht, veçanërisht përsa i përket periudhës dhe metodave të peshkimit.

Amfibët dhe Reptilët

Speciet endemike janë një tregues i rëndësishëm në një zonë me status biodiversiteti dhe në ruajtje. Në zonë janë identifikuar 40 lloje amfibë dhe zvarranikë/reptilë. Speciet kryesore që hasen janë: Salamandra alpine (*Salamadra atra*), Bretkoca greke/ bretkoca e përrenjve (*Rana graeca*) në përrenj të vegjël. Llojet e zakonshme si pjesë e Alpeve janë gjithashtu: Bolla e shtëpisë (*Elaphe longissima*), E bukura e dheut (*Salamandra salamandra*), Tritoni Alpin (*Triturus alpestris*), Tritoni i rëndomtë (*T. vulgaris*), Thithlopa (Bufo bufo), zhaba e gjelbër (Bufo viridis), Bretkosa barkverdhë (*Bombina variagata*), Bretkoca e pemëve (*Hyla arborea*), Bretkoca e kenetave (*Rana ridibunda*), bretkosa e kuqrrremtë (*R. temporaria*), Kakëzogëza (*Anguis fragilis*), Zhapiku i shpejtë (*Lacerta agilis*), Zhapiku vivipar (*L. vivipara*), Hardhuca shpinëgjelbër (*Podarcis melisellensis*), Hardhuca e mureve (*Podarcis muralis*), Gjarpri i butë (*Coronella austriaca*), Gjarpri i barit (*Natrix natrix*), Gjarpri i ujit (*N. tessellata*), nepërka me bri (*Vipera ammodytes*) dhe nepërka me njolla e malit (*Vipera berus*).

Shpendët

Habitatet e zonës janë të rëndësishme për ornitofaunën. Në zonë janë identifikuar 135 lloje shpendësh, nga të cilët speciet më të rëndësishme janë: Shkaba mjekëroshe (*Gypaetus barbatus*), shkaba (*Gyps fulvus*), Pula me cafkë (*Bonasa bonasia*), Gjeli i egër (*Tetrao urogallus*), Gjeraqina e shkurtës (*Accipiter nisus*), Shqiponja perandorake (*Aquila heliaca*), Shqiponja e maleve (*Aquila chrysaetos*), Shqiponja e vogël (*Hieraetus penatus*), Shqiponja bishtvizuar (*Hieraetus fasciatus*), Kali i qyqes (*Neophron percnopterus*), i cili është lindur në zone, Shqiponja gjarpërngrënëse (*Circaetus gallicus*), gjeraqina (*Accipiter gentilis*), Skifteri kthetraverdhë (*Falco Naumanni*), Skifteri kthetrazi (*Falco tinnunculus*), Skifteri i drurëve (*Falco subbuteo*), Skifteri i Mesdheut (*Falco biarmicus*), Krahëthati (*Falco peregrinus*), Qukapiku i përhimë (*Picus canus*) dhe Thëllëza e malit (*Alectoris graeca*).

Numri i lartë i specieve të mbrojtura dhe /ose të rralla që gjenden në zonë lidhet me sipërfaqen e madhe të zonave të mbrojtura, por gjithashtu dhe me ekosistemet në zonë.

Gjitarët

Gjitarët përbëhen nga një larmi grupesh nga gjitarët e vegjël te mishngrënës të mëdhenj dhe kërcënues si Rrëqebulli i Euroazisë (*Lynx lynx*), Ariu i murrmë (*Ursus arctos*) dhe ujku (*Canis lupus*). Gjitarët e vegjël kryesisht dominohen nga lloji i lakuriqëve si: Lakuriq nate hundëpatkua i mesdheut (*Rhinolophus euryale*), Lakuriq i nates Geofroit (*Myotis emarginatus*), Urithi i verber i Ballkanit; Urithi i Stankovicit (*Talpa stankovici*) dhe Urithi i verbër (*Talpa coeca*). Brejtësit tipik janë: ketri *Sciurus vulgaris*, miu i drurëve (*Myotides glareolus*), miu i borës (*Chionomys nivalis*), miu i vogël (*Spalax leucodon*), Miu gushëverdhë, (*Apodemus flavicollis*), Miu i shtëpisë (*Mus musculus*), Miu bishtgjatë i pyllit (*Apodemus sylvaticus*), miu zi (*Ratus ratus*), gjumashi i majmë i pyllit/ gjeri (*Myoxus glis*),

gjumashi i pyllit (*Dryomys nitedula*). Fauna e ungulatëve të mëdhenj përfshin lloje si: Derri i egër (*Sus scrofa*), Dhia e egër (*Rupicapra rupicapra*) dhe Kaprolli (*Capreolus capreolus*).

4.6.Mbetjet

Mbulimi me shërbimin e menaxhimit të mbetjeve

Menaxhimi i mbetjeve është një nga funksionet e njësive vendore. Shërbimi i menaxhimit të mbetjeve urbane realizohet në kuptimin e mirëfilltë vetëm në qytetin e Bajram Currit. Njësitë administrative Bujan, Margegaj, Tropojë, Llugaj dhe Fierzë e ofrojnë atë ose në mënyrë sporadike ose në mënyrë shumë të kufizuar. Në njësitë administrative Lekbibaj dhe Bytyc nuk ofrohet ky shërbim në kuptimin e mirëfilltë të fjalës.

Në qytetin e Bajram Currit aktualisht shërbimi ofrohet nga vetë bashkia ndërsa 5 njësite e përmendura më sipër - Bujan, Margegaj, Tropojë, Llugaj dhe Fierzë - ofrojnë shërbimin e pastrimit vetë dhe në bashkëpunim me njësine Bajram Curri. Ka një bashkëpunim mbi baza informale midis njësisë Bajram Curri dhe pesë njësive përreth saj në menaxhimin e mbetjeve që konsiston në përdorimin nga këto njësi të vend-depozitimit të mbetjeve të qytetit të Bajram Currit. Sipas njësive vendore, mbulimi i popullsisë me shërbimin e menaxhimit të mbetjeve është i ndryshëm. Numri i popullsisë, numri i familjeve dhe numri i familjeve që marrin shërbimin paraqitet në tabelën 6.

4-6_Numri i popullsisë, numri i familjeve që u ofrohet shërbimi, 2011-2013

NJA	2011				2012				2013			
	Nr i popullsisë	Nr i Familjeve	Nr i familjeve që i ofrohet shërbimi		Nr i popullsisë	Nr i familjeve	Nr i familjeve që i ofrohet shërbimi		Nr i popullsisë	Nr i familjeve	Nr i familjeve që i ofrohet shërbimi	
			#	%			#	%			#	%
B. Curri	8357	2510	2510	100	8300	2500	2500	100	8219	2485	2485	100
Bujan	3407	900	390	43	3300	880	360	41	3209	852	325	38
Fierzë	2500	570	299	52	2530	597	289	48	2610	646	300	46
Margegaj	3149	998	627	62	3153	1005	634	63	3089	993	635	64
Tropojë	5584	1925	-	-	5362	1828	-	-	5150	1658	650	40

Burimi: Të dhëna nga NJA-të

Të dhënat e mësipërme tregojnë se gjatë viteve 2011-2013 shërbimi i menaxhimit të mbetjeve ofrohet në masën 100% për popullsinë dhe familjet e njësisë Bajram Curri, ndërsa në 4 njësitë e tjera kjo përqindje varion nga 38%-64%. Njësia Margegaj ka mbulimin më të madh krahasuar me tre njësitë e tjera. Në njësinë Margegaj ky mbulim është rritur nga viti në vit për gjatë periudhës 2011-2013. Kjo shpjegohet edhe me rritjen e kërkesave lidhur me zhvillimin e turizmit malor në Luginën e Valbonës. Ndërsa në njësitë Bujan dhe Fierzë, përqindja e familjeve të cilave ju ofrohet shërbimi i mbetjeve është ulur nga viti në vit. Popullsia e njësive vendore dhe numri i familjeve ka rënie relative në të gjitha njësitë vendore, me përjashtim të njësisë Fierzë që mund të ndikojë në uljen relative të sasisë së mbetjeve të prodhuara. Shërbimi i pastrimit përse i përket mbulimit të territorit dhe frekuencës së shërbimit paraqitet në tabelën më poshtë.

4-7_Shërbimi i pastrimit sipas % e sipërfaqes së mbuluar, frekuencës së pastrimit në NJA-të

NJA	Mbulimi i territorit të NJA	Frekuenca e ofrimit të shërbimit në dy javë	Frekuenca e ofrimit të shërbimit sipas llojit të mbetjeve			
			Mbetje urbane	Mbetje inerte	Mbetje spitalore	Mbetje industriale
B. Curri	70-90%	14	Çdo ditë	3 herë/dy javë	3 herë/dy javë	3 herë/dy javë
Bujan	30-50%	3	Jo i rregullt	Jo i rregullt	Jo i rregullt	Jo i rregullt
Fierzë	0-30%	3	Çdo ditë	-	-	-
Margegaj	70-90%	3	2 herë/javë	-	-	-
Tropojë	30-50%	1	1 herë/2 javë	-	-	-

Burimi: Të dhëna nga NJA-të

Bajram Curri dhe Margegaj mbulojnë 70-90% të territorit me shërbim të pastrimit. Njësia administrative Fierzë mbulon një territor shumë të vogël (më pak se 30% të territorit) dhe kryesisht qendrën e NJA-së.

Llojet dhe sasia e mbetjeve

Llojet e mbetjeve të prodhuara janë urbane, inerte, spitalore dhe industriale. Në njësinë Bajram Curri, 54% e mbetjeve janë organike, 16.1% janë letër, 1.3% metale, 16.8% plastikë, 6.8% qelq, etj. Qyteti i Bajram Currit, i cili ka përqëndrimin më të madh të popullsisë, bizneseve dhe institucioneve publike, ofron shërbimin e grumbullimit dhe transportimit në vend-depozitim të të gjithë llojeve të mbetjeve. Njësitë administrative raportojnë vetëm për mbetje urbane. Shërbimi i pastrimit për mbetjet urbane është më i shpeshtë dhe konkretisht çdo ditë për qytetin e Bajram Currit dhe njësinë administrative Fierzë, 2 herë në javë për njësinë Margegaj dhe 1 herë në dy javë për njësinë Tropojë. Përsa i përket mbetjeve të tjera (inerte, spitalore, industriale), Bajram Curri realizon pastrimin e tyre 3 herë në 2 javë. Transporti bëhet me makina të zakonshme. Qyteti ka dy makina teknologjike të cilat nuk përdoren për arsye teknike. Tabela 8 paraqet sasinë e mbetjeve në ton sipas llojeve në NJA-të.

4-8_Sasia e mbetjeve në ton sipas llojeve në NJA-të

NJA	2011			2012			2013		
	Mbetje urbane	Mbetje inerte	Mbetje spitalore	Mbetje urbane	Mbetje inerte	Mbetje spitalore	Mbetje urbane	Mbetje inerte	Mbetje spitalore
B. Curri	2400	1200	0.3	2700	1400	0.3	2700	1400	0.3
Bujan	280	900	-	270	1300	-	260	1900	-
Fierzë	3.5	-	-	3.7	-	-	4	-	-
Margegaj	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tropojë	12	48	-	10	18	-	9	35	-

Burimi: Këshilli i Qarkut Kukës; NJA-të

Mbledhja dhe transportimi i mbetjeve

Aktualisht, menaxhimi i mbetjeve kryhet nga NJA-të. Për një periudhë kohe (2009-2012), njësia Bajram Curri kishte kontraktuar një kompani private për të realizuar këtë shërbim.

Në përgjithësi infrastruktura për menaxhimin e mbetjeve është më e mirë në njësinë e Bajram Currit dhe e kufizuar në njësitë administrative përreth. Njësia Bajram Curri ka 180 kontenierë me kapacitet 1.1 m³ (të vendosur në 2012) dhe 10 pika të hapura betoni (të ndërtuara në 2005), 2 kamionë 5 ton dhe 1 kamionçinë 1 ton, 1 fadromë, 1 autobot uji dhe 1 borëpastruese (të gjithë mjetet janë të vitit 2013). Bashkia ka 26 punonjës që merren me menaxhimin e mbetjeve përfshirë grumbullim/transport (9 persona), fshirje (13 persona), depozitim (2 persona) dhe administratë (2 persona). Përsa i përket Njësive të tjera Administrative, njësia Margegaj ka 25 kontenierë me kapacitet 1.1 m³ (të vendosur që nga viti 2010) dhe një kamionçinë. Njësia Tropojë ka 3 konteniere 1.1 m³ (të vendosur që nga viti 2009). Në njësitë e tjera administrative, kazanët janë vendosur vetëm në qendrat e tyre. Ndërsa fshatrat e tjerë në përgjithësi nuk kanë kazanë dhe i hedhin mbeturinat nëpër përrenj, duke ndotur mjedisin dhe ujërat.

Në qytetin e Bajram Currit, grumbullimi i mbetjeve bëhet me krahë dhe transporti i tyre me makina të thjeshta sepse kamionët teknologjikë janë jashtë funksionit për arsye teknike. Gjithashtu, edhe njësitë administrative që përdorin vend-depozitim të mbetjeve të qytetit të Bajram Currit bëjnë grumbullimin/ngarkimin e tyre me krahë dhe transportin me makina të thjeshta (kamionçina).

Pastrimi i rrugëve/fshirja realizohet në mënyrë mekanike (me fshesë). Sipërfaqja e rrugëve që pastrohen/fshihen në njësinë Bajram Curri është rreth 60,000 m² (ndërsa sipërfaqja e rrugëve të shtruara është rreth 26,000 m²).

Vend-depozitimi i mbetjeve

Njësia Bajram Curri ka një vend-depozitim të autorizuar për mbetjet urbane dhe inerte në Kojë që është një gropë natyrale me sipërfaqe 7500 m² dhe kapacitet 50,000 m³ që ndodhet rreth 3.5 km

larg qytetit të Bajram Currit. Ky vend depozitim administrohet nga bashkia, ndërsa njësitë Bujan, Margegaj, Llugaj dhe Fierzë janë të lejuara të transportojnë mbetjet atje në bazë të një marrëveshjeje jo-formale. Njësitë e tjera administrative (Lekbibaj, Bytyc, Tropoje) nuk i transportojnë dhe hedhin mbeturinat në vend depozitim, pasi transporti është i kushtueshëm për arsye të largësisë dhe gjendjes së rrugëve. Njësia Tropojë ka një vend depozitim të autorizuar për mbetjet urbane prej 150 m². Njësia Fierzë përdor një vend depozitim ilegal për mbetjet urbane.

Nuk ka një landfill për Bashkinë Tropojë. Është bërë një përpjekje për të pasur një të tillë së bashku me Hasin, por nuk është mundësuar një gjë e tillë.

Përpunimi i mbetjeve

Nuk ka riciklim apo grumbullim të diferencuar të mbetjeve. Mbetjet e rrezikshme spitalore nuk trajtohen. Njësia Bajram Curri komposton rreth 853 ton mbetje të ngurta shtëpiake, ose rreth 35% të atyre të prodhuara. Në fshatra bëhet kompostim individual, por nuk ka të dhëna lidhur me sasinë e mbetjeve të kompostuara.

Problemet e Bashkisë Tropojë mbi Menaxhimin e Mbetjeve

- Shërbimi i menaxhimit të mbetjeve urbane realizohet në kuptimin e mirëfilltë vetëm në njësinë Bajram Curri. Njësitë Bujan, Margegaj, Tropojë, Llugaj dhe Fierzë e ofrojnë atë ose në mënyrë sporadike ose në mënyrë shumë të kufizuar. Në njësitë Lekbibaj dhe Bytyc nuk ofrohet ky shërbim në kuptimin e mirëfilltë të fjalës.
- Shërbimi i menaxhimit nuk ofrohet në masën e duhur. Ky shërbim ofrohet për popullsinë dhe familjet e njësisë Bajram Curri, ndërsa në 4 njësitë e tjera kjo përqindje varion nga 38%-64%. Në disa njësi si Bujan dhe Fierzë përqindja e familjeve të cilave ju ofrohet shërbimi i mbetjeve është ulur.
- Megjithë përpjekjet e kohëve të fundit, rritja e kërkesavë për menaxhimin e mbetjeve nga zhvillimi i turizmit malor, sidomos në njësine Margegaj, nuk ka gjetur përgjigjen e duhur. Në këtë njësi nuk ka një sistem të grumbullimit të mbetjeve të ngurta. Mbetjet trajtohen në mënyra tradicionale. Në shumë raste mbetjet plastike dhe të tjera janë prezente në mjedis. Nuk ka përpjekje për ndërgjegjësimin e popullsisë lidhur me ruajtjen e mjedisit.
- Megjithë investimet në infrastrukturën e menaxhimit të mbetjeve, ajo mbetet problematike. Në qytetin e Bajram Currit, grumbullimi i mbetjeve bëhet me krahë dhe transporti i tyre me makina të thjeshta sepse kamionët teknologjikë janë jashtë funksionit për arsye teknike. Njësitë e tjera Administrative kanë infrastrukturë të dobët, numër të vogël kontenierësh dhe mungesë kamionësh teknologjike. Në këto njësi ka kontenierë vetëm në qendrat e tyre. Fshatrat e tjerë në përgjithësi nuk kanë kazanë dhe i hedhin mbeturinat nëpër përrenj, duke ndotur mjedisin dhe ujrat.
- Pastrimi i rrugëve/fshirja realizohet në mënyrë mekanike (me fshesë).
- Nuk ka një landfill për Bashkinë Tropojë. Njësitë Bujan, Margegaj, Llugaj dhe Fierzë që transportojnë mbetjet në vend-depozitim të qytetit të Bajram Curri nuk kanë një marrëveshje formale që të përcaktojë të drejtat dhe detyrimet reciproke.
- Njësitë e tjera nuk i transportojnë dhe hedhin mbeturinat në vend depozitim, pasi transporti është i kushtueshëm për arsye të largësisë dhe gjendjes së rrugëve. Ka edhe vend depozitime ilegale që ndikojnë negativisht në cilësinë e mjedisit.
- Nuk ka riciklim apo grumbullim të diferencuar të mbetjeve.
- Mbetjet e rrezikshme spitalore nuk trajtohen.
- Sasia e mbetjeve të ngurta shtëpiake që kompostohen është e ulët. Nuk ka të dhëna lidhur me sasinë e mbetjeve të kompostuara në fshatra.
- Të ardhurat e gjeneruara nga mbledhja e tarifës së pastrimit janë të ulëta për të mbuluar koston e shërbimit. Kështu, në njësinë Bajram Curri, të ardhurat përbëjnë rreth 38% të koston. Arsyet lidhen me tarifën e ulët të pastrimit dhe shkallën e ulët të realizimit të pagesave. Nuk ka sanksione për mospagesë të tarifës. Njësitë e tjera pothuaj nuk kanë të ardhura nga menaxhimi i

mbetjeve. Tarifa e aplikuar prej tyre është e ulët, për një bazë të vogël subjektsh dhe që mblidhet në masë të ulët.

- Nuk ka një plan të menaxhimit të mbetjeve. Nuk ka politika dhe rregullore të brendshme për menaxhimin e mbetjeve. Nuk është bërë ndonjëherë matja e kënaqësisë së qytetarëve lidhur me cilësinë e shërbimit të ofruar.

4.7.Zhurma

Niveli i zhurmave urbane (LAeq) është niveli i vazhduar ekuivalent i presionit akustik të ponderuar (A0), të prodhuar nga të gjitha burimet e zhurmave që ekzistojnë në një vend të caktuar dhe gjatë një kohe të caktuar.

Aktualisht në Bashkinë Tropojë nuk realizohet monitorimi i nivelit të zhurmave.

4.8.Popullsia dhe asetet materiale

Tropoja ka një popullsi prej 20,491 banorë (sipas censusit të vitit 2011). Ka një ndryshim të ndjeshëm midis të dhënave të censusit dhe numrit të popullsisë së regjistruar prej 28,216 (në vitin 2014). 75% e popullsisë jeton në zonat rurale. Dendësia mesatare e popullsisë është 20 banorë për km². Ndonëse kanë një territor relativisht të madh, njësitë vendore të Tropojës kanë një popullsi të vogël. Popullsia mesatare për njësi vendore është 2,536 banorë, shumë e ulët krahasuar jo vetëm me mesataren kombëtare (8,016 banorë) por edhe me atë të Qarkut të Kukësit (3,159 banorë). Më shumë se 25% e popullsisë banon në qytetin e Bajram Currit që ka një dendësi relativisht të lartë krahasuar me njësitë e tjera. Njësitë e Qeverisjes Vendore përreth qytetit të Bajram Currit kanë dendësi më të lartë të popullsisë (rreth 33 banorë/km²) se ato më periferike (nën 28 banorë/km²). Njësitë më të vogla nga pikëpamja e popullsisë janë Lekbibaj dhe Bytyç përkatësisht 1,207 dhe 1,563 banorë. Figurat Figura 11 dhe Figura 11 japin të dhëna për dendësinë e popullsisë sipas NJQV-ve. Sipërfaqja relativisht e madhe, territori malor, dhe dendësia e vogël e popullsisë kanë bërë që banorët e njësiteve të largëta të kenë problem me ofrimin e shërbimeve publike.

Figura 11: Popullsia sipas NJQV-ve

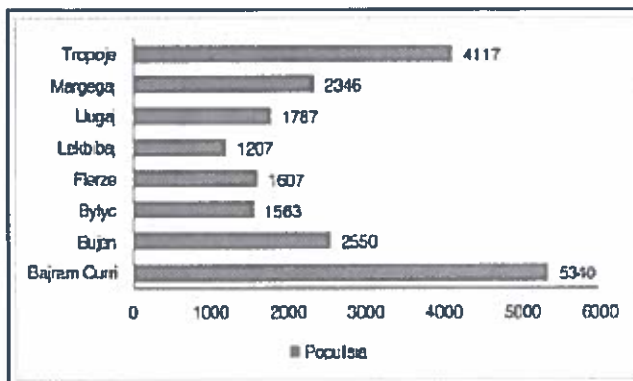
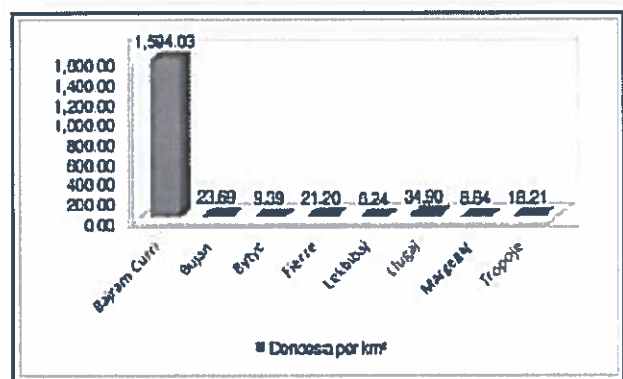

Figura 12: Dendësia e popullsisë sipas NJQV

Burimi: Censusi 2011

Tropoja ka një popullsi relativisht të re në moshë. Sipas Censusit të vitit 2011, rreth 25% e popullsisë është nga moshë 0-14 vjeç dhe rreth 63% e popullsisë nga moshë 14-65 vjeç.

Përsa i përket arsimit, i gjithë territori i rrethit është i mbuluar me kopshte për fëmijë dhe shkolla 9-vjeçare dhe të mesme. Sidoqoftë, për shkak të sipërfaqes së madhe dhe dendësisë së ulët të popullsisë së komunave, ka një numër të madh kopshtesh dhe shkollash 9-vjeçare për një numër të vogël fëmijësh dhe nxënësish. Për shembull, në se në qytetin e Bajram Currit ka 4 kopshte për 296 fëmijë (ose mesatarisht 78 fëmijë për kopsht) dhe 3 shkolla 9-vjeçare për 1,066 nxënës (ose mesatarisht 355 nxënës për shkollë), njësitë Lekbibaj ka vetëm një kopsht për 15 fëmijë dhe 8 shkolla për 202 nxënës (ose mesatarisht 15 nxënës për shkollë). Shkolla e mesme e qytetit Bajram Curri ju shërben edhe njësiteve afër bashkisë si Bujan dhe Margegaj apo atyre me popullsi të vogël si

Lekbibaj, njësitë e tjera kanë shkolla të mesme, por që janë të vogla (kanë një numër të vogël nxënësish dhe mësuesish - mesatarisht 5 mësues për 50—70 nxënës).

Ndonëse e tërë zona është e mbuluar me ambulancë (pothuajse në çdo fshat relativisht të madh ka ambulancë) dhe qendër shëndetësore (ka në çdo njësi), numri i mjekëve dhe infermierëve është i kufizuar. Spitali i qytetit të Bajram Currit ka rreth 100 shtretër. Ai ka pavionet kryesore si patologji, pediatri, kirurgji, dhe obstetri-gjinekologji. Sidoqoftë, për ndërhyrje të specializuara të sëmurët ju drejtohen spitaleve të Kukësit dhe Tiranës. Tabela 4-9 përmbledh të dhënat për sektorin e shëndetësisë në zonë.

4-9_Sektor i shëndetësisë

Institucioni shëndetësor	# i institucioneve	# i shtretërve	Mjekë	Infermierë
<i>Spital</i>	1		13	133
Pathologji	√	26		
Pediatri	√	30		
Kirurgji	√	20		
Obstetri-Gjinekologji	√	25		
<i>Qendra Shendetesore</i>	8			
<i>Ambulanca</i>	33			

Burimi: Këshilli i Qarkut Kukës (2012)

Të dhënat sociale dhe demografike për zonën janë të varfëra. Sipas Raportit të Zonave Funktionale (UNDP, 2014), për të gjithë zonën, ka vetëm një qendër kulturore, një qendër sociale dhe një qendër sportive në qytetin e Bajram Currit.

Megjithëse është një zonë me pasuri të shumta natyrore, mungesa e investimeve të mjaftueshme dhe e perspektivës së zhvillimit ka detyruar një pjesë të konsiderueshme të banorëve të largohen drejt Tiranës dhe Durrësit ose jashtë vendit. Migrimi, si pjesë e zhvillimit demografik të rajoneve por edhe treguesi ndryshimeve sociale, është ndër faktorët negativë që ka ndikuar në zhvillimin e zonës së Tropojës. Një ndër arsytet është sepse nga Tropoja janë larguar njerëzit që kanë pasur arsimim dhe aftësinë.

Të dhëna të përgjithshme të zhvillimit ekonomik të zonës

Niveli i zhvillimit ekonomik në zone është i ulët. Qarku i Kukësit (Kukës, Tropojë, Has) ka nivelin më të ulët të prodhimit të brendshëm bruto (PBB) në nivel vendi - 2.1%. Figura Figura 13 paraqet peshën specifike në % të PBB sipas qarqeve. Tropoja është një ndër rrethet më të prapambetura në Shqipëri. Figura Figura 14 paraqet prirjet e vlerës së shtuar për periudhën 2009-2012 sipas sektorëve të ekonomisë (turizëm, bujqësi, industria nxjerrëse, tregti dhe shërbime) për qarkun Kukës.

Figura 13: Peshë ndaj PBB-së sipas rajoneve statistikore, viti 2012

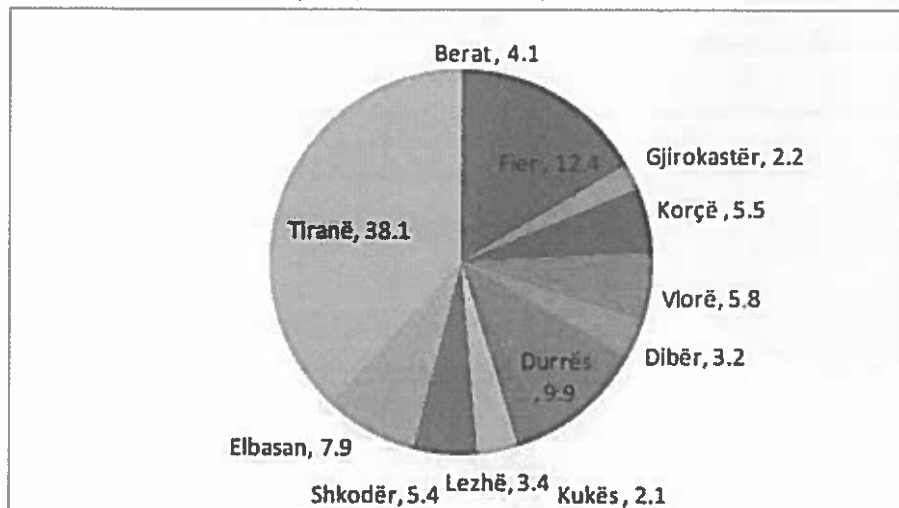
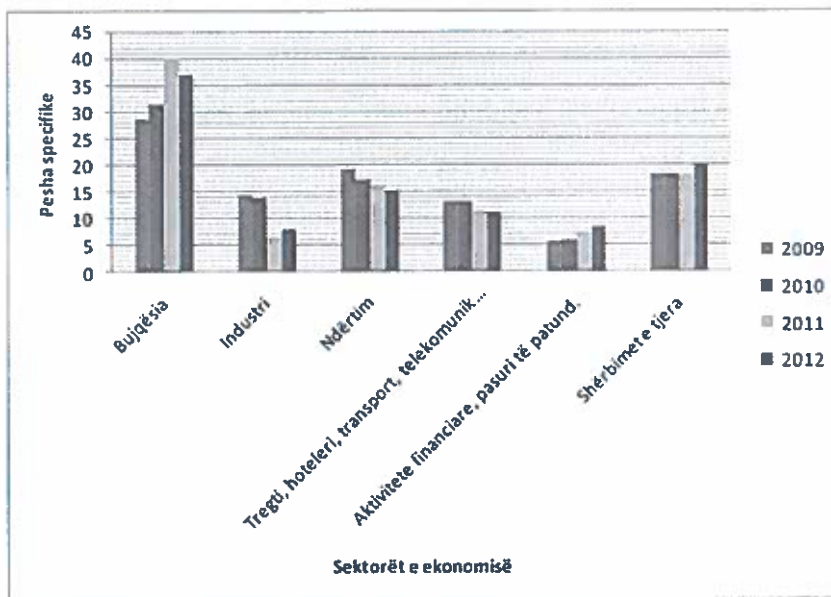

Figura 14: Vlera e shtuar për periudhën 2009-

2012 sipas sektorëve të ekonomisë

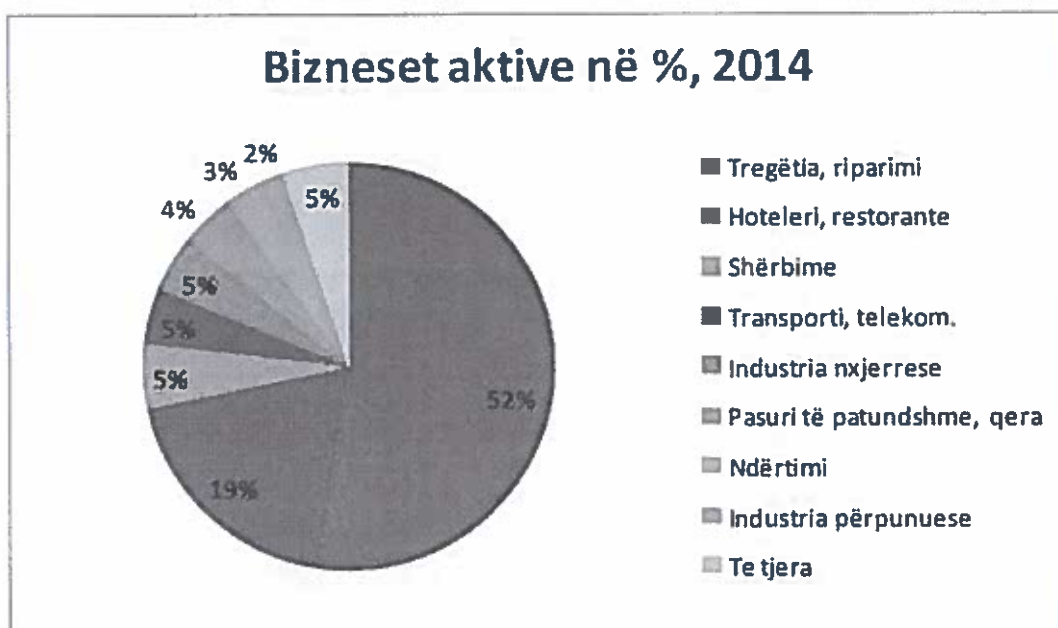

Burimi: INSTAT-Llogaritë rajonale, Shqipëri, 2012

Bujqësia është një nga sektorët kryesorë në kontributin e vlerës së shtuar. Për vitin 2012 vlera e shtuar për bujqësinë është përkatësisht 36,92 %, e pasuar nga ndërtimi 15,36% dhe tregti, hoteleri, transport, telekomunikacion prej 11,8%. Për periudhën 2009-2012 vërehet një prirje relativisht e qëndrueshme e rritjes së peshës së vlerës së shtuar në sektorin e bujqësisë dhe tregëtisë, hotelerisë, transportit, telekomunikacionit dhe një prirje në rënie për industrinë dhe ndërtimin. Rentabiliteti i ulët në rastin e industrisë minerare dhe kërkesa e ulët në rastin e ndërtimit janë shkaqet kryesore të kësaj tendence.

Në nivel të zonës, numri më i madh i bizneseve aktive është kryesisht në bashkinë e Bajram Currit. Gjatë periudhës 2007-2014 vërehet një numër i konsiderueshëm i regjistrimeve të bizneseve të reja kryesisht në Bajram Curri, Tropojë fshat dhe Llugaj. Vihet re një numër i ulët i bizneseve aktive në Komunën e Margegajt ku njëkohësisht është përqëndruar turizmi malor (Lugina e Valbonës).

Figura 15: Bizneset sipas sektorëve

Burimi: QKR

Tregu i punës dhe struktura e punësimit/papunësisë

Shumica e të punësuarve në Tropojë janë në sektorin publik dhe sektorët kryesore ekonomike si tregëti dhe shërbime, ndërtim dhe miniera. Nga të punësuarit, pjesa më e madhe i përket sektorit publik ku janë 72 % e të punësuarve. Kjo dëshmon për rëndësinë e sektorit publik përse i përket punësimit dhe nivelit tëulët të zhvillimit ekonomik që nuk ka gjeneruar punësim për banorët e Tropojës.

Në kuadrin e sektorit publik, shumica e të punësuarve i përkasin kategorisë së sektorit publik buxhetor (80%). Në kuadrin e sektorit privat, shumica dërmuese e të punësuarve janë tek subjektet juridike (79%). Këto subjekte private juridike janë kryesisht firma vendase. Nuk ka të dhëna nëZyrën Lokale të Taksave apo të Punës për firma të përbashkëta apo të huaja. Punëdhënësit më të mëdhenj janë të përqëndruar në Bajram Curri. Bujani, Bytyçi dhe Tropoja kanë ndërmarrje me 10-20 të punësuar. Bizneset përqëndrohen në ruajtjen fizike, ndërtim dhe miniera.

Lidhur me lëvizjet e banorëve të Tropojës për punë, banorët e Bujanit, Fierzës, Llugajt, dhe Tropojës kanë një ndërveprim më intensiv me Bajram Currin lidhur me punësimin. Banorët e Bajram Currit dhe komunave përreth kanë një ndërveprim të kufizuar me Gjakovën përse i përket punësimit.

Numri i të papunëve është relativisht i lartë në Tropojë. Në total, rreth 2,500 të papunë kërkojnë punësim në sektorë të ndryshëm të ekonomisë dhe në sektorin publik shtetëror (përfshirë këtu fermerët e vetpunësuar në bujqësi).

4.9.Trashëgimia Kulturore

Figura 16: Harta e trashëgimisë kulturore në Shqipëri

Burimi: <http://turizmishqipetar.weebly.com/harta-turistike-e-shqipeumlriseumi.html>

Sot thesaret dhe mbetjet e disa prej qytetërimeve të mëdha botërore, duke përfshirë qytetërimin helen, romak, bizantin, osman, venedikas dhe italian modern, janë ende të dukshme.

Tropoja është e njohur për bukuritë dhe pasuritë e saj natyrore. Alpet në zonën e Tropojës përbëhen nga male të larta dhe të thepisur dhe shumë tërheqës si pasojë e veprimit të akullnajave dhe erozionit, me kullota të pasura alpine. Ka kontraste të theksuara të lartësive, me qafa të kalueshme dhe lugina të thella që përshkohen nga lumenj të vegjël e që banojnë deri në thellësi të tyre. Në Alpe gjenden dy fshatra piktoresk, Valbona (fshati nga buron lumi Valbona) dhe Currajt e Epërm në krahinën e Nikaj Mërturit.

Një ndër atraksionet kryesore të Tropojës, por edhe të Shqipërisë, është Lugina e Valbonës që është Park Natyror Kombëtar. Ajo është zona malore më e vizituar në Shqipëri pas Thethit. Ajo vizitohet masivisht nga turistë të huaj dhe vendas. Ngjitja në ujëvarën dhe përgjatë lumit të Valbonës është një ndër eskursionet më popullore. Lugina e Valbonës e ka marrë emrin nga lumi i Valbonës që është rreth 50 km i gjatë dhe nis nga Qafa e Valbonës dhe përfundon në luginën e Drinit, pranë digës së

Shqipëria ka një larmi karakteristikash, si të ndërtuara nga njeriu ashtu dhe historike, kulturore dhe natyrore. Në kategorinë e zonave arkeologjike dhe historike, vendi është shumë i pasur në aspektin e trashëgimisë kulturore e historike të gjithë epokave, duke përfshirë atë parahistorike, antikitetin, kështjellat e hershme kristiane dhe mesjetare, shumë manastire bizantine, kisha, etj. Në të gjitha zonat përfituese ka muzeume të rëndësishëm dhe infrastruktura të tjera kulturore që pasurojnë produktin turistik. Mbrojtja e monumenteve, vendeve arkeologjike dhe vendeve historike është përfshirë në objektivat e çdo niveli planifikimi hapësinor, zhvillimor, mjedisor dhe urban.

Mikpritja është një shenjë dalluese e kulturës shqiptare që daton qindra vjet më parë. E vendosur në udhëkryq të Perandorisë së lashtë Romake dhe Bizantine, shumë pushtues kanë kaluar nëpër rajon, duke lënë gjurmët e kulturat e tyre.

hydrocentralit të Fierzës. Prurjet mesatare në Dragobi dhe Gri janë përkatësisht 12.2 m³/sekondë dhe 33.3 m³/sekondë. Lumi ka ujë të ftohtë dhe të kulluar, më të pastrin në Shqipëri, ujëvara—veçanërisht ujëvara e Rragamit është një mrekulli e natyrës dhe ka krijuar kanione piktoreske. Lumi i Valbonës është i pasur me “troftën pikaloshë”. Përgjatë luginës së Valbonës janë ndërtuar dhe/ose adaptuar disa hotele dhe shtëpi pritëse për turistët. Parku Natyror Kombëtar i Valbonës ndodhet 23 km larg nga qyteti i Bajram Currit. Në Luginën e Valbonës, hotelet dhe shtëpitë pritëse gatujnë dhe shërbejnë gatime tradicionale si maza, flija, mishi i pjekur i qingjit dhe kecit, etj.

Zona e Tropojës ka etnografi dhe folklor të pasur. Kostumet popullore janë të bukura dhe të larmishme në ngjyra dhe motive, veçanërisht ato të grave. Elementët më të përhapur të veshjes popullore janë tek burrat tirqit e bardhë me gajtana të zi dhe kapuçi i bardhë dhe tek gratë pështjellaku i gjerë ku mbizotëron ngjyra e kuqe dhe xhubleta (në Nikaj-Mërtur). Vallet e Tropojës shquhen për dinamizmin, epizmin dhe lirezmin e tyre.

Bukuritë dhe pasuritë natyrore

Tropoja është një destinacion i rëndësishëm në turizmin malor. Një ndër atraksionet kryesore të Tropojës, por edhe të Shqipërisë, është Lugina e Valbonës që gjithashtu është shpallur Park Natyror Kombëtar. Ajo është zona malore më e vizituar në Shqipëri pas Thethit. Por Tropoja ka shumë atraksione të tjera turistike të pashfrytëzuara. Alpet në zonën e Tropojës përbëhen nga male të larta dhe të thepisur dhe shumë tërheqës si pasojë e veprimit të akullnajave dhe erozionit, me kontraste të lartësive me lugina të thella që përshkohen nga lumenj të vegjël piktoreskë. Tabela 13 tregon një listë të Monumenteve të Natyrës në Tropojë. Përveç Luginës së Valbonës, destinacione të tjera potenciale të turizmit malor janë kanioni i Shoshan (3 km larg Bajram Currit) dhe luginat e lumejve të Currajt, Gashit dhe Tropojës.

4-10_Monumentet natyrore

Monumenti i natyrës	Vendndodhja
Rrasa e Pesmarrës	Margegaj
Shpella e Haxhisë	Maja e Thatë/Margegaj
Shkëmbi i Forcës	Curraj i Epërm
Burimi karstik i Qirecit	Lekbibaj
Rasa e Currajt	Curraj e Poshtëm
Liqenet akullnajore të Dobërdolit	Çerem
Liqenet akullnajore të Sybicës	Malesia e Gashit
Depozitimet fluvio-glaciale të Shoshajt	Shoshan
Depozitimet fluvio-glaciale të Shëmtirës	Rragam
Breshishta e Rragamit	Rragam
Shelgu i Rrjetëzuar	Margegaj
Burimi i Qukut te Dunishtës	Valbonë
Burimi i Shoshanit	Shoshan
Burimet e Valbonës	Valbonë
Shpella e Akullit	Valbonë
Lugina e varur akullnajore e Kukajt	Ragam
Lugina akullnajore e Motinës	Dragobi
Kanioni i Shoshanit	Shoshan
Blijte në Markaj	Markaj
Dushkajat e Qafë-Luzhës	Bytyç
Liqeni i Ponarve	Maja e Hekurave/Margegaj
Mështekna e Lugut të Zi	Lugu i Zi
Ahishnja Gurra e Hasan Gashit	Mali Mërtur
Rrobulli në liqenin e Ponarit	Margegaj
Arra e Dragobisë	Dragobi
Shpella e Dragobisë	Dragobi
Ahishnja e Vranicës	Mali i Vranicës
Lugina e Lumit të Gashit	Pellgu ujëmbledhës i Lumit të Gashit.
Lugina e Valbonës	Valbonë
PNR Nikaj-Mërtur	Lekbibaj

Gastronomia

Në Luginën e Valbonës, hotelet dhe shtëpitë pritëse gatujnë dhe shërbejnë gatime tradicionale si maza, flija, mishi i pjekur i kecit dhe qingjit (ferlig), patërma, leqeniku, kacamaku, trofta, etj. Gastronomia, e lidhur ngushtësisht me produkte vendore, është një nga vlerat tradicionale të zonës, e cila po favorizon edhe zhvillimin e turizmit. Produktet tradicionale vendase janë djathi, qumështi, dhe nënproduktet e tij, produktet e mishit, mjalti, boronicat dhe bimët mjekësore. Në fshatra vazhdon ende tradita e zejtarisë dhe zbukurimit të objekteve të vogla prej druri. Prandaj, barinjtë zbukurojnë ende kërrabat e tyre, furkat, boshtet, etj. Të tjerë, me më tepër aftësi në art bëjnë djepë për fëmijë, karrige tradicionale, vegla muzikore, sepete etj.

Artizanati

Gjithashtu, gratë janë artizane të përpunimit të leshit, dhe ato mund të prodhojnë artikuj të ndryshëm si mbulesa të leshta, dhe veshje të ndryshme për anëtarët e familjes së tyre, etj.

Turizmit sportiv dhe ekspeditiv

Alpinizmi: Mund të thuhet se është një ndër vendet më të përshtatshme në Shqipëri. Ky reliev ofron kushte shumë të mira për zhvillimin e alpinizmit amator dhe sidomos atij profesionist, pasi e gjithë zona rrethohet nga maja mbi 2000 metra dhe me rrëpira fantastike. Vendet më të përshtatshme për alpinizëm janë: vargmali Ershel- Ndërmanjë- Kakiqe, Qafa e Kolcit, Shkami i Rajës dhe përreth Kores së Mërturit. Maja e Jezercës (rreth 20 km larg nga Lekbibaj) dhe ajo e Hekurave (12 km larg në vijë ajrore nga qendra e Lekbibajt) që janë në kufij të zonës, janë atraksione të përhershme të alpinistëve. Është me shumë rëndësi të përcaktohen edhe lëvizjet e alpinistëve në këto vende dhe është duke u përgatitur guida e posaçme së bashku me hartën e zonës, të cilat do shpërndahen nëpër agjencitë turistike e sidomos në qendër të njësive administrative, në mënyrë që t'u jepen turistëve në dorë përpara se ata të nisen për në shpatet e maleve.

Shpellat. Ekzistojnë disa shpella në zonë, të cilat janë ende të paeksploruara dhe jo të përshkruara plotësisht. Pavarësisht se ende nuk janë të hapura për publikun, ato ofrojnë një atraksion të veçantë dhe një potencial shumë të rëndësishëm për zonën. Shpellat më interesante janë: Bira e zezë në Qeresh ku sipas gojëdhënave dalja e saj është në Plavë, Shpella e Shkamtit të Rajës, Shpella e Kakverrit, Shpellat e bregut të Drinit, nën ujë "Tek The Drini Qafën". Duhet të behen hulumtime shkencore lidhur me to (flora dhe fauna e tyre, përmasat, drejtimet, sistemet, moshën, veçantitë e tyre, vlerësimi i potencialit turistik të tyre etj). Duhet të vendosen në hartat apo guidat turistike të zonës.

Natyra. Zona përbën një oaz natyror me një altitudë vertikale prej rreth 2400 m, ku mund të gjendet pasuria llojore më e madhe e florës së vendit. Në zone gjenden lloje të ndryshme të florës dhe faunës, si dhe ato që janë pjesë e "Librit të Kuq".

Sportet ujore - Rafting. Mund të ushtrohet në lumin e Mërturit me dy degët e tij: Curraj e Mulaj-Qeresh, por edhe në Lumin e Zi që buron nga bjeshkët e Kakisë.

Sportet ujore – Kanotazh. Liqeni i Komanit përbën një vend ideal për ushtrimin e këtij sporti në zonë. Gjatësia e liqenit që shtrihet në territorin e zonës është rreth 12 km.

Çiklizmi malor. Përveç rrugëve kryesore që lidhin qendrat e njësive administrative, të gjitha rrugët e tjera që përshkojnë fshatrat janë të pashtuara. Këto rrugë përbëjnë një potencial të rëndësishëm për zhvillimin e këtij sporti, në të dy drejtimet; vertikal – duke përshkruar rrugët nga pjesa e poshtme e zonës drejt alpeve (Lekbibaj – Gjonpepaj – Peraj – Vrane, Lekbibaj – Tetaj – Btoshë etj) ashtu dhe në drejtimin horizontal – Lekbibaj – Kolec, Lekbibaj – Palç, Lekbibaj – Salce, Tetaj – Btoshë etj.

Peshkimi. Liqeni i Komanit ofron një mundësi për ushtrimin e këtij sporti në zonë.

Hipizmi. Është gjithashtu një sport potencial në zonë. Përveçse është mënyra më e mirë për të vizituar zonën, mund të zhvillohet edhe në formën e sportit. Vendet më të përshtatshme janë akset Lekbibaj – Salcë dhe Lekbibaj – Vranë.

Aeronautika. Është gjithashtu një mundësi për të promovuar zonën. Vendet më të përshtatshme janë në afërsi të fshatit Salcë, mbi fshatin Palç dhe mbi fshatin Kolec.

Agroturizmi. Agroturizmi përbën një potencial të rëndësishëm për zonën. Përdorimi tradicional i tokës, punimi dhe mirëmbajtja e saj, kultivimi i tokës, vjelja dhe përpunimi i produkteve, blegtoria dhe përpunimi i prodhimeve blegtorale në zonë mund të jenë opsione të rëndësishme për fermerët. Ky potencial mund të zhvillohet duke planifikuar ferma të ndryshme në zonë, që merren me bujqësinë dhe blegtorinë. Do të ishte e rëndësishme që së paku në çdo fshat të jetë një fermë e tillë. Fermat duhet të zbatojnë praktika të mira në fushën e bujqësisë dhe blegtorisë, mundësisht bujqësinë dhe prodhimet organike (Bio). Fermerët duhet të mbështeten që të shesin prodhimet e tyre të freskëta, gjysëm apo krejtësisht të përpunuara në fermë. Etiketat dhe ambalazhimet e prodhimeve janë shumë të rëndësishme në këtë proces.

Kampingjet. Kampingjet janë potenciale të rëndësishme në zonë. Të tilla janë ato të çiklistëve të natyrës, motoçiklistëve, vizitorëve në grupe që preferojnë natyrën për të qëndruar. Vendet e kampingjeve duhen përcaktuar paraprakisht, dhe të shënohen në hartat turistike apo guidat e zonës.

Turizmi kulturor. Zona është e pasur në rite, tradita e zakone nga më uniket në vend. Ekspozimi i veshjeve tradicionale, pjesëmarrja në festat lokale, vizita në familjet që prodhojnë apo punojnë me veshjet tradicionale, dasmat etj. janë një mundësi e mirë. Gjithashtu zona ofron potenciale për piktorët dhe fotografët e apasionuar pas natyrës, pasi liqenet, lumenjtë dhe pejsazhi janë unike.

4.10. Peizazhi

Shqipëria është kryesisht një vend malor; 28% është e përbërë prej maleve dhe 47% janë kodra, ndërsa fushat përbëjnë 25%, me një lartësi deri në 300 m mbi nivelin e detit. Lartësia mesatare e vendit është 708 m mbi nivelin e detit, dy herë më e madhe sesa lartësia mesatare e Evropës.

Figura 17: Harta fizike e Shqipërisë

Burimi: Gjeografia e Shqipërisë

Peizazhi malor i Shqipërisë është i mrekullueshëm dhe i mahnitshëm, me pyje lisi, ahu, pishe dhe pemësh halore, me lumenj me ujë të pastër dhe të ftohtë. Rajonet më të larta, ku majat arrijnë rreth 2,700 m ndodhen në Alpet shqiptare në veri dhe një sërë malesh të pyllëzuara, që shtrihen në gjatësinë e vendit dhe në kufirin lindor. Malet janë të populluara në pjesën qendrore me pemë dhe në jug ka kullota.

Bazuar mbi veçantitë territoriale dhe strukturat e relievit, dallohen katër rajone natyrore: Alpet e Veriut të Shqipërisë; Rajoni malor qendror; Rajoni malor jugor; Ultësira perëndimore.

Alpet e Shqipërisë së Veriut

Këto male gjenden përgjatë anës së djathtë të luginës së Drinit. Në përgjithësi lartësia mesatare është 1500 m mbi nivelin e detit, megjithatë pjesa më e madhe e tyre është mbi 2000 m, dhe maja më e lartë është Jezerca 2603 m mbi nivelin e detit. Forma e rajonit është shumë e thepisur, me male si piramida me gryka dhe lugina të thella, që i bëjnë të duken më të larta se ç'janë në realitet. Lugina e Bogës, Thethit dhe Jezercës lënë një përshtypje të jashtëzakonshme tek vizitorët.

Bashkia e Tropojës përfaqëson një kompleks peizazhesh, të cilat mbartin vlerat dhe karakteristikat përkatëse.

Peizazhi Malor- Në bashkinë e Tropojës mbizotëron peizazhi malor, aty shtrihen sistemi malor më i rëndësishëm i Shqipërisë Alpet Shqiptare, kryesisht Alpet Lindore. Brenda kufijve Alpet kanë gjatësi km dhe gjerësi 60 km. Sipërfaqja e tyre arrin 2020 km². Përfaqëson territorin me mundësi më të pakta jetese për shkak të lartësisë së madhe të relievit, numër të ulët të qendrave të banuara, dendësi e ulët e popullsisë favorizon vetëm zhvillimin e turizmit malor.

Në peizazhin malor dallohen dhe kurrizi Toplanë- Bosh-Maja e Hekurave – Mertur. Shtrihet midis luginës së Shalës dhe Valbonës. Kanë formën e një harku të madh me lugësim nga juglindja dhe rrethon luginën Nikaj-Mërturi. Në krahun verilindor dallohen blloku i Majës së Hekurave dhe i Grykëve të Hapura.

Peizazhi lumor -përfaqësohet nga lugina e lumenjve Gashit, Valbonës, Drinit, Lumi i Currajt, Lumi i Skatinës, Sylbicës, Bytyçit. Të cilët përfaqësojnë një peizazh jo vetëm me vlera estetike, por dhe ekonomike pasi shërbejnë si burim i ujit të pijshëm (ujërat e Valbonës, Astës), bujqësisë (në fshatin Kasaj ndodhet një rezervuar uhor artificial me një kapacitet 160,000 m³ që mundëson ujitjen e rreth 400 ha tokë bujqësore), dhe zhvillimin e turizmit pasi mbajnë statusin e zonës së mbrojtur (Ujëvarat e Rragamit, Kanioni i Shoshanit), por përfaqësojnë dhe një arter të rëndësishme për zhvillimin e energjetikës dhe si nyje për transportit uhor siç është liqeni i Fierzës.

Peizazhi Liqenor -përfaqësohet nga liqenet akullnajor si: Liqeni i Ponarëve, liqenet akullnajorë të Sylbicës, liqeni i Dobërdolit, liqeni i Dashit, liqeni i Shkaut, liqenet e Jezercës, liqenet e Qukut dhe të Dunishës të cilët mbartin vlera të rëndësishme për zhvillimin e turizmit, por dhe si bazë të prodhimit të energjisë elektrike siç është liqeni i Fierzës.

Peizazhi urban- përfaqësohet nga qyteti i Bajram Currit, i cili është vendosur në zonën më të ulët të Bashkisë Tropojë dhe pjesën më të përshtatshme për jetesën. Këtu është përqendruar dhe pjesa më e madhe e popullsisë së zonës.

SEKSIONI 5: TENDENCAT E MUNDSHME NË TË ARDHMEN, PA PLANIN (ALTERNATIVA "0") Toka

Përdorimi i tokës bujqësore dhe pyjeve

Nëqoftëse Plani nuk adaptohet, vëllimi i përdorimit aktual të tokës bujqësore dhe pyjeve do të mbetet në nivelin aktual. Infrastruktura përkatëse nuk do të rikonstruohet apo ndërtohet mbi bazën e një analize të nevojave dhe mundësive; prandaj krijimi i kësaj infrastrukture mund të jetë i paplanifikuar, gjë e cila do të ketë një efekt negativ në përdorimin aktual të hapësirës, si dhe në vëllimin e përdorimit aktual të tokës bujqësore dhe pyjeve.

Përdorimi i burimeve natyrore

Nëqoftëse Plani nuk adaptohet, infrastruktura përkatëse nuk do të ndërtohet apo modernizohet në mënyrë të tillë që dhe i gërmuar dhe mbetjet nga ndërtimet të trajtohen, në mënyrë që shumica e tyre të ripërdoret në një kantier ndërtimi të infrastrukturës apo të riciklohet në materiale ndërtimi. Ndërhyrjet infrastrukturore të paplanifikuara apo të rastit, pengojnë gjithashtu përdorimin e sasive të mëdha të materialeve të ndërtimit të prodhuara nga riciklimi i këtyre materialeve në kantieret e tjera të ndërtimit apo nga përpunimi i llojeve të tjera të mbetjeve të cilat përdoren për të prodhuar materiale ndërtimi të cilësisë së njëjtë me materialet e ndërtimit që merren direkt nga burimet natyrore.

5.2. Ajri

Nëqoftëse Plani nuk adaptohet, infrastruktura përkatëse, duke marrë parasysh rritjen e parashikuar të disa sektorëve specifikë, si transporti (veçanërisht ai rrugor) dhe industria, nuk do të planifikohet dhe rregullohet në mënyrë që të eliminojë dyndjet dhe bllokimet në rrugë, të cilat pengojnë trafikun e qetë dhe me barrë më të vogël ndaj mjedisit apo të eliminojë shkarkimet e pakontrolluara në ajër prej aktiviteteve industriale.

Pavarësisht nga fakti se kontributi më i madh në arritjen e objektivit mjedisor në lidhje me tavanin e emetimeve të ndotësve nga ndërhyrjet infrastrukturore pritet të vijë nga sektori i transportit, dhe më konkretisht ngë përdorimi i automjeteve me më shumë efikasitet energjetike, trafiku i çorganizuar dhe kongjestuar i rrjetit rrugor zhbën të gjitha efektet e përdorimit të automjeteve të prodhuara në përputhje me standartet teknike. Pavarësisht automjeteve të përmirësuara teknikisht, bllokimet e trafikut në rrjetin rrugor dhe shpejtësia e udhëtimit, e reduktuar gjithnjë e më shumë në qendrat urbane, do të sillte si pasojë tejkalimin e maksimumit të emetimeve të ndotësve, sidomos të NOx dhe CO.

Përmirësimi i cilësisë së ajrit të ambientit në zonat urbane dhe arritja e standardeve të përshkuara në lidhje me cilësinë e ajrit të ambientit janë objektivat kryesore të cilat bazohen në masat për mbrojtjen e mjedisit në Plan.

Nëqoftëse Plani nuk adaptohet, infrastruktura përkatëse nuk do të planifikohet dhe rregullohet dhe në këtë mënyrë nuk do të mundësohet ulja e nivelit të emetimit të ndotësve që kontribuojnë në shfaqjen e grimcave PM₁₀ dhe PM_{2.5}. Kështu që nuk do të realizohet objektivi i përcaktuar mjedisor në lidhje me cilësinë e ajrit deri në vitin 2020.

5.3. Faktorët Klimatikë

5.3.1. Përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike

Nëqoftëse Plani nuk adaptohet, zbatimi i masave për të reduktuar ndjeshmërinë e infrastrukturës ndaj ndryshimeve klimatike nuk do të trajtohet në mënyrë sistematike gjatë planifikimit dhe rregullimit. Theksi kryesor është vendosur në reduktimin e ndjeshmërisë ndaj përmbajtjeve, borës dhe ngricave. Çdo ndërtim i ri apo rikonstruksion i infrastrukturës duhet të analizohet në lidhje me ndjeshmërinë e tij ndaj fenomeneve ekstreme të motit, ndërsa kostot financiare të dëmtimit të mundshëm të infrastrukturës duhet të vlerësohen paraprakisht. Bazuar në analizën e ndjeshmërisë

së infrastrukturës ndaj fenomeneve ekstreme të motit, duhet të planifikohen masa të qëndrueshme për të reduktuar efektet negative të ndryshimeve klimatike në infrastrukturë në nivele ekonomikisht dhe shoqërisht të pranueshme.

Në mungesë të politikave, investimeve në infrastruktura mbrojtëse dhe të manaxhimit të fragmentuar të burimeve natyrore në pellgjet ujëmbledhëse, do të kenë efekte negative si: (i) humbje në tokën bujqësore dhe në disa territore të banuara; (ii) rritje e presionit ndaj qendrave urbane për strehim, punësim dhe infrastruktura; (iii) tendenca për të lëvizur më në thellësi të *hinterland*-it malor, por kushtet e vështira gjeografike dhe klimatike, si dhe mungesa e masave institucionale ndaj efekteve të ndryshimit klimatik, do të frenojnë dëshirën që këto zhvendosje të ndodhin në masë dhe të organizuara. Si rezultat, zhvendosjet sporadike do të fragmentojnë më tej territorin duke rrezikuar burimet më të vlershme që do të pakësohen gjithnjë e më shumë. Njerëzit do të zgjedhin të vendosen në zonat më lehtësisht të arritshme dhe me burime më lehtësisht të vjelshme.

5.3.2. Masat zbutëse ndaj ndryshimeve klimatike

Nëqoftëse Plani nuk adaptohet, infrastruktura përkatëse, duke marrë parasysh rritjen e parashikuar të disa sektorëve specifikë, si transporti (veçanërisht ai rrugor) dhe industria, nuk do të planifikohet dhe rregullohet në mënyrë që të eliminojë dyndjet dhe bllokimet në rrugë, të cilat pengojnë trafikun e qetë dhe me barrë më të vogël ndaj mjedisit apo të eliminojë shkarkimet e pakontrolluara në ajër prej impianteve industriale. Zbatimi i masave për zbutjen e ndryshimeve klimatike duke ulur emetimet e gazit serrë në sektorët që mbulon Vendimi Nr 406/2009/KE do të jetë dukshëm në rrezik.

Edhe në rastin e emisioneve të gazrave me efekt serrë, kontributi më i madh në arritjen e objektivit mjedisor në lidhje me tavanin e emetimeve të ndotësve nga ndërhyrjet infrastrukturore pritet të vijë nga sektori i transportit, dhe më konkretisht nga përdorimi i automjeteve me më shumë efikasitet energjetike. Megjithatë, trafiku i çorganizuar dhe i kongjestuar i rrjetit rrugor zhbën të gjitha efektet e përdorimit të automjeteve të prodhuara në përputhje me standardet teknike. Pavarësisht automjeteve të përmirësuara teknikisht, bllokimet e trafikut në rrjetin rrugor dhe shpejtësia e udhëtimit e reduktuar gjithnjë e më shumë në qendrat urbane, do të sillte si pasojë tejkalimin e maksimumit të emetimeve të gazrave me efekt serrë të përcaktuara deri më vitin 2020.

5.4.Uji

Nëqoftëse Plani nuk adaptohet, infrastruktura dhe politika përkatëse nuk do të planifikohet dhe rregullohet në mënyrë gjithëpërfshirëse. Infrastruktura nuk do të rikonstruhet apo ndërtohet mbi bazën e një analize të nevojave dhe mundësive. Prandaj, ndërtimi i infrastrukturës së re mund të mos marrë në konsideratë karakteristikat ekzistuese natyrore (sipërfaqet mbrojtëse, përshkueshmërinë e tokës dhe ndikimin në cilësinë e ujërave nëntokësore, etj).

Rreziku i aksidenteve që përfshijnë rrjedhje të cilat ndikojnë në statusin kimik të ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore është dukshëm më i madh në sektroin e transportit. Nëqoftëse Plani nuk adaptohet, transporti i mallrave më i shpeshtë në infrastrukturën rrugore, do të rrisë mundësinë e ndotjes për shkak të aksidenteve që përfshijnë rrjedhje të substancave të rrezikshme.

5.5.Biodiversiteti

Me adaptimin e Planit, infrastruktura përkatëse do të planifikohet dhe rregullohet në mënyrë gjithëpërfshirëse. Infrastruktura do të rikonstruhet apo ndërtohet mbi bazën e një analize të nevojave dhe mundësive. Për shkaqet e sipërpërmendura, infrastruktura do të planifikohet, që do të thotë gjithashtu më pak nevojë për të kryer ndërhyrje të reja infrastrukturore. Si rezultat, hapësira nuk do të fragmentohet në mënyrë të panevojshme dhe nuk do të preken rrugët migratore të kafshëve të egra. Masat e aktiviteteve të Planit duhet të përfshijë krijimin e kalimeve të përshtatshme për kafshët e egra nëse fragmentet ekzistuese provojnë se janë të papërshtatshme apo të pakalueshme (vendkalimet janë penguar nga gardhet ose vdekshmëria e kafshëve në rrugë

është rritur). Nëse masat e Planit nuk zbatohen, vdekshmëria e kafshëve në rrugë dhe lidhjet midis popullatave mund të përkeqësohen, gjë e cila mund të ndikojë në biodiversitetin e zonave përkatëse.

Masat e parashikuara përfshijnë masa për të reduktuar nivelin e zhurmës në mjedisin natyror, të cilat do të kenë një ndikim lokal pozitiv të përhershëm të kafshët e egra. Nëse masat nuk zbatohen, zhurma në mjedisin natyror do të rritet për shkak të ndërhyrjeve infrastrukturore të pakontrolluara dhe të paplanifikuara.

5.6.Mbetjet

Sektori i grumbullimit / trajtimit / riciklimit të mbetjeve është një sektor problematik në zonë, për vetë natyrën e tij ndërlidhëse me një sërë sektorësh të tjerë (ajri, toka, uji, shëndeti etj). Aktualisht ky sektor ka një sërë problematikash, të cilat kanë gjetur reflektim dhe adresim në Plan.

Këto problematika përfshijnë: praninë e venddepozitimeve të hapura (të ligjshme dhe të paligjshme); mungesa e landfilleve apo qendrave të mirëfillta të transferimit të mbetjeve; menaxhimi i mbetjeve është akoma në nivele të ulëta; mbetjet inerte, mbetjet e rrezikshme dhe mbetjet e kafshëve nuk trajtohen sipas kërkesave ligjore; ndarja në burim e mbetjeve / riciklimi akoma nuk praktikohet; kuadri ligjor, megjithëse i përgjigjet kërkesave të BE-së, nuk mund të ndryshojë realitetin për shkak të mungesës në investime; etj.

Nëse Plani nuk adoptohet kjo situatë jo vetëm që do të vijojë të mbetet problematike, por do të përkeqësohet më tej për shkak të zhvillimeve të pakontrolluara në të gjithë sektorët përfshirë edhe planifikimin hapësinor / urban.

5.7.Zhurma

Skenari 'mos bëj asgjë' nuk përfshin asnjë ndërhyrje infrastrukturore, me përjashtim të ruajtjes së gjendjes ekzistuese. Nëse aktivitetet e parashikuara në Plan nuk zbatohen apo përfshihen në programet e detajuara të masave për zvogëlimin e ndotjes nga zhurma, niveli i zhurmës do të rritet, veçanërisht më shumë për shkak të zhvillimeve të pakontrolluara infrastrukturore. Prandaj, objektivi i arritjes së standartit të BE-së mbi zhurmën (LAeq / ditën në 55dB (A) dhe LAeq / natën në 45 dB (A)) nuk do të realizohet.

Programet dhe aktivitetet infrastrukturore të parashikuara në Plan do të sigurojnë kohezion, efikasitet dhe qëndrueshmëri, dhe rritje të perfitimeve për përdoruesit e kësaj infrastrukture.

Nëse masat e politikave të Plani nuk zbatohen, ekspozimi i banorëve ndaj zhurmës do të rritet. Në përputhje me legjislacionin shqiptar dhe direktivat e BE-së, menaxherët e burimeve individuale të zhurmës duhet të rehabilitojnë zonat me ndotje akustike të tepërt. Megjithatë, përmirësimet e efektshme të mjedisit mund të kryhen vetëm nëpërmjet masave të kombinuara logjistike dhe organizative.

5.8.Popullsia dhe asetet materiale

Pavarësisht nga disa investime të fundit në rrjetin e rrugëve lokale dhe rajonale, cilësia e infrastrukturës së transportit në Shqipëri mbetet e ulët dhe ka dallime të konsiderueshme rajonale në aspektin e qasjes ndaj tregjeve dhe shërbimeve themelore. Cilësia e ofrimit të shërbimeve në zonat rurale është ende e ulët dhe pjesa më pak e pasur e popullatës ka qasje të kufizuar në shërbimet sociale, veçanërisht shëndetësi dhe arsim. Kufizimet e transportit publik dhe kostot e larta ndikojnë në lëvizshmërinë e njerëzve dhe qasjen ndaj mundësive (dmth të punësimit) jashtë fshatrave. Menaxhimi i vazhduar i aseteve, mirëmbajtja rutinë e rrugëve, dhe qasja më e besueshme në transportin publik mund të zvogëlojë shpenzimet dhe të sjellë përfitime të rëndësishme njësoj si për familjet, fermerët dhe firmat.

Edhe pse shkalla e aksidenteve fatale është në rënie (kjo shkallë është pothuajse përgjysmuar gjatë dekadës së fundit), siguria rrugore në Shqipëri është një problem i madh social dhe i shëndetit

publik. Qeveria është fokusuar në zbatimin e ligjeve dhe rregulloreve të sigurisë rrugore, në vend që t'i japë vëmendje auditimeve të sigurisë dhe përmirësimit të pikave të errëta, inkorporimit të standardeve të sigurisë në projektimin dhe ndërtimin e infrastrukturës, si dhe rritjes së ndërgjegjësimit të publikut.

Nëqoftëse Plani nuk do të adaptohet dhe masat nuk do të zbatohen, aksesueshmëria do të mbetet një shqetësim i rëndësishëm, dhe çështjet e sigurisë do të vazhdojnë të jenë një problem serioz. Si pasojë nuk priten efekte pozitive në mënyrën dhe kushtet e jetesës në qendrat e banuara.

5.9. Trashëgimia Kulturore

Nëqoftëse Plani nuk adaptohet dhe nuk zbatohen aktivitetet infrastrukturore, integriteti dhe karakteristikat e zonave dhe njësive të trashëgimisë kulturore, sidomos të peizazheve kulturore, peizazheve historike, zonave të trashëgimisë urbane/rurale dhe zonave të tyre të ndikimit, dhe vendeve arkeologjike, do të ruhen në një masë më të madhe. Nga ana tjetër, zhvillimi i infrastrukturës dhe politikave përkatëse nuk do të planifikohet dhe rregullohet në mënyrë gjithëpërfshirëse, dhe infrastruktura nuk do të rikonstruktohet apo ndërtohet mbi bazën e një analize të nevojave dhe mundësive. Prandaj zhvillimet e paplanifikuara do të kenë një efekt negativ në trashëgiminë kulturore.

5.10. Peizazhi

Nëqoftëse Plani nuk adaptohet, dhe aktivitetet infrastrukturore nuk zbatohen, integriteti dhe tiparet e peizazheve të jashtëzakonshëm dhe zonave të peizazhit me karakteristika të dallueshme në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar, do të ruhen. Imazhi i peizazheve me cilësi të larta i zonave të ruajtura mirë dhe me elementë të rëndësishëm kulturorë, do të ruhet. Nga ana tjetër, zhvillimi i infrastrukturës dhe politikave përkatëse nuk do të planifikohet dhe rregullohet në mënyrë gjithëpërfshirëse, dhe infrastruktura nuk do të rikonstruktohet apo ndërtohet mbi bazën e një analize të nevojave dhe mundësive. Prandaj zhvillimet e paplanifikuara do të ndikojnë në mënyrë të konsiderueshme në degradimin e peizazhit.

SEKSIONI 6: BAZA PËR PËRGATITJEN E VLERËSIMIT MJEDISOR

6.1.Përcaktimi i Objektivave Mjedisore

Bazuar në analizën e:

- detyrimeve të specifikuar në konventat e ratifikuara dhe në direktivat respektive të BE-së, si dhe në dokumentat strategjike të Shqipërisë,
- situatës ekzistuese të mjedisit, dhe
- ndikimeve potenciale mjedisore që mund të shkaktohen nga aktivitetet e parashikuara në Plan

Raporti i VSM-së përcakton sektorët më të rëndësishëm mjedisorë dhe objektivat mjedisore si më poshtë:

➤ Toka

Objektiva Mjedisore 1 (OM 1): Garantimi i menaxhimit dhe përdorimit të qëndrueshëm të tokës dhe mbrojtja e saj.

Objektiva Mjedisore 2 (OM 2): Parandalimi i shfrytëzimit të burimeve natyrore, duke rritur nivelin e përdorimit të materialeve të riciklueshme nga mbetjet që gjenerohen gjatë ndërtimit / rehabilitimit të infrastrukturës.

➤ Ajri

Objektiva Mjedisore 3 (OM 3): Garantimi i arritjes së objektivave afatgjata për sasi të vjetore të shkarkimeve të ndotësve, për të arritur përputhshmërinë me kufijtë maksimalë të lejueshëm nga BE për shkarkimet e ndotësve atmosferikë.

➤ Faktorët klimatikë

Objektiva Mjedisore 4 (OM 4): Adoptimi i infrastrukturës në përgjigje të ndryshimeve klimatike dhe reduktimi i sasive vjetore të emetimeve të gazeve serë në nivelet e përcaktuara në SKZHI II.

➤ Uji

Objektiva Mjedisore 5 (OM 5): Kufizimi i efekteve negative mbi ujërat nëntokësorë, ujërat sipërfaqësorë dhe burimet e ujit të pijshëm.

➤ Mjedisi natyror

Objektiva Mjedisore 6 (OM 6): Garantimi i kohezionit të popullatave dhe mbrojtjes së biodiversitetit.

Objektiva Mjedisore 7 (OM 7): Ruajtja e zonave që kanë një status të veçantë mbrojtjeje, prej aktiviteteve me ndikime të konsiderueshme.

➤ Mbetjet

Objektiva Mjedisore 8 (OM 8): Kompletimi tërësor i infrastrukturës së landfill-it dhe qendrave të transferimit të mbetjeve dhe njëkohësisht reduktim i sasisë së depozitimit të mbetjeve në landfill nëpërmjet proceseve të reduktimit dhe rritjes së riciklimit e ripërdorimit.

➤ Zhurma

Objektiva Mjedisore 9 (OM 9): Reduktimi i ndotjes së zhurmës/akustike dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE dhe OBSH.

➤ Popullsia dhe asetet materiale

Objektiva Mjedisore 10 (OM 10): Përmirësimi i kohezionit social, sigurisë së jetesës dhe lëvizshmërisë së qëndrueshme.

➤ Trashëgimia Kulturore

Objektiva Mjedisore 11 (OM 11): Ruajtja e shtrirjes, përmbajtjes dhe veçorive të zonave dhe strukturave të trashëgimisë kulturore.

➤ Peizazhi

Objektiva Mjedisore 12 (OM 12): Garantimi i ruajtjes së peizazheve të veçanta dhe zonave peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar dhe krijimi i një imazhi peizazhi me cilësi të lartë.

Shpjegimi i përcaktimit të objektivave mjedisore jepet në seksionet në vijim.

6.1.1. Detyrimet e specifikuara në konventat e ratifikuara dhe në direktivat respektive të BE-se, si dhe në dokumentat strategjike të Shqipërisë

Për të përcaktuar objektivat e rëndësishme specifike, janë përdorur detyrimet e specifikuara në konventat e ratifikuara dhe në direktivat respektive të BE-së, si dhe në dokumentat strategjike të Shqipërisë. Lidhja mes sektoreve të mjedisit dhe objektiveve mjedisore si dhe dokumentat përkatës të planeve, programeve apo politikave mjedisore është paraqitur në Tabelën 6-1.

6-1_Lidhja mes sektorëve të mjedisit të mjedisit dhe objektiveve mjedisore si dhe dokumentat përkatës të planeve, programeve apo politikave mjedisore

Dokumenti	Qëllimi dhe objektiva	Lidhja me sektorin përkatës të mjedisit	Lidhja me objektivat mjedisore
Strategjia tematike për Mbrojtjen e Tokës – COM(2006)231. Referenca në Shqipëri gjendet në Ligjin nr. 10431 datë 9.6.2011 "Për Mbrojtjen e Mjedisit" (neni 18)	Duhen marrë në konsideratë pozitat mbi të cilat është bazuar hartimi i Direktivës që përcakton kuadrin për mbrojtjen e tokës dhe amendon Direktivën 2004/35/EC. Strategjia merr në konsideratë një sërë funksionesh, diversitetin dhe kompleksitetin e tokës si dhe një sërë procesesh degradimi të cilave ajo (toka) u nënshtrohet. Objektivi strategjik është mbrojtja dhe shfrytëzimi i qëndrueshëm i tokës, bazuar në parimet e mëposhtme udhëzuese: <ul style="list-style-type: none"> - parandalimi i degradimit të mëtejshëm dhe ruajtja e funksioneve të tokës kur toka përdoret dhe kur funksionet e tokës shfrytëzohen, si dhe kur toka shërben si mjedis pritës për efektet e aktivitetit të njeriut apo fenomeneve mjedisore; - Rikthimi i tokës së degraduar në një nivel funksionaliteti konsistent të paktën me përdorimin aktual apo të synuar, duke pasur parasysh kostot e restaurimit të tokës. 	Toka	OM 1
Direktiva 2008/98/EC për mbetjet, Direktiva 2006/12/EC për mbetjet Transpozuar në legjisllacionin shqiptar si VKM nr. 175, datë 19.1.2011 "Për miratimin e strategjisë kombëtare të menaxhimit të mbetjeve 2010-2025 dhe të planit kombëtar të menaxhimit të mbetjeve 2010-2025"	Qëllimi thelbësor i të gjitha rregulloreve mbi mbetjet është mbrojtja e shëndetit të njerëzve dhe e mjedisit nga efektet e dëmshme që shkaktohen nga grumbullimi, transportimi, përpunimi, depozitimi dhe trajtimi i mbetjeve. Direktiva 2008/98/KE (Direktiva Kuadër mbi Mbetjet) parashikon një qasje të re mbi administrimin e mbetjeve bazuar në parandalimin e ndikimeve negative të gjenerimit të mbetjeve dhe administrimit mbi shëndetin e njeriut dhe mjedisit, si dhe duke synuar kufizimin e prodhimit të mbetjeve, si dhe nxitjen e përdorimit të mbetjeve si burim nga riciklimi dhe rikuperimi. Mbetja është një burim i lëndës së parë (dhe jo diçka që duhet shpërbërë sa më lirë që të jetë e mundur), kështu që duhet të merren masa për të ripërdorur mbetjet sa më shumë të jetë e mundur. Përsa i përket riciklimit, SKZHI-II paraqet një objektivi mjedisor që është '55% e masës totale të mbetjeve të ripërdoret apo riciklohet, deri në 2020'.	Toka Mbetjet	OM 2 OM 8
Direktiva 2008/50/EC mbi cilësinë e ajrit dhe për ajër më të pastër për Evropën.	Direktiva 2008/50/EC përcakton masat që synojnë si vijon: 1. Përkufizimin dhe përcaktimin e objektiveve për cilësi të ajrit të ambientit hartuar në mënyrë të tillë që shmangin, parandalojnë apo reduktojnë efektet e dëmshme në shëndetin e	Ajri	OM 3

Dokumenti	Qëllimi dhe objektiva	Lidhja me sektorin përkatës të mjedisit	Lidhja me objektivat mjedisore
<p>Direktiva 2004/107/CE lidhur me arsenikun, kadmiumin, merkurin, nikelin dhe hidrokarburet aromatike policiklike në ajrin e mjedisit. Shqipëria i ka përafëruar plotësisht këto direktiva përmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligjit nr. 162/2014, datë 12.04.2014 "Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të mjedisit " dhe VKM nr. 594, datë 10.09.2014 " - Për miratimin e Strategjisë Kombëtare të Cilësisë së Ajrit " 	<p>njerëzve dhe në mjedisin në tërësi;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Përllogaritjen e cilësisë së ajrit të ambientit në Vendet Anëtare me bazë metoda dhe kritere të përbashkëta; 3. Sigurimin e informacionit mbi cilësinë e ajrit të ambientit në mënyrë që të ndihmojë luftën kundër ndotjes dhe shqetësimit të ajrit dhe të monitorojë prirjet dhe përmirësimet që vijnë si rezultat i masave kombëtare dhe të Komunitetit; 4. Garantimin se informacioni i tillë mbi cilësinë e ajrit të ambientit do t'i bëhet i disponueshëm publikut; 5. Mirëmbajtjen e cilësisë së ajrit atje ku është e mirë dhe përmirësimin e saj në raste të tjera; 6. Nxitjen e rritjes së bashkëpunimit midis Vendeve Anëtare për reduktimin e ndotjes së ajrit. <p>Objektivat e Direktives 2004/107/CE janë të:</p> <p>(a) të përcaktojnë një vlerë të synuar për përqendrimin e arsenikut , kadmiumit , nikelit dhe benzo (a) pirenit në ajrin e ambientit me qëllim shmangien , parandalimin ose reduktimin e efekteve të dëmshme të arsenikut , kadmiumit , nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike në shëndetin e njeriut dhe në mjedis si një i tërë;</p> <p>(b) të sigurojnë, në lidhje me arsenikun, kadmiumin, nikelin dhe hidrokarburet policiklike aromatike, që cilësia e ajrit të ambientit është ruajtur atje ku ajo është e mirë dhe është përmirësuar në raste të tjera;</p> <p>(c) të përcaktojnë metodat e përbashkëta dhe kriteret për vlerësimin e përqendrimeve të arsenikut, kadmiumit, nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike në ajrin e ambientit si dhe për depozitimin e arsenikut, kadmiumit, merkurit, nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike;</p> <p>(d) të sigurojë që informacioni i duhur mbi përqendrimet e arsenikut, kadmiumit, merkurit, nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike në ajrin e ambientit si dhe mbi depozitimet e arsenikut, kadmiumit, merkurit, nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike është marrë dhe të sigurojë se ajo është venë në dispozicion të publikut.</p> <p>SKZHI II përcakton objektivat për nivelet e emetimeve në ajër si më poshtë: për NOx - 40 µ/m³, për PM₁₀ - 40 µ/m³, për PM_{2,5} - 25 g / m³ dhe 20 g/m³ dhe SO₂ - 125 µ/ m³.</p>		
Strategjia e BE për adaptimin ndaj ndryshimeve klimatike (COM (2013) 216 final).	Objektiva e përgjithshme e Strategjisë së BE për adaptimin është të kontribuojë në një Evropë më elastike ndaj klimës. Kjo do të thotë rritjen e punës përgatitore dhe të kapacitetit për t'ju përgjigjur ndikimeve nga ndryshimet klimatike në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar, duke zhvilluar një përafërim logjik dhe duke përmirësuar koordinimin. Shqipëria ka ratifikuar Konventën e Vjenës dhe Protokollin e Montrealit, në Tetor 1999, si dhe	Faktorët klimatikë	OM 4

Dokumenti	Qëllimi dhe objektiva	Lidhja me sektorin përkatës të mjedisit	Lidhja me objektivat mjedisore
<p>Vendimi 406/2009/EC për përpjekjet e Shteteve Anëtare të zvogëlojnë emetimet e gazeve serë që t'i plotësojnë detyrimet e Komunitetit për zvogëlimin e gazeve serë deri më 2020</p>	<p>është anëtare e Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara mbi Ndryshimet Klimatike (UNFCCC), që nga Janari 1995. Shqipëria ka përgatitur tre Komunikime Kombëtare të UNFCCC.</p> <p>Vendimi 406/2009/EC përcakton kontributin minimal të vendeve anëtare për të arritur detyrimin për zvogëlimin e emetimit të gazeve 'serë' për periudhën nga 2013 deri në 2020 për emetimet e gazeve 'serë' që mbuloohen nga ky vendim si dhe rregullat për arritjen e këtyre kontributeve dhe Vlerësimin e tyre.</p> <p>Angazhimi për reduktimin e emetimeve të gazeve 'serë' i referohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - emetimeve nga përdorimi i lëndëve djegëse në shtepi dhe në sektorin e shërbimeve; - emetimeve nga përdorimi i lëndëve djegëse në sektorin e transportit; - emetimeve nga përdorimi i lëndëve djegëse në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme dhe në sektorin e energjisë; - emetimet që çlirohen nga sektori i energjisë; - emetimet nga proceset industriale; - përdorimi i tretësve dhe produkteve të tjerë; - emetimet nga bujqësia; - emetimet nga administrimi i mbetjeve. <p>Shqipëria akoma nuk e ka transpozuar kete vendim; është parashikuar të bëhet në vitin 2018. Pra bie brenda afateve kohore të realizimit të Planit, kështu që dispozitat e këtij vendimi lidhur me faktorët klimatikë, duhet të adresohen përpara në kohë. Për më tepër, SKZHI-II përcakton kufijtë e synuar për emetimet e gazeve 'serë' në 2020 si më poshtë:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Një reduktim i synuar prej 8% i GHG-ve krahasuar me skenarin bazë; dhe - Një reduktim i synuar prej 40% në sasinë e HCFC-ve (hidroklorfluorkarbon). 	<p>Faktorët klimatikë</p>	<p>OM 4</p>
<p>Direktiva 2000/60/EC (Direktiva Kuadër e Ujit) (transpozuar në legjislacionin shqiptar përmes VKM nr. 246, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e normave të cilësisë së mjedisit për ujërat sipërfaqësore")</p>	<p>Direktiva përcakton masat për arritjen e objektivit strategjik të statusit të mire ekologjik për ujërat në vitin 2015.</p>	<p>Uji</p>	<p>OM 5</p>
<p>Direktiva 2008/105/EC për standardet e cilësisë mjedisore në fushën e politikave ujore (transpozuar në legjislacionin shqiptar përmes VKM</p>	<p>Kjo Direktivë përcakton standardet e cilësisë mjedisore për substancat prioritare dhe ndotësit e tjere, siç përcaktohet në Direktivën 2000/60/EC me objektivë arritjen e një gjendjeje të mirë kimike të ujërave sipërfaqësorë dhe në përputhje me parashikimet dhe objektivat e Direktivës 2000/60/EC mbi parandalimin e emetimit të substancave në ujë, duke ndarë ujërat</p>	<p>Uji</p>	<p>OM 5</p>

Qëllimi dhe objektiva		Lidhja me sektorin përkatës të mjedisit	Lidhja me objektivat mjedisore
Dokumenti			
nr. 246, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e normave të cilësisë së mjedisit për ujërat sipërfaqësore")	e zeza. VKM-ja që transponon Direktivën 2008/105/EC në legjislacionin shqiptar përcakton normativa të detajuara dhe gjithëpërfshirëse për Vlerësimin e gjendjes kimike të ujërave sipërfaqësore.		
Direktiva e Këshillit 98/83/EC në lidhje me cilësinë e ujit të caktuar për konsumim njerëzor (transponuar në legjislacionin shqiptar përmes VKM nr. 246, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e normave të cilësisë së mjedisit për ujërat sipërfaqësore")	Direktiva e Këshillit 98/83/EC rregullon cilësinë e ujit që përdoret për konsum nga njerëzit. Uji është i shëndetshëm dhe i pastër nëse ai nuk përmban mikroorganizma, parazitë dhe çdo substancë tjetër, të cilat në sasi apo përqëndrime të caktuara përbëjnë një rrezik potencial për shëndetin e njerëzve. Objektiva e kësaj direktive është të mbrojtë shëndetin e njerëzve prej çdo efekti negativ apo ndotjeje të ujit që përdoret për konsum nga njerëzit, duke garantuar që uji të jetë i pastër dhe i shëndetshëm.	Uji	OM 5
Direktiva 2006/118/EC për mbrojtjen e ujërave nëntokësore nga ndotja dhe përkeqësimi (transponuar në legjislacionin shqiptar përmes VKM nr. 246, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e normave të cilësisë së mjedisit për ujërat sipërfaqësore")	Direktiva 2006/118/EC për mbrojtjen e ujërave nëntokësore nga ndotja dhe përkeqësimi përcakton masa specifike për të parandaluar dhe kontrolluar ndotjen e ujërave nëntokësore në përputhje me Direktivën 2000/60/EC. Këto masa kryesisht përfshijnë: - kriteret për Vlerësimin e statusit kimik të ujit nëntokësor, dhe - kriteret për identifikimin dhe kthimin mbrapsht të tendencave të konsiderueshme dhe të qëndrueshme të rritjes, dhe për përcaktimin e pikënisjeve për tendencat e kundërta. Objektiva: 'Deri në vitin 2015 duhet të arrihet një status i mirë kimik i ujit nëntokësor'.	Uji	OM 5
Direktiva 2007/60/EC për vlerësimin dhe menaxhimin e rreziqeve nga përmblytjet (Direktiva e Përmblytjeve). Shqipëria e ka përafëruar pjesërisht këtë direktivë përmes: - Ligji nr. 9860, datë 21.01.2008 që amendon Ligjin nr. 8518, datë 30.7.1999 "Për Ujtitjen dhe Kullimin" - VKM nr. 835, datë 3.12.2004 "Për Planin Kombëtar të Emergjencave Civile" - VKM nr. 267 datë 07.05.2014 "Për miratimin e listës së substancave prioritare në mjediset ujore"	Direktiva ka përcaktuar negociatat ndërkufitare lidhur me menaxhimin e rreziqeve nga përmblytjet, dhe përfshin angazhime të rëndësishme për të rritur transparencën dhe integritimin e qytetarëve. Objektiva e direktivës së menaxhimit të rreziqeve nga përmblytjet është të reduktojë rreziqet dhe pasojat negative të përmblytjeve në BE. Përsa i përket Shqipërisë, referohen dy VKM: - VKM "Për kushtet dhe kriteret e nevojshme për krijimin, mbajtjen, menaxhimin dhe përditësimin e Kadastrës Kombëtare të Burimeve Ujore" - VKM "Për përmbajtjen, zhvillimin dhe zbatimin e Strategjisë Kombëtare për Ujërat, planet e menaxhimit të baseneve të lumenjve dhe planet e menaxhimit të rrezikut nga përmblytjet" Kjo përpjekje do të garantojë përafërim të plotë të legjislacionit shqiptar me këtë direktivë.	Uji	OM 5

Dokumenti	Qëllimi dhe objektiva	Lidhja me sektorin përkatës të mjedisit	Lidhja me objektivat mjedisore
<p>Direktiva 2009/147/EC për mbrojtjen e zogjve të egër. Shqipëria e ka përfshuar pjesërisht këtë direktivë, përmes ligjeve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligji nr. 68/2014 "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 9587, datë 20.7.2006, "Për mbrojtjen e biodiversitetit", të ndryshuar" - Ligji nr. 10006, datë 23.10.2008; "Për mbrojtjen e faunës së egër" - Ligji nr. 10253, date 11.3.2010 "Për Gjuetinë" 	<p>Direktiva ofron një kornizë të plotë për mbrojtjen, menaxhimin dhe kontrollin e të gjithë zogjve të egër që ndodhen në BE. Direktiva udhëzon shtetet anëtare të marrin masa për të mbajtur popullatat e të gjitha llojeve të zogjve të egër që ndodhen në shtetet e BE-së. Masa të tilla mund të përfshijnë mirëmbajtjen dhe/ose ri-krijimin e vendbanimeve në mënyrë që të mbajnë këto popullata të zogjve.</p> <p>Për të gjitha speciet e zogjve që referohen në Shtojcën I të Direktives si dhe për të gjitha speciet e rregullta migratore, që kanë nevojë për mbrojtje, vendet anëtare duhet të krijojnë Zonat e Veçanta të Mbrojtjes (ZVM), apo të quajtura zonat Natura 2000. Në këto ZVM duhet garantuar që popullatat e specieve gjenden në një situatë të favorshme.</p> <p>SKZHI II përcakton si objektive strategjike "Ngritjen e rrjetit ekologjik "Natura 2000". Deri në fund të vitit 2017 është parashikuar amendimi i ligjit "Për gjuetinë", gjë që do të sigurojë përafrimin e plotë të kësaj Direktive në legjislationin shqiptar.</p>	Mjedisi natyror	OM 6
<p>Direktiva e Këshillit 92/43/EEC për ruajtjen e habitateve natyrore dhe të florës e faunës së egër. Shqipëria e ka përfshuar plotësisht këtë direktivë përmes ligjeve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligji nr. 68/2014 "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 9587, datë 20.7.2006, "për mbrojtjen e biodiversitetit", të ndryshuar"; - Ligji nr. 81/2017 "Për zonat e mbrojtura" - Ligji nr. 10006, datë 23.10.2008 "Për mbrojtjen e faunës së egër"; dhe - VKM nr. 866, datë 10.12.2014 "Për miratimin e listës së habitateve natyrore, florës, faunës dhe zogjve me interes për komunitetin evropian" 	<p>Direktiva e habitateve kërkon që Shtetet Anëtare duhet të marrin masat e duhura për të mënjanuar në zonat e veçanta të ruajtjes shkatërrimin e habitateve natyrore dhe të habitateve të specieve si dhe shqetësimin e specieve për të cilat janë përcaktuar zonat e Natura 2000, në rastet kur ky shqetësim është dukshëm i lidhur me objektivat e kësaj Direktive. Kjo dispozitë aplikohet për ZVM-të e propozuara, siç përcaktohet në perputhje me procedurat dhe kriteret e direktivës së habitateve.</p> <p>SKZHI II përcakton si objektiva strategjike:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Një rritje e synuar me 17% e sipërfaqes së Zonave të Mbrojtura në gjithë territorin, përmes zgjerimit dhe menaxhimit të integruar të zonave të mbrojtura; - Garantimi i statusit të mbrojtur për 5% të specieve dhe habitateve të kërcënuara. 	Mjedisi natyror	OM 6
Konventa e Bernës (Bern, 1979)	Për ruajtjen e florës dhe faunës së egër dhe mjedisit natyror evropian. Objektiva kryesore	Mjedisi natyror	OM 6

Dokumenti	Qëllimi dhe objektiva	Lidhja me sektorin përkatës të mjedisit	Lidhja me objektivat mjedisore
(ratifikuar nga parlamenti i Shqipërisë me Ligjin nr. 8294, datë 2.3.1998)	është ruajtja e florës dhe faunës së egër dhe habitateve natyrore.		
Konventa Ramsar (Ramsar, 1971) (ratifikuar në 29.3.1996)	<p>Shtetet palë kanë rënë dakort që të:</p> <ul style="list-style-type: none"> • përcaktojnë ligatinat e territorit të secilit shtet, të përshtatshme për t'u përfshirë në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare; - formulojnë dhe zbatojnë plane për promovimin dhe mbrojtjen e ligatinave të përfshira në Listë, si dhe për përdorimin sa më racional të ligatinave në territorin e tyre • promovojnë ruajtjen e ligatinave dhe shpendëve ujorë duke krijuar rezervate natyrore në ligatina, të përfshira ose jo në Listë, dhe sigurojnë ruajtjen e tyre në mënyrën më të përshtatshme; • marrin në konsideratë përgjegjësinë ndërkombëtare për ruajtjen, menaxhimin dhe përdorimin racional të grupeve shtegtare të shpendëve ujorë, si kur përcakton një hyrje në Listë ashtu dhe kur ushtron të drejtat për ndryshim në këtë Listë në lidhje me ligatinat në territorin e secilit shtet; • konsultojnë njëri-tjetrin rreth zbatimit të detyrimeve të dala nga kjo Konventë veçanërisht në rastet kur një ligatinë shtrihet në territorin e më shumë se një shteti palë ose kur një sistem ujor ndahet mes disa Shteteve Palë. 	Mjedis natyror OM 6	
Direktiva 2002/49/EC për vlerësimin dhe administrimin e zhurmës në mjedis. Shqipëria e ka përafëruar pjesërisht këtë Direktivë përmes Ligjit 39/2013 „Për disa ndryshime në ligjin nr. 9774, datë 12.7.2007 “për vlerësimin dhe administrimin e zhurmës në mjedis”.	Objektivi kryesor është menaxhimi i qëndrueshëm i zhurmës me qëllim respektimin e niveleve të lejuara dhe mbrojtjen e shëndetit të njerëzve. Përcaktohen kërkesa specifike për zhurmat e gjeneruara nga sektorë të tjerë, siç është transporti rrugor, ajror, hekurudhor, zhurmat e gjeneruara nga pajisjet dhe makineritë. Në tremujorin e fundit të vitit of 2017 është parashikuar miratimi i dy VKM-ve: - "Për kriteret, procedurat dhe rregullat për certifikim, pezullimin dhe heqjen e certifikatës së ekspertit të zhurmës në mjedis" dhe - Për përbërjen dhe organizimin e Komitetit Teknik të Zhurmave (KTZH)" Kjo gje do të sigurojë përafërimin e plotë të kësaj Direktive në legjislativonin shqiptar.	Zhurmat OM 9	
Direktiva 2008/96/EC mbi sigurinë e infrastrukturës rrugore (e përafëruar plotësisht nëpërmjet Udhëzimit Nr. 9, datë 3.07.2012 "Mbi auditimin dhe inspektimin e sigurisë rrugore"	Objektiva e kësaj Direktive është 'garantimi i infrastrukturës së sigurt rrugore për të gjithë përdoruesit e rrugës'.	Popullsia dhe asetet materiale OM 10	

Dokumenti	Qëllimi dhe objektiva	Lidhja me sektorin përkatës të mjedisit	Lidhja me objektivat mjedisore
<p>Konventa Evropiane për Mbrojtjen e Trashëgimisë Arkeologjike – Konventa e Maltës (MEKVAD) (Shqipëria ka aderuar përmes miratimit të Ligjit nr. 9806 date 17.9.2007)</p>	<p>Konventa i referohet konceptit gjithëpërfshirës të ruajtjes së trashëgimisë arkeologjike. Ajo përcakton lidhjen mes ruajtjes së trashëgimisë arkeologjike dhe planifikimit hapësinor. Konventa kërkon që çdo palë firmosëse të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kërkojë të pajtojë dhe ndërthurë kërkesat përkatëse të arkeologjisë me planet hapësinore duke siguruar që arkeologët marrin pjesë në hartimin e politikave të planifikimit hapësinor dhe në faza të ndryshme të zbatimit të këtyre politikave; - sigurojë që arkeologët, planifikuesit urbanë dhe ata hapësinorë konsultohen sistematikisht me njëri-tjetrin me qëllim lehtësimin e modifikimit të atyre planeve hapësinore që kanë të ngjarë të dëmtojnë trashëgiminë arkeologjike - sigurojë kohë dhe burime të mjaftueshme për një studim të duhur shkencor që duhet të bëhet në zonën përkatëse dhe që të publikohen rezultatet e atij studimi - sigurojë që vlerësimi për ndikimin në mjedis dhe vendimet rezultuese përfshijnë konsideratën e plotë mbi zonat arkeologjike dhe shtrirjet e tyre - garantojë konservimin <i>in situ</i>, kur është e mundur, të elementeve të trashëgimisë arkeologjike që janë gjetur gjatë kryerjes së aktiviteteve hapësinore; - sigurojë që zonat arkeologjike janë të arritshme nga publiku, dhe se rrugët hyrëse për pranimin e një numri të madh vizitorësh, nuk dëmtojnë veçoritë arkeologjike dhe shkencore të këtyre zonave dhe mjedisit përreth. <p>Objektiva: 'Zonat arkeologjike dhe pozicionimi i tyre duhen marrë plotësisht në konsideratë gjatë hartimit të planeve e programeve dhe integritetit të aktiviteteve. Elementët e trashëgimisë arkeologjike që janë gjetur gjatë kryerjes së aktiviteteve në zonë duhet të konservohen <i>in situ</i>, kur është e mundur.'</p>	Trashëgimia kulturore	OM 11
<p>Konventa për Mbrojtjen e Trashëgimisë Arkitektonike të Evropës – Konventa e Granadës (Shqipëria ka aderuar përmes miratimit të Ligjit nr. 9806 date 17.9.2007)</p>	<p>Konventa përforcon konceptin gjithëpërfshirës në ruajtjen e trashëgimisë arkitektonike (monumente, njësi arkitektonike, zona apo struktura memoriale). Konventa kërkon që çdo palë pjesëmarrëse të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbatojë mbikëqyrje dhe procedurat e autorizimeve të duhura në përputhje me kërkesat e paracaktuara për mbrojtje ligjore të strukturave në fjalë; - parandalojë dëmtimin, rrënimin ose shkatërrimin e strukturave të mbrojtura. <p>Politika e ruajtjes gjithëpërfshirëse të trashëgimisë arkitektonike i detyron të gjitha palët firmosëse që të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - përfshijnë mbrojtjen e trashëgimisë arkitektonike si objektiv të rëndësishëm në planifikimin hapësinor dhe atë urban; - nxitin programet për restaurimin dhe mirëmbajtjen e trashëgimisë arkitektonike; - mundësojnë që ruajtja, rivitalizimi dhe përmirësimi i trashëgimisë arkitektonike të bëhet 	Trashëgimia kulturore	OM 11

Dokumenti	Qëllimi dhe objektiva	Lidhja me sektorin përkatës të mjedisit	Lidhja me objektivat mjedisore
<p>Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim, drafti i 2-të, 2015 - 2020</p>	<p>një karakteristikë e rëndësishme e politikave në fushën e kultures, mbrojtjes së mjedisit dhe planifikimit hapësinor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - aty ku është e mundur brenda procesit të planifikimit urban dhe hapësinor, të nxitin ruajtjen dhe përdorimin e disa strukturave, të cilat individualisht nuk e justifikojnë statusin e ruajtjes, por që janë të rëndësishme si pjesë e zhvillimit urban apo rural dhe si element i cilësisë së jetës; - nxitin përdorimin dhe zhvillimin e afësive dhe materialeve tradicionale, të cilat janë të rëndësishme për të ardhmen e trashëgimisë arkitektonike. <p>Objektiva: 'Ruajtja e Trashëgimisë Arkitektonike si një qëllim i rëndësishëm i planifikimit hapësinor dhe atij urban.'</p> <p>Strategjia e dyte Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI-II) paraqet vizionin e Shqipërisë për zhvillimin e saj social, demokratik dhe ekonomik për periudhën 2015-2020, si dhe aspiratën për integrimin evropian. SKZHI-II shpjegon se si do të arrihet ky vizion përmes politikave dhe strategjive të qeverisë, duke synuar në:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Shndërrimin e Shqipërisë në një vend të denjë për t'u anëtarësuar në Bashkimin Evropian, ▪ Arrijtjen e standarteve që i shërbejnë qytetarëve, rritjes së mirëqenies së tyre dhe garantimit të mbrojtjes së të drejtave të tyre, dhe ▪ Hartimit të politikave që nxitin konkurrueshmërinë dhe prosperitetin ekonomik në Shqipëri si dhe krahasuar me vendet e rajonit dhe më gjerë. <p>SKZHI-II është një komponent kyç i Sistemit të Planifikimit të Integruar (SPI) në Shqipëri. SPI përbëhet nga një komplet parimesh operacionale, të cilat garantojnë se planifikimi dhe zbatimi i politikave të qeverisë bëhen në një mënyrë koherente, efektive dhe të integruar. Kuadri kohor 2015-2020 i SKZHI-II është harmonizuar me periudhën vijuese 2014-2020 të planifikimit financiar të BE-së, me Strategjinë e Lisbonës deri në 2020, dhe me tre ciklet vijues të Kuadrit Afatmesëm Buxhetor. Përveç këtyre proceseve, SKZHI-II është harmonizuar edhe me procese dhe dokumente të tjerë kyç të zhvillimit dhe reformimit strategjik, si më poshtë:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dokumenti Tregues Strategjik për Shqipërinë (2014-2020), referuar gjithashtu edhe si Dokumenti Strategjik i Komisionit Evropian për Vendlind; ▪ Programi Kombëtar i Reformave Ekonomike (PKRE) 2015-2017, përfshirë Strategjinë e Zhvillimit të Bizneseve dhe Investimeve 2014-2020; ▪ Strategjia e Administrimit të Financave Publike 2014-2020; ▪ Strategjia e Evropës Jug-Lindore 2020 (SEE2020) – Punësimi dhe Prosperiteti në Perspektivën Evropiane; ▪ Plani Kombëtar për Integrimin Evropian (PKIE) 2014-2020; ▪ Raportet e progresit të BE dhe Bankës Botërore (siç është Kuadri i Financimit të Vendlindit 	<p>Toka Ajri Faktorët klimatikë Uji Mjedisi natyror Mbetjet Zhurma Popullsia dhe asetet materiale Trashëgimia kulturore Peizazhi</p>	<p>OM 1 OM 2 OM 3 OM 4 OM 5 OM 6 OM 7 OM 8 OM 9 OM 10 OM 11 OM 12</p>

Dokumentit	Qëllimi dhe objektiva	Lidhja me sektorin përkatës të mjedisit	Lidhja me objektivat mjedisore
	<p>2015-2020); dhe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Raporte të hartuara nga partnerët e Shqipërisë që kanë lidhje me strategjitë për zhvillim kombëtar dhe integrimin në BE. <p>Integrimi në BE është qëllimi madhor. Mirëqeverisja, demokracia dhe sundimi i ligjit përbëjnë themelet mbi të cilat do të arrihet vizioni i SKZHI-II. Kjo do të mbështetet nga katër shtylla:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rritja përmes stabilitetit makroekonomik dhe fiskal përbën Shtyllën 1 të mbështetjes për arritjen e vizionit të SKZHI-II. ▪ Rritja përmes rritjes së konkurrueshmërisë përbën Shtyllën 2. ▪ Investimi tek njerëzit dhe kohezioni social përbën Shtyllën 3. ▪ Rritja përmes përdorimit të qëndrueshëm të burimeve përbën Shtyllën 4. 		

Burimi: *Plani Kombëtar për Integrimin Evropian – Shqipëri*
Strategjia Kombëtare për Integrimin Evropian

6.1.2. Identifikimi i ndikimeve mjedisore

Ndikimet mjedisore që mund të shkaktohen nga aktivitetet e parashkuara në Plan janë përvijuar në Tabelën 6-2 më poshtë.

6-2 Identifikimi i ndikimeve potenciale mjedisore

Sektori i mjedisit	Përcaktimi i ndikimeve që mund të vlerësohen në raportin e VSM-së	Vlerësimi PO/JO
Toka	<ul style="list-style-type: none"> - fragmentimi i zonave me aktivitet të dendur bujqësor apo zona pyjore - përdorimi i burimeve të energjisë së rinovueshme dhe karburanteve 'bio' - administrimi i mbetjeve të gjeneruara nga aktivitetet e ndërhyrjeve infrastrukturore 	PO
Ajri	<ul style="list-style-type: none"> - emetimi i ndotësve në ajër, të cilët kanë ndikime të dëmshme tek ekosistemet dhe biodiversiteti - emetimi i ndotësve për të cilët janë përcaktuar kufijtë e sipërm në nivel kombëtar - ndikimi në shëndet (sistemi respirator) në rastet e një pranie të lartë të ndotësve në ajër 	PO
Faktorët klimatikë	<ul style="list-style-type: none"> - ndjeshmeria e rrjeteve dhe strukturave ndaj situatave ekstreme të motit - emetimet e gazrave 'serë' që shkaktohen nga djegia e karburanteve 	PO
Uji	<ul style="list-style-type: none"> - siguria nga përmbytjet - ndikimet e substancave të rrezikshme në cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore, në rast të derdhjeve aksidentale të tyre - ndikimet tek ujësjellësat dhe cilësia e ujit të pijshëm 	PO
Mjedisi natyror (biodiversiteti, habitatet, zonat e mbrojtura)	<ul style="list-style-type: none"> - fragmentimi i habitateve - ndikim në linjat e migrimit të kafshëve - ndikim në integritetin dhe funksionalitetin e zonave të mbrojtura dhe të zonave të Natura 2000 - ndikime mbi tipologjinë dhe cilësitë e veçorive të çmuara natyrore 	PO
Mbetjet	<ul style="list-style-type: none"> - ndikimet nga zona të ndotura (miniera të braktisura, dumping site) që akoma nuk janë sistemuar - ndikimet nga vend depozitimë të hapura (të ligjshme dhe të paligjshme) - kapacitet i pamjaftueshëm i zonës ekzistuese të grumbullimit të mbetjeve / mungesa e landfill-it - mbetjet inerte, mbetjet e rrezikshme dhe mbetjet e kafshëve nuk trajtohen sipas kërkesave ligjore - ndarja në burim e mbetjeve / riciklimi / kompostimi. 	PO
Zhurma	<ul style="list-style-type: none"> - ndotja akustike që shkaktohet gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit të infrastrukturës përkatëse dhe ndikimi tek shëndeti i njerëzve 	PO
Popullsia dhe asetet materiale	<ul style="list-style-type: none"> - ndikime mbi asetet materiale për shkak të nevojës për hapësirë - aksesibiliteti dhe lidhjet mes zonave/rajoneve të ndryshme - ndikimet që lidhen me sigurinë rrugore 	PO
Trashëgimia kulturore	<ul style="list-style-type: none"> - ndikime në elementët e trashëgimisë kulturore 	PO
Peizazhi	<ul style="list-style-type: none"> - ndryshimi i peizazhit dhe i veçorive pamore të hapësirës 	PO

6.2. Metodika e vlerësimit të ndikimit në mjedis

Vlerësimi i paraqitur në Seksionin 9 është përgatitur në përputhje me kerkesat e Ligjit 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”, ku jepet edhe përvijimi dhe përmbajtja e raportit të VSM-së. Ndikimet e rëndësishme të Planit në mjedis dhe objektivat mjedisore janë analizuar dhe vlerësuar sipas shkallëve të mëposhtme:

- A – s’ka ndikim/ndikim pozitiv
- B – ndikim i parëndësishëm
- C – ndikimi behet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutë
- D – ndikim i rëndësishëm
- E – ndikim shkatërrues
- X – vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur

Vlerësimi i ndikimeve të Planit sipas shkallës A, B dhe C do të thote që ndikimet e zbatimit të Planit ndaj arritjes së objektivave mjedisore janë të pranueshme. Ndikimet e parëndësishme janë vlerësuar me B, ndërsa ndikimet që bëhen të pranueshme vetëm pas zbatimit të masave zbutëse përkatëse, janë vlerësuar me C. Shkallët D dhe E nënkuptojnë se ndikimet e zbatimit të Planit ndaj arritjes së objektivave mjedisore janë të papranueshme. Më poshtë janë përshkruar indikatorët dhe kriteret e vlerësimit si dhe shkallët përkatëse të vlerësimit për secilën objektivë mjedisore.

Përshkrimi i kriterëve dhe metodologjisë së vlerësimit për objektivat mjedisore

- Toka

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 1: Garantimi i menaxhimit dhe përdorimit të qëndrueshëm të tokës dhe mbrojtja e saj.

Indikator / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- ndryshimi i strukture aktuale të përdorimit të tokës dhe pyjeve <i>(zbatimi i aktiviteteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në toka bujqësore dhe zona pyjore do të çojë në humbjen dhe/ose ndryshimin e përhershëm të kategorisë së përdorimit të tyre (nga tokë bujqësore apo zonë pyjore në truall ndërtimi apo ndonjë kategori tjetër))</i></p> <p>- ndryshimi i strukturës së përdorimit të tokës bujqësore me potencial të mirë prodhues <i>(zbatimi i aktiviteteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në toka bujqësore me potencial të mirë prodhues do të çojë në humbjen e përhershme të tokës bujqësore me cilësi të lartë)</i></p> <p>- probabiliteti i zbatimit të aktiviteteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në zona pyjore me status të veçantë <i>(zbatimi i aktiviteteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në zona pyjore me status të veçantë mbrajtjeje / konservimi mund të prekë në mënyrë të konsiderueshme ato cilësi për të cilat zona është vënë nën këtë status)</i></p>	<p>A – s’ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet e parashikuara nuk prekin zonat pyjore apo tokën bujqësore, sipas ndarjes aktuale të përdorimit të tokës.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Nëse zbatohen dispozitat ligjore, ndikimi mbi përdorimin e qëndrueshëm të tokës bujqësore dhe pyjeve do të jetë i parëndësishëm, pavarësisht faktit se aktivitetet do të zbatohen në toka bujqësore me potencial të mirë prodhues, apo në zona pyjore me një funksion të mirëpërcaktuar të prodhimit të lëndës drusore.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Probabiliteti i ndryshimit të strukturës aktuale të përdorimit të tokës bujqësore dhe pyjeve është i lartë. Infrastruktura do të shtrihet në toka bujqësore me potencial të mirë prodhues, apo në zona pyjore me një funksion të mirëpërcaktuar të prodhimit të lëndës drusore. Duhet parashikuar masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Probabiliteti i ndryshimit të strukturës aktuale të përdorimit të tokës bujqësore dhe pyjeve është shumë i lartë. Ndikimi mbi përdorimin e qëndrueshëm të tokës bujqësore dhe të pyjeve do të jetë i konsiderueshëm. Infrastruktura do të shtrihet në toka bujqësore me potencial të mirë prodhues, apo në zona pyjore me një funksion të mirëpërcaktuar të prodhimit të lëndës drusore. Nuk mund të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Probabiliteti i ndryshimit të strukturës aktuale të përdorimit të tokës bujqësore me potencial të mirë</p>

<p>- probabiliteti i zbatimit të aktiviteteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në zona pyjore me një funksion të mirëpërcaktuar të prodhimit të lëndës drusore</p> <p><i>(zbatimi i aktiviteteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në zona pyjore me një funksion të mirëpërcaktuar të prodhimit të lëndës drusore do të çojë në humbjen e përhershme të këtyre zonave)</i></p>	<p>prodhues, apo të zonave pyjore me një funksion të mirëpërcaktuar të prodhimit të lëndës drusore është kaq i madh sa që ndikimi në bujqësi dhe pyje do të kete pasoja shkatërruese.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>
--	--

Në tabelen më poshtë janë përshkruar kriteret e Vlerësimit dhe metodologjia për OM 2: Parandalimi i shfrytëzimit të burimeve natyrore, duke rritur nivelin e përdorimit të materialeve të riciklueshme nga mbetjet që gjenerohen gjatë ndërtimit / rehabilitimit të infrastrukturës.

Indikatori / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- niveli i riciklimit të mbetjeve që gjenerohen gjatë ndërtimit / rehabilitimit të infrastrukturës fizike</p> <p><i>(aktivitetet që lidhen me ndërtimin / rehabilitimin e infrastrukturës fizike duhet të garantojnë se të paktën 55% e mbetjeve që gjenerohen duhet të riciklohen, dhe materiali që gërmohet duhet, sa më shumë të jete e mundur të riciklohet duke u përdorur në mbushjet gjatë ndërtimeve)</i></p>	<p>A – s'ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet e parashikuara nuk do të shkaktojnë mbetje nga punimet e ndërtimit apo gërmimet.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Zbatimi i aktiviteteteve do të gjenerojë mbetje nga ndërtimi. Megjithatë, ato do të përpunohen totalisht, ndërkohë që 55% e tyre do të ripërdoren si mbetje ndërtimore e riciklueshme.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Zbatimi i aktiviteteteve do të gjenerojë mbetje nga ndërtimi. Megjithatë, për shkak të veçorive cilësore të mbetjeve, ato nuk mund të përpunohen dhe nuk mund të garantojë se 55% e tyre do të ripërdoren, në rast se nuk zbatohen masat zbutëse.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Zbatimi i aktiviteteteve do të gjenerojë mbetje nga ndërtimi. Megjithatë, për shkak të veçorive cilësore të mbetjeve, të paktën 55% e tyre nuk mund të përpunohen dhe ripërdoren. Nuk mund të merren masa zbutëse për të rritur sasinë e mbetjeve të ricikluara.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Zbatimi i aktiviteteteve do të gjenerojë mbetje nga ndërtimi, për të cilat duhet të organizohet procesi i largimit.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>

- Ajri

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 3: Garantimi i arritjes së objektivave afatgjata për sasinë vjetore të shkarkimeve të ndotësve, për të arritur përputhshmërinë me kufijtë maksimale të lejueshëm nga BE për shkarkimet e ndotësve atmosferikë.

Indikatori / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- sasia vjetore e emetimeve të ndotësve në ajër, dmth e oksideve të squfurit, oksideve të azotit, lëndës organike volatile pa përmbajtje metani, amoniakut dhe pjesëzave</p> <p><i>(përmirësime të matshme të cilësisë së ajrit duke arritur nivelet e synuara të ndotësve e ajrit në lidhje me shëndetin e njerëzve, sipas vlerave respektive: për NO_x - 40 µ/m³, për PM₁₀ - 40 µ/m³, për PM_{2,5} - 25 g/m³ dhe 20 g/m³ dhe SO₂ - 125 µ/m³.</i></p>	<p>A – s'ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet e parashikuara nuk do të shkaktojnë emetime të ndotësve në ajër (përfshirë edhe pjesëzat), për të cilat janë përcaktuar kufijtë maksimalë të emetimit në nivel kombëtar. Zbatimi i aktiviteteteve do të reduktojë emetimet e ndotësve.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Zbatimi i aktiviteteteve do të shkaktojë emetime të ndotësve në ajër (përfshirë edhe pjesëzat), për të cilat janë përcaktuar kufijtë maksimalë të emetimit në nivel kombëtar, por jo deri në atë masë sa të tejkalohen kufijtë e përcaktuar në SKZHI-II.</p>

<p>- numri vjetor i ditëve kur tejkaloheh niveli i ndotjes së ajrit me pjesëza, i matur në pikat e monitorimit, të cilat janë të ekspozuara ndaj emetimeve të ndotësve <i>(duhet të reduktohet me 40% numri i ditëve kur tejkaloheh niveli i ndotjes së ajrit me pjesëza; sa më pak ditë me ndotje të lartë të ajrit, aq më i ulët është ndikimi tek shëndeti i njerëzve dhe kostoja për shoqërinë, për shkak të numrit relativisht të lartë të njerëzve të ekspozuar, shëndeti i të cilëve preket nga ky faktor)</i></p>	<p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Zbatimi i aktiviteteve do të shkaktojë emetime të ndotësve në ajër (përfshirë edhe pjesëzat), për të cilat janë përcaktuar kufijtë maksimalë të emetimit në nivel kombëtar deri në atë masë sa do të tejkaloheh kufijtë e përcaktuar në SKZHI-II. Për të reduktuar emetimet duhet të parashikohen dhe zbatohen masa zbutëse në mënyrë që niveli maksimal i emetimeve të zbresë në kufijtë e parashikuar në SKZHI-II.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Zbatimi i aktiviteteve do të shkaktojë emetime të ndotësve në ajër (përfshirë edhe pjesëzat), për të cilat janë përcaktuar kufijtë maksimalë të emetimit në nivel kombëtar deri në atë masë sa do të tejkaloheh kufijtë e përcaktuar në SKZHI-II. Nuk mund të merren masa zbutëse për të reduktuar nivelin e emetimeve nën kufijtë e përcaktuar dhe për të mbajtur ndikimin nën nivelin e përcaktuar të ndotjes së ajrit me pjesëza.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Zbatimi i aktiviteteve do të shkaktojë emetime të ndotësve në ajër (përfshirë edhe pjesëzat), për të cilat janë përcaktuar kufijtë maksimalë të emetimit në nivel kombëtar deri në atë masë sa kufijtë e përcaktuar në SKZHI-II do të tejkaloheh në mënyrë të konsiderueshme dhe ndotja e ajrit me pjesëza do të jetë në nivel të tillë që do të ketë një efekt të konsiderueshëm dhe të dëmshëm mbi shëndetin e njerëzve.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave</p>
---	---

• Faktorët klimatikë

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 4: Adoptimi i infrastrukturës në përgjigje të ndryshimeve klimatike dhe reduktimi i sasive vjetore të emetimeve të gazeve serë në nivelet e përcaktuara në SKZHI II.

Indikatori / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- adaptimi i infrastrukturës përkatëse ndaj ndryshimeve klimatike <i>(aktivitetet që lidhen me ndërtimin / rehabilitimin e infrastrukturës përkatëse duhet të përfshijnë aktivitete që zvogëlojnë apo parandalojnë pasojat e ndryshimeve klimatike, veçanërisht të përmytjeve, dëborës dhe ngricave)</i></p> <p>- sasia vjetore e emetimeve të gazeve 'serë' <i>(sasia maksimale e emetimeve të gazeve 'serë' nuk duhet të tejkalojë sasinë e synuar vjetore prej 18,000 Gg CO₂ ekuivalent në 2020.</i></p> <p><i>Ndikimet kumulative të të gjithë aktiviteteve të Planit nuk duhet të shkaktojnë një sasi vjetore nga të gjitha burimet e emetimeve të gazeve 'serë' që të tejkalojë vlerat e synuara që jepen në SKZHI-II lidhur me Reduktimin e Emetimeve të Gazeve 'Serë' në 2020.)</i></p>	<p>A – s'ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet e parashikuara garantojnë adaptimin ndaj ndryshimeve klimatike, apo një gjë e tillë s'ka nevojë të garantohet; aktivitetet e parashikuara nuk do të shkaktojnë rritje të emetimeve të gazeve 'serë'. Zbatimi i aktiviteteve do të reduktojë emetimet e gazeve 'serë'.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Aktivitetet e parashikuara garantojnë adaptimin ndaj ndryshimeve klimatike, apo një gjë e tillë s'ka nevojë të garantohet. Emetimeve e gazeve 'serë' do të rriten, por por jo deri në atë masë sa të tejkaloheh kufijtë e përcaktuar në SKZHI-II.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Emetimeve e gazeve 'serë' do të rriten deri në atë masë sa do të tejkaloheh kufijtë e përcaktuar në SKZHI-II. Për të reduktuar emetimet duhet të parashikohen dhe zbatohen masa zbutëse, të cilat do të garantojnë që niveli i emetimeve nuk do të kalojë kufijtë e parashikuar në SKZHI-II.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Emetimeve e gazeve 'serë' do të rriten deri në atë masë sa do të tejkaloheh kufijtë e përcaktuar në SKZHI-II. Nuk mund të merren masa zbutëse për të reduktuar nivelin e emetimeve nën kufijtë e përcaktuar.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Aktivitetet e parashikuara nuk garantojnë adaptimin ndaj ndryshimeve klimatike, apo zbatimi i aktiviteteve do të rritë emetimet e gazeve 'serë' deri në atë masë sa kufijtë e</p>

	<p>përcaktuar në SKZHI-II do të tejkalohen në mënyrë të konsiderueshme.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>
--	--

• Uji

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 5: Kufizimi i efekteve negative mbi ujërat nëntokësore, ujërat sipërfaqësore dhe burimet e ujit të pijshëm.

Indikatori / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- mundësi ndërhyrjeje në zonat me burime ujore të mbrojtura <i>(zbatimi i aktiviteteve jashtë zonave me burime ujore do të thotë më pak mundësi për ndotjen e ujit nëntokësor që përdoret si burim furnizimi me ujë)</i></p> <p>- mundësi ndërhyrjeje në zonat me rrezik përmbytjeje <i>(zbatimi i aktiviteteve në zonat me rrezik përmbytjeje redukton zonat mbrojtëse dhe rrit mundësinë për dëme nga përmbytjet)</i></p> <p>- mundësi ndërhyrjeje në zonat ujëmbajtëse me një nivel të lartë të prekshmërisë <i>(zbatimi i aktiviteteve në zonat ujëmbajtëse me një nivel të lartë të prekshmërisë do të thotë më shumë mundësi për ndotjen e ujërave nëntokësore)</i></p>	<p>A – s’ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet nuk do të ushtrojnë trysni shtesë mbi ujërat nëntokësore, ujërat sipërfaqësore dhe burimet e ujit të pijshëm, apo ndikimi do të jetë pozitiv.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Nëse zbatohen dispozitat përkatëse ligjore, ndikimi mbi ujërat nëntokësore, ujërat sipërfaqësore dhe burimet e ujit të pijshëm do të jetë i parëndësishëm, pavarësisht faktit se aktivitetet mund të zbatohen në zona me burime ujore të mbrojtura, në zona ujëmbajtëse me një nivel të lartë të prekshmërisë, apo në zona me rrezik përmbytjeje.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, trysnia mbi ujërat nëntokësore, ujërat sipërfaqësore dhe burimet e ujit të pijshëm mund të jetë e madhe, sidomos për shkak se probabiliteti i zbatimit të aktiviteteve në zona me burime ujore të mbrojtura, në zona ujëmbajtëse me një nivel të lartë të prekshmërisë, apo në zona me rrezik përmbytjeje, është i lartë. Duhet parashikuar dhe zbatuar masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, trysnia mbi ujërat nëntokësore, ujërat sipërfaqësore dhe burimet e ujit të pijshëm do të jetë e madhe, sidomos për shkak se probabiliteti i zbatimit të aktiviteteve në zona me burime ujore të mbrojtura, në zona ujëmbajtëse me një nivel të lartë të prekshmërisë, apo në zona me rrezik përmbytjeje, është shumë i lartë. Nuk mund të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, trysnia mbi ujërat nëntokësore, ujërat sipërfaqësore dhe burimet e ujit të pijshëm do të jetë jashtëzakonisht e madhe, sidomos për shkak se probabiliteti i zbatimit të aktiviteteve në zona me burime ujore të mbrojtura, në zona ujëmbajtëse me një nivel të lartë të prekshmërisë, apo në zona me rrezik përmbytjeje, është shumë i lartë. Nuk mund të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>X – vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>

• Mjedisi natyror

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 6: Garantimi i kohezionit të popullatave dhe mbrojtjes së biodiversitetit.

Indikatori / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- mundësia e ndërhyrjes në zonat qendrore të habitateve të mishngrënësve të mëdhenj <i>(zbatimi i aktiviteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në zonat e rëndësishme ekologjike të habitateve të</i></p>	<p>A – s’ka ndikim/ndikim pozitiv: Nuk do të ketë ndikim në kohezionin e popullatave dhe në mbrojtjen e biodiversitetit, apo ndikimi do të jetë pozitiv.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Nëse zbatohen dispozitat përkatëse ligjore, ndikimi në kohezionin e popullatave dhe në mbrojtjen e</p>

<p><i>mishngrënësve të mëdhenj do të sjellë një trysni më të madhe mbi këta lloje dhe do të ndërpresë linjat e migrimit; ka mundësi potenciale për ndikim tek biodiversiteti në nivel rajonal dhe ndërkufitar)</i></p> <p>- mundësia e ndërhyrjes në zonat me pyje të dendura <i>(planifikimi i infrastrukturës së re në zona me pyje të dendura do të sjellë ndikime negative mbi kafshët e egra dhe do të ndërpresë linjat e migrimit; ka mundësi potenciale për ndikim tek biodiversiteti në nivel lokal dhe rajonal)</i></p>	<p>biodiversitetit do të jetë i parëndësishëm.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, nuk mund të garantohet kohezioni i popullatave dhe mbrojtja e biodiversitetit. Duhet parashikuar dhe zbatuar masa zbutëse për të reduktuar ndikimet e rëndësishme.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, nuk mund të garantohet kohezioni i popullatave dhe mbrojtja e biodiversitetit. Nuk është e mundur të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, ndikimi mbi kohezionin e popullatave dhe mbrojtjen e biodiversitetit është shkatërrues. Nuk është e mundur të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>
--	---

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 7: Ruajtja e zonave që kanë një status të veçantë mbrojtjeje, prej aktiviteteve me ndikime të konsiderueshme.

Indikator / kritéri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- mundësia e ndërhyrjes në zonat e Natura 2000 dhe/ose zonat e mbrojtura <i>(zbatimi i aktiviteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në zonat e mbrojtura do të sjellë ndikime negative në funksionimin dhe kohezionin e këtyre zonave, si dhe tek speciet dhe llojet e veçanta të habitateve)</i></p> <p>- mundësia e ndërhyrjes në zonat me vlera të veçanta natyrore <i>(zbatimi i aktiviteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në zonat me vlera të veçanta natyrore do të sjellë ndikime negative në llojin dhe cilësinë e këtyre vlerave të veçanta natyrore)</i></p>	<p>A – s’ka ndikim/ndikim pozitiv: Nuk do të ketë ndikim në zonat natyrore me status mbrojtjeje, apo ndikimi do të jetë pozitiv.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Nëse zbatohen dispozitat përkatëse ligjore, ndikimi në zonat natyrore me status mbrojtjeje do të jetë i parëndësishëm, megjithë faktin se ka mundësi të ndërhyrjes së aktiviteteve në zonat natyrore me status mbrojtjeje dhe në zonat me vlera të veçanta natyrore.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, zonat natyrore me status mbrojtjeje nuk mund të mbrohen. Duhet parashikuar dhe zbatuar masa zbutëse për të reduktuar ndikimet e rëndësishme.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, zonat natyrore me status mbrojtjeje nuk mund të mbrohen. Nuk është e mundur të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, ndikimi mbi zonat natyrore me status mbrojtjeje është shkatërrues. Nuk është e mundur të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>

- **Mbetjet**

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 8: Kompletimi tërësor i infrastrukturës së landfill-it dhe gendrave të transferimit të mbetjeve dhe njëkohsisht reduktim i sasisë së depozitimit të mbetjeve në landfill nëpërmjet proceseve të reduktimit dhe rritjes së riciklimit e ripërdorimit.

Indikator / kritéri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- sasia e mbetjeve që gjenerohen dhe depozitohen në pikat e transferimit <i>(zhvillimet e reja do të rritin sasinë e mbetjeve që gjenerohen, përfshirë mbetjet e</i></p>	<p>A – s’ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet e pritshme nuk do të rritin sasinë e mbetjeve të gjeneruara. Zbatimi i aktiviteteve do të përmirësojë procesin e grumbullimit/trajtimin të mbetjeve.</p>

<p><i>ngurta, të lëngëta dhe të rrezikshme, dhe ky fakt bën që të priten ndikime negative në cilësinë e tokës, të ujërave nëntokësorë, të ajrit dhe në shëndetin e njerëzve)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sasia e mbetjeve që riciklohen <i>(SKZHI II deklaron se deri në 2020 sasia e mbetjeve urbane të ricikluara do të jetë 55%)</i> - ndërtimi i landfillit të ri <i>(kjo gjë do të ndikojë pozitivisht në procesin e trajtimit dhe riciklimit të mbetjeve; megjithatë gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit të tij priten disa ndikime, të cilat do të jenë të parëndësishme nëse aplikohet strategjia e duhur e zbutjes)</i> 	<p>B – ndikim i parëndësishëm: Zbatimi i aktiviteteve do të rritë sasinë e mbetjeve të gjeneruara, por jo deri në atë masë sa të influencojë procesin e grumbullimit/trajtimit të mbetjeve dhe të prekë mjedisin natyror dhe njerëzor.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Zbatimi i aktiviteteve do të rritë sasinë e mbetjeve të gjeneruara, gjë që do të shkaktojë ndotje të tokës, ujit, ajrit dhe rreziqe për shëndetin e njerëzve. Duhet parashikuar dhe zbatuar masa zbutëse për të reduktuar ndikimin, të cilat garantojnë se procesi i grumbullimit/trajtimit të mbetjeve i përgjigjet sasisë së rritur të mbetjeve dhe se niveli i ndotjes ulet deri në kufijtë e vlerave të pranuar/përcaktuara.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Zbatimi i aktiviteteve do të rritë sasinë e mbetjeve të gjeneruara, gjë që do të shkaktojë ndotje të tokës, ujit, ajrit dhe rreziqe për shëndetin e njerëzve. Nuk ka mundësi të merren masa zbutëse për ta mbajtur ndikimin nën kufijtë e vlerave të pranuar/përcaktuara.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Zbatimi i aktiviteteve do të rritë sasinë e mbetjeve të gjeneruara, dhe ndotja e tokës, ujit, ajrit dhe rreziqet për shëndetin e njerëzve janë në një masë të tillë që kanë efekt të konsiderueshëm dhe të dëmshëm për shëndetin e njeriut.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>
--	--

• Zhurma

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 9: Reduktimi i ndotjes së zhurmës/akustike dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE dhe OBSH.

Indikator / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<ul style="list-style-type: none"> - ekspozimi ndaj zhurmës së shkaktuar prej ndërhyrjeve në infrastrukturë <i>(sa më pak shqetësime që të ketë mjedisi nga zhurma, aq më i ulët është ndikimi në cilësinë e mjedisit, shëndetin e njerëzve dhe kostot e shoqërisë, për shkak të numrit të njerëzve të ekspozuar, shëndeti i të cilëve preket direkt)</i> 	<p>A – s'ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet e pritshme nuk do të rritin ekspozimin ndaj zhurmës. Përkundrazi këto aktivitete do ta ulin këtë ekspozim.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Zbatimi i aktiviteteve do të rritë pak ekspozimin ndaj zhurmës, por nëse zbatohen dispozitat përkatëse ligjore, ndikimi do të jetë i parëndësishëm.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Zbatimi i aktiviteteve do të rritë ekspozimin ndaj zhurmës. Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, ndikimi do të jetë i rëndësishëm. Duhet parashikuar dhe zbatuar masa zbutëse shtesë për të reduktuar ndikimin.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Zbatimi i aktiviteteve do të rritë ekspozimin ndaj zhurmës. Megjithë zbatimin e dispozitave ligjore, ndikimi do të jetë i rëndësishëm. Nuk ka mundësi të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Zbatimi i aktiviteteve do të rritë ekspozimin ndaj zhurmës deri në një masë të tillë që kjo gjë do të ketë një efekt të konsiderueshëm dhe të dëmshëm për shëndetin e njerëzve e më tej.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>

• Popullsia dhe asetet materiale

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 10: Përmirësimi i kohezionit social, sigurisë së jetesës dhe lëvizshmërisë së qëndrueshme.

Indikatori / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- lidhja mes vendbanimeve dhe qendrave urbane e rurale <i>(një lidhje më e shpejte dhe më e mirë përmirëson kohezionin social: lidhja më e shpejtë me qendrat e qyteteve dhe fshatrave përbën një bazë më të mirë për zhvillimin e turizmit dhe aktiviteteve ekonomike, të cilat nga ana e tyre sjellin ndikime pozitive në të ardhurat individuale dhe komunitare, në mënyrën e jetesës dhe në vlerën e aseteve materiale – pasuritë e paluajtshme)</i></p> <p>- përfshirja e aktiviteteve për të përmirësuar sigurinë e trafikut <i>(më shumë aktivitete të kësaj natyre sjellin përmirësim të sigurisë rrugore dhe më pak aksidente)</i></p> <p>- përfshirja e aktiviteteve për të rritur efektivitetin e transportit publik <i>(përdorimi sa më i madh i transportit publik sjell një lëvizshmëri më efektive dhe të qëndrueshme; një transport publik më efektiv sjell uljen e ngarkesës së trafikut në rrugë dhe ruan vlerën e aseteve materiale siç është toka dhe pasuritë e paluajtshme; gjithashtu një transport publik më efektiv redukton sforcon financiare për familjet, pasi redukton nevojën për të patur apo përdorur makina personale)</i></p> <p>- përfshirja e aktiviteteve për të rritur mundësitë për një mënyrë të shëndetshme të jetesës <i>(aktivitetet që lidhen me lëvizshmërinë e qëndrueshme, kërkojnë një organizim të mirë të infrastrukturës çlodhëse/argëtuese (për shembull korsitë e biçikletave, monopetet e ecjes me këmbë, përfshirë edhe mbërritjen deri aty); çlodhja/argëtimi ndikon pozitivisht në gjendjen mendore dhe fizike të njerëzve dhe në këtë mënyrë redukton kostot e shoqërisë, pasi shfrytëzohet një mënyrë e shëndetshme e jetesës)</i></p>	<p>A – s’ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet nuk do të ndikojnë në arritjen e objektivës, ose zbatimimi i tyre do të përmirësojë lidhjet mes zonave të veçuara me qendrat urbane, do të përmirësojë sigurinë e trafikut dhe lëvizshmërinë e qëndrueshme.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Zbatimimi i aktiviteteve do të garantojë lidhjet mes zonave të veçuara me qendrat urbane, sigurinë e trafikut dhe lëvizshmërinë e qëndrueshme, por krahasuar me gjendjen aktuale këto lidhje do të jenë disi më të dobëta.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Zbatimimi i aktiviteteve do t’i bëjë më të dobëta lidhjet mes zonave të veçuara me qendrat urbane, sigurinë e trafikut dhe lëvizshmërinë e qëndrueshme, krahasuar me gjendjen aktuale. Duhet parashikuar dhe zbatuar masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Zbatimimi i aktiviteteve do t’i bëjë konsiderueshëm më të dobëta lidhjet mes zonave të veçuara me qendrat urbane, sigurinë e trafikut dhe lëvizshmërinë e qëndrueshme, krahasuar me gjendjen aktuale. Nuk ka mundësi të merren masa zbutëse.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Zbatimimi i aktiviteteve do t’i shkatërrojë plotësisht lidhjet mes zonave të veçuara me qendrat urbane, sigurinë e trafikut dhe lëvizshmërinë e qëndrueshme, krahasuar me gjendjen aktuale.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>

- **Trashëgimia kulturore**

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 11: Ruajtja e shtrirjes, përmbajtjes dhe veçorive të zonave dhe strukturave të trashëgimisë kulturore.

Indikatori / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<p>- probabiliteti që infrastruktura të shtrihet në njësitë e regjistruara të trashëgimisë kulturore <i>(zbatimimi i aktiviteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në njësitë e trashëgimisë kulturore mund të rrezikojnë seriozisht integritetin e trashëgimisë dhe të</i></p>	<p>A – s’ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet e parashikuara nuk shtrihen në njësitë e regjistruara të trashëgimisë kulturore. Përderisa hapësira nuk do të cënohet, edhe mbetjet arkeologjike nuk do të dëmtohen.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Ka mundësi potenciale që aktivitetet të shtrihen në njësitë e regjistruara të trashëgimisë kulturore.</p>

<p><i>modifikojë veçoritë e saj cilësore. Veçanërisht të rrezikuar janë peizazhet kulturore dhe peizazhet historike të zonave të trashëgimisë arkitektonike dhe arkeologjike)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - probabilitet i shkatërrimit të mbetjeve arkeologjike <i>(zbatimi i aktiviteteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në njësitë e trashëgimisë kulturore nënkupton cënimin e tokës dhe si pasojë mbart një probabilitet të lartë për shkatërrimin e mbetjeve arkeologjike)</i> 	<p>Përderisa aktivitetet shtrihen pranë apo përgjatë infrastrukturës ekzistuese, probabiliteti që aktivitetet të shtrihen në njësitë e regjistruara të trashëgimisë kulturore dhe që mbetjet arkeologjike të dëmtohen, është i ulët. Duke zbatuar dispozitat përkatëse ligjore, ndikimi mbi veçoritë cilësore të njërive të regjistruara të trashëgimisë kulturore do të jetë i parëndësishëm.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Probabiliteti që aktivitetet të shtrihen në njësitë e regjistruara të trashëgimisë kulturore, dhe për pasojë të zvogëlojnë përmasat e tyre, është i lartë. Megjithë zbatimin e parashikimeve ligjore, ndikimi i aktiviteteteve mbi trashëgiminë kulturore do të jetë i rëndësishëm. për shkak se aktiviteti shtrihet në zonë të gjerë, probabiliteti i dëmtimit të mbetjeve arkeologjike është i lartë. Duhet parashikuar dhe zbatuar masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>D – ndikim i rëndësishëm: Probabiliteti që aktivitetet të shtrihen në njësitë e regjistruara të trashëgimisë kulturore, dhe për pasojë të zvogëlojnë përmasat e tyre, është shumë i lartë. Megjithë zbatimin e parashikimeve ligjore, ndikimi i aktiviteteteve mbi trashëgiminë kulturore do të jetë i konsiderueshëm. Për shkak se aktiviteti shtrihet në zonë të gjerë, probabiliteti i dëmtimit të mbetjeve arkeologjike është shumë i lartë. Nuk mund të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.</p> <p>E – ndikim shkatërrues: Ndikimi i aktiviteteteve mbi veçoritë cilësore të njërive të regjistruara të trashëgimisë kulturore, do të jetë shkatërrues. Edhe ndikimi mbi mbetjet arkeologjike do të jetë shkatërrues.</p> <p>X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.</p>
--	---

• Peizazhi

Në tabelën më poshtë janë përshkruar kriteret e vlerësimit dhe metodologjia për OM 12: Garantimi i ruajtjes së peizazheve të veçanta dhe zonave peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar dhe krijimi i një imazhi peizazhi me cilësi të lartë.

Indikatori / kriteri i vlerësimit	Shkalla e vlerësimit
<ul style="list-style-type: none"> - probabiliteti që infrastruktura të shtrihet në peizazhe të veçanta dhe zona peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar <i>(zbatimi i aktiviteteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në njësitë e peizazhit mund të rrezikojë seriozisht integritetin e peizazheve të veçanta dhe zonave peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar, dhe të shkatërrojë veçoritë e tyre cilësore)</i> - probabiliteti që infrastruktura të shtrihet në zonat peizazhistike me elementë të mbrojtur të natyrës dhe në zonat peizazhistike kulturore jashtëzakonisht të ekuilibruara, të cilat mbartin edhe simbolika të veçanta <i>(zbatimi i aktiviteteteve që lidhen me ndërhyrjet infrastrukturore në njësitë e</i> 	<p>A – s’ka ndikim/ndikim pozitiv: Aktivitetet e parashikuara nuk shtrihen në peizazhe të veçanta dhe zona peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar. Do të ruhet imazhi i peizazhit me cilësi të lartë, pasi aktivitetet do të integrohen në zona me një shkallë të lartë të degradimit të peizazhit.</p> <p>B – ndikim i parëndësishëm: Ka mundësi potenciale që aktivitetet të shtrihen në peizazhe të veçanta dhe zona peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar, apo në zona peizazhistike imazhi i të cilave është në prishje e sipër. Ndikimi mbi imazhin eksitues të peizazhit do të jetë i parëndësishëm, pasi shumica e aktiviteteteve do të integrohen në zona me një shkallë të lartë të degradimit të peizazhit.</p> <p>C – ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse: Probabiliteti që aktivitetet të shtrihen në peizazhe të veçanta dhe zona peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar, është i lartë. Ndikimi mbi veçoritë cilësore të këtyre zonave është i madh. Aktivitetet do të shtrihen në zona të konservuara peizazhistike natyrore apo kulturore, kështu që</p>

peizazhit mund të ndryshojë në mënyrë të konsiderueshme imazhin ekzistues të peizazhit. Ndikimi është veçanërisht i dukshëm në zonat peizazhistike me elementë të mbrojtur të natyrës dhe në zonat peizazhistike kulturore jashtëzakonisht të ekuilibruara)

ndikimi në peizazhet me cilësi të lartë të imazhit të tyre, do të jetë i rëndësishëm. Duhet parashikuar dhe zbatuar masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.

D – ndikim i rëndësishëm: Probabiliteti që aktivitetet të shtrihen në peizazhe të veçanta dhe zona peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar është i madh, kështu që edhe ndikimi është i konsiderueshëm. Aktivitetet do të shtrihen në zonat peizazhistike me elementë të mbrojtur të natyrës dhe në zonat peizazhistike kulturore jashtëzakonisht të ekuilibruara, kështu që ndikimi në peizazhet me cilësi të lartë të imazhit të tyre, do të jetë i rëndësishëm. Nuk mund të merren masa zbutëse për të reduktuar ndikimin.

E – ndikim shkatërrues: Ndikimi i aktiviteteve mbi veçoritë cilësore të peizazheve të veçanta dhe zonave peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar do të jetë shkatërrues. Peizazhet me cilësi të lartë të imazhit të tyre dhe që përmbajnë elementë të jashtëzakonshëm natyrorë dhe kulturorë, do të shkatërrohen.

X – Vlerësimi i ndikimit nuk është i mundur: Ndikimi nuk mund të vlerësohet për shkak të mungesës së të dhënave.

6.2.1. Vlerësimi i Impakteve Kumulative të Programeve/Planeve/Projekteve Specifike

Në Seksionin 9 është paraqitur edhe një analizë që lidhet me vlerësimin e impakteve kumulative të projekteve specifike të Planit. Këto projekte janë grupuar sipas natyrës së ngjashme të tyre dhe janë analizuar nën këndvështrimin e elementëve më të rëndësishëm dhe më të ndjeshëm mjedisorë.

Nga ana tjetër, vlerësimi i impakteve është bërë duke i analizuar ato (impaktet) sipas një liste kriteresh, dhe për secilin kriter është paraqitur dhe analizuar edhe statusi i secilit impakt në përputhje me kriterin përkatës.

Për ta bërë paraqitjen e kësaj analize më të lehtë për t'u kuptuar dhe më dinamike në këndvështrimin e gjithëpërfshirjes, për secilin kriter dhe status brenda kriterit është përdorur një simbolikë specifike. Detajet lidhur me këtë jepen në Tabelën 6-3 më poshtë.

6-3_Simbolet e Vlerësimit të Impakteve Kumulative

Kriteri i Vlerësimit	Simboli	Shpjegimi
Probabiliteti	!!	Shumë i lartë
	!	I lartë
	0	S'ka probabilitet
Shkalla	--	Impakt negativ i lartë
	-	Impakt negativ i ulët
	0	S'ka impakt
	+	Impakt pozitiv i ulët
	++	Impakt pozitiv i lartë
Frekuenca / Kohëzgjatja	>>	Impakt i shpeshtë deri i përhershëm apo afatgjatë deri i përhershëm
	>	Impakt rastësor / afatshkurtër
	0	S'ka impakt
Reversibiliteti	IR	I pakthyeshem
	R	I kthyeshem
	0	S'ka ndikim
Dimensioni Ndërkufitar	TR	Ndikim i mundshëm ndërkufitar
	0	S'ka ndikim
Pasiguria	?	Ndikimi i mundshëm - varet vetëm nga marrëveshjet e zbatimit
	0	S'ka ndikim
Sekuenca	P	Impakt primar
	S	Impakt sekondar
	0	S'ka ndikim
Ndërveprimet	I	S'ka ndërveprime
	C	Efekte kumulative
	SY	Efekte sinergjike
	0	S'ka ndikim

SEKSIONI 7: VLERËSIMI I PËRPUTHSHMËRISË SË OBJEKTIVAVE

Objektivat e përcaktuara mjedisore duhet të jenë në përputhje me Ligjin 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor”, objektivat e përcaktuara në SKZHI II dhe Direktivën 2001/42/KE, të cilat janë të rëndësishme për të vlerësuar politikat dhe projektet që parashikon Planit për të arritur objektivat e tij. Për të përcaktuar rëndësinë e objektivave mjedisore, duhet të vlerësohet përputhshmëria e objektivave dhe programeve strategjike të Planit me objektivat e përcaktuara mjedisore. Vlerësimi i përputhshmërisë krijon konflikte apo veprimë të ndërsjellta mes objektivave dhe politikave të ndryshme, si dhe konflikte të theksuara interesi mes objektivave; të gjitha këto duhen vënë në dukje veçanërisht në pjesën e vlerësimit të programeve/planeve/projekteve specifike të Planit.

Përputhshmëria e programeve strategjike të Planit është vlerësuar duke i kombinuar këto programe me objektivat mjedisore të kësaj VSM-je. Vlerësimi është bërë duke përdorur përafrimin standart në formë matrice. Për të kryer vlerësimin numerik të nivelit të përputhshmërisë është përdorur grafiku i vlerësimit që jepet në Tabelën 7-1 më poshtë.

7-1_ Grafiku i vlerësimit të nivelit të përputhshmërisë mes objektivave

Niveli i përputhshmërisë	Vlerësimi numerik absolut	Vlerësimi numerik mesatar
Objektivat përputhen plotësisht	3	3.00
Objektivat përputhen pjesërisht	2	1.50 – 2.99
Lidhja mes objektivave është e zbehtë	1	0.00 – 1.49
Nuk ka lidhje mes objektivave	0	0.00
Objektivat nuk përputhen	-1	negativ

Vlerësimi i përputhshmërisë së objektivave dhe programeve strategjike të Planit me objektivat mjedisore

Rezultatet e vlerësimit të përputhshmërisë së programeve strategjike të Planit me objektivat mjedisore janë paraqitur në Tabelën 7-2 më poshtë. Tabela tregon se, në parim, të gjitha programet strategjike të Planit janë në përputhje me objektivat mjedisore.

7-2_Vlerësimi i përputhshmërisë së Objektivave dhe Programeve Strategjike të Planit me Objektivat Mjedisore

Objektiva Mjedisore	Objektivat dhe Programet Strategjike të Planit												Mesatarja
	OM1	OM2	OM3	OM4	OM5	OM6	OM7	OM8	OM9	OM10	OM11	OM12	
	Toka – Përdorimi i qëndrueshëm i tokës	Toka – Shfrytëzimi i burimeve natyrore	Ajri – Emetimet e ndotësve	Faktorët Klimatikë – Adaptimi ndaj ndryshimeve klimatike	Uji – Kufizimi i efekteve negative	Mjedisit Natyror – Kohëzoni i popullatave dhe biodiversiteti	Mjedisit Natyror – Zonat e Mbrojtura	Mbetyet – Kompletimi i landfilit	Zhurmat – Reduktimi i zhurmaveve deri në nivelin e OBSH-së	Popullsia dhe asetet materiale – Kohëzoni social, siguria e trafikut	Trashëgimia kulturore – Ruajtja	Peizazhi – Ruajtja	Vlerësimi numerik
Objektiva Strategjike 1 (O 1): Mbrojtja e Mjedisit													
Programi Strategjik 1 (O1S1): Ruajtja (konservimi) e Biodiversitetit	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Programi Strategjik 2 (O1S2): Menaxhimi i Zonave të Mbrojtura dhe Rrjetit Ekologjik (Natura 2000)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	0	0	3	2.50
Programi Strategjik 3 (O1S3): Ndikimi i ndryshimeve klimatike	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Programi Strategjik 4 (O1S4): Ndërhyrje rigjeneruese në zonat mjedisore të prekura	3	3	2	3	3	3	3	3	2	0	0	3	2.34
Objektiva Strategjike 2 (O 2): Ruajtja e vlerave kulturore													
Programi Strategjik 1 (O2S1): Mbrojtja dhe rehabilitimi i monumenteve të kulturës dhe vendbanimeve fshatare	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	3	3	0.84
Programi Strategjik 2 (O2S2): Ruajtja dhe pasurimi i trashëgimisë shpirtërore	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	3	3	0.84
Objektiva Strategjike 3 (O 3): Zhvillimi i Turizmit													
Programi Strategjik 1 (O3S1): Promovimi i Territorit	0	0	0	0	2	3	3	1	1	1	3	3	1.42
Programi Strategjik 2 (O3S2): Përmirësimi i rrugëve turistike dhe arritshmërisë në vlerat natyrore dhe ato të trashëgimisë	2	3	0	0	0	3	3	0	0	0	3	3	1.42
Programi Strategjik 3 (O3S3): Zhvillimi i strukturave turistike	0	0	0	0	3	3	3	3	2	3	3	3	1.92
Programi Strategjik 4 (O3S4): Përmirësimi i shërbimeve turistike	0	0	1	0	2	0	0	2	1	3	0	0	0.75
Objektiva Strategjike 4 (O 4): Fuqizimi i bujqësisë dhe blegtorisë													
Programi Strategjik 1 (O4S1): Përmirësimi i mjedisit bujqësor	3	1	1	0	3	0	0	2	1	3	0	0	1.17
Programi Strategjik 2 (O4S2): Mbështetja e fermave organike	3	3	0	0	3	0	0	3	1	3	0	0	1.34

Programi Strategjik 3 (O4S3): Mbështetja e prodhuesve të vegjël dhe fermave	1	2	1	0	3	0	0	0	3	1	3	0	2	1.34
Programi Strategjik 4 (O4S4): Promovimi i bashkëpunimit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Programi Strategjik 5 (O4S5): Promovimi i tregtimit të prodhimeve ushqimore vendase	3	3	0	0	3	0	0	0	3	1	3	0	2	1.50
Programi Strategjik 6 (O4S6): Sigurimi i certifikimit të prodhimeve vendase	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00
Programi Strategjik 7 (O4S7): Promovimi i formimit profesional	0	2	2	0	2	0	0	0	2	1	2	0	1	1.00
Objektiva Strategjike 5 (O 5): Përmirësimi i aksesueshmërisë në territor dhe në lidhjet e brendshme														
Programi Strategjik 1 (O5S1): Përmirësimi i infrastrukturës rrugore	0	1	1	3	2	0	0	0	3	2	3	2	2	1.34
Programi Strategjik 2 (O5S2): Përmirësimi i transportit ujor	0	1	1	3	2	0	0	0	3	2	3	2	2	1.34
Programi Strategjik 3 (O5S3): Përforcimi i lëvizshmërisë së përbashkët	0	1	1	3	2	0	0	0	3	2	3	2	2	1.34
Programi Strategjik 4 (O5S4): Përmirësimi i transportit ajror	0	1	1	3	2	0	0	0	3	2	3	2	2	1.34
Programi Strategjik 5 (O5S5): Përforcimi i lëvizshmërisë së lehtë	0	1	1	3	2	0	0	0	3	2	3	2	2	1.34
Objektiva Strategjike 6 (O 6): Konsolidimi i qendrave urbane dhe rurale														
Programi Strategjik 1 (O6S1): Garantimi i arritshmërisë së hapësirave publike	3	3	3	0	0	0	0	0	3	3	3	3	3	2.00
Programi Strategjik 2 (O6S2): Përmirësimi i shërbimeve të përbashkëta	0	0	0	0	3	0	0	0	3	2	3	3	1	1.25
Programi Strategjik 3 (O6S3): Përbushja e nevojave për strehim dhe përmirësimi i ofertës aktuale për strehim	0	3	2	3	2	0	0	0	1	1	3	0	3	1.50
Programi Strategjik 4 (O6S4): Dendësimi dhe konsolidimi i qendrave ekzistuese urbane dhe rurale	3	0	3	0	2	0	0	0	3	3	3	0	3	1.67
Objektiva Strategjike 7 (O 7): Përditësimi dhe krijimi i infrastrukturës bazë urbane														
Programi Strategjik 1 (O7S1): Përmirësimi i infrastrukturës rrugore lokale	2	3	3	0	3	0	0	0	0	1	3	0	3	1.50
Programi Strategjik 2 (O7S2): Përmirësimi i rrjetit të shërbimit ujësjellës	0	3	0	3	3	0	0	0	0	1	3	0	0	1.08
Programi Strategjik 3 (O7S3): Ngritja e një sistemi kanalizimesh funksional për të gjithë territorin	0	3	0	0	3	0	0	0	3	1	3	0	0	1.08
Programi Strategjik 4 (O7S4): Ngritja e një sistemi funksional për grumbullimin dhe hedhjen e mbeturinave për të gjithë territorin	3	3	3	0	3	0	0	0	3	1	3	0	3	1.84
Programi Strategjik 5 (O7S5): Përmirësimi i rrjetit të telekomunikimit	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0.34
Programi Strategjik 6 (O7S6): Përmirësimi i efektshmërisë energjetike	0	0	0	3	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0.58
Objektiva Strategjike 8 (O 8): Përmirësimi i bashkëpunimit ndërkufitar														
Programi Strategjik 1 (O8S1): Mbrojtja e biodiversitetit	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3100
Programi Strategjik 2 (O8S2): Mbështetja e zhvillimit socioekonomik	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3100

Në përgjithësi, në këndvështrimin e përputhshmërisë me objektivat mjedisore, objektivat dhe programet strategjike të Planit, janë si më poshtë:

- 4 programe strategjike të Planit përputhen plotësisht me objektivat mjedisore
- 9 programe strategjike të Planit përputhen pjesërisht me objektivat mjedisore
- Për 19 programe strategjike të Planit lidhja mes tyre dhe objektive mjedisore është e zbehtë
- 2 programe strategjike të Planit nuk lidhen me objektivat mjedisore

Në këndvështrimin e lidhjes mes programeve strategjike të Planit dhe objektive mjedisore, vërehet një diversifikim i përputhshmërisë sipas fushave përkatëse mjedisore. Konkretisht:

- Programet që lidhen me Mbrojtjen e Mjedisit dhe Bashkëpunimin Ndërkufitar kanë klasifikimin më të lartë në nivelin e përputhshmërisë me objektivat mjedisore.
- Programet që lidhen me Ruajtjen e Vlerave Kulturore, Fuqizimin e Bujqësisë dhe Blegtorisë, dhe me Përmirësimin e Aksesueshmërisë në Territor dhe në Lidhjet e Brendshme kanë klasifikimin më të ulët në nivelin e përputhshmërisë me objektivat mjedisore. Sidoqoftë, secili prej këtyre programeve është në përputhshmëri të plotë me të paktën 2 objektiva mjedisore.
- Katër programe strategjike, specifiku: ruajtja (konservimi) i biodiversitetit, ndikimi i ndryshimeve klimatike, mbrojtja e biodiversitetit në nivel ndërkufitar dhe mbështetja e zhvillimit socioekonomik në nivel ndërkufitar, janë në përputhshmëri të plotë me të gjitha objektivat mjedisore, duke marrë rezultatin maksimal të mundshëm.
- Dy programe, specifiku: promovimi i bashkëpunimit, dhe sigurimi i çertifikimit të prodhimeve vendase, të cilat i përkasin objektivit strategjik "Fuqizimi i Bujqësisë dhe Blegtorisë", nuk lidhen me asnjë prej objektivave mjedisore.

Edhe në këndvështrimin e lidhjes mes objektivave mjedisore dhe programeve strategjike të Planit diversifikimi i përputhshmërisë është i lartë. Konkretisht:

- Objektiva mjedisore 1 që lidhet me menaxhimin e tokës, dhe objektiva 10 që lidhet me popullsinë, janë në përputhshmëri të plotë me pjesën më të madhe të programeve strategjike të planit.
- Të gjitha objektivat e tjera mjedisore paraqesin një diversitet të madh lidhur me nivelin e përputhshmërisë së tyre me programet strategjike përkatëse të Planit.

Si konkluzion mund të thuhet se, në këndvështrimin e përgjithshëm, objektivat dhe programet strategjike të Planit janë në përputhje me objektivat mjedisore.

SEKSIONI 8: VLERËSIMI I PROGRAMEVE/PLANEVE/PROJEKTEVE SPECIFIKE

Plani përcakton veprime prioritare dhe programe/plane/projekte specifike për çdo objektive, të cilat janë gjykuar si më të përshtatshmet për arritjen e objektivës përkatese. Këto janë listuar për çdo objektive, sipas përcaktimeve në Plan.

Në Tabelën 8-1 janë identifikuar projektet specifike që pritet të shkaktojnë ndikime direkte në mjedis, në lidhje me objektivat mjedisore të përcaktuara.

Theksohet se këtij procesi vlerësimi nuk i janë përfshirë programet/planet/projektet specifike të karakterit 'soft', siç janë ato që lidhen me kryerjen e studimeve të ndryshme, kërkimin shkencor, marrëveshje në nivel institucional, ngritje kapacitetesh, promovime, etj. Konsiderohet se të gjithë këta plane, programe apo projekte kanë ndikime indirekte pozitive në mjedis. Lista e detajuar e këtyre elementëve, së bashku me objektivat, programet strategjike dhe veprimet prioritare përkatese është paraqitur në Shtojcën 3.

Ky seksion përfshin vlerësimin e projekteve specifike në lidhje me përputhshmërinë e tyre me objektivat mjedisore. Vlerësimi i projekteve specifike është bërë mbi bazën e përcaktimit të klasifikimit mesatar të përputhshmërisë së secilit projekt me të 12 objektivat mjedisore. Vlerësimi i përputhshmërisë së projekteve me objektivat mjedisore është kryer duke ndjekur shkallëzimin e mëposhtëm:

Shpjegimi	Shkalla e vlerësimit
Projekti përputhet plotësisht me objektivat mjedisore	> 75 %
Projekti përputhet pjesërisht me objektivat mjedisore	51 – 75 %
Lidhja mes projektit dhe objektivave mjedisore është e vogullt; përputhshmëria e projektit me objektivat mjedisore është e kushtëzuar	0 – 50 %

Krahasimi i projekteve specifike me objektivat mjedisore është paraqitur në Tabelën 8-2.

Vlerësimi i paraqitur në Tabelën 8-2 është një derivat i vlerësimit të bërë dhe paraqitur në Tabelën 9-2 më poshtë. Kjo tabelë paraqet vlerësimin e impakteve që vijnë prej zbatimit të Planit ndaj arritjes së objektivave mjedisore për çdo projekt specifik. Tabela 9-2 tregon se gjatë zbatimit të projekteve specifike mund të shkaktohen impakte të pranueshme nga këndvështrimi i objektivave mjedisore (shkalla A, B apo C) ndërkohë që nuk janë evidentuar impakte të rëndësishme.

Ka një lidhje ndërmjet shkallës së vlerësimit (A, B dhe C) në Tabelën 9-2 dhe shkallës së vlerësimit (Përputhshmëri e Lartë, Përputhshmëri e Pjesëshme dhe Përputhshmëri e Kushtëzuar) në Tabelën 8-2.

Lidhja mes dy tabelave është si më poshtë:

Tabela 9-2	Tabela 8-2
Shkalla A	Përputhshmëri e Lartë
Shkalla B	Përputhshmëri e Pjesëshme
Shkalla C	Përputhshmëri e Kushtëzuar

Numri absolut i shkallëve respektive për çdo projekt specifik, domethënë numri i A-ve, B-ve dhe C-ve në Tabelën 9-2 është konvertuar në pikë përqindjeje tek shkalla e vlerësimit, domethënë PL%, PP% dhe PK% në Tabelën 8-2.

Për shembull, *projekti PMS në Tabelën 9-2 është vlerësuar me tetë A (s'ka impakt/impakt pozitiv për 8 objektiva mjedisore nga 12 gjithsej, ose 66.00% e totalit), dy B (ndikim i parëndësishëm për 2 objektiva ose 17.00% e totalit) dhe dy C (ndikimi bëhet i parëndësishëm për shkak të zbatimit të masave zbutëse, për 2 objektiva ose 17.00% e totalit). Kështu që, në Tabelën 8-2, projekti PMS vlerësohet të jetë 66.00% në Përputhshmëri të Lartë, 17.00% në Përputhshmëri të Pjesëshme dhe 17.00% në Përputhshmëri të Kushtëzuar.*

Pojektet e listuara më poshtë do të përputhen plotësisht apo pjesërisht me objektivat mjedisore, gjatë zbatimit dhe funksionimit të aktiviteteve përkatëse, dhe, për të gjitha aktivitetet duhet të garantohet zbatimi i masave zbutëse për të reduktuar ndikimin në mjedis, sipas kërkesave të legjislacionit përkatës.

8-1_Projekte Specifike që pritet të shkaktojnë Ndikime në Mjedis

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programet/Planet/Projekto Specifike	Kodi*
O1 - Mbrojtja e Mjedisit	O1S1 Ruajtja (konservimi) e Biodiversitetit	Shtimi i ekosistemeve prodhuese	- Projekt pyllëzimi për mbrojtjen dhe zgjerimin e mjedisit natyror të gëshenjës në Bujan	PM1
		Ngritja e kapaciteteve dhe fuqizimi i infrastrukturës së sistemit të mbrojtjes nga zjarri	- Përmirësimi i shërbimit ekzistues të mbrojtjes nga zjarri, (pajisje me makinë të re dhe përmirësim i ndërtesës së stacionit të mbrojtjes nga zjarri)	PM2
	O1S2 Menaxhimi i Zonave të Mbrojtura dhe Rrjetit Ekologjik (Natura 2000)	Ristrukturimi dhe forcimi i strukturave menaxhuese të zonave të mbrojtura	- Ndërtimi i qendrës së re të informimit dhe menaxhimit për parkun e Alpeve në Peraj	PM3
	O1S3 Ndikimi i ndryshimeve klimatike	Ndikimi i ndryshimit klimatik në pasuritë hidrologjike	- Mbatja e ujërave të shiut në rrjedhën e sipërme - Parandalimi i përmblytjeve dhe sigurimi i vendbanimeve ndaj përmblytjeve	PM4 PM5
	O1S4 Ndërhyrje rigjeneruese në zonat mjedisore të prekura	Parandalimi i erozionit	- Ripyllëzimi i zonave në rrezik në bashkinë e Tropojës me varietete vendase - Rehabilitimi i zonave të prekura nga erozioni i lumenjve - Rehabilitimi i peizazhit dhe programi i parandalimit kundër rrëshqitjeve të dheut - Ngritja e pritave për sedimentet përgjatë rrjedhave ujore (të biesdohet me KESH)	PM6 PM7 PMB PM9
O2 - Ruajtja e vlerave kulturore	O2S1 Mbrojtja dhe rehabilitimi i monumenteve të kulturës dhe vendbanimeve fshatare	Masa parandaluese mjedisore për industrinë minerare	- Ripërdorimi i minierave të braktisura për ripyllëzim me pemë për industrinë e ngruhjes (Rrogam, Kam, Zogaj, Valbonë)	PM10
		Rehabilitimi i ish-zonave të hedhjeve	- Ripërdorimi i zonave të hedhjeve nëpërmjet bio-bonifikimit (prodhimin të biomasës) (Bajram Curri, Jaho Salih (Cërnice), Tropojë, Zona B (Fierzë), Lekbibaj, Pac, Valbonë)	PM11
	O2S2 Ruajtja dhe pasurimi i trashëgimisë shpirtërore	Restaurim i monumenteve historike	- Restaurimi i Kishës në Curra) të Epërm dhe i Kullës së Thepiti	PK1
		Nxjita e fushatave hetuese arkeologjike	- Ekspeditë kërkimore (Kalaja e Lekë Selimaj, Kalaja e Shoshanit, Qyteza e Rosujës)	PK2
		Restaurim i vendbanimeve historike	- Mbështetje për rinovimin e ndërtesave historike në fshatra - Mbështetje për rinovimin e ndërtesave të "braktisura" në fshatra	PK3 PK4
		Nxjita (mbështjettja) e folklorit (programe për vallen dhe këngët)	- Ngritja e sallave të mirëfillta për folklorin (instrumentet muzikore, këngën, vallet etj.) në Muzeun e Tropojës në Bajram Curri	PK5

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programi/Planet/Projekte Specifike	Kodji *
O3 - Zhvillimi i Turizmit	O3S1 Promovimi i Territorit	Festime dhe Përkujtime Krijimi i pikave të informimit për turistët	- Krijimi i infrastruktures ad hoc per menaxhimin e mbetjeve	PK6
			- Pikë e informimit për turizmin (Bajram Curri, Tropojë, Lekbibaj, Fierzë, Bytyç, Curraj i Epërm)	PT1
			- Pajisja e rrugëve, shtigjeve, vendeve të interesit me sinjalistikë	PT2
	O3S2 Përmirësimi i rrugëve turistike dhe arritshmërisë në vlerat natyrore dhe ato të trashëgimisë	Rikonstruimi i shtigjeve kryesore historike të ecjes duke përfuruar iteneraret turistike rajonale dhe ndërkufitare	- Pajisja e hyrjes së parkut me struktura shërbimi (zona të parkimit, tabela informuese, kujdes shëndetësor, kabinë rojtarësh, burim uji, stola, tavolina dhe kioskë)	PT3
			- Krijimi i vendeve të pajisura për shtigjet natyrore dhe vlerat e trashëgimisë natyrore dhe historike (parkime, tabela informuese, kabina rojtarësh etj.)	PT4
			- Shtegu Valbonë - Theth	PT5
	O3S3 Zhvillimi i strukturave turistike	Zhvillimi i infrastruktures turistike që respekton veçoritë e zonave të mbrojtura (projekte, vende për kampe etj)	- Tjetërsimi i një ish kazerme të ushtrisë në strehë emergjence pranë Vranësë së Vogël	PT6
			- Garantimi i arritshmërisë në monumentet natyrore dhe historike (projekte rrugësh)	PT7
			- Pajisja e zonës ekzistuese të kampit në Curraj të Epërm me infrastrukturë të përhershme shërbimesh	PT8
	O3S4 Përmirësimi i shërbimeve turistike	Ripërdorimi i ndërtësive tradicionale si infrastrukturë mikpritjeje (stanet në bjeshkë, shtëpitë tradicionale, etj.)	- Tjetërsimi i një ish kazerme ushtarake në qendër turistike	PT9
			- Zgjerimi i llojeve të strehimit turistik sipas prirjeve të ndryshme të territorit (kamp, bujtina, hotele luksi, hotele standarte) në Lekbibaj	PT10
			- Tjetërsimi i pjeshëm i staneve ekzistues për mikëpritje turistësh (projekt pilot - të zgjidhet çështja e infrastruktures bazë, struktura modulare..)	PT11
	O3S5 Përmirësimi i shërbimeve turistike	Përmirësimi i ofertës turistike (turizëm dimëror, turizëm sportiv, ish-qendrat e skive, parashutizmi, etj.)	- Ripërdorimi i shtëpive tradicionale të braktisura duke i kthyer në bujtina (nevojitet edhe rregullore)	PT12
			- Krijimi i një fushe për sportet e fluturimit me parashuta, paraglaid etj. në Curraj të Epërm	PT13
			- Zhvillimi i sportit të skive në zonën e Valbonës	PT14
			- Ngritja e qendrës së pajisur për sportin e kanotazhit përgjatë liqeneve të Fierzës dhe Komanit	PT15
			- Zhvillimi i rafting dhe lundrimit me kajak në lumin e Valbonës	PT16
			- Shtigje për çiklizëm...	PT17
- Ngritja e shkollës profesionale të turizmit në Bajram Curri			PT18	

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programet/Planet/Projekte Specifike	Kodji*
O4 - Fuqizimi i bujqësisë dhe blegtorisë	O4S1 Përmirësimi i mjedisit bujqësor	Shtimi i tokës bujqësore, rehabilitimi i sistemit të vaditjes / kullimit dhe blegtorisë (përfshire akuakulturen)	- Mbështetje për programin e ripyllëzimit dhe për shtimin e numrit të bagëtive për fermat e vogla Implementimi i akuakulturës	PB1
			- Rehabilitimi i sistemit të vaditjes (Gjonpepaj, Peraj, Lekbibaj, Shëngjergj, Curraj, Kapit, Saltë, Degë)	PB2
			- Rikonstruksion / përmirësim / ndërtim kanali (Gashi (25 km), Myhejani (5.8 km), Vifidol - Sylaj - Myhejan, Ura e Astës - Rrafshi i Kojelit (1.9 km), Trelezë - Kasaj (1.8 km), Shumicë - Boshnjak (1.8 km), Shumicë - Buçin (1.8 km), Kuçana (2 km), Papaj (1.5 km), Begaj i Poshtëm (3 km), Kojel, Dojan, Bujan, Billatë, Rosujë, Shoshan - Kocanaj - Fushë lumi - Bujan, Krasniqe, Shoshan, Bukovë (11 km), Vrellë, Mulliri, Madani, Cërnice)	PB3
			- Rehabilitim / rikonstruksion / riaktivizim rezervuaresh (T'Plan, Kasaj, Tropojë)	PB4
			- Promovimi i ripërdorimit të tarracave Kultivimi i vreshtave / pemishteve me cilësi të lartë në toka me sipërfaqe minimale prej 10 ha	PB5
			- Projekt për rifunksionimin e tarracës në Babin me pemë frutore	PB6
			- Promovimi i krijimit të qendrave për përpunimin e ushqimit (kooperative ndihmëse në Vlad, një thertoreje në Bajram Curri, kolektorit të gështenjave në Bajram Curri, kolektorin e bimëve mjekësore në Tropojë,	PB7
O4S5 Promovimi i tregtimit të prodhimeve ushqimore vendase	Krijimi i tregjeve lokale	Krijimi i tregut rajonal në Bajram Curri, i tregjeve lokale (Tropojë, Pac, Llugaj) dhe i pikave të shpërndarjes (Bujan, Valbonë, Fierzë)	PB8	
O4S7 Promovimi i formimit profesional	Promovimi i përgatitjes profesionale	Krijimi i një shkolle bujqësore në Llugaj	PB9	
O5 - Përmirësimi i aksesueshmërisë në territor dhe në lidhjet e brendshme	O5S1 Përmirësimi i infrastrukturës rrugore	Përmirësimi i lidhjeve rrugore midis qendrave kryesore dhe fshatrave (projekte)	- Ndërtim / përmirësim / rehabilitim i segmenteve rrugorë (Lekbibaj - Lugu i Ndërmanjave (14 km), Kthesa e Bushatit - Gjonpepaj (Stakaj) (5 km), Hidrocentrali - Curraj (3.7 km), Fushë-Fierzë - Shëngjergj (2.7 km), Lekbibaj - Gjonpepaj (2.5 km), Curraj i Epërm (nëpërmjet Qereçit) (14 km), Ura e Mserrit - Brisë - Palç, Betosh (5 km), Lekbibaj - Tetaj, Tetaj - Qafë Kolç, Kthesa e Zadës - Kotec (3.2 km), T'Plan, T'Plan - Degë, Kërnajë - Kovaç - Myhejan - Astë, Buçaj - Papaj - Padesh (9 km), Qafë Morinë - Gegaj, Profic - Kamen - Lugu i Tropojës (7.7 km), Boshnjake - Koldet, Ura e Balishtes - Shumicë (3.1 km), Qendër e njësisë - Rosujë - Lëkurtaç - Selimaj, Molla e Kuqe - Teqeja e sheh Ademrit - shkolla e Grisë	PT1

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programi/Planet/Projekte Specifike	Kodi*
O6 - Konsolidimi i qendrave urbane dhe rurale	O52 Përmirësimi i transportit ujor	Përmirësimi i linjes ekzistuese dhe zgjatimi i linjës së tragetit në Kukës (aerporti i Kukësit - Kukës - Fierzë)	- Rosujë, Sekullar - Bujan, Markaj - Velisht, Qafë e Vranicës, Luzhë, Pac - Qafë Prush) - Zgjatimi i linjës Fierzë - Koman deri në qendër të Fierzës - Ngritja e linjës së re Aeroporti i Kukësit - Kukës - Fierzë - Stacioni intermodal trageti në Fierzë, Markaj (Tetaj), Salcë, Poravi, Shëngjergj	PTr2 PTr3 PTr4
	O53 Perforcimi i lëvizshmërisë së përbashkët	Përmirësimi i transportit kolektiv ekzistues	- Rinovimi dhe përmirësimi i flotës ekzistuese të transportit kolektiv dhe sigurimi i transportit të përbashkët në të gjithë territorin, përfshirë nxenesit e shkollës Visoc (itinerare dhe qëndrime autobus)	PTr5
	O54 Përmirësimi i transportit ajror	Krijimi i pistës të helikopterëve	- Ndërtimi i stacionit intermodal në Bajram Curri, ... - Krijimi i pistës së re të helikopterëve në Curraj i Epërm, ...	PTr6 PTr7
	O55 Përforcimi i lëvizshmërisë së lehtë	Përmirësimi i i lëvizshmërisë së lehtë në fshatrat rurale (lidhje mes fshatrave)	- Krijimi i shtigjeve per bicikletat	PTr8
	O6S1 Garantimi i arritshmërisë së hapësirave publike	Sigurimi i pranisë së hapësirave publike në zonat e urbanizuara (projekte për hapësirat publike, ripërdorim dhe të reja)	- Rehabilitimi i hapësirave publike në lagjet: Partizani, 28 Gushti, Dardania, : Realizimi i një hapësire për panairë dhe evente publike në Lekbibaj, Bajram Curri: Zona të reja publike (Tropojë, Fierzë, Pac, Lekbibaj, Bujan, Margegaj, Llugaj, Jaho Salih): Pedonalizimi i rrugës në Pac / Jaho Salih	PU1
	O6S2 Përmirësimi i shërbimeve të përbashkëta	Promovimi i arsimit (projekte, shkolla)	- Rikonstruksion / rehabilitim ndertesash shkollore (kopshti nr. 1 në Bajram Curri, shkolla e mesme në Lekbibaj, në Fierzë, shkolla në Kovacë, Jaho Salih (Cërnice), Shoshan, Bradoshnicë, Llugaj, Qafë Prush)	PU2
		Përmirësimi i shërbimit shëndetësor	- Ndërtimi rikonstruksioni i qendrave shëndetësore / ambulancave (Curraj i Epërm, Tropojë, Kërnajë, Babinë, Shkëzën, Myhejan, Kojel, Kuçanë, Kasaj, Papaj, Dojan, Gjonaj, Markaj, Çerem, Luzhë, Rrëzëmal, Berishë, Kepenek, Zherkë, Zogaj, Kam, Leniq, Bieshkë)	PU3
		Promovimi i shoqërisë kulturore dhe civile (projekte, qendra kulturore dhe projekt për muzeun ekzistues)	- Rinovimi i ndërtesës së muzeut të Bajram Currit	PU4
		Përmirësimi i ofertës për strehim social	- Rinovimi i Varrezave të Dëshmoreve: Zgjerimi i varrezave të Bajram Curri - Bujan (pranë Varrezave të Dëshmoreve): Përmirësimi i varrezave në Margegaj	PU5
	O6S3 Përbushja e nevojave për strehim dhe përmirësimi i ofertës aktuale për strehim	Përmirësimi i ofertës për strehim social	- Rikualifikime ndertesash për strehim social (ndërtesa ekzistuese, "Hoteli i punëtorëve", dy ndërtesa në rrugën Sulejman Vokshi): Ndërtim i ri për strehim social në lagjen Partizani dhe rrugën Ali Ibra: Promovim i partneritetit publik-privat për të ndërtuar njësi banimi me	PU6

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programe/Planet/Projekte-Specificke	Kodji*
O7 - Përditësimi dhe krijimi i infrastrukturës bazë urbane	O6S4 Dendësimi dhe konsolidimi i qendrave ekzistuese urbane dhe rurale O7S1 Përmirësimi i infrastrukturës rrugore lokale O7S2 Përmirësimi i rrjetit të shërbimit ujësjellës O7S3 Ngritja e një sistemi kanalizimesh funksional për të gjithë territorin O7S4 Ngritja e një sistemi funksional për grumbullimin dhe hedhjen e mbeturinave për të gjithë territorin	Rinovimi i stokut të banesave ekzistuese	kosto të ulët (PPP): Rinovimi i apartamenteve/shtëpive ekzistuese të braktisura (zona B) për strehim social	PU7
		Dendësimi dhe rikualifikimi i qendrave ekzistuese urbane dhe rurale	- Përmirësimi i efikasitetit energjetik për apartamentet e ndërtuara para viteve '90	PU8
		Rikualifikimi i ish-zonave industriale dhe ushtarake	- Dhënia e bonusit (kat shtesë) për rinovimin e ndërtesave ekzistuese dhe rikonstruksionin e ndërtesave në të njëjtat sheshe në zonat urbane	PU9
		Përmirësimi i rrugëve urbane dhe rurale ekzistuese	- Dhënia e bonusit (taksë) për rinovimin ose tjetërsimin e ish-zonave industriale	PU10
		Përmirësimi dhe zgjerimi i rrjetit kryesor të furnizimit me ujë të pijshëm	- Projekt për shndërrimin/rikualifikimin e vendbanimeve të braktisura	PU11
		Promovimi i mekanizmave të grumbullimit të ujërave atmosferike	- Projekt për rikualifikim në Tropojë e vjetër: rruga nga kulla e Mic Sokollit në kullën e Binak Alias; rruga në Hasandocaj, Dojan; shtrim rrugësh (Bujan (urë)- Vatoç, Dojan (shkolla) - Bashaj, Gri (shkolla) - Blini i Grisë, Shën Adem Tekkëh në Gri)	PU12
		Përmirësimi dhe zgjerimi i rrjetit kryesor të ujërave të zeza	- Përmirësimi i tubacioneve kryesore (Bajram Curri, Jaho Salihi (Cërnice), Luzhë, Markaj, Vlad, Zogaj, Berishë); Zbatimi i projektit për burimet (Perlinat e Bardha, Kërrnaljë) Ngritja e rrjetit të furnizimit me ujë (Lëkurtaj, Selimaj, T'Plan, Degë, Dushaj i Sipërm, Rragam, Çerem, Lekbibaj, Salcë, Brisë, Betoshë, Curraj i Epërm);	PU13
		Përmirësimi dhe zgjerimi i rrjetit kryesor të ujërave të zeza	- Prezantimi i skemave stimuluese për mbledhjen e ujërave të shiut (atmosferike) në nivel familjeje	PU14
		Përmirësimi dhe zgjerimi i rrjetit kryesor të ujërave të zeza	- Përmirësimi dhe zgjerimi i kanalizimeve kryesore duke unifikuar rrjetin me atë të Bajram Currit dhe implant i ri trajtimi në Bajram Curri	PU15
		Përmirësimi i organizimit të grumbullimit të mbetjeve	- Zinxhir i trajtimit ligator për të kryer trajtimin dytësor të ujërave të zeza (Fierzë, Zonën B, Rrogam, Jaho Salihi (Cërnice), Tropojë, Pac, Lekbibaj, Zogaj, (Xhuxhaj), Zogaj (Mëhallë e Epërme), Llugaj, Rragam, Dojan, Mejdan)	PU16
Nxitja e ndarjes së mbetjeve në origjinë	- Mbështetja e përdorimit të pajisjeve të decentralizuara për trajtimin dytësor të ujërave të zeza për familjet apo grupet e familjeve jashtë rrjetit	PU17		
Promovimi i kompostimit të mbetjeve organike	- Realizimi i <i>landfillit</i> në Bajram Curri se bashku me Rinovimin dhe përmirësimin e teknologjise se kamionëve ekzistues të grumbullimit të mbeturinave	PU18		
			- Organizimi i pikave të ndara të grumbullimit të mbeturinave	PU19
			- Krijimi i një qendre kompostimi të mbetjeve organike në Bajram Curri	

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programi/Planet/Projekte Specifike	Kodi*
		Promovimi i ekonomisë së riciklimit të mbetjeve (qendrave)	- Stacion i transferimit të mbeturinave (Lekbibaj, Fierzë, Kepenek, Pac, Bujan, Jaho Salih (Cërnice), Babinë, Tropojë, Dragobi)	PI10
	O755 Përmirësimi i rrjetit të telekomunikimit	Zgjerimi i rrjetit të komunikimit në qendrat kryesore	- Zgjerimi i rrjetit të komunikimit në të gjitha qendrat e njësisë vendore	PI11
	O756 Përmirësimi i efektivitetit të energjetike	Sigurimi i aksesit të rrjetit të komunikimit në zonat rurale	- Krijimi i aksesit për një pikë internet (Cërem, Curraj i Epërm (mund të kombinohet me pikën e turistëve), Papaj)	PI12
		Fuqizimi i rrjetit ekzistues të shpërndarjes së energjisë elektrike	- Përmirësimi i shpërndarjes së energjisë elektrike	PI14
		Nxjtja e prodhimit alternativ të energjisë	- Rikthimi në funksion i hidrocentralit në Curraj i Epërm	PI15
			- Promovimi i prodhimit të energjisë alternative në nivel familjeje (panelet diellore, turbina të vogla me erë, sisteme gjeotermike)	PI16
O8 - Përmirësimi i bashkëpunimit ndërkufitar	O8S1 Mbrojtja e biodiversitetit	Mbrojtja e llojeve (specieve) dhe habitateve – përtej kufijve kombëtarë	- Identifikimi dhe kontrolli i kërcënimeve të përbashkëta ndaj natyrës dhe rreziqeve mjedisore ndërkufitare	PN1
		Sigurimi i vazhdimësisë së procesit të evolucionit natyror përtej kufijve shtetërorë	- Rregullimi i sistemit të kontrollit të transportit ndërkufitar të mbetjeve	PN2
		Zvogëlimi i kërcënimeve aktuale	- Vendosija dhe mirëmbajtja e lidhjeve ndërkufitare dhe korridoreve ekologjike të cilët lidhin rrjetet e zonave të mbrojtura të vendeve fqinje	PN3
	O8S2 Mbeshtetja e zhvillimit socioekonomik	Përmirësimi i infrastrukturës rrugore	- Ruajtja e habitateve pyjore - mbetjet e fundit të pyjeve të lashta me pisha endemike dhe relike dhe me panjë	PN4
		Zhvillimi i turizmit të qëndrueshëm në rajon	- Krijimi i lidhjeve rrugore nëpër male përmes kufijve shtetërorë	PN5
			- Mbatja e programeve për shtigjet ndërkufitare për <i>hiking</i>	PN6

* Kodet e përcaktuara për çdo projekt specifik do të përdoren në seksionet dhe tabelat në vijim lidhur me vlerësimin e ndikimeve dhe masat zbutëse.

Legjenda e Kodeve:

PM Projekte në fushën e Mjedisit

PK Projekte në fushën e vlerave Kulturore

PT Projekte në fushën e Turizmit

PB Projekte në sektorin e Bujqësisë

PTT Projekte në sektorin e Transportit

PU Projekte për hapësirat Urbane e rurale

PI Projekte në fushën e Infrastrukturës urbane

PN Projekte në fushën e bashkëpunimit Ndërkufitar

8-2. Krahasimi i projekteve specifike në kuadrin e përputhshmërisë së tyre me objektivat mjedisore; përqindjet e ndikimeve të vlerësuara

Projekti Specifik		Kodi	PL%	PP%	PK%	Shkalla e Vlerësimit*
Mbrojtja e Mjedisit						
Projekt pyllëzimi për mbrojtjen dhe zgjerimin e mjedisit natyror të gështenjes në Bujan		PM1	100.00	00.00	00.00	00.00
Përmirësimi i shërbimit ekzistues të mbrojtjes nga zjarri, (pajisje me makinë të re dhe përmirësim i ndërtesës së stacionit të mbrojtjes nga zjarri)		PM2	75.00	25.00	00.00	00.00
Ndërtimi i qendrës së re të informimit dhe menaxhimit për parkun e Alpeve në Peraj		PM3	92.00	08.00	00.00	00.00
Mbatja e ujërave të shiut në rrjedhën e sipërme		PM4	83.00	17.00	00.00	00.00
Parandalimi i përmblytjeve dhe sigurimi i vendbanimeve ndaj përmblytjeve		PM5	66.00	17.00	17.00	17.00
Ripyllëzimi i zonave në rrezik në bashkinë e Tropojës me varietete vendase		PM6	100.00	00.00	00.00	00.00
Rehabilitimi i zonave të prekura nga erozioni i lumenjve		PM7	92.00	08.00	00.00	00.00
Rehabilitimi i peizazhit dhe programi i parandalimit kundër rrëshqitjeve të dheut		PM8	92.00	08.00	00.00	00.00
Ngritja e pritave për sedimentet përgjatë rrjedhave ujore (të biesdohet me KESH)		PM9	50.00	50.00	00.00	00.00
Ripërdorimi i minierave të braktisura për ripyllëzim me pemë për industrinë e ngrohjes (Rrogam, Kam, Zogaj, Valbonë)		PM10	100.00	00.00	00.00	00.00
Ripërdorimi i zonave të hedhjeve nëpërmjet bio-bonifikimit (prodhimit të biomasës) (Bajram Curri, Jaho Salhi (Cërnice), Tropojë, Zona B (Fierzë), Lekbibaj, Pac, Valbonë)		PM11	100.00	00.00	00.00	00.00
Ruajtja e vlerave kulturore						
Restaurimi i Kishës në Curraj të Epërm dhe i Kullës së Thepit		PK1	92.00	00.00	00.00	08.00
Ekspedite kërkimore (Kalaja e Lekë Selimaj, Kalaja e Shoshanit, Qyteza e Rosujës)		PK2	92.00	00.00	00.00	08.00
Mbështetje për rinovimin e ndërtesave historike në fshatra		PK3	84.00	08.00	08.00	08.00
Mbështetje për rinovimin e ndërtesave të "braktisura" në fshatra		PK4	59.00	33.00	08.00	08.00
Ngritja e sallave të mirëfillta për folklorin (instrumentet muzikore, këngën, vallet etj.) në Muzeun e Tropojës në Bajram Curri		PK5	100.00	00.00	00.00	00.00
Krijimi i infrastruktures ad hoc për menaxhimin e mbetjeve		PK6	75.00	17.00	08.00	08.00
Zhvillimi i Turizmit						
Pikë e informimit për turizmin (Bajram Curri, Tropojë, Lekbibaj, Fierzë, Bytyç, Curraj i Epërm)		PT1	100.00	00.00	00.00	00.00
Pajisja e rrugëve, shtigjeve, vendeve të interesit me sinjalistikë		PT2	100.00	00.00	00.00	00.00
Pajisja e hyrjes së parkut me struktura shërbimi (zona të parkimit, tabela informuese, kujdes shëndetësor, kabinë rojtarësh, burim uji, stola, tavolina dhe kioskë)		PT3	50.00	33.00	17.00	17.00
Krijimi i vendeve të pajisura për shtigjet natyrore dhe vlerat e trashëgimisë natyrore dhe historike (parkime, tabela informuese, kabina rojtarësh etj.)		PT4	42.00	25.00	33.00	33.00
Shtegu Valbonë - Theth		PT5	75.00	17.00	08.00	08.00
Tjetërsimi i një ish kazerme të ushtrisë në strehë emergjence pranë Vranësë së Vogël		PT6	59.00	33.00	08.00	08.00
Garantimi i arritshmërisë në monumentet natyrore dhe historike (projekte rrugësh)		PT7	25.00	08.00	67.00	67.00
Pajisja e zonës ekzistuese të kampit në Curraj të Epërm me infrastrukturë të përhershme shërbimesh		PT8	42.00	25.00	33.00	33.00

Tjetërsimi i një ish kazerme ushtarake në qendër turistike	PT9	59.00	33.00	08.00
Zgjerimi i llojeve të strehimit turistik sipas prirjeve të ndryshme të territorit (kamp, bujtina, hotele luksi, hotele standarte) në Lekbibaj	PT10	42.00	25.00	33.00
Tjetërsimi i pjesës së staneve ekzistues për mikëpritje turistësh (projekt pilot - të zgjidhet çështja e infrastrukturës bazë, strukturë modulare..)	PT11	66.00	17.00	17.00
Ripërdorimi i shtëpive tradicionale të braktisura duke e kthyer në bujtina (nevojitet edhe rregullore)	PT12	42.00	25.00	33.00
Krijimi i një fushe për sportet e fluturimit me parashuta, paraglaid etj. në Curraj të Epërm	PT13	50.00	25.00	25.00
Zhvillimi i sportit të skive në zonën e Valbonës	PT14	50.00	17.00	33.00
Ngritja e qendrës së pajisur për sportin e kanotazhit përgjatë liqeneve të Fierzës dhe Komanit	PT15	83.00	00.00	17.00
Zhvillimi i rafting dhe lundrimit me kajak në lumin e Valbonës	PT16	92.00	00.00	08.00
Shtigje për çiklizëm...	PT17	75.00	00.00	25.00
Ngritja e shkollës profesionale të turizmit në Bajram Curri	PT18	50.00	17.00	33.00
Fuqizimi i bujqësisë dhe blegtorisë				
Mbështetje për programin e ripëllëzimit dhe për shtimin e numrit të bagëtive për fermerat e vogla Implementimi i akuakulturës	PB1	58.00	17.00	25.00
Rehabilitimi i shtimit të vaditjes (Gjonpepaj, Peraj, Lekbibaj, Shëngjergj, Curraj, Kapit, Salcë, Degë)	PB2	58.00	17.00	25.00
Rikonstruktion / përmirësim / ndërtim kanali (Gashi (25 km), Myhejani (5.8 km), Vëçidol - Sylaj - Myhejan, Ura e Astës - Rrafshi i Kojelit (1.9 km), Trelezë - Kasaj (1.8 km), Shumicë - Boshnjak (1.8 km), Shumicë - Buçin (1.8 km), Kuçana (2 km), Papaj (1.5 km), Begaj i Poshtëm (3 km), Kojel, Dojan, Bujan, Bllatë, Rosujë, Shoshan - Kocanaj - Fushë lumi - Bujan, Krasniqe, Shoshan, Bukovë (11 km), Vrellë, Mulliri, Madani, Cërnice)	PB3	58.00	17.00	25.00
Rehabilitim / rikonstruktion / riaktivizim rezervuaresh (T'Plan, Kasaj, Tropojë)	PB4	58.00	17.00	25.00
Promovimi i ripërdorimit të terracave Kultivimi i vreshtave / pemishteve me cilësi të lartë në toka me sipërfaqe minimale prej 10 ha	PB5	75.00	17.00	08.00
Projekt për rifunksionimin e terracës në Babin me pemë frutore	PB6	75.00	17.00	08.00
Promovimi i krijimit të qendrave për përpunimin e ushqimit (kooperative ndihmëse në Vlad, një thertoreje në Bajram Curri, kolektorit të gështenjave në Bajram Curri, kolektorin e bimëve mjekësore në Tropojë,	PB7	58.00	08.00	34.00
Krijimi i tregut rajonal në Bajram Curri, i tregjeve lokale (Tropojë, Pac, Llugaj) dhe i pikave të shpërndarjes (Bujan, Valbonë, Fierzë)	PB8	58.00	08.00	34.00
Krijimi i një shkolle bujqësore në Llugaj	PB9	50.00	17.00	33.00
Përmirësimi i aksesueshmërisë në territor dhe në lidhjet e brendshme				
Ndërtim / përmirësim / rehabilitim i segmenteve rrugorë (Lekbibaj - Lugu i Ndërmanjave (14 km), Kthesa e Bushatit - Gjonpepaj (Stakaj) (5 km), Hidrocentrali - Curraj (3.7 km), Fushë-Fierzë - Shëngjergj (2.7 km), Lekbibaj - Gjonpepaj (2.5 km), Curraj i Epërm (nëpërmjet Qereçit) (1.4 km), Ura e Mserrit - Brisë - Palç, Betosh (5 km), Lekbibaj - Tetaj, Tetaj - Qafë Kolç, Kthesa e Zadës - Kotec (3.2 km), T'Plan, T'Plan - Degë, Kërnajë - Kovaç - Myhejan - Astë, Buçaj - Papaj - Padesh (9 km), Qafë Morinë - Gegaj, Profic - Kamen - Lugu i Tropojës (7.7 km), Boshnjake - Koldet, Ura e Balishtes - Shumicë (3.1 km), Qendër e njësisë - Rosujë - Lëkurtaj - Selimaj, Molla e Kuqe - Teqeja e sheh Ademit - shkolla e Grisë - Rosujë, Sekullar - Bujan, Markaj - Velisht, Qafë e Vranicës, Luzhë, Pac - Qafë Prush)	PTr1	17.00	25.00	58.00
Zgjatimi i linjës Fierzë - Koman deri në qendër të Fierzës	PTr2	50.00	25.00	25.00
Ngritja e linjës së re Aeroporti i Kukësit - Kukës - Fierzë	PTr3	17.00	25.00	58.00
Stacioni intermodal trageti në Fierzë, Markaj (Tetaj), Salcë, Poravi, Shëngjergj	PTr4	17.00	25.00	58.00
Rinovimi dhe përmirësimi i flotës ekzistuese të transportit kolektiv dhe sigurimi i transportit të përbashkët në të gjithë territorin, perfs hire	PTr5	92.00	00.00	08.00

nxnesit e shkolles Visoc (itinerare dhe qëndrime autobusi)									
Ndërtimi i stacionit intermodal në Bajram Curri, ...						PTr6	17.00	25.00	58.00
Krijimi i pistës së re të helikopterëve në Curraj i Epërm, ...						PTr7	25.00	25.00	50.00
Krijimi i shtigjeve per bicikletat						PTr8	75.00	00.00	25.00
Konsolidimi i qendrave urbane dhe rurale									
Rehabilitimi i hapësirave publike në lagjet: Partizani, 28 Gushti, Dardania, : Realizimi i një hapësire për panairë dhe evente publike në Lekbibaj, Bajram Curri: Zona të reja publike (Tropojë, Fierzë, Pac, Lekbibaj, Bujan, Margegaj, Llugaj, Jaho Salih): Pedonalizimi i rrugës në Pac / Jaho Salih						PU1	25.00	25.00	50.00
Rikonstruksion / rehabilitim ndertesash shkollore (kopshti nr. 1 në Bajram Curri, shkolla e mesme në Lekbibaj, në Fierzë, shkolla në Kovacë, Jaho Salih (Cërnice), Shoshan, Bradoshnicë, Llugaj, Qafë Prush)						PU2	50.00	17.00	33.00
Ndërtimi rikonstruksioni i qendrave shëndetësore / ambulancave (Curraj i Epërm, Tropojë, Kërnajë, Babinë, Shkëlzen, Myhejan, Kojel, Kučanë, Kasaj, Papaj, Dojan, Gjonaj, Markaj, Çerem, Luzhë, Rrëzëmal, Berishë, Kepenek, Zherkë, Zogaj, Kam, Lenig, Bjeshkë)						PU3	50.00	17.00	33.00
Rinovimi i ndërtesës së muzeut të Bajram Currit						PU4	50.00	17.00	33.00
Rinovimi i Varrezave të Dëshmorëve: Zgjerimi i varrezave të Bajram Curri - Bujan (pranë Varrezave të Dëshmorëve): Përmirësimi i varrezave në Margegaj						PU5	25.00	25.00	50.00
Rikualifikime ndertesash për strehim social (ndërtesa ekzistuese, "Hoteli i punëtorëve", dy ndërtesa në rrugën Sulejman Vokshi): Ndërtim i ri për strehim social në lagjen Partizani dhe rrugën Ali Ibra: Promovim i partneritetit publik-privat për të ndërtuar njësi banimi me kosto të ulët (PPP): Rinovimi i apartamenteve/shtëpive ekzistuese të braktisura (zona B) për strehim social						PU6	50.00	17.00	33.00
Përmirësimi i efikasitetit energjetik për apartamentet e ndërtuara para viteve '90						PU7	50.00	17.00	33.00
Dhënia e bonusit (kat shtesë) për rinovimin e ndërtesave ekzistuese dhe rikonstruksionin e ndërtesave në të njëjtat sheshe në zonat urbane						PU8	50.00	17.00	33.00
Dhënia e bonusit (taksë) për rinovimin ose tjetërsimin e ish-zonave industriale						PU9	50.00	17.00	33.00
Projekt për shndërrimin/rikualifikimin e vendbanimeve të braktisura						PU10	50.00	17.00	33.00
Përfundimi dhe krijimi i infrastrukturës bazë urbane									
Projekt për rikualifikim në Tropojë e vjetër: rruga nga kulla e Mic Sokollit në kullën e Binak Alias; rruga në Hasandocaj, Dojan; shtrim rrugësh (Bujan (urë)- Vatoç, Dojan (shkolla) - Bashaj, Gri (shkolla) - Blimi i Grisë, Shën Adem Tekkiah në Gri)						P11	17.00	25.00	58.00
Përmirësimi i tubacioneve kryesore (Bajram Curri, Jaho Salih (Cërnice), Luzhë, Markaj, Vlad, Zogaj, Berishë); Zbatimi i projektit për burimet (Perinat e Bardha, Kërnajë) Ngritja e rrjetit të furnizimit me ujë (Lëkurtaj, Sellmaj, T'Plan, Degë, Dushaj i Sipërm, Rragam, Çerem, Lekbibaj, Salcë, Brisë, Betoshë, Curraj i Epërm);						P12	17.00	33.00	50.00
Prezantimi i skemave stimuluese për mbledhjen e ujërave të shiut (atmosfera) në nivel familjeje						P13	75.00	25.00	00.00
Përmirësimi dhe zgjerimi i kanalizimeve kryesore duke unifikuar rrjetin me atë të Bajram Currit dhe Impiant i ri trajtimi në Bajram Curri						P14	50.00	25.00	25.00
Zinxhir i trajtimit ligator për të kryer trajtimin dytësor të ujërave të zeza (Fierzë, Zonën B, Rrogam, Jaho Salih (Cërnice), Tropojë, Pac, Lekbibaj, Zogaj, (Xhuxhaj), Zogaj (Mëhallë e Epërme), Llugaj, Rragam, Dojan, Mejdani)						P15	50.00	25.00	25.00
Mbështetja e përdorimit të pajisjeve të decentralizuara për trajtimin dytësor të ujërave të zeza për familjet apo grupet e familjeve jashtë rrjetit						P16	50.00	25.00	25.00
Realizimi i landfillit në Bajram Curri se bashku me Rinovimin dhe përmirësimin e teknologjise se kamionëve ekzistues të grumbullimit të						P17	58.00	25.00	17.00

mbeturinave						
Organizimi i pikave të ndara të grumbullimit të mbeturinave	PI8	58.00	25.00	17.00		
Krijimi i një qendre kompostimi të mbetjeve organike në Bajram Curri	PI9	58.00	25.00	17.00		
Stacion i transferimit të mbeturinave (Lekbibaj, Fierzë, Kepenek, Pac, Bujan, Jaho Salih (Cërnice), Babinë, Tropojë, Dragobi)	PI10	58.00	25.00	17.00		
Qendër riciklimi në Bajram Curri	PI11	58.00	25.00	17.00		
Zgjerimi i rrjetit të komunikimit në të gjitha qendrat e njësisë vendore	PI12	92.00	08.00	00.00		
Krijimi i aksesit për një pikë internet (Cerem, Curraj i Epërm (mund të kombinohet me pikën e turistëve), Papaj)	PI13	100.00	00.00	00.00		
Përmirësimi i shpërndarjes së energjisë elektrike	PI14	42.00	16.00	42.00		
Rikthimi në funksion i hidrocentralit në Curraj i Epërm	PI15	42.00	42.00	16.00		
Promovimi i prodhimit të energjisë alternative në nivel familjeje (panele diellore, turbina të vogla me erë, sisteme gjeotermike)	PI16	92.00	00.00	08.00		
Përmirësimi i bashkëpunimit ndërkufitar						
Identifikimi dhe kontrolli i kërcënimeve të përbashkëta ndaj natyrës dhe rreziqeve mjedisore ndërkufitare	PN1	100.00	00.00	00.00		
Rregullimi i sistemit të kontrollit të transportit ndërkufitar të mbetjeve	PN2	100.00	00.00	00.00		
Vendosja dhe mirëmbajtja e lidhjeve ndërkufitare dhe korridoreve ekologjike të cilët lidhin rrjetet e zonave të mbrojtura të vendeve fqinje	PN3	100.00	00.00	00.00		
Ruajtja e habitateve pyjore - mbetjet e fundit të pyjeve të lashta me pisha endemike dhe relike dhe me panjë	PN4	100.00	00.00	00.00		
Krijimi i lidhjeve rrugore nëpër male përmas kufijve shtetërorë	PN5	17.00	25.00	58.00		
Mbajtja e programeve për shtigjet ndërkufitare për hiking	PN6	42.00	58.00	00.00		

Legjenda: PL% – Përqindja e Përputhshmërisë së Lartë, PP% – Përqindja e Përputhshmërisë së Pjesëhme, PK% – Përqindja e Përputhshmërisë së Kushtëzuar

Përputhshmëri e lartë

Përputhshmëri e pjesëhme

Përputhshmëri e kushtëzuar

Papërputhshmëri

Krahasimi i projekteve specifike individuale paraqitet si më poshtë:

- Në marrëdhënie me objektivat mjedisore, të gjitha projektet specifike që lidhen me Objektivën Strategjike 1 “Mbrojtja e mjedisit” janë të pranueshme nga pikëpamja mjedisore, bile konsiderohen se do të kenë ndikime pozitive në këtë drejtim. Duhet marrë parasysh zbatimi i masave zbutëse kryesisht për projektin PM9.
- Përsa i përket Objektivës Strategjike 2 “Ruajtja e vlerave kulturore”, të gjitha projektet janë të pranueshme nga pikëpamja mjedisore, bile do të sjellin efekte pozitive në drejtim të arritjes së kësaj objektivë.
- Lidhur me projektet e parashikuara për arritjen e Objektivës Strategjike 3 “Zhvillimi i turizmit” mund të thuhet se shkalla e përputhshmërisë është e lartë. Ka projekte (PT1, PT2, PT16, etj.) që janë totalisht në përputhje me objektivat mjedisore, si dhe projekte të tjera (PT7) për të cilët shkalla e përputhshmërisë së kushtëzuar është e lartë. Zbatimi i masave zbutëse për të gjithë projektet e parashikuara përbën një detyrim thelbësor për të realizuar me sukses këto projekte dhe për arritjen e objektivës përkatëse.
- Përgjithësisht, projektet e parashikuara për Objektivën Strategjike 4 “Fuqizimi i bujqësisë dhe blegtorisë”, janë në përputhshmëri të pjesshme me objektivat mjedisore, ndërkohë që dy projekte (PB5 dhe PB6) janë në përputhshmëri të lartë me këto objektiva. Përputhshmëria e pjesshme i atribuohet ndikimeve që priten të shkaktojnë projektet përkatëse dhe që kërkojnë zbatimin e masave përkatëse zbutëse.
- Përsa i përket projekteve për Objektivën Strategjike 5 “Përmirësimi i aksesueshmërisë në territor dhe në lidhjet e brendshme” duhet vënë në dukje se dy projekte, PTr5 dhe PTr8 janë në përputhshmëri të lartë me objektivat mjedisore. Të gjitha projektet e tjera kanë një përqindje të konsiderueshme përputhshmërie të pjesshme apo të kushtëzuar, për shkak të ndikimeve që priten të shkaktojnë, dhe që kërkojnë zbatimin e masave përkatëse zbutëse.
- Projektet që parashikohen për arritjen e Objektivës Strategjike 6 “Konsolidimi i qendrave urbane dhe rurale” kanë përputhshmëri të kushtëzuar me objektivat mjedisore. Për këtë arsye gjatë zbatimit të këtyre projekteve duhet që të aplikohen masat zbutëse përkatëse për të adresuar ndikimet e tyre në mjedis.
- Përsa i përket projekteve të parashikuara për arritjen e Objektivës Strategjike 7 “Përditësimi dhe krijimi i infrastrukturës bazë urbane” vihet re se shkalla e përputhshmërisë është e lartë. Kështu, projekti PI13 është plotësisht në përputhje me objektivat mjedisore, projektet PI3, PI12, PI16 kanë një shkallë të lartë përputhshmërie me objektivat mjedisore, ndërsa për projektet e tjera përputhshmëria është e pjesshme. Zbatimi i masave zbutëse, aty ku aplikohet, përbën një detyrim thelbësor për të realizuar me sukses këto projekte dhe për arritjen e objektivës përkatëse.
- Projektet e parashikuara për arritjen e Objektivës Strategjike 8 “Përmirësimi i bashkëpunimit ndërkufitar” janë në përputhshmëri të plotë me objektivat mjedisore. Përrjashtim bën projekti PN5, i cili, duke qenë se përfshin ndërhyrje infrastrukturore, ka përputhshmëri të kufizuar, për shkak të impakteve që pritet të shkaktojë, dhe që kërkojnë zbatimin e masave përkatëse zbutëse. Për projektin PN6, përputhshmëria me objektivat mjedisore është e pjesshme.

Në përgjithësi, konkludohet se duke realizuar ndërhyrjet e duhura hapësinore dhe duke zbatuar të gjitha masat e nevojshme zbutëse (aty ku duhet), të gjitha grup-projektet janë të pranueshme nga këndvështrimi mjedisor.

SEKSIONI 9 VLERËSIMI I NDIKIMEVE MJEDISORE

9.1. Vlerësimi i pasojave nga zbatimi i Planit dhe ndikimet e pasojave të zbatimit të Planit për realizimin e objektivave mjedisore të Planit

Seksioni 7 përfshin vlerësimin e përputhshmërisë të Planit me sektorët e veçantë mjedisorë dhe objektivat e rëndësishme mjedisore. Udhëzimet, masat zbutëse dhe masat specifike paraqiten në Seksionin 10.

9.1.1. Toka

Objektiva Mjedisore 1: Garantimi i menaxhimit dhe përdorimit të qëndrueshëm të tokës dhe mbrojtja e saj

Ndikimi më i madh gjatë fazës së ndërtimit pritet në zhvillimet e infrastrukturës, sidomos asaj rrugore, të mbetjeve, të qendrave të shërbimeve, etj ndër kohë që ndikimet nga zhvillime të tjera do të jenë të kufizuara në një territor më të ngushtë lokal. Nuk priten ndikime në ata sektorë ose nën-sektorë ku përqëndrimi më i madh i aktiviteteve do të ketë të bëjë me plotësimin e boshllëqeve ligjore dhe të strukturës (aktivitete soft) ku gjitha detyrat dhe angazhimet do të jenë të natyrës institucionale dhe organizative.

Përmes okupimit të tokës, ndërtimet në infrastrukturë prodhojnë ndikime të gjera të pakthyeshme, që reflektohen pas zhvillimit si një ndryshim në përdorimin e tokës. Toka bujqësore dhe pyjet do të pësonin shkatërrim të pakthyeshëm në seksionet e marra nga ndërtimet e reja ose ato të rindërtuara mbi seksionet e vjetra. Shpesh ndërtimet e reja krijojnë edhe fragmentime të tokës bujqësore. Ndikimet afatshkurtra (të riparueshme) që mund të ndodhin gjatë fazës së ndërtimit përfshijnë lidhjet përmes tokave bujqësore ose pyjore, dëmtimet dhe okupimet e tokave ose dëmtimin e produkteve për shkak të afërsisë me sheshet e ndërtimit, ndotjet e tokës etj.

Për shkak të zhvillimeve të reja në infrastrukturë, përdorimi i tokës bujqësore ekzistuese pëson ndryshim nga ana e pozicionimit të lidhjeve të reja infrastrukturore. Masat që zbatohen mund të sjellin rënien e përhershme të potencialit dhe prodhimtarisë së tokës bujqësore që nënkupton humbjen e përhershme të funksionimit të tokës për prodhimtarinë bujqësore. Nëse masat e infrastrukturës shtrihen edhe përtej territoreve aktuale të zhvillimit, fragmentimi i tokës bujqësore do të rritet dhe kushtet për prodhimtarinë bujqësore do të përkeqësohen edhe më tej.

Pozicionimi i lidhjeve të reja infrastrukturore në zona të hapura apo të mbrojtura nga këndvështrimi i biodiversitetit, do të sjellin ndërhyrje direkte zonat e vazhdueshme pyjore, funksioni primar i të cilave është prodhimi i drurit, si dhe në zonat e mbrojtura (dëmtime të pakthyeshme).

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

Objektivi Mjedisor 2: Parandalimi i shfrytëzimit të burimeve natyrore, duke rritur nivelin e përdorimit të materialeve të riciklueshme nga mbetjet që gjenerohen gjatë ndërtimit / rehabilitimit të infrastrukturës.

Aktivitetet ndërtimore në përgjithësi (rindërtime ose të reja) janë burim i prodhimit të sasive të mëdha të mbetjeve, dhe gjithashtu krijojnë presione mbi përdorimin e burimeve natyrore. Mbetjet gjenerohen jo vetëm përkohësisht gjatë fazës së ndërtimit, por edhe në mënyrë të vazhdueshme gjatë fazës operationale si edhe për efekt të proceseve të mirëmbajtjes së strukturave. Impakti nga gjenerimi i mbetjeve ndërtimore është i përhershëm dhe në mjaft raste i pakthyeshëm në lidhje me impaktin ndaj burimeve natyrore. Prandaj, ky impakt negativ ndaj mjedisit duhet të pakësohet me anë të masave për menaxhimin e mbetjeve.

Duke konsideruar mënyrën sesi gjenerohen dhe llojin e strukturës, sasitë e mbetjeve të gjeneruara nga zhvillimet në infrastrukturë në nivel lokal priten të jenë më të lokalizuara dhe më lehtësisht të menaxhueshme.

Shqipëria ka kryer transpozimin e Direktivës 2008/98/EC mbi mbetjet, me anë të VKM no. 175, datë 19.1.2011 siç referohet edhe në "Strategjinë Kombëtare Ndërsektoriale për Menaxhimin e Mbetjeve 2010-

2025" dhe në "Planin Kombëtar për Menaxhimin e Mbetjeve 2010-2025". Në këtë aspekt, SKZHI II prezanton si objektive mjedisore "55 përqind e masës totale të mbetjeve të ripërdoret ose riciklohet deri në 2020".

Ndertimet e reja ose zgjerimet e infrastrukturave sipas sektorëve, brenda kuadrit të zbatimit të masave specifike të angazhimeve për secilin nga drejtimet e veprimeve prioritare respektive të Planit, ofrojnë një mundësi ideale gjatë fazës së ndërtimit për ripërdorimin ose procesimin e materialeve dhe mbetjeve industriale të prodhuara, ku efekti i sinergjisë reflektohet veçanërisht në faktet e mëposhtme:

- Sasira të mëdha mbetjesh mund të përdoren veçanërisht në ndërtimet e rrugëve dhe infrastrukturave të ngjashme ku materialet mbushëse janë mjaft të nevojshme;
- Substanca potenciale toksike të mbetjeve mund të imobilizohen në mënyrë permanente në rast se ato përdoren në mënyrën e duhur; dhe
- Kompozite të reja të ndërtimit shpesh kanë karakteristika më të mira funksionale në krahasim me ato konvencionale.

Në vijim të zbatimit të masave specifike që paraqiten në Plan, administrimi ekonomik i burimeve natyrore duhet të mbështetet nga masa të tjera të përgjithshme shtesë që promovojnë pakësimin e ndotjes së mjedisit duke përdorur materiale të ricikluar në ndërtimin dhe rindërtimin e infrastrukturës së parashikuar për çdo sektor. Prandaj, masa të tilla duhet të përgatiten dhe të përfshihen që në fazat e hershme të programeve të zhvillimit në çdo sektor dhe për çdo projekt specifik më vete.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.2. Ajri

Objektivi Mjedisor 3: Garantimi i arritjes së objektivave afatgjata për sasi të vjetore të shkarkimeve të ndotësve, për të arritur përputhshmërinë me kufijtë maksimale të lejueshëm nga BE për shkarkimet e ndotësve atmosferikë.

Specifikisht në bashkinë Tropojë ndotja e ajrit nuk përbën shqetësime alarmante edhe për shkak të pranisë së korridoreve të gjelbra mbrojtëse. Shkaktarët kryesorë të ndotjes kanë qenë historikisht industritë e përfshira në shkëmbin e kromit, bakrit, metalurgji, ndërsa sot shkaqet kryesore të ndotjes së ajrit janë djegia e pakontrolluar e mbetjeve si dhe trafiku.

Shkarkimet e ndotësve janë karakteristike gjatë fazës së ndërtimit të infrastrukturës dhe atë të operimit në një sërë aktivitetesh nga sektorë të ndryshëm të ekonomisë. Ndikimet e pritshme në ajër prej zbatimit të Planit janë:

- Ndotja atmosferike për shkak të rivitalizimit të infrastrukturës së transportit;
- Ndotje për shkak të depozitimeve sporadike të mbetjeve dhe mos aplikimit të masave trajtuese urbane, sanitare, shtëpiake dhe bujqësore.

Gjatë fazës së ndërtimit ose të rindërtimit të infrastrukturës, shkarkimi i ndotësve krijon impakt afatshkurtër në mjedis, kështu që shumica e efekteve të tyre janë të kthyeshme.

Gjatë fazës së operimit të infrastrukturës, shumica e shkarkimeve janë të pranishme si në ajër edhe në ujë e tokë, në varësi të proceseve të aktiviteteve që krijohen nga operimi i infrastrukturës përkatëse.

Sfidat kryesore dhe prioritetet e prezantuara në SKZHI II janë: (1) kompletimi i adoptimit dhe zbatimit të standarteve Evropiane mbi cilësinë e ajrit urban dhe shkarkimeve në ajër; (2) konsolidimi i Sistemit Kombëtar të Monitorimit sipas standarteve Evropiane; dhe (3) adoptimi i zbatimit të planeve të veprimit mbi cilësinë e ajrit në nivel lokal.

Objektivi strategjik është "Arritja e përmirësimeve të matshme në 2020 për cilësinë e ajrit përmes":

- Objektivi prej 40% pakësim në nivelin e ndotësve në zonat urbane; dhe
- Arritja e niveleve objektivë të ndotësve të ajrit duke u bazuar në shëndetin human, sipas vlerave respektive: për NO_x - 40 μ/m³, për PM₁₀ - 40 μ/m³, për PM_{2.5} - 25 g/m³ dhe SO₂ - 125 μ/m³.

Shpërndarja reciproke e ngarkesës për të arritur tavanet e shkarkimeve kombëtare vjetore për çdo sektor (energji, industri, tregëti dhe shërbime, transport, bujqësi dhe menaxhim i mbetjeve) do të përcaktohet më në detaje përmes amendimeve prej Programit Operacional të përputhshmërisë me tavanet e shkarkimeve kombëtare. Gjithsesi, kërkesat për pakësimin e shkarkimeve nga transporti nuk priten të jenë më të ulta sesa pakësimi mesatar i përcaktuar për shkarkimin total të ndotësve në Shqipëri. Për këtë arsye, tavanet e shkarkimit për NO_x dhe PM_{2.5} që janë ndotësit kryesorë prej transportit rrugor janë përcaktuar në bazë të pakësimit indikativ në shkarkimet ndotëse.

9-1_Indikatorët kryesorë kumulativë dhe synimet lidhur me cilësinë e ajrit në Shqipëri

Indikatori	Njësia e matura / Vendmatjet	Burimi	Vlera e fundit e vlefshme			Synimi ne 2017	Synimi në 2020
			Viti	Vlerat		Vlerat	Vlerat
Cilësia e ajrit (mesatarja vjetore e përqëndrimit të 3 ndotësve të ajrit me përqëndrimin mesatar në 4 qytete)	mg/m ³ të PM ₁₀ ; SO ₂ ; NO ₂ ne TR/SH/DR/EL	Ministria e Mjedisit - INSTAT	2014	55.17; 47.46; 20.66 21.92; 10.42; 19.42 35.29; 17.25; 14.34	46; 40; 18; 15; 10; 16 30; 16; 14; 40; 14; 22	15-25 % pakësim i vlerës	

Burimi: SKZHI II

Rinovimi i mjeteve motorike kontribuon së tepërmi në pakësimin e shkarkuesve ndotës, si dhe zhvillimi i standardeve sipas tipave të aprovuar për mjetet siguron që shumica e shkarkimeve të ndotësve të synuara për transportin të arrihen.

Plani nuk mund të adresojë specifikisht promovimin e rinovimit të mjeteve, por me anë të të gjithë masave/veprimeve, veçanërisht atyre që promovojnë transportin publik të pasagjerëve, ka ndikim pozitiv në mjedis dhe kontribuon qenësisht në arritjen e synimeve për shkarkimet kombëtare.

Përsa i takon shkarkimeve të grimcave pezulli në ajër, ato do të pësojnë rritje të përkohshme në zonat ku do të zbatohen projektet e rindërtimit të infrastrukturës sipas sektorëve (impakte të kthyeshme). Në përputhje me rregullat që rregullojnë masat për pakësimin e shkarkimeve të grimcave nga sheshet e ndërtimit, zbatimi i punimeve në ndërtim garanton që rritjet e përkohshme lokale të ndotësve të mjedisit në ajër të jenë ende të pranueshme për mjedisin dhe njerëzit.

Ekspozimi në ajër të ndotur ka impakt kryesor negativ mbi shëndetin human. Është përlllogaritur se 2 milionë njerëz vdesin vazhdimisht çdo vit për shkak të ajrit të ndotur. Problemet më të shumta në sigurimin e cilësisë së ajrit të përshtatshëm të mjedisit lidhen me arritjen e tavanit të përcaktuar për grimcat.

Transporti është burimi kryesor ndotës i ajrit të mjedisit përmes grimcave pezulli në ajër. Grimcat mund të japin një sërë impaktesh negative mbi shëndetin: ato shkaktojnë dhe rëndojnë astmat, krijojnë aterosklerosa, përkeqësojnë përvijimin e sëmundjeve të frymëmarrjes dhe kardiovaskulare, shkaktojnë kancer, etj.. Raporti i mortalitetit në zonat ku ndotja me grimca pezulli është e lartë është 15 – 20 përqind më i lartë në krahasim me zonat me ajër relativisht të pastër.

Pritet që zbatimi i masave të Planit të ulë në mënyrë permanente shkarkimet e grimcave nga transporti rrugor, së pari për shkak të eliminimit të bllokimeve të trafikut, menaxhimit më të mirë të shtresave sipërfaqësore të rrugëve dhe përdorimit të më shumë mjeteve rrugore me efikasitet energjie.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.3. Faktorët klimatikë

Objektivi Mjedisor 4: Adoptimi i infrastrukturës në përgjigje të ndryshimeve klimatike dhe reduktimi i sasive vjetore të emetimeve të gazeve serë në nivelet e përcaktuara në SKZHI II.

Një sërë aktiviteteve ndërtimore të infrastrukturës dhe praktika sektoriale kanë impakt permanent (të kthyeshmë) mbi shkarkimet e gazeve serë (GHG), që përbëjnë shkakun kryesor të ndryshimeve klimatike. Për shkakun se karburantet fosile (nafta dhe derivatet) çlirojnë GHG në ajër gjatë përdorimit përfaqësojnë në këto momente burimin më të rëndësishëm të energjisë në sektorin e transportit, e bëjnë sot këtë sektor

të parin si burim shkarkimesh të gazeve serë, pasi sektori i energjisë këtu është hidro. Impakti në ndryshimet klimatike është gjithashtu pasojë në kushtet e motit dhe klimës që po rriten çdo vit. Një tjetër pasojë e temperaturave të larta globale janë ndryshimet në modelimet e fenomeneve mesatare klimatike dhe ngjarjet më të shpeshta të kushteve ekstreme të motit (thatisira, përmytje, erozione, stuhi me breshër, valë të nxehta, temperatura të ulëta me ngrica, etj.), të cilat parashikohen të ndodhin edhe në zonën që mbulon Plani.

Vendimi 406/2009/EC përcakton minimumin e kontributit të Shteteve Anëtare të EU për të kapur angazhimin e reduktimit të shkarkimeve të gazeve serë të Komunitetit për periudhën nga 2013 në 2020 për të gjithë gazet serë që mbulohen nga ky vendim dhe rregullat për të bërë këto kontribute si dhe për vlerësimin e tyre më pas.

Shqipëria ende nuk ka bërë transpozimin e këtij vendimi; që planifikohet të ndodhë në 2018. Kjo periudhë është brenda kohës së zbatimit të Planit; prandaj parashikimet e këtij vendimi në lidhje me faktorët klimatikë duhet të adresohen në avancë. Për me tepër, SKZHI II vendos synimin për shkarkimet e gazeve serë në 2020 si vijon:

- Një synim 8% reduktim të GHG siç krahasohet me skenarin bazë¹; dhe
- Një synim 40% reduktim në sasinë e HCFC-s (hidroklorofluorokarbon).

Në nivelin strategjik të zhvillimit të sektorëve, masat në lidhje me fushën e adaptimit të ndryshimeve klimatike mund të trajtohen si të përgjithshme. Përpara projektimit dhe zbatimit të çdo veprimi individual do të jetë e nevojshme të krijohen udhëzues specifikë, metodologji dhe procedura për grumbullimin e informacionit rreth ngjarjeve ekstreme të motit dhe për të planifikuar dhe zbatuar detyrat respektive.

Shkarkimet e gazeve serë nga sektorë të tillë si transporti rrugor, bujqësia, energjia, etj. përfaqësojnë një rrezik të konsiderueshëm për masat zbutëse të ndryshimeve klimatike. Në vijim veç shkarkimeve të përkohshme të gazeve serë gjatë fazës së ndërtimit të veprave infrastrukturore të parashikuara në Plan, shkarkimet e gazeve serë priten të rriten edhe pse do të merren masa për të eliminuar mjaft pengesa. Zbatimi i masave specifike duhet të garantojë përdorim më të madh të transportit publik, metodave të reja bujqësore të kultivimit dhe vaditjes, energjisë së rinovueshme, etj. Promovimi i këtyre masave dhe përdorimi i mjeteve të reja të energjisë eficiente do të kontribuojë në parandalimin e shkarkimeve nga sektorët kontribues në GHG në fazën afat-mesme dhe ndoshta një rënie pas 2020.

Transporti ngelet sektori kyç në arritjen e objektivave kombëtare mbi masat për ndryshimet klimatike i vijuar nga sektori bujqësor dhe përdorimi i tokës.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.4. Uji

Objektivi Mjedisor 5: Kufizimi i efekteve negative mbi ujërat nëntokësore, ujërat sipërfaqësore dhe burimet e ujit të pijshëm.

Impaktet më të mëdha për arritjen e këtij objektivi mjedisor pritet nga zhvillimet e sektorëve kyç të lidhur me ujin si edhe ato që mund të ndikojnë në cilësinë dhe funksionimin natyror të baseneve ujore. (ujësjellës/kanalizimet, vaditja dhe bujqësia e blegtoria në përgjithësi, industria ushqimore dhe përpunuese, shërbimet dhe turizmi, shëndetësia, etj).

Impaktet mbi ujërat sipërfaqësore, ujërat nëntokësore dhe burimet e ujit të pijshëm janë karakteristike të periudhës së ndërtimeve ose rindërtimeve të infrastrukturës dhe gjithashtu në vijim të operimit të strukturave edhe më tepër. Kjo në varësi respektive të sektorëve përkatës në lidhje me nevojën për përdorimin e ujit ose ndërveprimet me burimet dhe trupat natyrore ujore. Në shumicën e rasteve këto impakte krijohen si të limituara në mjedisin lokal, megjithatë në mjaft raste ndodh efekti kumulativ i

¹ Projektionet aktuale të shkarkimit të GHG në 2020 tregojnë 18,000 Gg CO₂ eq. Në rastin e financimit ndërkombëtar për NAM-an (masat e përshtatshme kombëtare për pakësimin e GHG) pakësimi i GHG mund të rritet me 16% krahasuar me skenarët bazë.

impaktit dhe krijohen ngarkesa ndotjeje të mëdha që ngrihen në nivel rajonal dhe disa herë edhe ndërkufitar. Impaktet ndërtimore të infrastrukturës ngelen në përgjithësi afat-shkurtër dhe të rikthyeshme (rasti psh i cilësisë së ujrave). Pas fazës ndërtimore, impaktet janë kryesisht më pak të përhapura, por të pakthyeshme (rasti psh i impaktit të morfologjisë së vijës ujore natyrore, kushteve hidrologjike, ruajtja e zonave). Impaktet e mësipërme mund të prodhojnë ndryshime në elementet cilësore për krijimin e statusit ekologjik të ujrave sipërfaqësore, që janë elementët biologjikë, hidromorfologjikë, mbështetës, kimikë dhe fiziko-kimikë dhe në statusin kimik të ujrave. Nëse udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse vëzhgohen, ndryshimet në elementet cilësore nuk do të kapërcejnë së tepërmi që të kërcënojnë arritjen e objektivave mjedisore.

Veprimet e sektorëve që ndikojnë në ujrat dhe objektivat mjedisore mbi ujrat përmbledhen si më poshtë:

- Pozicionimi i veprave infrastrukturore mund të ndikojë në mënyrë permanente të drejtpërdrejtë ose indirekt në situatën hidrologjike në një zonë të caktuar duke sjellë edhe situatë eko-morfologjike mbi rrjedhën e ujit;
- Rrjedhja e vazhdueshme e substancave të rrezikshme që rezultojnë nga burime të ndryshme ndotëse (impakt në cilësinë e ujrave sipërfaqësore dhe ato nëntokësore);
- Derdhja e substancave të rrezikshme për shkak të ngjarjeve të jashtëzakonshme (impakt potencial direkt, në distancë të largët deri ndërkufitar mbi cilësinë e ujrave sipërfaqësore dhe nëntokësore);
- Ndryshimet në regjimin ujqor të ujrave nëntokësore për shkak të ndërhyrjeve të veprave infrastrukturore (direkt ose në distancë);
- Pozicionimi i strukturave infrastrukturore në zonat aquifere me ndjeshmëri të lartë ose shumë të lartë mund të kenë impakt negativ mbi burimet ujore ekzistuese dhe potenciale (direkt, indirekt, ndërkufitar);
- Pozicionimi në zonat e burimeve ujore të mbrojtura (ndikim lokal, potencialisht rajonal dhe ndërkufitar).

Shqipëria ka aprovuar Ligjin No. 111/2012 "Menaxhimi i Integruar i Burimeve Ujore" dhe "Strategjinë Kombëtare Sektoriale për Furnizimin me Ujë dhe Kanalizimet 2014-2040", "Strategjinë Ndërsektoriale për Menaxhimin e Mbetjeve 2010-2025" dhe "Planin Kombëtar për Menaxhimin e Mbetjeve 2010-2025". Midis të tjerave, këto dokumente përcaktojnë që aktivitete në ujë dhe tokat anash ujrave mund të kryhen vetëm nëse ato janë bazuar mbi planet e zhvillimit hapësinor dhe nuk mund të pozicionohen diku tjetër pa gjeneruar kosto të larta disproporcionale. Pozicionimi i këtyre aktiviteteve mund të ndikojnë thelbësisht mbi statusin ekologjik të rrjedhave ujore dhe të pakesojë zonat e mbajtjes dhe impaktet kumulative mbi biodiversitetin e zonës dhe shërbimet e ekosistemeve të zonës.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.5. Natyra

Objektivi Mjedisor 6: Garantimi i kohezionit të popullatave dhe mbrojtjes së biodiversitetit

Impaktet që kanë të bëjnë me fragmentimin e habitateve dhe biodiversitetin janë karakteristike gjatë fazës së ndërtimit ose rindërtimit të infrastrukturës dhe më tej. Ato vërehen me tepër në mjedisin lokal, ndërsa në rastin e projekteve me shtrirje të gjerë impaktet ndihen edhe në nivelin rajonal dhe përgjatë kufijve (psh në migrimin e karnivorëve të mëdhenj, rrugët e migrimit të shpendëve, vijat ujore të kalimit ndërkufitar etj.). Gjatë ndërtimit ose rindërtimit të infrastrukturës, impaktet janë kryesisht afat-shkurtër dhe të kthyeshme (psh ndotje nga zhurmat e sheshit të ndërtimit, kafshët largohen prej makinerive të ndërtimit, etj.). Pas ndërtimit, impaktet janë kryesisht permanente dhe të pakthyeshme për shkak të ndryshimeve në përdorimin e tokës (psh ndërprerja e rrugëve të migrimit, rritja e zhurmës nga strukturat e zhvilluara në vend, pengesa në mjedis – linja elektrike, etj.).

Ndërtimi i strukturave të reja dhe rindërtimi/modernizimi i infrastrukturës ekzistuese mund të rezultojë në:

- Humbje të zonave të habitatit dhe llojeve të habitatit dhe përfaqësuesve individualë të llojeve të bimëve dhe kafshëve (impakt direkt, i përhershëm);

- Impakt direkt, permanent mbi funksionimin e disa habitateve për shkak të fragmentimit të habitatit;
- Në rastin e aktiviteteve me shtrirje të gjerë në një habitat më të rrezikuar, një impakt direkt është i mundshëm mbi biodiversitetin e zonës më të ngushtë ose të gjerë (impakt permanent);
- Kalimet e reja shpesh fragmentojnë habitatet e kafshëve të egra dhe ndërpresin rrugët migratore dhe korridoret e fluturimit ose pengojnë migrimin e disa grupeve të kafshëve (veçanërisht të gjitarëve dhe amfibëve, nëse një rrugë kryqëzohet me një korridor migrimi ose fluturimi, konflikte me shpendët dhe lakuriqët e natës janë gjithashtu të mundshme), të cilat mund të pengojnë në mënyrë permanente migrimin e kafshëve individuale midis popullatave individuale dhe të shkaktojnë një rënie të biodiversitetit në disa zona (impakt direkt, kumulativ, i largët);
- Shumica e problemeve të migrimit ndodhin në fazat e ndërtimit të infrastrukturave të mëdha ku nuk ka përkujdesje për rindërtimin e kalimeve dhe komunikimeve të shkëputura të habitateve (psh ndërtimi i urave të gjelbra). Kjo duhet të merret parasysh kur projektohet dhe ndërtohet (impakt direkt, në distancë);
- Në zonat ku nuk merren masa mbrojtëse ekziston mundësia e konflikteve mes infrastrukturës së ngritur dhe gjitarëve gjatë lëvizjeve ditore dhe amfibëve që lëvizin gjatë sezonit të migrimit (impakt direkt, në distancë); dëmtime të rregullta dhe të shpeshta mund të shkaktojnë gjithashtu rënie të përmasave të popullatave (impakt direkt, kumulativ, në distancë);
- Zhurma ka impakt negativ veçanërisht për shpendët dhe gjitarët dhe ky impakt nuk është i pranishëm vetëm në distancën më të afërt të aktivitetit, por përhapet mjaft më gjerë (impakt në distancë);
- Rrezatimi në drejtim të qiellit prej ndriçimit të strukturave të ndryshme të infrastrukturave mund të krijojë shqetësim direkt në ciklin jetësor, veçanërisht për kafshët që janë aktive natën dhe ato që janë aktive në mbrëmje;
- Pozicionimi i aktiviteteve në uje ose në tokat në krah të vijave ujore² (që lejohet për marrëveshje me rëndësi kombëtare dhe që nuk mund të pozicionohen diku tjetër pa gjeneruar kosto të përmasave të mëdha), mund të krijojnë impakte negative permanente dhe direkte për habitatet ujore dhe ato përgjatë vijave, veçanërisht kur infrastruktura shtrihet përgjatë rrjedhave ujore.

SKZHI II prezanton sfidat kryesore lidhur me mbrojtjen e mjedisit, të cilat janë: (1) nevoja për të krijuar rrjetin ekologjik Natura 2000 për Shqipërinë dhe Komunitetin Evropian; (2) ristrukturimi dhe forcimi organizativ i strukturave menaxhuese të zonave të mbrojtura; dhe (3) nevoja për të garantuar zbatim më efektiv të planeve të menaxhimit për zonat e mbrojtura dhe planet e veprimit për llojet dhe habitatet.

Gjatë fazës së projektimit dhe sidomos përpara nisjes së fazës së zbatimit të aktiviteteve specifike individuale të Planit duhet të përfshihen masa që do të lehtësojnë ruajtjen e korridoreve migratore të kafshëve dhe në këtë mënyrë të arrihet objektivi i SKZHI II "Përmirësimi dhe forcimi i mbrojtjes së natyrës".

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

Objektivi Mjedisor 7: Ruajtja e zonave që kanë një status të veçantë mbrojtjeje, prej aktiviteteve me ndikime të konsiderueshme.

Zhvillimet infrastrukturore në mjediset natyrore përfaqësojnë një humbje permanente të habitateve dhe ndikojnë në mënyrë negative permanente në përhapjen natyrore të tipeve të habitateve dhe ato të llojeve të bimëve dhe kafshëve, në cilësinë e tyre dhe në integrimin e habitateve të popullatave. Nëse zhvillimi vendoset në zona me status natyror të mbrojtur, impaktet mund të jenë veçanërisht të zgjeruara dhe shkatërruese, pasi ato mund të degradojnë në mënyrë permanente nivelin e konservimit të mjedisit natyror dhe objektivat e mbrojtjes për zonat e mbrojtura, siç janë ato për pikat e Natura 2000, Zonat me Rëndësi Ekologjike (IEAs) dhe veçoritë e vlerave natyrore. Vëmendje e veçantë duhet të kushtohet nëse strukturat e infrastrukturës pozicionohen në zonat e mbrojtura ku mund të ndodhin humbje permanente të sipërfaqeve

² Biodiversiteti i lartë karakterizohet nga ujrat dhe tokat përgjatë tyre të pacënuara. Toka të tilla janë gjithashtu me vlerë për shkak të shërbimeve të shumta për ekosistemin (veçanërisht për shërbimet e balancimit: proceset balancuese të ekosistemit, përmirësimin e cilësisë së ajrit, balancimin e klimës, trajtimin e ujrave, balancimin e erozionit të tokës, zonat mbajtëse për ujrat e përmytjeve dhe shërbimet kulturore, psh. rekreacionale).

të kualifikuara, tipet kyç të habitateve, habitatet e llojeve, impakte mbi integritetin, funksionalitetin dhe kohezionin e zonave. Këtu janë të mundshme edhe impaktet permanente dhe direkte mbi cilësinë e veçorive të vlerave dhe të tipeve të tyre për shkak të të cilave është bërë deklarimi i veçorisë. Duke qënë se një pjesë e mirë e territorit të Shqipërisë është deklaruar zonë me një statut natyror të mbrojtur, ka mjaft mundësi që ndërtimet e reja të kalojnë pranë ose hyjnë në territoret e këtyre zonave.

Impaktet në zonat me status natyror të mbrojtur janë të mundshme gjatë periudhës së ndërtimeve të reja ose rindërtimeve të sistemeve të infrastrukturës dhe në vijim. Ato janë më të dukshme në mjedisin lokal, ndërkohë që për aktivitete të zgjeruara, ato mund të ndjehen në nivel rajonal dhe përtej kufirit (psh, impakti mbi kohezionin dhe integritetin e rrjetit të Natura 2000). Gjatë periudhës së ndërtimeve të reja ose rindërtimeve të sistemeve të infrastrukturës, impaktet janë kryesisht afat-shkurter dhe të kthyeshem (psh ndotje nga zhurma në kantierin e ndërtimit, turbullimi i vijave ujore). Pas ndërtimit, impaktet janë kryesisht permanente dhe të pakthyeshme për shkak të ndryshimeve në përdorimin e tokës (psh, rritje e ndotjes nga zhurmat prej transportit, pengesat në mjedis, shkatërrimi i habitateve të një lloji të kualifikuar, etj.).

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.6. Mbetjet

Objektivi Mjedisor 8: Kompletimi tërësor i infrastrukturës së landfill-it dhe qendrave të transferimit të mbetjeve dhe njëkohësisht reduktim i sasise së depozitimit të mbetjeve në landfill nëpërmjet proceseve të reduktimit dhe rritjes së riciklimit e ripërdorimit.

Problemet / shqetësimet kryesore që lidhen me këtë sektor janë listuar më poshtë:

- Prania e vend-depozitimeve të hapura (të ligjshme dhe të paligjshme) të mbetjeve.
- Mungesa e një landfili të mirëfilltë.
- Menaxhimi i mbetjeve është akoma në nivele të ulëta, sisteme grumbullimi miks ka vetëm në qytet.
- Mbetjet inerte, mbetjet e rrezikshme, mbetjet spitalore dhe mbetjet e kafshëve nuk trajtohen sipas kërkesave ligjore.
- Ndarja në burim e mbetjeve / riciklimi, e cila megjithëse është kërkesë ligjore që prej vitit 2011, nuk realizohet në praktikë.
- Kuadri ligjor i përgjigjet kërkesave të BE-së, por nuk mund të ndryshojë realitetin për shkak të mungesës në investime.

Zhvillimi i zonave të caktuara mund të çenojë integritetin e shtresave të ujrave nëntokësore dhe ndotja me kimikate të rrezikshme mund të kalojë në shtresat nëntokësore. Mund të shkaktojë sëmundje kancerogjene deri në largësi të mëdha prej zonave në fjalë. Pikat e vjetra përbëjnë rrezik jo vetëm për shëndetin e njeriut, por krijojnë ambient për investime të reja para pastrimit të duhur të tyre.

Djegje të mbetjeve, përhapja e ndotësve nëpërmjet ajrit konsiderohet si një rrezik serioz për shëndetin, gjë që krijon rreziqe potenciale për shëndetin e banorëve të zonës. Rrjedhjet e mbetjeve nga fusha ndotin ujërat sipërfaqësore të lumenjve dhe përrenjve që kalojnë pranë. Pamje e shëmtuar vizive e territorit që ndikon në imazhin e tij të përgjithshëm dhe tërheqës për aktivitetet, vizitorët dhe banorët. Mbetjet e këtyre zonave depozitohen në lumenj ose në anë të rrugëve të cilat pastrohen nga ujrata dhe në këtë mënyrë zhvendosen në një pjesë tjetër toke dhe në fund në rrjedhjet ujore.

Mungesa e një landfili të mirëfilltë ka efekt të drejtpërdrejtë në zhvillimin e turizmit dhe zhvillimin e përgjithshëm ekonomik të vendit. Ka dhe një efekt të drejtpërdrejtë në aktivitetet turistike dhe ekonomike të vendit.

Prej zonave që nuk mbulohen me shërbim, një sasi e konsiderueshme mbetjesh qarkullojnë në rrjetin hidrik duke krijuar një potencial ndotës, duke ndikuar kështu veçanërisht në degradimin e zonave të mbrojtura dhe ulur kështu aftësinë e tyre ripërtëritëse. Ndikim tjetër negativ është edhe degradimi i peizazhit dhe mjedisit.

Plani synon eliminimin e venddepozitimeve të mbetjeve përgjatë lumenjve, dhe parashikon ngritjen e infrastrukturës së duhur për trajtimin e mbetjeve: krijimin e një landfili të mirëfilltë, krijimin e qendrave të

transferimit të mbetjeve si dhe mbulimin e venddepozitimeve të hapura dhe përdorimin e tyre si hapësira të gjelbra.

Rrezik potencial për shëndetin nga hedhja e mbetjeve të rrezikshme (MRR) në zona të pacaktuara. Shkarkimi i MRR në ujë, ajër ose tokë shkakton rreziqe për shëndetin e njerëzve dhe mjedisin, sjell ndotjen e tokës dhe ujërave nëntokësore pastrimi i të cilave kërkon kosto të mëdha. Hedhja e MRR në kanale dëmton sistemin e kanalizimeve dhe vë në rrezik funksionimin e impianteve të trajtimit të bimëve. MRR në skrap metali ose materiale të tjera të ricikluara shkakton rreziqe mjedisore dhe të shëndetit në industrinë e riciklimit.

Plani synon edhe riciklimin krahas ngritjes së infrastrukturës së trajtimit të mbetjeve. Strategjia e menaxhimit të mbetjeve duhet të përfshijë dhe mundësitë e incentivimit të riciklimit nga konsumatorët si dhe krijimin e zonave të dekompozimit të mbetjeve organike në çdo zonë rurale për krijuar lëndë të parë për industrinë bujqësore për një ekonomi ciklike.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.7. Ndotja prej zhurmës

Objektivi Mjedisor 9: Reduktimi i ndotjes së zhurmës/akustike dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE dhe OBSH.

Në zona individuale pritet një nivel më i lartë ndotjeje mjedisore gjatë fazës së ndërtimit dhe më tej gjatë fazes së operimit. Për këtë, masat zbutëse do të duhet të realizohen gjatë fazës së ndërtimit, veçanërisht mbikqyrja e punimeve të makinerive të ndërtimit, vendosja e një kohe të limituar për ndërtimin dhe nëse nevojitet zbatimi i masave për të parandaluar zhurmën të përhapet në mjedis.

Impaktet gjatë fazës operacionale do të jenë afat-gjatë. Si rregull, projektet me shtrirje të gjerë ose si korridore (rrugë, linja tubacionesh, shtylla elektrike, etj.) nënkuptohet kanë impakt më të madh mbi mjedis dhe në mënyrë direkte përgjatë korridoreve, por në të njëjtën kohë mund të zbuten me ridrejtimin e aktiviteteve. Kështu që bëhet e mundur të pakësohen impaktet lokale sidomos aty ku densiteti i popullsisë është i lartë.

Në përputhje me legjislacionin mbi mbrojtjen nga zhurmat, kushtet e mëposhteme mund të aplikohen gjatë fazës së operimit të strukturave të reja në infrastrukturë:

- Një burim i ri zhurme nuk duhet të prodhojë ndotje përtej kufirit të lejuar të zhurmës në mjedis;
- Një burim i ri zhurme nuk duhet të rritë ndotjen nga zhurma, në një zonë ku zhurma ishte tashmë përtej kufirit të lejuar, përpara se të vendosej ky aktiviteti i burimit të ri;
- Masat e mbrojtjes nga zhurma duhet të garantojnë parandalimin dhe pakësimin e zhurmës që vjen nga përdorimi ose operimi i një burimi në mjedis.

Nga aspekti i mbrojtjes prej zhurmave, këto masa mbrojtëse të referuara në legjislacion duhet të përdoren për të pakësuar ndotjen nga zhurmat në të gjitha aktivitete e pritshme për të ulur dhe mbajtur më poshtë se niveli ligjor i përcaktuar. Zbatimi i masave të mëtejshme shtesë për mbrojtjen nga zhurmat do të jetë i nevojshëm në zonat e qendrave të mëdha urbane dhe korridoret e lidhjeve të infrastrukturës.

Veprimet më të rëndësishme në Plan, nga aspekti i mbrojtjes së mjedisit nga zhurmat janë ato aktivitete që garantojnë pakësimin e zhurmës, siç janë modernizimi i mjeteve dhe i vetë infrastrukturës dhe teknologjisë si dhe masat për pakësimin e impaktit të zhurmës në mjedis. Veprime që influencojnë indirekt në riorientimin e rrjedhës së trafikut në korridoret e transportit të distancave të gjata dhe në mjedisin urban (transporti publik) janë gjithashtu të rëndësishme.

Në pozicionimin e veprimeve mbi infrastrukturën sipas sektorëve të zhvillimit në hapësirë, zgjidhjet e përgjithshme dhe teknike do të duhet të sigurohen të tilla që garantojnë se ndotja nga zhurmat nuk e tejkalon kufirin e lejuar. Gjithë masat zbutëse që kërkohen burojnë nga legjislacioni dhe synimet janë të vendosura në SKZHI-II.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.8. Popullsia dhe asetet materiale

Objektivi Mjedisor 10: Permirësimi i kohezionit social, sigurisë së jetesës dhe lëvizshmërisë së qendrueshme.

Në vijim të impakteve mbi shëndetin human, arritjet e këtyre objektivave influencojnë gjithashtu konsiderueshëm situatën ekonomike të njerëzve dhe asetet materiale që ata kanë në dispozicion. Gjithashtu, ato kanë sinergji të rëndësishme pasi synojnë të kufizojnë rritjen e mbipopullimit, kërkojnë përdorim në rritje të zgjidhjeve mbi ofrimin e shërbimeve dhe infrastrukturës, hapësirës dhe energjisë, si edhe të efekteve të dëmshme mbi asetet materiale për shkak të ekspozimit të tyre në mjedise të ndotura. Impaktet do të jenë pozitive, permanente dhe rajonale.

Sipas SKZHI-II, objektivat kryesore mbi popullsinë dhe asetet materiale janë: (i) Mundësi më të mëdha dhe cilësi më të mirë të arsimimit; (ii) Një sistem kujdesi shëndetësor më i fortë dhe më i aksesueshëm; (iii) Zgjerimi i mundësive për punësim; (iv) Forcimi i sistemit të sigurimeve shoqërore dhe mbrojtjes sociale; (v) Krijimi i një shoqërie gjithëpërfshirëse; (vi) Garantimi i barazisë gjinore; (vii) Fokus më i madh tek artet dhe kultura; (viii) Forcimi i rolit të sporteve.

Për sa i takon problemeve kryesore që lidhen me çështjet e mirëqënies, sigurisë dhe shëndetit, në mënyrë të përmbledhur ato kanë të bëjnë me aksesimin e trafikut dhe transportit në zonat urbane dhe rurale, lidhur ngushtë me lëvizshmërinë drejt tregjeve dhe ruajtjen e lidhjeve në komunitet. Ndërkohë komunitetet lokale e kanë sfidën më të madhe me ruajtjen e situatës social-ekonomike (përfshirë bujqësinë, pemëtarinë, akuakulturën, pyjet, shërbimet utilitare, edukimin etj).

Zhvillimet e parashikuara në Plan detyrimisht që do të shkaktojnë më shumë trafik, më shumë emetime, më shumë zhurmë dhe më shumë trysni mbi burimet natyrore. Për të patur një zhvillim të qëndrueshëm Plan i parashikon, ndër të tjera edhe zhvillimin e sistemeve të trajtimit të mbetjeve dhe të ujërave të zeza. Në këtë këndvështrim problemet që shkaktohen nga menaxhimi i dobët i këtyre sistemeve ka gjasa të zvogëlohen.

Ndër rreziqet dhe shkaqet e tyre mund të përmendim:

- Rritjen e nivelit të zhurmave dhe uljen e cilësisë së ajrit, që shkaktohen nga shtimi i trafikut, rritja e aktiviteteve urbane dhe shtimi i zhurmave nga aktivitetet e shërbimeve në komunitet;
- Uljen e cilësisë së ajrit që shkaktohet nga trafiku i rënduar;
- Cilësia e ulët e ujit të pijshëm e shkaktohet nga pakësimi i burimeve ujore për shkak të keqmenaxhimit të tyre si dhe për shkak të rritjes së ndotjes dhe eutrofikimit
- Rritja e sasisë së mbetjeve në vendet e paautorizuara që vjen si pasojë e keqmenaxhimit të mbetjeve të ngurta dhe mungesës së ndërgjegjësimit;
- Zhvillimet e reja në qendrat urbane dhe industriale do të sjellin rritjen e numrit të banorëve dhe të përdoruesve të rrugëve, duke sjellë kështu një rrezik real për sigurinë e njerëzve.

Fokusimi në zhvillimet infrastrukturale që i përgjigjen realizimit të qëllimeve dhe objektivave përkatëse, kryesisht për t'i shërbyer rritjes së pritshme të numrit të vizitorëve në zonat përkatëse, mbart me vete rrezikun që komunitetet dhe vendbanimet ekzistuese mund të neglizohen nga pikëpamja e shërbimeve komunitare. Ndërkohë që zhvillimi i përgjithshëm social-ekonomik pritet që të kontribuojë në rritjen e mirëqënies së njerëzve, ekziston rreziku që rritja ekonomike të ketë një shpërndarje të çekuilibruar.

Ndër rreziqet dhe shkaqet e tyre mund të përmendim:

- Mungesa e transportit dhe lëvizshmërisë së shkaktohet nga humbja e lidhjeve me token bujqësore, plazhet dhe shërbimet sociale, si dhe nga një transport publik i pamjaftueshëm;
- Prishja e cilësisë së jetës që vjen si pasojë e zhvillimeve të reja të cilat dëmtojnë mënyrën tradicionale të jetesës dhe sjellin rritje të kostove bazë të jetesës

Ndërgjegjësimi i njerëzve mbi problemet mjedisore nuk rezulton automatikisht me ndryshimin e sjelljeve të tyre. Duke dhënë informacione, rritur ndërgjegjësimin, dialogimin me të gjitha palët e interesuara dhe me përfshirjen e publikut në proceset vendimarrëse për politikën e propozuara do të kontribuojë së tepërmi në ndryshimin e modeleve të sjelljes përsa i takon zgjidhjeve të qëndrueshme, gjë që është theksuar së tepërmi edhe në udhëzimet strategjike të Planit Kombëtar Mjedisor të Veprimit.

Plani ofron zgjidhje që kanë të bëjnë me mobilitete të qëndrueshme alternative si është rasti i shtigjeve të biçikletave që klasifikohet midis mënyrave më të përshtatshme të transportit në terma mjedisor dhe të shëndetit. Krijimi i shtigjeve të biçikletave dhe rrugicave të marshimeve me anë të aksesimit të përshtatshëm në qendrat e rekreacionit do të kishte një impakt pozitiv në shëndetin human (impakt lokal).

Sa i takon përhapjes gjeografike të zonave të banuara, veprimet e paraqitura në Plan do të sjellin zonat e largëta më afër (në kohë dhe hapësirë) me qendrat kryesore dhe veçanërisht me tregjet dhe shërbimet. Ky është impakt pozitiv, rajonal dhe permanent.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.9. Trashëgimia kulturore

Objektivi Mjedisor 11: Ruajtja e shtrirjes, përmbajtjes dhe veçorive të zonave dhe strukturave të trashëgimisë kulturore.

Zhvillimet e infrastrukturës mund të krijojnë impakte direkte në njësi dhe zona të trashëgimisë kulturore gjatë fazës së ndërtimit dhe më tej të operimit si rezultat i efekteve të mëposhtme:

- Degradimi i veçorive të peisazhit përreth njërive të trashëgimisë kulturore (impakt indirekt, i pakthyeshëm);
- Dëmtimi i strukturave të trashëgimisë kulturore (impakt direkt, i pakthyeshëm);
- Shkatërrim i mbetjeve arkeologjike gjatë fazës së ndërtimit (impakt direkt, lokal, i pakthyeshëm);
- Vibrime që mund të shkaktojnë dëmtime të strukturave të trashëgimisë kulturore (impakt indirekt, i pakthyeshëm);
- Çlirime gazrash ndotës që bëjnë pjesë në kontribuimin e shirave acid dhe që shkaktojnë dëmtime të strukturave të trashëgimisë (impakt indirekt, kumulativ, në distancë).

Duke qenë se zona ka një diversitet të madh të trashëgimisë kulturore, në terma kompozimi dhe shpërndarjeje, ka të ngjarë që ndërtimet e reja të infrastrukturës do të përzihen në këto zona, veçanërisht me peisazhin kulturor, peisazhin historik, trashëgiminë arkitekturore dhe zonat e tyre të influencës si edhe pikat arkeologjike. Pozicionimi i infrastrukturës sipas sektorëve do të ndryshojë në mënyrë permanente përdorimin e hapësirës në këto zona. Për këtë, duhet të zbatohen masa të përshtatshme për të ruajtur veçoritë e zonës së trashëgimisë kulturore.

Gjatë fazës së operimit, veprimet e parashikuara në Plan mund të kenë një impakt të drejtpërdrejtë pozitiv mbi trashëgiminë kulturore. Arritja më lehtë tek zonat me rëndësi historike dhe kulturore do të rezultojë në rritjen e numrit të vizitorëve. Nga ana tjetër, një impakt pozitiv i drejtpërdrejtë mund të kthehet shpejt në impakt negativ. Më shumë vizitorë mund të prodhojnë më shumë mbetje dhe të rritin ndotjen akustike.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.10. Peizazhi

Objektivi Mjedisor 12: Garantimi i ruajtjes së peizazheve të veçanta dhe zonave peizazhistike me veçori dalluese në nivel lokal e kombëtar dhe krijimi i një imazhi peizazhi me cilësi të lartë.

Përcaktimi i impaktit mbi cilësinë e peizazhit, buron kryesisht nga veçoritë vizive të hapësirës dhe nga elementët karakteristikë të peizazhit që janë të pranishëm në këtë hapësirë. Peizazhi çënohet më shumë nga infrastruktura që shtrihet në zona të hapura, ku impaktet janë më të dukshme për shkak të një niveli të lartë shtrirjeje (impakte të përhershme, të pakthyeshme). Ndikimi është veçanërisht i lartë në rastin e një

ndërhyrjeje infrastrukturore në zona me peizazh të jashtëzakonshëm, apo me tipare të veçanta, si dhe në zona peizazhistike me elementë natyrorë të mbrojtur, të cilet mbartin një kuptim të rëndësishëm simbolik.

Impaktet mbi veçoritë peizazhistike të zonave mund të përkufizohen si direkte, kumulative, indirekte dhe të dobëta. Strukturat infrastrukturore në hapësirë, bëhen elementë të peisazhit dhe pjesë përbërëse e tij. Kështu që, sistemimi i këtyre strukturave duhet të bëhet në përputhje me tipologjinë ekzistuese të peisazhit. Marrja në konsideratë e veçorive natyrore dhe topografisë së zonës ku parashikohet të zhvillohet një projekt i caktuar, do të reduktojë fragmentimin e peisazhit.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 10 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

9.1.11. Konkluzion mbi vlerësimin

Tabela 9-2 më poshtë paraqet vlerësimin e impakteve mbi zbatimin e Planit bazuar në realizimin e objektivave mjedisore, të paraqitura për secilin projekt.

Tabela 9-2 tregon se impaktet mbi objektivat mjedisore mund të ndodhin gjatë zbatimit të secilit prej projekteve individuale (niveli A, B dhe C), ndërkohë që nuk u pa e nevojshme të vlerësohej me gradën D (veprimi në kundërshtim të plotë me objektivat mjedisore). Në përgjithësi, u vu re që me anë të pozicionimit të përshtatshëm të aktiviteteve hapësinore dhe duke ndërmarrë gjithë masat zbutëse, të gjithë grupet e projekteve janë të pranueshme nga këndvështrimi mjedisor. Në përputhje me gjetjet, janë propozuar masa zbutëse të përgjithshme dhe specifike në Seksionin 10.

Gjatë zbatimit të projekteve, priten të ndodhin impakte pozitive dhe negative. Impaktet pozitive priten për ajrin dhe ndryshimet klimatike si edhe për popullatat dhe asetet materiale. Vlerësimi i rezultateve tregon se nuk do të ketë impakte negative mbi faktorët klimatikë. Për më tej në pjesën pozitive të impakteve mbi popullatën dhe asetet materiale do të vijë si rezultat i zbatimit të infrastrukturës në përgjithësi që do të bëjë të mundur pakësimin e kohës së udhëtimit, sigurinë në lëvizje, përafrimin me tregjet dhe qendrat kryesore urbane dhe shërbimet publike në përgjithësi.

Përgjithësisht, shumica e impakteve negative janë të lidhura me fazën e planifikimit (pozicionimi i infrastrukturës në hapësirë dhe përgatitja e kushteve teknike të përshtatshme), pasi zona ka veçori të theksuara diverse dhe të shumta nga ana natyrore, kulturore dhe peizazhi që mund të ndikohen prej zhvillimeve të infrastrukturës, sidomos atyre të transportit. Impaktet negative shfaqen në fazën e planifikimit prej aspekteve të përdorimit të tokës, efekteve në ujë, natyrë (si biodiversiteti dhe zonat me status të mbrojtur), trashëgiminë kulturore dhe peizazhin. Këto impakte do të kërkojnë krijimin e një programi bashkëkohor mbi masat zbutëse dhe një zbatim të përshtatshëm të këtyre masave.

9-2_Prezantimi i perputhshmerise se objektive mjedisore me projektet individuale te Planit

Objektivat Mjedisore	PM1	PM2	PM3	PM4	PM5	PM6	PM7	PM8	PM9	PM10	PM11	PK1	PK2	PK3	PK4	PK5	PK6	PK7	PK8	PK9	PK10	PK11	
OM1 – Toka (Menaxhim i qendrueshem) – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	B	A	B	A	A	A	A	A	A	A	B	A	A	A	C	A	B	A	A
OM2 – Toka (Shfrytëzimi i burimeve natyrore) – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	B	C	A	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	A	A	C	B
OM3 – Ajri – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	A	B	A
OM4 – Faktorët Klimatikë – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
OM5 – Uji – Vleresimi i pergjithshem	A	B	A	A	B	A	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	A	A	B	B
OM6 – Natyra (Ruajtja e Biodiversitetit) – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	A	A	A	B	A	A	B	A
OM7 – Natyra (Ruajtja e zonave me status mbrojtje te natyres) – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
OM8 – Mbetjet – Vleresimi i pergjithshem	A	B	B	A	B	A	A	B	B	A	A	C	C	C	C	A	C	C	C	C	C	C	C
OM9 – Zhurmat – Vleresimi i pergjithshem	A	B	A	A	A	A	A	A	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	B	A	B	B	A
OM10 – Popullsia dhe Asetet Materiale – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
OM11 – Trashëgimia Kulturore – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
OM12 – Peizazhi – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	C	A	B	C	A

Objektivat Mjedisore	PT12	PT13	PT14	PT15	PT16	PT17	PT18	PBI	PB2	PB3	PB4	PB5	PB6	PB7	PB8	PB9	PT1	PT2	PT3	PT4	PT5	PT6	PT7	PT8	PU1	PU2	PU3	PU4
OM1 – Toka (Menaxhim i qendrueshem) – Vleresimi i pergjithshem	A	B	C	A	A	A	C	A	C	C	C	A	A	C	C	C	C	C	C	C	A	C	C	C	C	C	C	G
OM2 – Toka (Shfrytezimi i burimeve natyrore) – Vleresimi i pergjithshem	C	B	A	A	A	A	A	B	B	B	B	A	A	A	A	A	C	A	C	C	A	C	C	A	C	A	A	A
OM3 – Ajri – Vleresimi i pergjithshem	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	C	B	C	C	A	C	C	A	A	B	B	B
OM4 – Faktoret Klimatikë – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
OM5 – Uj – Vleresimi i pergjithshem	B	A	A	A	A	A	A	B	C	C	C	C	C	C	C	C	B	C	B	B	A	B	A	A	B	C	C	C
OM6 – Natyra (Ruajtja e Biodiversitetit) – Vleresimi i pergjithshem	A	C	C	G	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	B	C	C	A	C	C	C	C	A	A	A
OM7 – Natyra (Ruajtja e zonave me status mbrojtje te natyres) – Vleresimi i pergjithshem	C	C	B	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	A	B	A	B	B	A	B	B	A	B	A	A	A
OM8 – Mbetjet – Vleresimi i pergjithshem	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	B	B	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	B	C	C	C	C
OM9 – Zhurmat – Vleresimi i pergjithshem	B	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	C	C	B	C	C	A	C	C	A	C	C	C	C
OM10 – Popullsia dhe Asetet Materiale – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
OM11 – Trashëgimia Kulturore – Vleresimi i pergjithshem	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	A	B	B	A	B	B	A	B	A	A	A
OM12 – Peizazhi – Vleresimi i pergjithshem	C	B	C	A	A	A	A	C	B	B	B	B	B	C	C	B	C	A	C	C	A	C	C	A	C	B	B	B

Objektivat Mjedisore	PU5	PU6	PU7	PU8	PU9	PU10	PU11	PU12	PU13	PU14	PU15	PU16	PN1	PN2	PN3	PN4	PN5	PN6
OM1 – Toka (Menaxhim i qëndrueshëm) – Vlerësimi i përgjithshëm	C	C	C	C	C	C	C	C	C	A	C	A	A	A	A	A	C	B
OM2 – Toka (Shfrytëzimi i burimeve natyrore) – Vlerësimi i përgjithshëm	C	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	B
OM3 – Aritje – Vlerësimi i përgjithshëm	A	B	B	B	B	B	C	B	A	B	A	A	A	A	A	A	C	A
OM4 – Faktorët Klimatikë – Vlerësimi i përgjithshëm	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
OM5 – Uji – Vlerësimi i përgjithshëm	B	C	C	C	C	C	B	B	A	B	A	A	A	A	A	A	B	B
OM6 – Natyra (Ruajtja e Biodiversitetit) – Vlerësimi i përgjithshëm	C	A	A	A	A	A	C	C	B	A	A	A	A	A	A	A	C	B
OM7 – Natyra (Ruajtja e zonave me status mbrojtje te natyres) – Vlerësimi i përgjithshëm	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B	B
OM8 – Mbetjet – Vlerësimi i përgjithshëm	C	C	C	C	C	C	C	C	A	C	A	A	A	A	A	A	C	B
OM9 – Zhurmat – Vlerësimi i përgjithshëm	C	C	C	C	C	C	C	C	A	B	B	A	A	A	A	A	C	A
OM10 – Popullsia dhe Asetet Materiale – Vlerësimi i përgjithshëm	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
OM11 – Trashëgimia Kulturore – Vlerësimi i përgjithshëm	B	A	A	A	A	A	B	B	A	B	A	A	A	A	A	A	B	A
OM12 – Reizazhi – Vlerësimi i përgjithshëm	C	B	B	B	B	B	C	C	A	C	B	C	A	A	A	A	C	B

Legjenda:

A s'ka impakt/ impakt pozitiv

B impakt i parëndësishëm

C impakti është i parëndësishëm pasi zbatohen masat zbutëse

9.2. Impaktet Kumulative

Impaktet mjedisore kumulative përcaktohen në këtë Raport si një kombinim i impakteve të zbatimit të veprimeve të Planit në aspekte të ndryshme të mjedisit.

Në zbatimin e veprimeve të Planit, impaktet mjedisore kumulative variojnë sipas aspekteve individuale të mjedisit.

Kur vlerësohen impaktet mbi tokën, ajrin dhe faktorët klimatikë, impaktet kumulative të zbatimit të veprimeve të Planit shprehen si shuma e impakteve të të gjitha masave, si të tilla në vlerësimin e impakteve kumulative mbi:

- tokën, zona toke bujqësore dhe e pyjeve e fragmentuar për shkak të integritetit të strukturave të infrastrukturës së re që kombinohen;
- asetet minerale, shkalla e riciklimit të gjenerimit të mbetjeve ndërtimore gjatë fazës së ndërtimit dhe rindërtimit që kombinohen;
- ajrin, shkarkimet e ndotësve që pasojnë zbatimin e masave që kombinohen; dhe
- faktorët klimatikë, shkarkimet e gazeve serë që pasojnë zbatimin e masave që kombinohen.

Nga aspekti i impakteve mbi ajrin dhe faktorët klimatikë, impaktet kumulative si shumë e impakteve të të gjithë veprimeve të Planit janë të rëndësishme për realizimin e objektivave mjedisore të përcaktuar për sektorët e Shqipërisë për 2030 në lidhje me:

- menaxhimin e mbetjeve të ndërtimit;
- shkarkimet tavanë të ndotësve
- sasia vjetore më e lartë e shkarkimit të gazeve serë.

Kur vlerësohen impaktet mbi ujën, natyrën, trashëgiminë kulturore dhe peisazhin, impaktet kumulative zakonisht nuk mund të shprehen si një shumë e impakteve të të gjithë veprimeve për të arritur synimet e Planit. Kur vlerësohen impaktet kumulative në aspektet e përmendura më sipër, karakteristikat e një impakti individual që kontribuon në impaktet kumulative janë shumë të rëndësishme. Këto janë përgjithësisht karakteristika në të cilat impaktet ndryshojnë njëri nga tjetri sipas vendit (impakt direkt dhe në distancë) dhe kohës (afat-shkurtër, afat-mesëm dhe afat-gjatë, përkohësisht dhe permanent) së impaktit.

Kur vlerësohen impaktet mbi shëndetin human, impaktet kumulative të zbatimit të veprimeve të Planit shprehen si një kombinim i impakteve që kontribuojnë në shëndetin dhe mirëqënien e njerëzve dhe zakonisht referohen për:

- reduktimin e ekspozimit në nivelet e tejkaluara të zhurmës;
- reduktimin e ekspozimit në nivelet e tejkaluara të ajrit të ndotur në mjedis; dhe
- masat që lehtësojnë veprimtari shlodhëse dhe rekreative në një mjedis të shëndetshëm për distanca të shkurtra, veçanërisht gjatë shkëmbimeve ditore (impaktet u vlerësuan midis popullatës).

Kur vlerësohen impaktet mbi popullatën dhe asetet materiale, impaktet kumulative të zbatimit të veprimeve në Plan shprehen si një kombinim i impakteve të ndryshme që ndikojnë në hapësirën e tyre të jetesës dhe në jetën e tyre. Masat për të arritur synimet e Planit janë pozitive nga aspekti i impakteve mbi popullsinë dhe asetet materiale, nëse impaktet kumulative të tyre kontribuojnë në arritjen e kohezionit social, sigurinë dhe qëndrueshmërinë.

9.2.1. Impaktet Kumulative të Projekteve Specifike

Në këtë Seksion është paraqitur një analizë që lidhet me vlerësimin e impakteve kumulative të projekteve specifike të Planit. Këto projekte janë grupuar sipas natyrës së ngjashme të tyre dhe janë analizuar nën këndvështrimin e elementëve më të rëndësishëm dhe më të ndjeshëm mjedisorë.

Nga ana tjetër, vlerësimi i impakteve është bërë duke i analizuar ato (impaktet) sipas një liste kriteresh, dhe për secilin kriter është paraqitur dhe analizuar edhe statusi i secilit impakt në përputhje me kriterin përkatës.

Lista e grup-projekteve të Planit jepet në Tabelën 9-3 më poshtë:

9-3_Lista e grup-projekteve të Planit

Objektiva Strategjike	Projekti Specifik	Kodi
O1 - Mbrojtja e Mjedisit	Projekte pyllëzimi / ripyllëzimi: <ul style="list-style-type: none"> Për mbrojtjen dhe zgjerimin e mjedisit natyror të gështenjës në Bujan Ripyllëzimi i zonave në rrezik në bashkinë e Tropojës me varietete vendase Ripërdorimi i minierave të braktisura për ripyllëzim me pemë për industrinë e ngrohjes (Rrogam, Kam, Zogaj, Valbonë) Ripërdorimi i zonave të hedhjeve nëpërmjet bio-bonifikimit (prodhimet të biomasës) (Bajram Curri, Jaho Salihi (Cërnice), Tropojë, Zona B (Fierzë), Lekbibaj, Pac, Valbonë) 	PM1 PM6 PM10 PM11
	Projekte për mbrojtjen nga erozioni: <ul style="list-style-type: none"> Mbajtja e ujërave të shiut në rrjedhën e sipërme Parandalimi i përmytjeve dhe sigurimi i vendbanimeve ndaj përmytjeve Rehabilitimi i zonave të prekura nga erozioni i lumenjve Rehabilitimi i peizazhit dhe programi i parandalimit kundër rrëshqitjeve të dheut Ngritja e pritave për sedimentet përgjatë rrjedhave ujore (të bisedohet me KESH) 	PM4 PM5 PM7 PM8 PM9
O2 - Ruajtja e vlerave kulturore	Projekte rinovimi / restaurimi: <ul style="list-style-type: none"> Restaurimi i Kishës në Curraj të Epërm dhe i Kullës së Thepit Mbështetje për rinovimin e ndërtesave historike në fshatra Mbështetje për rinovimin e ndërtesave të "braktisura" në fshatra Ngritja e sallave të mirëfillta për folklorin (instrumentet muzikore, këngën, vallet etj.) në Muzeun e Tropojës në Bajram Curri Ekspeditë kërkimore (Kalaja e Lekë Selimaj, Kalaja e Shoshanit, Qyteza e Rosujës) 	PK1 PK3 PK4 PK5 PK2
O3 - Zhvillimi i Turizmit	Projekte për infrastrukturën logjistike: <ul style="list-style-type: none"> Pikë e informimit për turizmin (Bajram Curri, Tropojë, Lekbibaj, Fierzë, Bytyç, Curraj i Epërm) Pajisja e rrugëve, shtigjeve, vendeve të interesit me sinjalistikë Krijimi i infrastrukturës përgjate shtigjeve natyrore, te trashëgimisë natyrore dhe historike (parkime, tabela informuese, kabina rojtarësh etj.) Pajisja e hyrjes së parkut me struktura shërbimi (parkimi, kioskë informacioni / roje, kujdes shëndetësor, burim uji, stola, tavolina etj.) Shtegu Valbonë - Theth Garantimi i arritshmërisë në monumentet natyrore dhe historike (projekte rrugësh) Pajisja e zonës ekzistuese të kampit në Curraj të Epërm me infrastrukturë të përhershme shërbimesh 	PT1 PT2 PT3 PT4 PT5 PT7 PT8
	Projekte për infrastrukturën akomoduese: <ul style="list-style-type: none"> Tjetërsimi i një ish kazerme të ushtrisë në strehë emergjence pranë Vranësë së Vogël Tjetërsimi i një ish kazerme ushtarake në qendër turistike Zgjerimi i llojeve të strehimit turistik sipas prirjeve të ndryshme të territorit (kamp, bujtina, hotele luksi, hotele standarte) në Lekbibaj Tjetërsimi i pjeshëm i staneve ekzistues për mikëpritje turistësh (infrastrukturës bazë, strukturë modulare, etj.) Ripërdorimi i shtëpive tradicionale të braktisura duke i kthyer në bujtina (nevojitet edhe rregullore) 	PT6 PT9 PT10 PT11 PT12
	Projekte për turizmin e sporteve: <ul style="list-style-type: none"> Krijimi i një fushe për sportet e fluturimit me parashuta, paraglaid etj. në Curraj të Epërm Zhvillimi i sportit të skive në zonën e Valbonës Ngritja e qendrës së pajisur për sportin e kanotazhit përgjatë liqeneve të Fierzës dhe Komanit 	PT13 PT14 PT15

	<ul style="list-style-type: none"> Zhvillimi i rafting dhe lundrimit me kajak në lumin e Valbonës Shtigje për çiklizëm 	PT16 PT17
O4 - Fuqizimi i bujqësisë dhe blegtorisë	<p>Projekte për infrastrukturën prodhuese:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mbështetje për programin e ripyllëzimit dhe për shtimin e numrit të bagëtive për fermat e vogla Implementimi i akuakulturës Rehabilitimi i sitemit të vaditjes (Gjonpepaj, Peraj, Lekbibaj, Shëngjergj, Curraj, Kapit, Salcë, Degë) Rikonstruksion / përmirësim / ndërtim kanali (Gashi (25 km), Myhejani (5.8 km), Viçidol - Sylaj - Myhejan, Ura e Astës - Rrafshi i Kojelit (1.9 km), Trelezë - Kasaj (1.8 km), Shumicë - Boshnjak (1.8 km), Shumicë - Buçin (1.8 km), Kuçana (2 km), Papaj (1.5 km), Begaj i Poshtëm (3 km), Kojel, Dojan, Bujan, Bllatë, Rosujë, Shoshan - Kocanaj - Fushë lumi - Bujan, Krasniqe, Shoshan, Bukovë (11 km), Vrellë, Mulliri, Madani, Cërnice) Rehabilitim / rikonstruksion / riaktivizim rezervuaresh (T'Plan, KAsaj, Tropojë) Promovimi i ripërdorimit të tarracave Kultivimi i vreshtave / pemishteve me cilësi të lartë në toka me sipërfaqe minimale prej 10 ha Projekt për rifunksionimin e tarracës në Babin me pemë frutore 	PB1 PB2 PB3 PB4 PB5 PB6
	<p>Projekte për infrastrukturën përpunuese:</p> <ul style="list-style-type: none"> Promovimi i krijimit të qendrave për përpunimin e ushqimit (kooperative ndihmëse në Vlad, një thertoreje në Bajram Curri, kolektorit të gështenjave në Bajram Curri, kolektorin e bimëve mjekësore në Tropojë, Krijimi i tregut rajonal në Bajram Curri, i tregjeve lokalë (Tropojë, Pac, Llugaj) dhe i pikave të shpërndarjes (Bujan, Valbonë, Fierzë) 	PB7 PB8
	<p>Projekte për infrastrukturën rrugore:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ndërtim / përmirësim / rehabilitim i segmenteve rrugorë (Lekbibaj - Lugu i Ndërmanjave (14 km), Kthesa e Bushatit - Gjonpepaj (Stakaj) (5 km), Hidrocentrali - Curraj (3.7 km), Fushë-Fierzë - Shëngjergj (2.7 km), Lekbibaj - Gjonpepaj (2.5 km), Curraj i Epërm (nëpërmjet Qereçit) (14 km), Ura e Mserrit - Brisë - Palç, Betosh (5 km), Lekbibaj - Tetaj, Tetaj - Qafë Kolç, Kthesa e Zadës - Kotec (3.2 km), T'Plan, T'Plan - Degë, Kërnajë - Kovaç - Myhejan - Astë, Buçaj - Papaj - Padesh (9 km), Qafë Morinë - Gegaj, Profic - Kamen - Lugu i Tropojës (7.7 km), Boshnjake - Koldet, Ura e Balishtes - Shumicë (3.1 km), Qendër e njësisë - Rosujë - Lëkurtaj - Selimaj, Molla e Kuqe - Teqeja e sheh Ademit - shkolla e Grisë - Rosujë, Sekullar - Bujan, Markaj - Velisht, Qafë e Vranicës, Luzhë, Pac - Qafë Prush) Krijimi i shtigjeve per bicikletat 	PTr1 PTr8
	<p>Projekte për infrastrukturën ujore:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zgjatimi i linjës Fierzë - Koman deri në qendër të Fierzës Ngritja e linjës së re Aeroporti i Kukësit - Kukës - Fierzë Stacioni intermodal trageti në Fierzë, Markaj (Tetaj), Salcë, Poravi, Shëngjergj 	PTr2 PTr3 PTr4
O5 - Përmirësimi i aksesueshmërisë në territor dhe në lidhjet e brendshme	<p>Projekte për infrastrukturën ajrore:</p> <ul style="list-style-type: none"> Krijimi i pistës së re të helikopterëve në Curraj i Epërm, ... 	PTr7
	<p>Projekte për hapësirat publike:</p> <ul style="list-style-type: none"> Projekt për rikualifikim në Tropojë e vjetër: rruga nga kulla e Mic Sokolit në kullën e Binak Alias; rruga në Hasandocaj, Dojan; shtrim rrugësh (Bujan (urë)- Vatoç, Dojan (shkolla) - Bashaj, Gri (shkolla) - Blini i Grisë, Shën Adem Tekkieh në Gri) 	PI1
O7 - Përditësimi dhe krijimi i infrastrukturës bazë urbane	<p>Projekte për ujësjellës / kanalizime:</p> <ul style="list-style-type: none"> Përmirësimi i tubacioneve kryesore (Bajram Curri, Jaho Salih (Cërnice), Luzhë, Markaj, Vlad, Zogaj, Berishë); Zbatimi i projektit për burimet (Perlinat e Bardha, Kërnajë) Ngritja e rrjetit të furnizimit me ujë (Lëkurtaj, Selimaj, T'Plan, Degë, Dushaj i Sipërm, Rragam, Çerem, Lekbibaj, Salcë, Brisë, Betoshë, Curraj i Epërm); Prezantimi i skemave stimuluese për mbledhjen e ujërave të shiut (atmosferike) në nivel familjeje Përmirësimi dhe zgjerimi i kanalizimeve kryesore duke unifikuar rrjetin me atë të Bajram Currit dhe Impiant i ri trajtimi në Bajram Curri Zinxhir i trajtimit ligatinor për të kryer trajtimin dytësor të ujërave të zeza (Fierzë, Zonën B, Rrogam, Jaho Salih (Cërnice), Tropojë, Pac, Lekbibaj, Zogaj, (Xhuxhaj), 	PI2 PI3 PI4 PI5 PI6

	Zogaj (Mëhallë e Epërme), Llugaj, Ragam, Dojan, Mejdan	
	<ul style="list-style-type: none"> Mbështetja e përdorimit të pajisjeve të decentralizuara për trajtimin dytësor të ujërave të zeza për familjet apo grupet e familjeve jashtë rrjetit 	
	<p>Projekte për menaxhimin e mbetjeve:</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizimi i landfillit në Bajram Curri dhe Rinovimi / përmirësimi i teknologjise së kamionëve ekzistues të grumbullimit të mbeturinave Organizimi i pikave të ndara të grumbullimit të mbeturinave Krijimi i një qendre kompostimi të mbetjeve organike në Bajram Curri Stacion i transferimit të mbeturinave (Lekbibaj, Fierzë, Kepenek, Pac, Bujan, Jaho Salihi (Cërnice), Babinë, Tropojë, Dragobi) Qendër riciklimi në Bajram Curri 	PI7 PI8 PI9 PI10 PI11
<p>Projekte për energjinë:</p> <ul style="list-style-type: none"> Përmirësimi i shpërndarjes së energjisë elektrike Rikthimi në funksion i hidrocentralit në Curraj i Epërm Promovimi i prodhimit të energjisë alternative në nivel familjeje (panelet diellore, turbina të vogla me erë, sisteme gjeotermike) 	PI14 PI15 PI16	

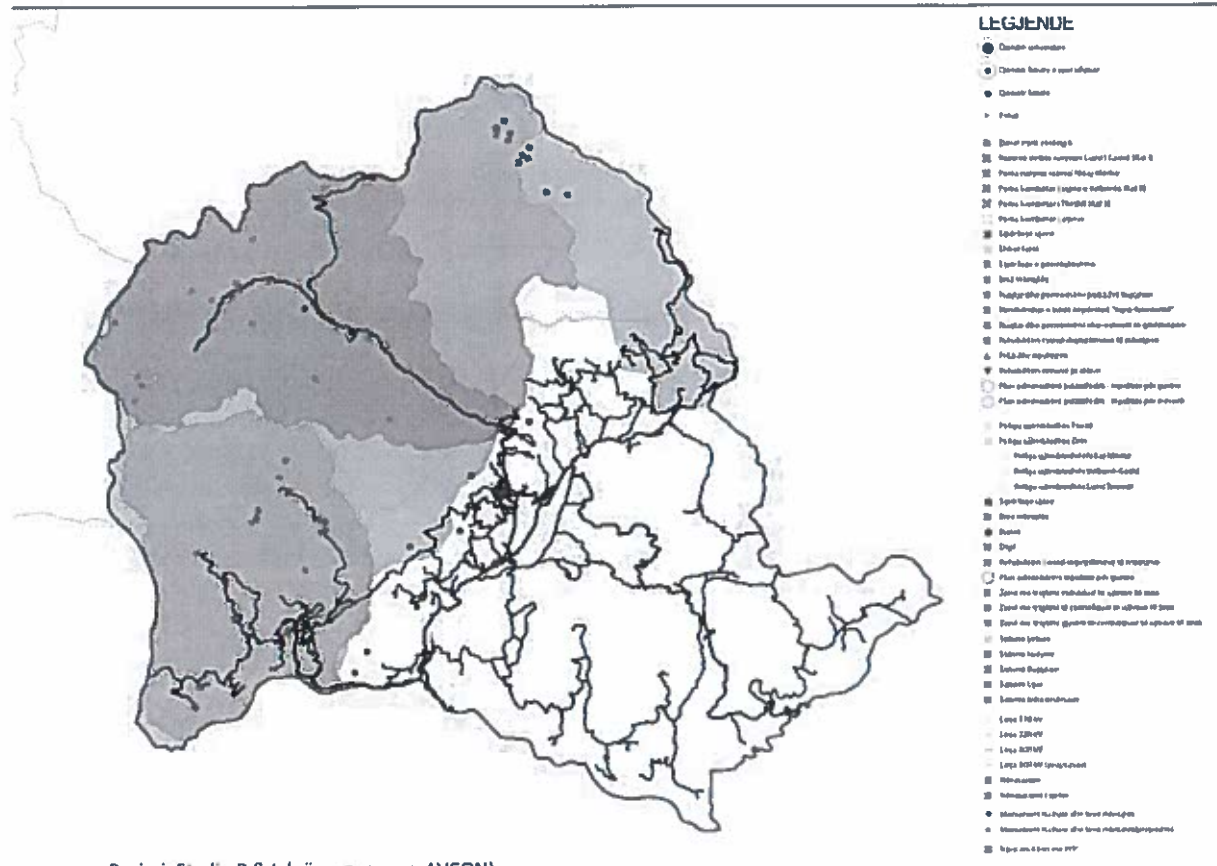
Kjo analizë kumulative fokusohet në impaktet mbi elementët e mjedisit si më poshtë:

- **Zonat e Mbrojtura**, të cilat janë analizuar bazuar në tematikat e mëposhtme:
 - Transporti
 - Zhvillimi Urban
 - Turizmi

Fillimisht, nga grupi i punës për hartimin e Planit është përgatitur harta bazë GIS si dhe hartat tematike me përkatësinë e sipërpërmendur (Figura 18).

Figura 18-Harta Kumulative e Zonave të Mbrojtura

Burimi: Studio B & L (përpunuar nga AVCON)

Bazuar në hartën e mësipërme është bërë analiza e impakteve, e cila paraqitet në Tabelën 9-4 më poshtë:

9-4_Efektet e pritshme kumulative të projekteve specifike - Zonat e Mbrojtura

Zonat e Mbrojtura		Ndikimet Potenciale										Përshkrimi	Komente	
Projekte Specifike	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/Kohëzgjatja	Reverseibiliteti	Dimensioni ndërkultar	Pasiguria	Sekuenca	Ndërveprimi	Shkalla	Probabiliteti	Shkalla			
<i>Projekte përyllëzimi / ripëryllëzimi</i> PM1, PM6	!!	++	>>	R	O	O	P	SY						<p>Këto projekte duhet të kenë efekte pozitive në rigjenerimin e habitateve të dëmtuara duke përdorur në përyllëzim vetëm lloje të bimësisë autoktone (në asnjë mënyrë të mos mbillen llojet aliene kozmopolite). Projekt i një rëndësie të veçantë është ripëryllëzimi me gëshenjë vendase. Kësaj duhet t'i paraprihet me bashkëveprimin publik-privat të fidanishteve. Nëse përyllëzimi realizohet brenda zonave të mbrojtura, ky aktivitet duhet të koordinohet me administratën menaxhuese përkatëse.</p>
<i>Projekte për mbrojtjen nga erozioni</i> PM4, PM7, PM8, PM9	!!	++	>>	R	O	O	P	SY						<p>Kompleksiteti i ndërhyrjeve për mbrojtjen nga erozioni duhet të mbështetet në rezultatet e studimeve afatgjata dhe në „best practices“ ndërkombëtare. Tendencat për zgjidhje ad hoc nuk sjellin rezultatet e pritshme në pikat përkatëse dhe shpesh mund të shkaktojnë efektin „ortek“. Nëse ka ndërhyrje që duhen kryer brenda zonave të mbrojtura, ato duhet të koordinohen me administratën menaxhuese përkatëse.</p>
<i>Projekte për infrastrukturën logjistike të turizmit</i>	!!	++	>>	R	O	?	S	C						<p>Këto projekte do të duhet të implementohen si komplement me</p>

PT1, PT2, PT3, PT4, PT5, PT7, PT8 <i>Krijimi i shtigjeve për biçikletat</i> PTR8									përshme dhe të kthyeshme. Impaktet janë dytësore dhe kumulative.	projektet e zonave të mbrojtura për të përafuar njerëzit me natyrën, në bashkërendim me administratën menaxhuese përkatëse.
<i>Projekte për turizmin e sporteve</i> PT13, PT14, PT16, PT17	!!	+	>>	R	0	?	S	C	Ndikimet e pritshme tek zonat e mbrojtura janë pozitive në shkallë të mesme, të përshme dhe të kthyeshme. Impaktet janë dytësore dhe kumulative.	Këto projekte do të duhet të implementohen si komplement me projektet e zonave të mbrojtura për të përafuar njerëzit me natyrën, në bashkërendim me administratën menaxhuese përkatëse.
<i>Krijimi i pistës së re të helikopterëve në Curraj i Epërm</i> PTR7	I	-	>>	R	0	?	S	C	Ky projekt mund këtë një impakt të ulët negativ mbi zonat e mbrojtura, sidomos lidhur me impaktet e zhurmës. Sidoqoftë impakti është i kthyeshëm dhe afatgjatë. Ai është sekondar dhe kumulativ.	Impakti negativ mund të zbutet duke aplikuar „best practices“ për përdorimin e mjeteve të përshme për zonat e mbrojtura, si duke përgjedhur korridoret ajrore adekuate në përshatje me specifikën e zonës së mbrojtur dhe më gjërë.
<i>Përmirësimi dhe zgjerimi i kanalizimeve kryesore duke unifikuar rrjetin me atë të Bajram Currit dhe Impiant i ri trajtimi në Bajram Curri</i> PI5	I	-	>	R	0	?	S	C	Ky projekt mund këtë një impakt të ulët negativ mbi zonat e mbrojtura, sidomos lidhur me ndërhyrjet që parashikohen në rrjetin e kanalizimeve kryesore. Sidoqoftë impakti është i kthyeshëm dhe afatshkurtër. Ai është sekondar dhe kumulativ.	Ky projekt do të këtë rezultate pozitive më të drejtpërdrejta me realizimin e ITUN
<i>Projekte për energjinë</i> PI14, PI15	I	-	>	R	0	?	S	C	Këto projekte mund kenë një impakt të ulët negativ mbi zonat e mbrojtura, sidomos lidhur me ndërhyrjet që parashikohen në linjat e transmetimit të energjisë elektrike. Sidoqoftë impakti është i kthyeshëm dhe afatshkurtër. Ai është sekondar dhe kumulativ.	Ky projekt do të këtë rezultate pozitive të drejtpërdrejta për shkak se plotësimi i nevojave të komunitetit për energji bën të mundur konservimin e burimeve natyrore, bazuar në propozimet e vetë planit.

Rekomandime:

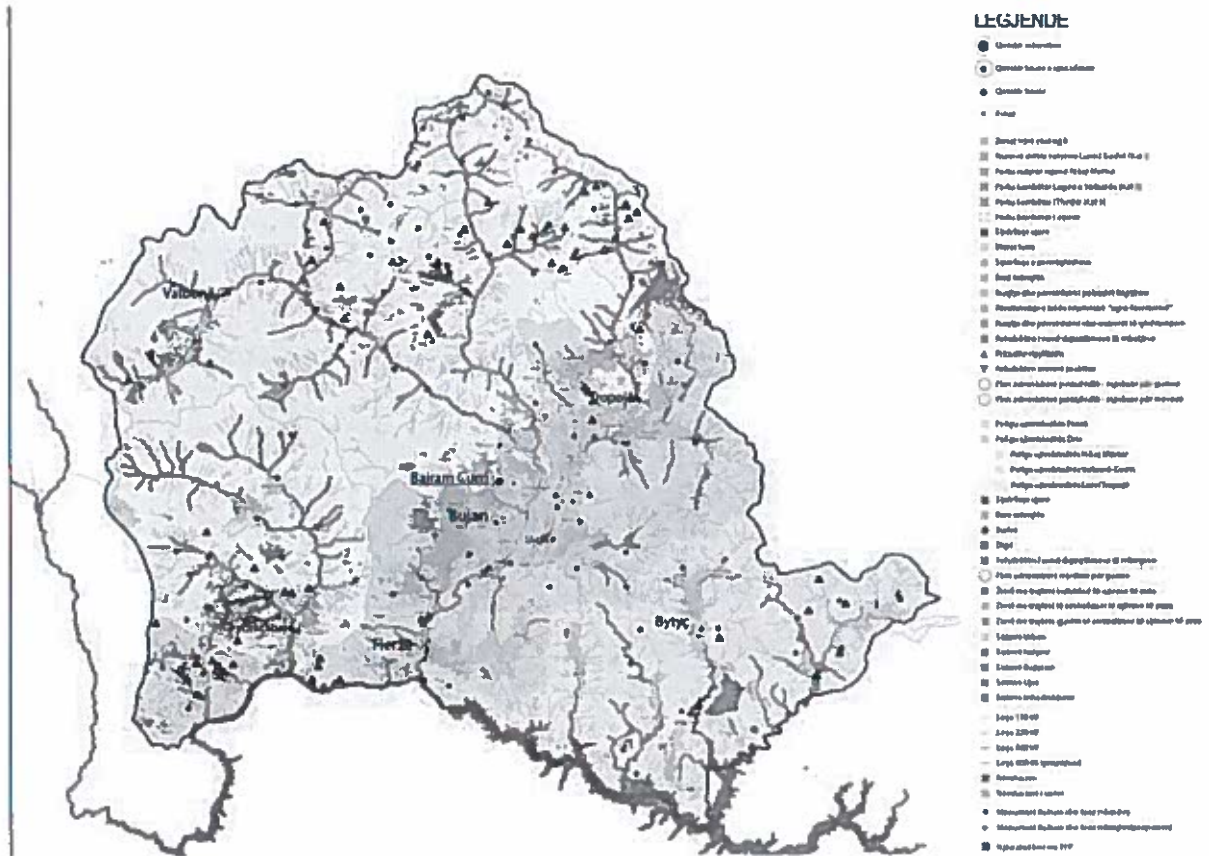
Impaktet kumulative të projekteve që parashikon të zhvillojë Plani do të jepnin rezultat pozitiv në raport me Objektivat Mjedisore, lidhur me Zonat e Mbrojtura, në rast se krahas zbatimit me prioritet të Legjislacionit Mjedisor dhe "best practices" ndërkombëtare do të aplikohen masat zbutëse efektive dhe të integruara me mjedisin. Masat për pyllëzim dhe mbrojtjen nga erozioni do të kenë efekt pozitiv në rigjenerimin e habitateve të dëmtuara vetëm nëse përdoren lloje të bimësisë autoktone. Në asnjë rast projektet dhe masat nuk duhet të ndërhyjnë në territorin e zonave të mbrojtura pa patur koordinimin dhe aprovimin në bazë të planeve të menaxhimit dhe autoriteteve përkatëse (sidomos Parqet Kombëtare), siç parashikon edhe Plani. Aspektet që kanë të bëjnë me menaxhimin e mbetjeve, cilësinë e ujrave, zhurmat, etj. duhet të jenë pjesë e integrale e vlerësimit mjedisor, për të arritur objektivat e harmonizimit të projekteve me mjedisin dhe më tej me mbrojtjen e zonave të mbrojtura dhe biokorridoret.

- **Cilësia e Ujit**, e cila është analizuar bazuar në tematikën e mëposhtme:
 - Aktivitetet kryesore shkarkuese – bujqësia, zhvillimi urban, turizmi

Përsa i përket kësaj kategorie, nuk është përgatitur harta bazë. Analiza e impakteve është bërë duke u mbështetur në hartat tematike, siç janë përgatitur nga grupi i punës për hartimin e Planit (Figura 19).

Figura 19-Harta Kumulative e Cilësisë së Ujit

Burimi: Studio B & L (përpunuar nga AVCON)

Bazuar në hartën e mësipërme është bërë analiza e impakteve, e cila paraqitet në Tabelën 9-5 më poshtë:

9-5_Efektet e pritshme kumulative të projekteve specifike - Cilësia e Ujit

Cilësia e ujit	Ndikimet Potenciale										Përshkrimi	Komente
	Projekte Specifike	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/Kohëzgjatja	Reverseibiliteti	Dimensioni ndërkufitar	Pasiguria	Sekuenca	Ndërveprimi			
	<i>Ripyllëzimi i zonave në rrezik në bashkinë e Tropojës me varietetet vendase</i> PM6	!!	++	>>	IR	0	?	P	SY		Projektet e parashikuara do të ketë një ndikim të lartë pozitiv në drejtim të përmirësimit të cilësisë së ujit. Impakti është parësor dhe i pakthyeshëm.	Korelacioni i cilësisë së ujit dhe cilësisë së habitateve pyjore sjell efekte pozitive për të dy sektorët.
	<i>Projekte për mbrojtjen nga erozioni</i> PM4, PM7, PM8, PM9	!!	++	>>	IR	0	?	P	SY	Projektet e parashikuara do të kenë një ndikim të lartë pozitiv në drejtim të përmirësimit të cilësisë së ujit. Impakti është parësor dhe i pakthyeshëm. Rehabilitimi i zonave të prekura nga erozioni i lumenjve dhe zbatimi i projekteve të parandalimit të rrëshqitjeve të dheut, veç të tjerave, rregullon rrjedhjen e lumenjve dhe vijave të tjera ujore dhe eliminon efektet negative; kjo gjë ndikon shumë në cilësinë e ujit. Impaktet vlerësohen si sinergjike, së bashku me ndërhyrjet e tjera në këtë aspekt.	Këto projekte do të garantojnë disiplinimin e rrjedhës si dhe ruajtjen e shtretërve lumore dhe të vijave të tjera ujore, gjë që nga ana e vet do të garantojë ruajtjen e kanaleve të komunikimit me rezervat ujore nëntokësore.	
	<i>Zhvillimi i rafting dhe lundrimet me kajak në lumin e Valbonës</i> PT16	I	0	0	0	0	0	0	0	Impakti në cilësinë e ujit është pothuajse i papërfillshëm.	Krahas argëtimit, duhet përfshirë edhe elementi edukativ lidhur me sezonin, pajisjet, sigurinë, etj.	
	<i>Projekte për infrastrukturën prodhuese bujqësore</i> PB3, PB4 <i>Projekte për infrastrukturën përpunuese bujqësore</i> PB7, PB8	I	-	>	R	0	?	S	C	Këto projekte mund kenë një impakt të ulët negativ në cilësinë e ujit, sidomos lidhur me ndërhyrjet që parashikohen në pikat e shkarkimit dhe grumbullimit të produkteve bujqësore. Sidoqoftë impakti është i kthyeshëm dhe afatshkurtër. Ai është	Përmirësimet në infrastrukturën bujqësore, sjellin impakte pozitive kryesisht në aspektin social dhe ekonomik, në to duhet të vihet theksi për trajtimin dhe përpunimin e ujërave të ndotura që dalin nga aktivitetet prodhuese dhe përpunuese bujqësore.	

<p>Projekte për infrastrukturën ujore PTr2, PTr3, PTr4</p>	I	-	>>	R	O	?	S	C	<p>sekonar dhe kumulativ.</p> <p>Këto projekte mund kenë një impakt të mesëm deri të lartë negativ në cilësinë e ujit. Sidoqoftë impakti është i kthyeshtëm dhe afatgjatë. Ai është sekonar dhe kumulativ.</p>	<p>Krahas përmirësimit të mobilitetit në nivel qarku dhe rajoni, e më gjerë, në lidhje me turizmin, këto projekte mund të rritin impaktet e ndotjes së trupave ujore përgjatë linjave të propozuara, për të cilat licencimi i aktiviteteve duhet të përcaktojë masa të qarta në raport me mbrojtjen dhe monitorimin e cilësisë së ujërave (përfshirë taksën mjedisore për cilësinë e ujërave në lundrim)</p>
<p>Projekte për ujësjellës / kanalizime P14, P15, P16</p>	II	++	>>	IR	O	?	P	C	<p>Projektet e parashikuara do të kenë një ndikim të lartë pozitiv në drejtim të përmirësimit të cilësisë së ujit. Impakti është parësor dhe i pakthyeshtëm. Sistemi i kanalizimeve ndikon direkt në cilësinë e ujit. Impaktet vlerësohen si kumulative, parësore dhe të pakthyeshme.</p>	<p>Masë zbutëse për cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore përbën realizimi i projektit të impiantit të trajtimit të ujërave të përdorur që ndikon sidomos në cilësinë e ujërave nëntokësore. Lidhja e rrjetit të kanalizimeve me iTUN do të sjellë rezultatet e pritshme në cilësinë e ujërave.</p>
<p>Projekte për menaxhimin e mbetjeve P17, P110, P111</p>	II	+	>>	R	O	?	S	C	<p>Ndikimet e pritshme janë pozitive në shkallë të mesme, të përhershme dhe të kthyeshme. Impaktet janë dytësore dhe kumulative.</p>	<p>Këto projekte sjellin impakte pozitive indirekte në cilësinë e ujit, pasi ato disiplojnë grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve dhe indirekt edhe të shkarkimeve që lidhen me to. Trajtimi i rrjedhjeve nga landfilli i ri i propozuar do të përbëjë një arritje të rëndësishme në këtë drejtim.</p>

Rekomandime

Përsa i takon cilësisë së ujërave, këto masa duhet të paraprihen së pari me planin e menaxhimit të integruar të basenit ujqor përkatës me fokus specifik trupat ujore natyrore sipërfaqësore të Bashkisë Tropojë, dhe në vijim të merren masat ndërhyrëse përkatëse.

Duke qenë se informacioni për Kadastrën e Ujqit ende nuk është funksional dhe i aksesueshëm në nivel bashkiak, ky boshllëk pasqyrohet si impakt në Plan (ndërkohë që tendenca për zhvillimin ekonomik dhe të turizmit është në rritje, aktivitetet monitoruese për cilësinë e ujërave mungojnë).

Bazuar në eksperiencat të ngjashme, atëherë Plani duhet të jetë më konservator në raport me çështjet e menaxhimit dhe cilësisë së ujërave si sasi dhe cilësi, përfshirë edhe akuiferët. Në kuadër të planifikimit të menaxhimit të zonave të mbrojtura dhe të vijave ujore (lumenjve), vëmendje e veçantë të kushtohet për menaxhimin e integruar të basenit ujqor përkatës.

Projektet që kanë të bëjnë me ujqin në përdorim të konsiderohen me kondicione kufizuese mjedisore për aq kohë sa pasiguritë dhe ireversibiliteti është i lartë.

9-6_Efektet e prishme kumulative të projekteve specifike - Peizazhi dhe Trashëgimia Kulturore

Peizazhi dhe Trashëgimia Kulturore		Ndikimet Potenciale							Përshkrimi	Komente
Projekte Specifike	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/Kohëzgjatja	Reversebiliteti	Dimensioni ndërkufitar	Pasiguria	Sekuenca	Ndërveprimi		
<i>Projekte pëllëzimi / ripëllëzimi</i> PM10, PM11	!!	++	>>	0	0	0	S	C	Projektet në fjalë ndikojnë direkt në ruajtjen dhe promovimin e elementëve të peizazhit dhe trashëgimisë kulturore, kështu që impaktet e tyre janë shumë pozitive dhe afatgjata. Këto impakte janë kumulative, të lidhura edhe me projektet e tjera të së njëjtës tipologji.	Këto projekte, krahas aspekteve të tjera, do të duhet të implementohen si komplet me projektet që parashikojnë përmirësimin në cilësinë e peizazhit dhe trashëgimisë kulturore për të përafëruar njerëzit me natyrën, kulturën dhe zhvillimin e turizmit.
<i>Projekte për mbrojtjen nga erozioni</i> PM4, PM7, PM8	!!	++	>>	0	0	0	S	C	Projektet në fjalë ndikojnë në ruajtjen dhe promovimin e elementëve të peizazhit dhe trashëgimisë kulturore, kështu që impaktet e tyre janë pozitive dhe afatgjata. Këto impakte janë kumulative, të lidhura edhe me projektet e tjera të së njëjtës tipologji.	Në kuadër të planifikimit të menaxhimit të integruar të peligjeve lumore, vëmendje e veçantë të kushtohet për integrimin e tyre me aspektet e rehabilitimit dhe përmirësimit të peizazhit natyror si edhe me komponentët e trashëgimisë kulturore.
<i>Projekte rinovimi / restaurimi të aseteve kulturore</i> PK1, PK3, PK4, PK5, PK2	!!	++	>>	IR	0	0	P	SY	Projektet në fjalë garantojnë impakte pozitive në shkallë të lartë, pasi garantojnë mbrojtjen e elementëve të peizazhit dhe të trashëgimisë kulturore. Këto impakte janë të përhershme dhe të pakthyeshme. Për më tepër ato janë në sinerji edhe me masa të tjera që parashikohen për të mbrojtur dhe promovuar këtë sektor.	Në tërësi, këto projekte duhet të projektohen në harmoni me standardet e ruajtjes së peizazhit dhe mbrojtjes e trashëgimisë kulturore, ku së bashku me elementët e cilësisë së mjedisit të jenë parësore duke aplikuar „best practices“. Është e rëndësishme të theksohet se realizimi apo jo i impaktit lidhet edhe me zbatimin e marrëveshjeve institucionale, kryesisht në kuadër të përcaktimit të statusit të mbrojtur të elementëve

								<p>Projekte për infrastrukturën logjistike të turizmit PT3, PT5, PT7 Zgjerimi i llojeve të strehimit turistik sipas prirjeve të ndryshme të territorit (kamp, bujtina, hotele luksi, hotele standarte) në Lekbibaj PT10</p>	<p>!! ++ >> 0 0 0 0 0 0 0 0</p>	<p>Këto projekte do të duhet të implementohen si komplement me projektet që parashikojnë përmirësimin e cilësisë dhe trashëgimisë kulturore për të përafrauar njëriëz me natyrën, kulturën dhe zhvillimin e turizmit</p>
								<p>Zhvillimi i sportit të skive në zonën e Valbonës PT14</p>	<p>!! - >> IR 0 ? P C</p>	<p>Kjo është një ide ende embrionale, e cila kërkon studim fizibiliteti në aspektin e pozicionimit të vendodhjes, pa cenuar zonën e mbrojtur. Nëse do të përgjigjet vendodhja detyrimisht duhet të jetë jashtë kufijve të ZM-së.</p>
								<p>Projekte për infrastrukturën prodhuese bujqësore PB5, PB6</p>	<p>I - > R 0 ? S C</p>	<p>Në tërësi, këto projekte duhet të projektohen në harmoni me standartet e ruajtjes së peizazhit dhe mbrojtjes e trashëgimisë kulturore, ku së bashku me elementët e cilësisë së mjedisit të jenë parësore duke aplikuar „best practices“.</p>
								<p>Ndërtim / përmirësim / rehabilitim i segmenteve rrugorë PTr1</p>	<p>I - >> IR 0 ? P C</p>	<p>Në tërësi, këto projekte duhet të projektohen në harmoni me standartet e ruajtjes së peizazhit dhe mbrojtjes e trashëgimisë kulturore, ku së bashku me elementët e cilësisë së mjedisit të jenë parësore duke aplikuar „best practices“.</p>
								<p>Projekte rikualifikimi për hapësirat publike PI1</p>	<p>!! ++ >> IR 0 0 P SY</p>	<p>Në tërësi, këto projekte duhet të projektohen në harmoni me standartet e ruajtjes së peizazhit dhe mbrojtjes e trashëgimisë kulturore, ku së bashku me</p>

											<p>dhe të pakthyeshme. Për më tepër ato janë në sinergji edhe me masa të tjera që parashikohen për të mbrojtur dhe promovuar këtë sektor.</p>	<p>elementët e cilësive së mjedisit të jenë parësore duke aplikuar „best practices“.</p> <p>Është e rëndësishme të theksohet se realizimi apo jo i impaktit lidhet edhe me zbatimin e marrëveshjeve institucionale, kryesisht në kuadër të përcaktimit të statusit të mbrojtur të elementëve përkatës.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

Rekomandime

Në vijim të vizionit për avantazhet e aspekteve ekologjike të Bashkisë Tropojë, dhe së fundmi dhënia e statusit të UNESCO-s për pyjet e Gashit, i hap më tej premisa pozitive këtij rajoni, të cilat duhet të shoqërohen me forcimin e kriterëve për mbrojtjen dhe përmirësimin e peizazhit natyror, si masa konkrete për çdo projekt të parashikuar në infrastrukturë.

Në tërësi, këto projekte duhet të projektohen në harmoni me standartet e ruajtjes së peizazhit dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, ku së bashku me elementët e cilësisë së mjedisit të jenë parësore duke aplikuar „best practices“.

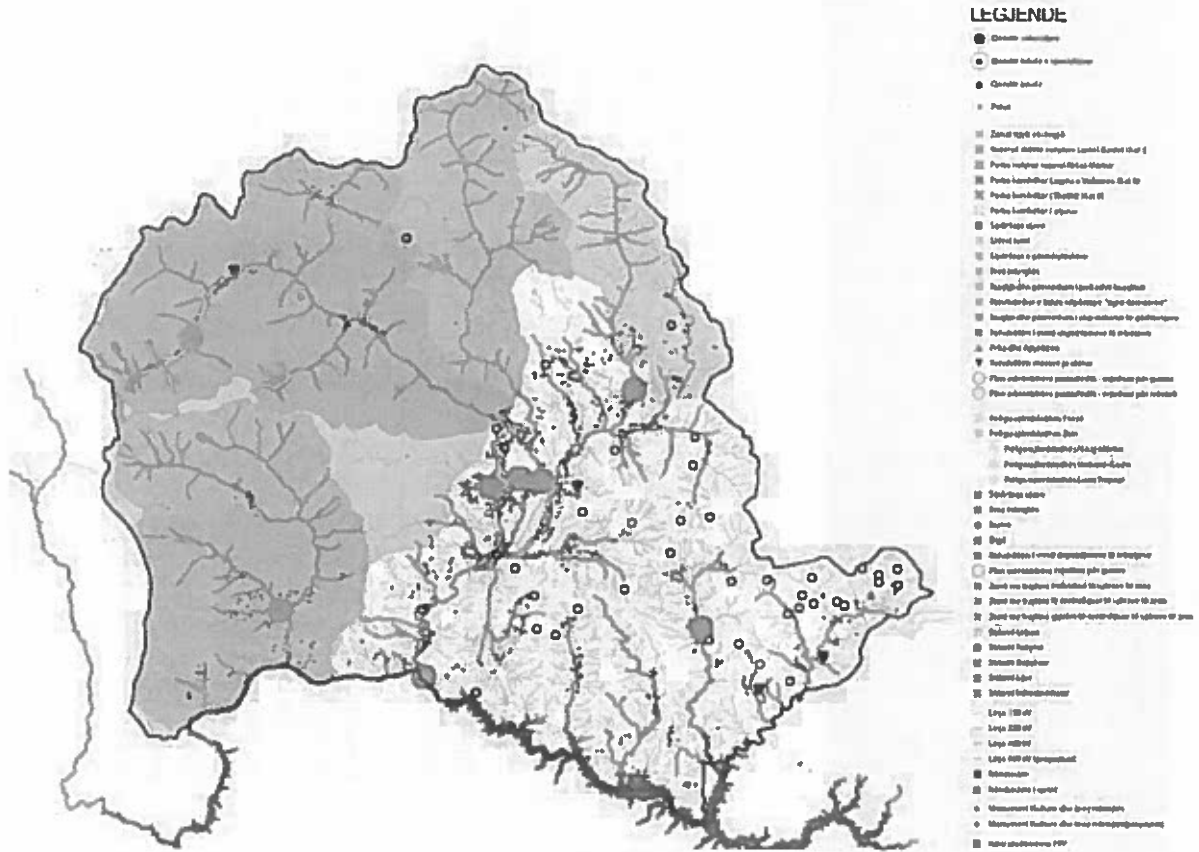
Primar mbetet gjithmonë ruajtja e peizazhit natyror, krahas përmirësimit të peizazhit urban dhe rural.

- **Menaxhimi i Mbetjeve**, e cila është analizuar bazuar në tematikën e mëposhtme:
 - Vendodhja e strukturave të ndryshme të trajtimit të mbetjeve (përfshirë landfillin)

Fillimisht, nga grupi i punës për hartimin e Planit është përgatitur harta bazë GIS si dhe harta tematike me përkatësinë e sipërpërmendur (Figura 21).

Figura 21-Harta Kumulative e Menaxhimit të Mbetjeve

Burimi: Studio B & L (përpunuar nga AVCON)

Bazuar në hartën e mësipërme është bërë analiza e impakteve, e cila paraqitet në Tabelën 9-7 më poshtë:

9-7_Efektet e pritshme kumulative të projekteve specifike - Menaxhimi i Mbetjeve

Menaxhimi i mbetjeve	Ndikimet Potenciale										Përshkrimi	Komente
	Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/Kohëzgjatja	Reversebiliteti	Dimensioni ndërkufftar	Pasiguria	Sekuënca	Ndërveprimi	Ndikimet Potenciale			
Projekte Specifike												
<i>Ripërdorimi i zonave të hedhjeve nëpërmjet bio-bonifikimit PM11</i>	!!	++	>>	IR	0	?	P	C				Hartimi i planit të menaxhimit të integruar të mbetjeve për bashkinë është domosdoshmëri. Elementi i impaktit të mbetjeve kërkon të trajtohet qysh herët në zhvillimin e masave në mënyrë integrale ndërsektoriale dhe në lidhje me menaxhimin e tokës. Mëgjithëse masa e parashikuar është shumë pozitive, ka nevojë paraprakisht për transferimin e "know how".
<i>Ekspeditë kërkimore PK2</i>	I	0	0	0	0	0	0	0				Duke aplikuar 'best practices' impaktet eventuale eliminohen.
<i>Projekte për infrastrukturën logjistike dhe akomoduese të turizmit PT3, PT5, PT7, PT8, PT10</i>	!!	++	>>	IR	0	?	P	C				Projektet e parashikuara të zbatohen në fushën e turizmit pritet të rrisin volumet e mbetjeve si rezultat i zhvillimit të këtij sektori dhe i rritjes së numrit të vizitorëve. Pjesë përbërëse e projekteve të infrastrukturës duhet të jetë edhe lidhja e tyre me sistemin e rrjetit të infrastrukturës së landfillit dhe infrastrukturës së menaxhimit të mbetjeve. Këto sisteme duhet të përfshijnë 3 R-të (Riciklimi, Ripërdorimi, Reduktimi) si pjesë e suksesshme e zbatimit në praktikë.

<p><i>Projekte për infrastrukturën përpunuese bujqësore</i> PB7, PB8</p>	!!	++	>>	IR	O	?	S	C	<p>Projektet në fjalë pritet që të kenë një impakt të lartë pozitiv, sidomos në procesin e mbledhjes dhe seleksionimit të mbetjeve. Zinxhiri agroushqimor pritet që të përmbajë edhe infrastrukturën e duhur për trajtimin e mbetjeve. Impakti është kumulativ në kuadër edhe të masave për administrimin e mbetjeve, masa të cilat do të merren nga projektet e tjera zhvillimore në zonë.</p>	<p>Këto projekte pritet të rrisin volumet e mbetjeve si rezultat i zhvillimit të aktiviteteve bujqësore dhe turistike si edhe integrimi i sistemeve rrugore të rehabilituara. Pjesë përbërëse e projekteve të infrastrukturës duhet të jetë edhe lidhja e tyre me sistemin e rrjetit të infrastrukturës së landfillit dhe infrastrukturës së menaxhimit të mbetjeve. Këto sisteme duhet të përfshijnë 3 R-të (Riciklimi, Ripërdorimi, Reduktimi) si pjesë e suksesshme e zbatimit në praktikë.</p>
<p><i>Ndërtim / përmirësim / rehabilitim i segmenteve rrugorë</i> PTR1</p>	!	-	>	R	O	?	P	C	<p>Ka një probabilitet të ulët që masat në fjalë të shkaktajnë impakte negative në shkallë të ulët lidhur me gjenerimin e mbetjeve. Këto impakte do të jenë afatshkurter dhe të kthyeshem. Efekti do të jetë kumulativ.</p>	<p>Konsiderohet që volumet e mbetjeve që pritet të prodhohen nga projektet e parashikuara në sektorin e transportit do të kërkojnë investime shtesë për depozitim të mbetjeve për të minimizuar impaktet e drejtpërdrejta afatgjata. Elementi i impaktit të mbetjeve kërkon të trajtohet qysh herët në zhvillimin e masave në mënyrë integrale ndërsektoriale dhe në lidhje me menaxhimin e tokës. Këto sisteme duhet të përfshijnë 3 R-të (Riciklimi, Ripërdorimi, Reduktimi) si pjesë e suksesshme e zbatimit në praktikë.</p>
<p><i>Stacioni intermodal trageti në Fierzë, Markaj (Tetaj), Sallë, Poravi, Shëngjergj</i> PTR4</p>	!	-	>>	IR	O	?	P	C	<p>Ky projekt pritet që të ketë ndikim negativ në shkallë të ulët, për shkak të natyrës specifike të mbetjeve që prodhohen nga sektori i transportit. Ndikimet janë afatgjata dhe të pakthyeshme. Ato janë kumulative në varësi të pozicionimit hapësinor të secilit stacion dhe ndikimeve prej zhvillimeve të tjera të planifikuara në zonat përkatëse.</p>	<p>Konsiderohet që volumet e mbetjeve që pritet të prodhohen nga projektet e parashikuara në sektorin e transportit do të kërkojnë investime shtesë për depozitim të mbetjeve për të minimizuar impaktet e drejtpërdrejta afatgjata. Elementi i impaktit të mbetjeve kërkon të trajtohet qysh herët në zhvillimin e masave në mënyrë integrale ndërsektoriale dhe në lidhje me menaxhimin e tokës. Këto sisteme duhet të përfshijnë 3 R-të (Riciklimi, Ripërdorimi, Reduktimi) si pjesë e suksesshme e zbatimit në praktikë.</p>

																									suksesshme e zbatimit në praktikë. Këto projekte pritet të rrisin volumet e mbetjeve si rezultat i zhvillimit të aktiviteteve urbane dhe bizneseve si edhe integrimi i sistemeve rrugore të rehabilituara. Pjesë përbërëse e projekteve të infrastruktururës duhet të jetë edhe lidhja e tyre me sistemin e rrjetit të infrastrukturës së landfillit dhe infrastrukturës së menaxhimit të mbetjeve. Këto sisteme duhet të përfshijnë 3 R-të (Riciklimi, Ripërdorimi, Reduktimi) si pjesë e suksesshme e zbatimit në praktikë.
<i>Projekte rikualifikimi për hapësirat publike</i> P11		++	>>	IR	0	?	P	C																	Projektet e parashikuara do të kenë një ndikim të lartë pozitiv në drejtim të permiresimit të menaxhimit të mbetjeve. Impakti është parësor dhe i pakthyeshem. Rikualifikimi i hapësirave publike përfshin edhe sistemin e grumbullimit dhe trajtimit të mbetjeve. Impaktet vlerësohen si kumulative, se bashku me nderhyrjet e tjera në këto aspekt.
<i>Projekte për ujësjellës / kanalizime</i> P15, P16		-	>	R	0	?	S	C																	Këto projekte mund kenë një impakt të ulët negativ, sidomos lidhur me nderhyrjet që parashikohen në fazën ndërtimore. Sidoqoftë impakti është i kthyeshem dhe afatshkurtër. Ai është sekondar dhe kumulativ.
<i>Projekte për menaxhimin e mbetjeve</i> P17, P18, P19, P10, P11		++	>>	IR	0	?	P	C																	Konsiderohet që volumet e mbetjeve kërkojnë investime shtesë për depozitimin dhe trajtimin e tyre për të minimizuar impaktet e drejtpërdrejta afatgjata. Elementi i impaktit të mbetjeve kërkohet të trajtohet qysh herët në zhvillimin e masave në mënyrë integrale ndërsektoriale dhe në lidhje me menaxhimin e tokës. Këto sisteme duhet të përfshijnë 3 R-të (Riciklimi, Ripërdorimi, Reduktimi) si pjesë e suksesshme e zbatimit në praktikë. Bashkëpunimi PPP në fushën e riciklit dhe qendrave të transferimit duhet të jetë pjesë integrale e zhvillimit të zonës. Hartimi i planit të menaxhimit të integruar të mbetjeve për bashkinë është domosdoshmëri.

Rekomandime

Hartimi i planit të menaxhimit të integruar të mbetjeve për bashkinë është domosdoshmëri, konsideruar sidomos trendin e shpejtë të zhvillimit të turizmit natyror dhe përqëndrimi i aktiviteteve në aksin Fierzë – Bajram Curri – Qafë Morinë.

Në tërësi, Plani parashikon zhvillime të infrastrukturës turistike, bujqësore, të shërbimeve publike, transportit, etj. Së pari këto projekte pritet të krijojnë volume mbetjesh gjatë fazës së zbatimit dhe një pjesë e tyre edhe gjatë fazës operacionale, duke konsideruar edhe disa me impakte të pakthyeshme. Konsiderohet që volumet e mbetjeve që pritet të prodhohen nga projektet e infrastrukturës do të kërkojnë investime shtesë për depozitimin e mbetjeve për të minimizuar impaktet e drejtpërdrejta afatgjata.

Impakt më i drejtpërdrejtë me realizimin e projektit të ITUN vjen nga prodhimi i llumit/sllaxhit në ITUN dhe që në një masë të madhe duhet të depozitohet në landfill, sidomos nëse nuk ka kushtet e kërkuara për riciklim ose ripërdorim.

Konsiderohet që volumet e mbetjeve kërkojnë investime shtesë për depozitimin dhe trajtimin e tyre për të minimizuar impaktet e drejtpërdrejta afatgjata. Elementi i impaktit të mbetjeve të parashikuara kërkon të trajtohet qysh herët në zhvillimin e masave në mënyrë integrale ndërsektoriale dhe në lidhje me menaxhimin e tokës. Këto sisteme duhet të përfshijnë 3 R-të (Riciklimi, Ripërdorimi, Reduktimi) si pjesë e suksesshme e zbatimit në praktikë.

Bashkëpunimi PPP në fushën e riciklimin dhe qendrave të transferimit duhet të jenë pjesë integrale e zhvillimit të zonës. Është për t'u inkurajuar propozimi i bërë në plan për të ndërthurur zhvillimin e qendrave grumbulluese dhe përpunuese të produkteve bujqësore, krahas funksionalitetit të tyre edhe si qendra integrale për menaxhimin e mbetjeve.

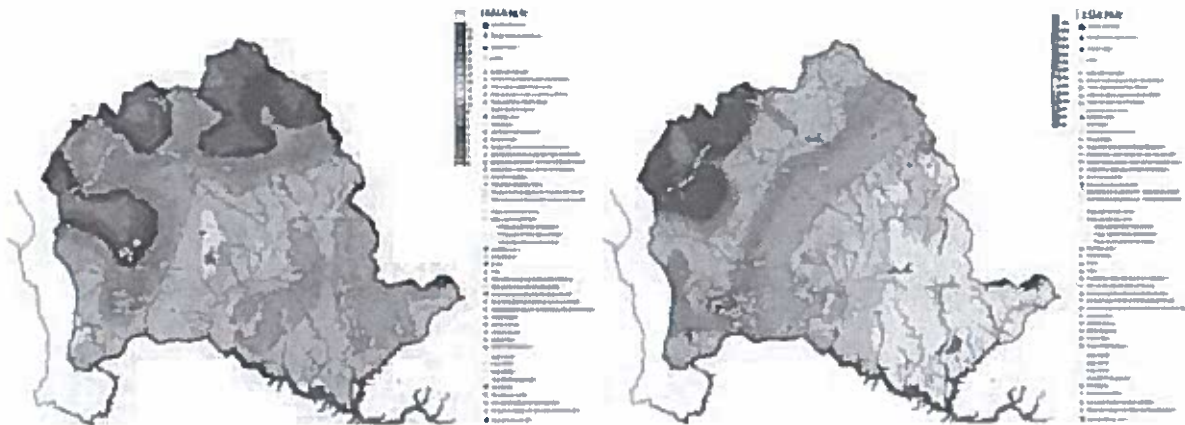

➤ **Ndryshimet klimatike**, që është analizuar bazuar në tematikën e mëposhtme:

- Komunikimi i Dytë (me fokus zonën e Alpeve) dhe i Tretë Kombëtar i Shqipërisë tek UNFCCC

Megjithëse plani vetë nuk ka zhvilluar një hartë specifike mbi ndryshimet klimatike në Bashkinë e Tropojës, kjo u bë e mundur duke ju referuar hartave përkatëse të Komunikimit Të Dytë dhe Të Tretë Kombëtar të Shqipërisë tek UNFCCC.

Figura 22-Harta Kumulative e Ndryshimeve Klimatike (temperatura dhe reshjet)

Burimi: Komunikimi i Dytë Kombëtar i Shqipërisë UNFCCC (përpunuar nga AVCON)

Analiza e impakteve paraqitet në Tabelën 9-8 më poshtë:

9-8_Efektet e prishme kumulative të projekteve specifike – Ndryshimet klimatike

Ndryshimet klimatike	Projekte Specifike	Ndikimet Potenciale							Përshkrimi	Komente
		Probabiliteti	Shkalla	Frekuenca/Kohëzgjatja	Reverseibiliteti	Dimensioni ndërkuffitar	Pasiguria	Sekuenca		
	<i>Projekte pyllëzimi / ripyllëzimi</i> PM1, PM6	I	+	>>	R	0	?	S	C	Këto projekte duhet të përmirësojnë metodologjinë e fizibilitetit përpara se të aplikohen duke ju referuar skenarëve përkatës të ndryshimeve klimatike.
	<i>Projekte për mbrojtjen nga erozioni</i> PM4, PM5, PM9									Masat që do të parashikohen nga projekte soft për këtë tematikë duhet t'i paraprijnë me rezultatet e tyre projekteve konkrete. Duhet aplikuar 'best practices' lidhur me pozicionimin dhe tipologjinë e strukturave
	<i>Projekte për infrastrukturën prodhuese bujqësore</i> PB2, PB3, PB4 <i>Projekte për ujësjellës / kanalizime:</i> PI2, PI3, PI4, PI5, PI6	II	++	>>	IR	0	?	P	C	Sektorët me kërkesa për ujë janë industria, bujqësia, natyra dhe popullsia. Industria nuk ka kërkesa të larta për ujë, ndërkohë që përmirësimi i sistemit të përdorimit të ujit për bujqësinë krijon premisa pozitive për një administrim më të mirë të kërkesave për ujë për natyrën dhe popullsinë. Përmirësimi i metodologjisë së fizibilitetit duke ju referuar skenarëve përkatës të ndryshimeve klimatike është i domosdoshëm.
	<i>Projekte për energjinë</i> PI15, PI16	II	++	>>	IR	0	?	P	C	Trendi i planit për të stimuluar burimet alternative të energjisë është përgjigja më e mirë e përshatjes ndaj ndryshimeve klimatike.

Rekomandime

Këto projekte duhet të përmirësojnë metodologjinë e fizibilitetit përpara se të aplikohen duke ju referuar skenarëve përkatës të ndryshimeve klimatike. Masat që do të parashikohen nga projekte soft për këtë tematikë duhet t'i paraprijnë me rezultatet e tyre projekteve konkrete. Duhet aplikuar 'best practices' lidhur me pozicionimin dhe tipologjinë e strukturave.

Sektorët me kërkesa për ujë janë industria, bujqësia, natyra dhe popullsia. Në zonë, industria nuk ka kërkesa të larta për ujë, ndërkohë që përmirësimi i sistemit të përdorimit të ujit për bujqësinë krijon premisa pozitive për një administrim më të mirë të kërkesave për ujë për natyrën dhe popullsinë. Përmirësimi i metodologjisë së fizibilitetit duke ju referuar skenarëve përkatës të ndryshimeve klimatike është i domosdoshëm.

Trendi i planit për të stimuluar burimet alternative të energjisë është përgjigja më e mirë e përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike.

9.3. Impaktet Ndërkufitare

Ligji 91/2013 “Mbi Vlerësimin Strategjik Mjedisor” kërkon përcaktimin dhe konsultimin mbi efektet ndërkufitare për planet dhe programet e hartuara.

Tabela 9-9 më poshtë tregon impaktet ndërkufitare pozitive dhe negative që pritet të shkaktohen nga programet/projektet specifike të Planit, në marrëdhënie me objektivat mjedisore.

Siç vihet re në tabelë, pjesa më e madhe e programeve/projekteve specifike (PN1, PN2, PN3 dhe PN4) pritet të sjellin efekte pozitive në arritjen e objektivave mjedisore të planit, në kuadrin ndërkufitar. Duhet theksuar se të gjitha projektet e parashikuara do të ndikojnë pozitivisht në arritjen e objektivave mjedisore 4, 10 dhe 11, që lidhen me faktorët klimatikë, popullsinë dhe asetet materiale, dhe trashëgimie kulturore, respektivisht.

Projekti PN6 - Mbatja e programeve për shtigjet ndërkufitare për hiking – pritet të sjellë disa ndikime të cilat vlerësohen si të parëndësishme dhe që nuk sjellin ndonjë efekt (pozitiv, apo negativ) për arritjen e objektivave mjedisore përkatëse.

Tabela tregon që priten impakte negative mbi tokën, ajrin, natyrën, mbetjet, zhurmat dhe peizazhin, të shkaktuara prej zbatimit të një projekti (PN5 - Krijimi i lidhjeve rrugore nëpër male përmes kufijve shtetërorë). Përcaktimi dhe zbatimi i masave zbutëse përkatëse bën që ndikimet të zbuten dhe të bëhen të parëndësishëm.

9-9_Prezantimi i impakteve ndërkufitare

Objektivat Mjedisore	PN1	PN2	PN3	PN4	PN5	PN6
OM1 – Toka (Menaxhim i qëndrueshëm) – Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-	-/+
OM2 – Toka (Shfrytëzimi i burimeve natyrore) – Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-	-/+
OM3 – Ajri– Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-	+
OM4 – Faktorët Klimatikë Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	+	+
OM5 – Uji Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-/+	-/+
OM6 – Natyra (Ruajtja e Biodiversitetit) Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-	-/+
OM7 – Natyra (Ruajtja e zonave me status mbrojtje të natyrës) Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-/+	-/+
OM8 – Mbetjet Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-	-/+
OM9 –Zhurmat Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-	+
OM10 –Popullsia dhe Asetet Materiale Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	+	+
OM11 – Trashëgimia Kulturore Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-/+	+
OM12 – Peizazhi Vlerësimi i përgjithshëm	+	+	+	+	-	-/+

Legjenda:

- (+) – impakt pozitiv
- (-) – impakt negativ
- (-/+) – impakt neutral

SEKSIONI 10. UDHËZIME DHE MASAT ZBUTËSE

Ky paragraf përcakton udhëzimet dhe masat mbrojtëse për të siguruar arritjen e objektivave të rëndësishëm mjedisorë në fushat e veçanta. Duke zbatuar udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse, ndikimet negative të përshkruara në Seksionin 6.1 do të parandalohen dhe do të sigurohet arritja e objektivave mjedisore.

Për më tepër, ky seksion ofron disa masa specifike zbutëse të zbatueshme për projektet specifike të përshkruara në Plan. Është e rëndësishme të theksohet se lista e dhënë më poshtë e masave specifike për zbutjen nuk është shteruese. Masa më të detajuara në aspektin e përmbajtjes dhe analizës do të duhet të përgatiten si pjesë e VNM-ve individuale për çdo projekt specifik të Planit.

10.1. Toka

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivat Mjedisorë 1 dhe 2

Duke zënë një territor të caktuar, ndërtimi i infrastrukturës së parashikuar do të shkaktojë ndikime të gjera të përhershme, të cilat do të pasqyrohen si një ndryshim në strukturën e përdorimit e tokës. Prandaj, kur planifikohet integrimi i infrastrukturës së parashikuar në mjedis, duhet të garantohet menaxhimi i qëndrueshëm i tokës dhe mbrojtja e saj.

Aktivitetet në tokën bujqësore dhe pyjore duhet të reduktohet në nivelin më të ulët të mundshëm, dhe duhet t'i jepet prioritet i lartë planifikimit të aktiviteteve në tokë me potencial më të varfër të prodhimit, dhe tokë jashtë zonave të dendura pyjore apo zonave pyjore me funksione të rëndësishme të prodhimit të lëndës së pare të drurit. Me integrimin e infrastrukturës së parashikuar në mjedis, përmirësimet brenda korridoreve apo strukturave ekzistuese kanë përparësi mbi ndërtimet e reja. Infrastruktura e parashikuar duhet të planifikohet në atë mënyrë që mos të rritë probabilitetin e rrëshqitjeve të tokës në zonën përreth aktiviteteve.

Për të siguruar përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore, do të duhet që projektet specifike të plotësohen me udhëzime për të promovuar riciklimin dhe ripërdorimin e mbetjeve të ndërtimit në ndërtimin dhe rikonstruksionin e infrastrukturës së re, dhe më e rëndësishmja, përdorimin e materialeve të certifikuar të ndërtimit, prodhuar nga riciklimi i post-produkteve ose mbetjeve nga sektorët e tjerë. Kur përdoren materiale ndërtimi për infrastrukturën e re, të cilat nuk janë me origjinë primare natyrore, duhet të merret parasysh fakti se:

- kërkohen sasi më të mëdha të materialeve të ndërtimit, kryesisht si mbushje;
- mobilizohen në mënyrë të përhershme disa substanca të rrezikshme nga materialet e mbetjeve; dhe
- materialet e reja të ndërtimit mund të kenë cilësi më të mira funksionale se materialet me origjinë natyrore.

Masa Zbutëse Specifike

- **Punimet në dhera të ndotura**
 - Gjatë punimeve mund të zbulohen dhera të ndotura. Këto dhera duhen larguar. Pastaj duhet vendosur tokë artificiale me gjeomembranë, argjilë dhe shtresë plehu, mbi të cilën duhet të mbillet bar dhe pemë. Kjo tokë artificiale duhet të mbulojë edhe sipërfaqet e ndotura që nuk do të lëvizin.
 - Të gjithë materialet ndotës (dherat dhe mbetjet) që do të largohen, duhet të depozitohen dhe groposen në vende të caktuara ku duhet të jene të izoluar nga ujërat nëntokësore.
- **Ripërdorimi i materialit të gërmuar**
 - Materiali, i cili gërmohet nga prerja e seksioneve është një burim natyral dhe përdorimi i tij në bazë të një skeme do të maksimizohet duke përdorur teknika konstruktive të cilat intensifikojnë ngjeshjen e materialeve për t'u përdorur si mbushje inxhinierike.

- Megjithatë, pashmangshmërisht do të ketë një sasi të konsiderueshme materiali, i cili, për shkak të veçorive të tij fizike dhe strukturore, nuk është i përshtatshëm për t'u përdorur si mbushje inxhinierike brenda skemës. Megjithatë, ky material mund të jetë i përshtatshëm për aktivitete të tjera, siç është krijimi i peizazhit, ku nuk aplikohen kërkesa kaq të rrepta strukturore. Ripërdorimi i këtij materiali do të maksimizohet brenda projektit përkatës, dhe çdo material i tepërt do të transportohet jashtë zonës.
- Materiali i gërmuar i parashikuar për ripërdorim do të trajtohet dhe transportohet në minimum, dhe do të depozitohet në mënyrë të tillë që të minimizojë ndikimet e gërryerjes. Koha midis gërmimit dhe ripërdorimit gjatë periudhës së lagësht duhet të jetë sa më e vogël. Gjatë periudhave të zgjatura me lagështirë, kontraktori duhet të ndërpresë gërmimin dhe vendosjen e materialit për të parandaluar degradimin për shkak të lagështirës.
- **Erozioni**
 - Duhet ndërmarrë mbrojtja e argjinaturave nga erozioni, me qëllim që të sigurohet stabilizimi i argjinaturave, përfshirë edhe përzgjedhjen me material më pak të erodueshëm, përdorimin e gabioneve dhe gurëve të thyer, si dhe një ngjeshje të mirë, veçanërisht përreth urave dhe tombinove.
 - Mbjellja e pemëve duhet përfunduar sa më shpejt të jetë mundur, menjëherë pas mbushjes, për të lehtësuar rigjenerimin e një mbulese stabilizuese të tokës. Aty ku është e nevojshme do të kërkohet hapje e kanaleve për të siguruar mbjelljen e suksesshme të bimëve.
 - Aty ku është e nevojshme, zonat e shkarkimit prej strukturave kulluese do të pajisen me gurë të thyer, për të reduktuar erozionin, veçanërisht në rastet kur janë instaluar strukturat e kullimit dhe/ose nivelet e formacioneve të rrugës janë ngritur dhe krijojnë shpate të zhveshura, të cilat kërkojnë stabilizim, përpara fillimit të sezonit të shirave.

10.2. Ajri

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 3

Në planifikimin e politikave dhe aktiviteteve të Planit në zonat e ndotjes së ajrit, duhet të merren parasysh objektivat e SKZHI II dhe standartet e lejuara të emetimeve, të përcaktuara nga BE, OBSH dhe legjislacioni përkatës shqiptar.

Duhet të përgatitet një program i detajuar i masave për zvogëlimin e ndotjes me grimca PM₁₀ dhe PM_{2.5} për zonat problematike. Programi do të duhet të vërehet gjatë planifikimit të politikave dhe projekteve specifike të Planit për zonat problematike, në një shkallë më të gjerë. Prioritet në procedurën e përzgjedhjes duhet t'i jepet varianteve të cilat ofrojnë përmirësimin më të madh të cilësisë së ajrit të ambientit.

Gjatë përgatitjes së politikave dhe projekteve të reja në infrastrukturë, duhet të respektohen udhëzimet dhe masat në vijim, në mënyrë që të arrihen objektivat e reduktimit të ndotjes së ajrit të ambientit në zonat e ndikimit të aktiviteteve përkatëse:

➤ *Cilësia e ajrit - komuniteti*

- Monitorim të rasteve të sëmundjeve dhe shkaktareve
- Përcaktimi i zonave urbane të reja me cilësi të lartë ajri për popullsinë
- Dizenjim me kushtet dhe kriteret e përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, mirëmbajtje dhe zevendesim i materialeve rezistente ndaj ndryshimit të temperaturave dhe lageshtise
- Përdorim i mjeteve të transportit publik me emetimë të gazeve në nivele të ulëta ose me filtra ajri të reduktimit maksimal

➤ *Cilësia e ajrit - ekosistemet*

- Identifikimi dhe monitorimi i burimeve të gazeve që shkaktojnë shiun acid
- Komunikim ndërkufitar institucional për të shmangur incidentet mjedisore të qarkullimit e ajrit si dhe përcaktimi i masave konkrete të veprimit në raste të incidenteve ndërkufitare
- Përcaktimi i kriterëve të tjetërsimit të sipërfaqeve të tokës dhe qëllimit të përdorimit të saj që në fazat e projektimit
- Shtimi i sipërfaqeve me pyje dhe bimësi
- Strukturimi i kërkesave për lëndë drusore
- Përcaktimi i masave të emergjencave në rastet e aksidenteve industriale për zvogëlimin e ndikimeve në mjedis dhe në cilësinë e tij

Masa Zbutëse Specifike

- Monitorimi i cilësisë së ajrit në të gjithë territorin e zonës duke vendosur stacione automatike të monitorimit si në zonat urbane dhe ato rurale
- Koordinimi midis institucioneve qendrore dhe vendore për vlerësimin e kushteve mjedisore që lidhen me cilësinë e ajrit dhe me masat ndaj ndryshimeve klimatike

Gjatë fazës së ndërtimit, masat më të zakonshme specifike të rekomanduara në punimet e infrastrukturës rrugore konsistojnë në:

- Implementimi i sistemit të shtypjes së pluhurit: ujitja e anëve të rrugëve, përdorimi i ndarjeve të rrugëve për të kufizuar nxjerrjen e pluhurit (për shembull përdorimi për larjen e rrotave, gjë që bëhet përditë); dhe
- Kufizimi i shpejtësisë së makinerive në rrugë.

Ulja e ndikimit nga ndërtimi përfshin gjithashtu:

- vendodhjen potenciale të zonave që kërkohen instalimin e kantierit, magazinim si dhe zonat e stabilizimit të tokës; dhe
- rrugët e transportit që përdoren për shpërndarjen e materialeve.

Përsa i përket fazës së shfrytëzimit të infrastrukturës propozohen masat specifike të mëposhtme:

- kontrolli i kufijve të shpejtësisë së automjeteve gjatë sezonit me nivelin më të lartë të ndotjes së ajrit me pezulli në qendrat kryesore urbane;
- mirëmbajtje e rregullt e sipërfaqeve rrugore për të pakësuar sa më shumë që të jetë e mundur ringritjen e pezullive

10.3. Faktorët klimatikë

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 4

10.3.1. Masat zbutëse ndaj ndryshimeve klimatike

Zbatimi i masave për të arritur objektivat e Planit duhet të marrë parasysh të ashtuquajturat objektiva indikative për të reduktuar emetimet e gazit, të cilat janë të përcaktuara deri në vitin 2020 në SKZHI II për reduktimin e emetimeve të gazit serrë. Në këtë kudër duhet mbajtur në vëmendje si më poshtë:

- përcaktimi i protokolleve dhe monitorimi i rasteve të trajtimit të sëmundjeve që vijnë si pasojë e ngjarjeve të motit;
- përcaktimi i masave të emergjencave civile për të shmangur/zbutur ndikimet nga kushtet ekstreme të motit;
- përcaktimi i kriterëve dhe politikave për futjen e teknologjive bashkëkohore në bujqësi si dhe praktikave më të mira të bujqësisë organike;
- zbatimi i një politike parkimi kufizuese në zonat urbane; dhe
- integrimi i çështjeve të ndryshimeve klimatike në kuadrin politik dhe ligjor duke specifikuar

institucionet dhe përgjegjësitë për identifikimin, zbatimin dhe monitorimin e masave zbutëse/përshtatëse ndaj ndikimeve të ndryshimeve klimatike.

10.3.2. Përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike

Projektet specifike të Planit duhet të hartohen në një mënyrë të tillë që të sigurojnë një përdorim efektiv të burimeve, që do të thotë se ndjeshmëria e infrastrukturës së parashikuar ndaj ndryshimeve klimatike, fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive antropogjenike duhet të vërehet siç duhet. Kjo do të thotë se kur planifikohet infrastruktura, duhet të merren në konsideratë masa nga vlerësimet e rrezeve, të cilat do të rrisnin elasticitetin e infrastrukturës ndaj ndryshimeve klimatike në mënyrën e duhur, veçanërisht në lidhje me reshjet, përmbytjet, temperaturat e larta dhe valët e të nxehtit, thatësit, rritjet e nivelit të detit dhe stuhitë. Në këtë kuadër, është e nevojshme të:

- përgatitet një analizë e ndjeshmërisë së infrastrukturës së parashikuar ndaj ndryshimeve klimatike;
- zbatohen masat dhe orientimet e bazuara në rezultatet e analizave të cilat përmirësojnë në mënyrën e duhur elasticitetin e infrastrukturës ndaj ndryshimeve klimatike.

Për të arritur objektivin mjedisor në lidhje me përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike, duhet të sigurohen si më poshtë:

- në terma afatgjatë, infrastruktura duhet të jenë më pak e ndjeshme ndaj pasojave të reshjeve ekstreme (shirave, debores, apo edhe ngricave);
- gjatë planifikimit të çdo ndërtimi të ri apo zgjerimi të strukturave ekzistuese, duhet të kryhet një analizë ndjeshmërie e infrastrukturës së parashikuar në kushtet ekstreme të motit, dhe në bazë të rezultateve të saj, duhet të përgatitet një plan masash për të reduktuar në mënyrë të përhershme pasojat e këtyre fenomeneve;
- zbatimi i masave për të reduktuar ndjeshmërinë e infrastrukturës ndaj kushteve ekstreme të motit duhet të bëhet një detyrë qendrore e menaxhimit të çdo lloji infrastrukture. Qëllimi i zbatimit të këtyre masave duhet të bazohet sidomos në reduktimin e dëmit të shkaktuar për përdoruesit e infrastrukturës së ndjeshme ndaj motit, nëse ata nuk mund ta përdorin atë;
- duhet të përcaktohen qartë udhëzimet për metodologjinë, procedurat dhe realizimin e mbledhjes së informacionit mbi kushtet ekstreme të motit, si dhe për planifikimin dhe zbatimin e masave për të reduktuar ndjeshmërinë e infrastrukturës së parashikuar ndaj kushtet ekstreme të motit.

Masa Zbutëse Specifike

- Shtimi i sipërfaqeve me pyje dhe bimësi;
- Strukturimi i kërkesave për lëndë drusore;
- Dizajnimi dhe përcaktimi i kriterëve të ndërtimit të infrastrukturave nëntokësore me materiale dhe struktura rezistente ndaj kushteve të motit dhe në veçanti ndaj temperaturave të larta dhe lagështisë;
- Ndalimi i ndërhyrjeve ilegale në infrastrukturën nëntokësore;
- Monitorimi i vazhdueshëm i kushteve ekologjike të mjedisve natyrore;
- Monitorimi i lëvizjes së tokës dhe tjetërsimit të saj;
- Monitorimi i marrjes së zhavorreve nga shtretërit e lumenjve;
- Përcaktimi i zonave të lejuara për ndërtim HEC-esh dhe digash për bujqësinë;
- Monitorimi i gjendjes së monumenteve dhe veprave të trashëgimisë kulturore;
- Monitorimi i lëvizjes së popullsisë në zonat urbane dhe rurale;
- Zbatimi i kodeve të reja të ndërtimit për ndërtesat sociale dhe kulturore duke përdorur materiale termoizoluese dhe rezistente ndaj kushteve të motit;
- Ndërtimi i impianteve të trajtimit të mbetjeve të lëngëta urbane dhe industriale për të zvogëluar sasinë e lëndëve ndotëse në mjediset ujore, tokësore dhe ajrore; dhe

- Përcaktimi i zonave buferike për rastet e ndikimeve nga rritja e nivelit të ujrave.

10.4. Uji

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 5

Në mënyrë që të kufizohen efektet e presionit që do të ushtrojë infrastruktura e parashikuar në burimet ujore dhe kështu të parandalohen ndikimet negative në cilësinë e ujit (sidomos ujit të pijshëm), duhet të shmangët integrimi hapësinor i infrastrukturës së re në zonat e mbrojtura ujore

Në integrimin hapësinor të infrastrukturës së re, është e nevojshme që të shmangët integrimi i objekteve në zonat në rrezik nga erozioni. Në rast të ndërhyrjeve në këto zona, duhet të provohet se niveli ekzistues i rrezikut në zonën përreth nuk do të rritet. Udhëzimi i lartpërmendur duhet të merret parasysh në mënyrë që të reduktojë presionin e infrastrukturës së re në zonat në rrezik nga erozioni, dhe për të siguruar se niveli i rrezikut nga përmbytjet në zona të veçanta nuk do të rritet.

Kur planifikohen ndërhyrjet në zonat me rrezik jashtëzakonisht të lartë, shumë të lartë dhe të lartë të akuifereve, është e nevojshme që të studiohen dhe planifikohen zgjidhjet e duhura teknike për të parandaluar ndikimet negative gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit, si dhe në rastin e ngjarjeve të jashtëzakonshme (p.sh. rrjedhjet e substancave të rrezikshme). Shqyrtimi i udhëzimit të lartpërmendur do të reduktojë probabilitetin e ndotjes nëntokësore, duke siguruar ndikime të kufizuara të presionit të infrastrukturës së re në ujërat nëntokësore.

Aktivitetet e tilla mund të ndikojnë në mënyrë të konsiderueshme në statusin ekologjik të rrjedhave ujore, të zvogëlojnë basenet mbrojtëse ujore, dhe të prodhojnë ndikime kumulative mbi biodiversitetin e zonës dhe shërbimet e ekosistemeve të zonës. Në rastet e përjashtimit të kesaj mase, kjo duhet të bëhet e mundur vetëm në bazë të argumentimit të ekspertëve, duke deklaruar se elementi i infrastrukturës nuk mund të integrohet në vende të tjera pa shpenzime jashtëzakonisht të larta. Në llogaritjen e këtyre shpenzimeve duhet të përfshihen edhe kostot që vijnë si pasojë e pakësimit të shërbimeve që vijnë nga ekosistemi. Shqyrtimi i udhëzimit të lartpërmendur do të bëjë llogaritjen e kostove më të saktë dhe të balancuar.

Në mënyrë që të zvogëlohen ndjeshëm ndikimet negative në cilësinë e ujërave, duhet të merren masat e mëposhtme:

- të blihen pajisjet e duhura për t'u marrë me derdhjet e substancave të rrezikshme në rrjedhat ujore;
- të sigurohet qarkullimi i rrjedhave ujore dhe kështu të parandalohet eutrofikimi përmes planifikimit të duhur;
- të sistemohen shtretërit e lumenjve me anë të mbjelljes së pemëve përgjatë argjinaturave në forme gardhesh çifte, pas sistemimit të argjinaturave;
- fuqizimi i zbatimit të ligjeve e rregulloreve dhe në rast shkeljeje, zbatimi i penaliteteve për subjektet që shfrytëzojnë shtretërit e lumenjve për të marrë materiale, si dhe lumenjtë e liqenet për akuakulturë, pa licencat përkatëse, si dhe miratimi i një plani të detajuar shfrytëzimi.

Masa Zbutëse Specifike

- Në rast se zbatimi i një projekti specifik do të ndikojë ndjeshëm në ndonjë akuifer, gjatë hartimit të dokumentacionit të projektit duhet bërë edhe një vlerësim i dëmit ndaj ujërave nëntokësore. Vlerësimi duhet të përfshijë gjithashtu edhe një mënyrë për ta kaluar këtë zonë (si psh ndërtimin e një ure) për të garantuar mbrojtjen e ujit nëntokësor.
- Duhet bërë përcaktimi i zonave më specifike për qëllime të përdorimit të ujërave për HEC-e, rezervuare, për bujqësinë.

Ndikimet e ndotjes do të shmangen duke adoptuar praktikat më të mira të menaxhimit të punës në terren, siç janë:

- Nuk do të autorizohet depozitimi i produkteve të dëmshme në një distancë më pas se 50 m nga brigjet e lumenjve si dhe do të kufizohet pranë rrjedhave të tjera ujore siç janë kanalet kulluese;
- Ambientet e magazinimit duhet të rrethohen dhe mbulohen për të parandaluar derdhje të ndryshme;
- Kanalet anësore do të ndërtohen përpara ndërtimit, për të parandaluar derdhjen e rrjedhjeve të rrugës gjatë ndërtimit, në lumë, apo kanalet kulluese;
- Hedhja e betonit duhet të bëhet duke përdorur armaturën e duhur, për të shmangur ndotjen;
- Kur derdhjet nga kantieri duhet të shkarkohen në një lumë, norma e derdhjeve duhet të kontrollohet, në mënyrë që ajo të mos shkaktojë përmytje lokale në rrjedhen e ujit, apo erozioni;
- Në rast se ka derdhje serioze të kimikateve apo lëngjeve gjatë ndërtimit, kontraktori duhet të hartojë një program të masave për ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore. Marrja e mostrave të ujërave nëntokësore duhet të bëjë in situ matjen e pH, turbullirës dhe përcjellshmërisë elektrike. Të gjitha veprimet e kërkuara dhe, nëse nevojiten, analizat, duhet të bëhen në përputhje me legjislacionin shqiptar.

10.5. Mjedi Natyror

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivat Mjedisore 6 dhe 7

Për të ruajtur në mënyrë të përhershme mjedisin natyror dhe biodiversitetin, duhet të merren parasysh masat e mëposhtme:

- Shfrytëzimi i infrastrukturës ekzistuese ka përparësi mbi ndërtimin e infrastrukturës së re;
- Nëse aktivitetet në mjedisin e paprekur nuk mund të shmangen, duhet të shmangen aktivitetet në zonat e mbrojtura, zonat me rëndësi mjedisore dhe zonat me karakteristika të çmuara natyrore;
- Prioritet duhet t'i jepet varianteve me më pak ndikim në rrugët e migrimit të kafshëve të egra (variante të cilat kalojnë më shumë nëpër tunele dhe variante të cilat ndërpresin më pak rrugët e migrimit);
- Duhet të sigurohen pasazhe të përshtatshme për kafshët e egra, gjë që është në përputhje me praktikën më të mira evropiane. Para se të planifikohet çdo ndërtim i ri, duhet të kryhet një studim apo të përmbledhen rezultatet e studimeve ekzistuese, të cilat do të lehtësonin integrimin në mënyrë të përshtatshme të një strukture të caktuar në një vend (formën, madhësinë, dhe sistemimin e objektit dhe rrethinave të tij). Projektet duhet gjithashtu të parashikojnë pasazhe për kafshët e vogla (amfibët, gjitarët e vegjël, zvarranikëve) në bazë të studimeve ekzistuese ose, nëse është e nevojshme, hulumtimeve shtesë.

Në integrimin hapësinor të infrastrukturës së parashikuar, duhet të shmangët ndërhyrja e projekteve në zonat me karakteristika të çmuara natyrore. Shqyrtimi i udhëzimit do të lehtësojë ruajtjen e llojeve dhe karakteristikave të vlefshme natyrore.

Në integrimin hapësinor të infrastrukturës së parashikuar, duhet të shmangët ndërhyrja e projekteve në zonat e mbrojtura. Nëse aktivitetet në zona të tilla nuk mund të shmangen, dhe nëse kjo është e lejuar në bazë të aktit për mbrojtjen e një zone të caktuar, duhet të merren parasysh udhëzimet, bazat dhe kushtet për ruajtjen e zonave të mbrojtura të natyrës të cilat janë në regjim mbrojtjeje, të miratuar me aktet për mbrojtjen. Shqyrtimi i udhëzimit do të lehtësojë mbrojtjen e zonave të mbrojtura.

Në integrimin hapësinor të infrastrukturës së parashikuar, ndërhyrja e projekteve në zonat e Natura 2000 duhet të shmangët. Shqyrtimi i udhëzimit do të lehtësojë mbrojtjen e lidhjes dhe integrimin të zonave të Natura 2000.

Periudha për zbatimin e projekteve duhet të rregullohet sipas cikleve jetësore të kafshëve dhe bimëve, dmth:

- duke ju përshtatur kafshëve pa apo me aktivitete me një shtrirje në një masë të vogël, që përkon me periudhën kur kafshët kanë nevojë për qetësi, ose nuk mund të lëvizin larg, sidomos gjatë periudhës së riprodhimit, shumimit, rritjes, dhe dimërimit;
- duke ju përshtatur bimëve duke lehtësuar prodhimin e farës, mbjelljen natyrore dhe format e tjera të riprodhimit.

Respektimi i masës do të zvogëlojë shqetësimet për ciklet e jetës së kafshëve dhe bimëve dhe do të rrisë probabilitetin për të arritur apo ruajtur një gjendje të favorshme të popullsisë. Mundësitë e arritjes së objektivit për ruajtjen e biodiversitetit do të jenë më të larta.

Në përputhje me objektivin SKZHI II "*nje rritje e synuar te 17% e sipërfaqes së Zonave të Mbrojtura të territorit nëpërmjet përmirësimit dhe menaxhimit të integruar të zonave të mbrojtura*" sipërfaqja e zonave të mbrojtura pritet të rritet. Prandaj, ndërhyrja hapësinore e infrastrukturës së parashikuar në zonat e propozuara për mbrojtje duhet të shmanget për të parandaluar konfliktet e mundshme dhe ndikimet negative në arritjen e objektivave mjedisore të ruajtjes së natyrës.

Sa më shumë që të jetë e mundur, infrastruktura e re nuk duhet të ndërhyjë në zona ku ndikohet në mënyrë të konsiderueshme statusi ekologjik i rrjedhave ujore, për të zvogëluar basenet mbrojtëse ujore, dhe për të prodhuar ndikime kumulative mbi biodiversitetin dhe shërbimet e ekosistemeve të zonës. Në rastet e përjashtimeve, kjo duhet të bëhet e mundur vetëm në bazë të argumentimit të ekspertëve, duke deklaruar se elementi i infrastrukturës nuk mund të integrohet në vende të tjera pa shpenzime jashtëzakonisht të larta. Në llogaritjen e këtyre shpenzimeve duhet të përfshihen edhe kostot që vijnë si pasojë e pakësimit të shërbimeve që vijnë nga ekosistemet. Shqyrtimi i udhëzimit të lartpërmendur do të bëjë llogaritjen e kostove më të saktë dhe në mënyrë të balancuar sic duhet.

Masa Zbutëse Specifike

Projektet specifike duhet të plotësohen me detyrën për të mbrojtur në mënyrë më adekuate llojet e veçanta të kafshëve prej rreziqeve që vijnë si pasojë e ndërtimit të infrastrukturës së re. Duhet të zbatohet masa zbutëse specifike: *Sigurimi i korridoreve të migrimit dhe siguria e kafshëve*. Përmbajtja e kësaj mase duhet të jetë si më poshtë:

- Të ulet fragmentimi i habitateve të llojeve, duke krijuar pasazhe për kafshët e egra në linjat ekzistuese të lëvizjes (veçanërisht për gjitarët dhe amfibet). Për këtë qëllim, fillimisht, duhet të kryhet një studim apo të përmbliidhen të dhënat nga monitorimet ekzistuese rreth vdekshmërisë së kafshëve të egra në rrugë. Pastaj, bazuar në gjetjet e studimit, do të krijohen lehtësira për migrimin e kafshëve të egra. Në kuadër të kësaj mase, do të përgatitet një listë prioritare e zonave 'të zeza' ku kafshët rrezikohen më shumë dhe në këto zona do të zbatohen masat zbutëse përkatëse (sisemim të vendkalimeve, gardhe anësore etj.). Gjithashtu kjo gjë ndikon pozitivisht në përmirësimin e sigurisë së trafikut;
- Në zonat ku planifikohet infrastruktura e re, duhet të sigurohet ruajtja e rrugëve ekzistuese të migrimit, duke ndërtuar strukturat e duhura dhe duke kryer gjithë sistemimet e tjera për të parandaluar lëvizjen e kafshëve të egra (sidomos mishngrënësve, drerëve, lakuriqve të natës dhe amfibëve). Për nevoja të planifikimit, do të përgatitet në fazën e parë një studim (ose nëse është e mundur do të përmbliidhen rezultatet e studimeve tashmë të kryera), i cili do të përfshijë të dhëna për speciet, migrimi i cilave do të preket nga aktiviteti, si dhe udhëzime për projektuesin që do të planifikojë objektin apo ndërhyrjen (vendndodhja, forma, madhësia, gjelbërimi i objektit dhe rrethinave, etj);

Këto masa do të lehtësojnë lidhjet mes habitateve (rivendosin apo ruajnë rrugët e migrimit) të specieve dhe arrijnë e objektivat mjedisore që lidhen me mbrojtjen e natyrës.

10.6. Mbetjet

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 8

Zhvillimet e parashikuara padyshim që mbartin pasojën e gjenerimit të shtuar të sasisë së mbetjeve, të cilat mund të çenojnë integritetin e shtresave të ujrave nëntokësore dhe ndotja me kimikate të rrezikshme mund të kalojë në shtresat nëntokësore. Nga ana tjetër mund të shkaktohen sëmundje kancerogjene deri në largësi të mëdha prej zonës së ndotur. Pikat e vjetra e të nxehta përbëjnë rrezik jo vetëm për shëndetin e njeriut, por krijojnë ambient për ndërhyrje të reja përpara sesa të bëhet pastrimi i duhur. Gjenerimi i mbetjeve ka efekt të drejtpërdrejtë në zhvillimin e turizmit dhe zhvillimin e përgjithshëm ekonomik të vendit si dhe në integritetin e zonave të mbrojtura mjedisore.

Masat zbutëse që duhen parashikuar dhe zbatuar lidhur me administrimin e mbetjeve janë si më poshtë:

- Rinovimi urban dhe ripërdorimi i tokës, duke i kthyer në zonë të gjelbra me vlerë rekreative për qytetin, të tjerat në përputhje me normat e sigurisë;
- Propozohet të studiohen të gjitha territoret e objekteve industriale që kanë përdorur ose gjeneruar kimikate të rrezikshme për shëndetin dhe të prioritizohen mbi bazën e shkallës së rrezikut, duke zbatuar të gjitha direktivat e BE-së që lidhen me kontaminimin e rrezikshëm të tokës;
- Plani të përcaktojë zonat e trajtimit të mbetjeve si dhe zhvillimi i infrastrukturës së menaxhimit të mbetjeve (pikat e transferimit, landfilli);
- Inventarizimi dhe diagnostifikimi i vend-depozitimeve, si dhe përcaktimi i prioriteteve, planifikimi dhe duhet bërë dhe raportimi. Rekomandimin e rregullimeve institucionale dhe financiare për të arritur këtë ;
- Hartimi i projekteve të standardizuara dhe mbështetja teknike duhet t'u ofrohen zonave të mbetjeve dhe autoriteteve lokale për të garantuar cilësinë e përshtatshme të planeve dhe që rezultatet e tyre të jenë të krahasueshme.
- Janë të domosdoshëm buxhete të mjaftueshme për menaxhimin e mbetjeve, që përfshijnë gjithashtu dhe sektorin privat ;
- Planet duhet të saktësojnë orientimin drejt trajtimit të tyre sipas hierarkisë që është më praktikja dhe më e arritshme në nivelet e ulta, të ndërlidhura me masa që varen shumë nga aktorët kryesorë në qeverisjen qendrore, politikat e saj dhe përgjegjësitë e prodhuesve. Zbatimi i Strategjisë Kombëtare të Menaxhimit të Mbetjeve duke vendosur standarde lokale, për të cilat kanë rënë dakord të 3 nivelet ;
- Duhet planifikuar zonat e përshtatshme për vendndodhjen e zonës së riciklimit, kompostimit, duke konsideruar me përparësi ndikimin në mjedis ;
- Krijimi i kushteve të duhura për donatorët ndërkombëtarë (veçanërisht për fondet e BE-së) për të financuar infrastrukturën e nevojshme ;
- Mobilizimi i një instrumenti financiar nga niveli kombëtar, rajonal dhe lokal, me qëllim që të plotësohen funksionet e tij në fushën e menaxhimit të mbetjeve ;
- Forcimi i mekanizmave për mbledhje më të mirë të tarifave dhe zbatimi i sanksioneve ;

10.7. Zhurmat

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 9

Kur të planifikohen politikat për zhvillimin e infrastrukturës së parashikuar, në mënyrë që të zvogëlohet ndotja akustike në mjedis në përputhje me objektivat e përcaktuara në SKZHI II, është e nevojshme të sigurohen masa që kontribuojnë në:

- reduktimin e ekspozimit të zonave të banuara ndaj ndikimeve negative;
- mbrojtjen e mjedisit.

Zbatimi i masave është i nevojshëm në zonat me ndotje të tepruar akustike në situatën aktuale, ndërsa duhet gjithashtu të merren masa zbutëse në të gjitha zonat ku Plani parashikon infrastrukturë të re.

Gjatë përgatitjes së akteve hapësinore për projektet e infrastrukturës, duhet të respektohen udhëzimet e mëposhtme për të arritur objektivin e reduktimit të ndotjes nga zhurma:

- duhet të sigurohen për aq sa të jetë e mundur, masa për të reduktuar emetimet e zhurmës në burim (masa në rrjetin apo strukturën përkatëse infrastrukturore, automjetet në përdorim, masa logjistike, riorganizimin e përkohshëm ose të përhershëm të lëvizjeve tranzite, reduktimi i orareve të punës apo zvogëlimi i shpejtësisë në zonat e ekspozuara ndaj zhurmës, etj) ;
- në zonat ku tejkalohen nivelet e lejuar të ndotjes, duhet të merren masa për të parandaluar shtrirjen e zhurmës në mjedis (nëpërmjet barrierave të zhurmës dhe argjinaturave, galerive të mbuluara, etj) dhe për të siguruar kushte të mira jetese në ndërtesa (mbrojtja pasive);
- duhet të shmanget sa më shumë që të jetë e mundur ndërhyrja në zonat e qeta të banuara dhe / ose në zona të cilat janë të përcaktuara në bazë të legjislacionit për mbrojtjen nga zhurma si veçanërisht të ndjeshme ndaj zhurmës (ndërtesat e banimit, objektet e kujdesit shëndetësor, zonat turistike);
- duhet të shmanget sa më shumë që të jetë e mundur ndërhyrja në zonat e qeta në natyrë (zonat e mbrojtura në përputhje me rregullat për ruajtjen e natyrës).

Masat për mbrojtjen e mjedisit nga zhurma në duhet të përqëndrohet kryesisht në: (a) masat për të reduktuar emetimet e zhurmës në burim; (b) masat për të parandaluar shtrirjen e zhurmës në mjedis; dhe (c) nëse është e nevojshme, masa për krijimin e kushteve të përshtatshme të jetesës në ndërtesat e mbiekspozuara.

Masat për të reduktuar emetimet e zhurmës në burim janë më të efektshme. Emetimet e reduktuara të zhurmës nga burimet e saj mund të arrihet kryesisht përmes modernizimit të logjistikës në përdorim, riorganizimit të flukseve të trafikut dhe orareve të kryerjes së ndërhyrjeve infrastrukturore, etj. Qëllimi i SKZHI II në lidhje me vlerat e zhurmës në vitin 2020 është të arrijë objektivin e 56 dB / ditë dhe 45 dB / natë.

Masat për të parandaluar përhapjen e zhurmës në mjedis (barrierat e zhurmës / argjinaturat dhe mbrojtja pasive) janë përdorur kryesisht për të mbrojtur mjedisin nga zhurmat e shkaktuara prej sektorit të transportit. Masat janë të përshtatshme kryesisht për mbrojtjen e zonave me dendësi të madhe të popullsisë përgjatë rrjetit rrugor, ndërkohë që zbatimi i këtyre masave përgjatë rrugëve ekzistuese që kalojnë përmes vendbanimeve me një strukturë urbane të formuar dhe të dallueshme tashmë, është i arsyeshëm vetëm në raste të jashtëzakonshme.

Masat për të siguruar kushte të duhura jetësore (përmirësimi me hapësira mbrojtëse i izolimit nga zhurma i dritareve në ndërtesat e ekspozuara së tepërmi) janë të përshtatshme në zonat ku masat e tjera nuk janë teknikisht të zbatueshme apo ekonomikisht të qëndrueshme.

Masa Zbutëse Specifike

Rritje e ndikimeve të ndotjes akustike pritet gjithashtu gjatë zbatimit të aktiviteteve të infrastrukturës. Ndikimet e fazës së ndërtimit do të jenë afatshkurtër dhe të kthyeshme. Në veçanti, për të reduktuar ndikimet gjatë zbatimit të aktiviteteve, duhet të merren masat e mëposhtme zbutëse:

- Përdorimi i pajisjeve dhe makinerive të ndërtimit të prodhuara në përputhje me normat e emetimeve të zhurmës nga makinerive të ndërtimit, në përputhje me rregullat mbi emetimet e zhurmës nga makineritë e përdorura në vende të hapura dhe në përputhje me direktivat përkatëse të BE-së;
- Do të ndiqen mënyrat më të mira të praktikueshme, duke përfshirë edhe mirëmbajtjen e duhur të impianteve, për të minimizuar zhurmat e prodhuara nga operacionet në terren, dhe në të

- gjitha rastet, në përputhje me rregullat shqiptare;
- Sheshet e ndërtimit dhe rrugët e transportit duhet të zgjidhen në mënyrë të tillë që ndotja akustike nga makineritë e transportit, funksionimi i pajisjeve në kantier dhe ndërtimet e objekteve, të mos tejkalojë vlerat kufi në ndërtesat më të afërta;
- Çdo impiant, i tillë si gjeneratorë apo pompa, që është i nevojshëm të përdoret para dhe pas orarit zyrtar të punës, do të jetë i rrethuar nga një barierë akustike apo reflektor portativ;
- Implementimi i masave të përkohshme për të mbrojtur nga zhurma zonat e populluara pranë kantierëve të ndërtimit dhe rrugëve të transportit ku janë tejkaluuar vlerat kufi;
- Respektimi i afateve kohore për ndërtimin afër zonave të populluara;
- Publiku i gjerë dhe banorët e zonës do të informohen paraprakisht kur të kryhen vepra që emetojnë zhurma të konsiderueshme;
- Në kantierin e punimeve nuk do të përdoret asnjë makineri apo pajisje që shkakton shqetësim te publikut për shkak të zhurmës.

10.8. Popullsia dhe asetet materiale

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 10

Zhvillimet e reja infrastrukturore (sidomos qendrat multimodale të transportit) pritet që të shkaktojnë një rritje të niveleve të zhurmës në mjedisin përreth tyre. Për të shmangur një përkeqësim të mjedisit ku jetohet në zonën përreth këtyre zhvillimeve, ky fakt duhet të mbahet në vëmendje kur të bëhet verifikimi i mundësive për zhvillim në fazat e mëvonshme, në kuadër të sigurimit të një lidhje multimodale në rajonin përreth.

Projektet specifike duhet të kenë në fokus edhe garantimin që infrastruktura e re vihet në dispozicion të të gjithë përdoruesve. Kjo pritet të inkurajojë përfshirjen më aktive të komunitetit në kuadër të sistemimeve infrastrukturore, në mënyrë që ta bëjë atë më të arritshme për të gjitha shtresat dhe kategoritë sociale.

Kur planifikohen politikat dhe projektet e reja, prioritet duhet t'i jepet përmirësimit të lidhjeve dhe zhvillimit në zonat më pak të zhvilluara. Zbatimi i projekteve të kësaj natyre do të përmirësojë aksesin, dhe kështu do të kontribuojnë në zhvillimin më të shpejtë ekonomik në zonat më pak të zhvilluara.

10.9. Trashëgimia kulturore

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 11

Zhvillimi i infrastrukturës së parashikuar mund të ndikojë te njësitë dhe zonat kulturore, veçanërisht në aspektin e degradimit të karakteristikave të peizazhit përreth zonave të trashëgimisë kulturore, dëmtimit të objekteve të trashëgimisë kulturore, si dhe shkatërrimit të mbetjeve arkeologjike nga vibrimet gjatë ndërtimit të objekteve të cilat mund të shkaktojnë dëme në objektet e trashëgimisë kulturore. Për të shmangur këto ndikime, duhet të merren parasysh si më poshtë:

- Prioritet është mos vendosja e infrastrukturës së re në zonat e trashëgimisë kulturore. Duhet të ruhet sidomos integriteti dhe tiparet e peizazheve kulturore, zonave të ndikimit të trashëgimisë arkitektonike dhe mbetjeve arkeologjike;
- Në kuadër të ruajtjes së mbetjeve arkeologjike, aktivitetet në mjedis konsiderohen akte destruktive (p.sh. gërmimi). Do të duhet të kryhen hulumtime të shumta paraprake arkeologjike, rezultatet e të cilave do të duhet të merren parasysh kur të përcaktohet vendosja e infrastrukturës së re. Gjithashtu do të duhet të zbatohen masat për të ruajtur mbetjet arkeologjike;
- Me integrimin e infrastrukturës së parashikuar në mjedis, përmirësimet brenda korridoreve apo strukturave ekzistuese kanë përparësi mbi ndërtimet e reja;
- E gjithë puna e ndërtimit do të jetë e kufizuar brenda korridorit të punimeve. Në rast se nevojiten më shumë hapësira ose aktivitete të lidhura me ndërtimin jashtë korridorit të punimeve,

do të informohen paraprakisht autoritetet kombëtare përkatëse.

10.10. Peizazhi

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 12

Për të siguruar ruajtjen e peizazheve të jashtëzakonshme, zonave të peizazheve me karakteristika të dallueshme në nivel lokal e kombëtar dhe një imazh të cilësisë së lartë të peizazhit, duhet të ndiqen udhëzimet e mëposhtme:

- Ndërhyrjet e infrastrukturës së re nuk duhet të integrohen në zonat e veçanta të peizazhit apo peizazheve me karakteristika të dallueshme në nivel lokal e kombëtar;
- Në integrimin hapësinor të projekteve specifike duhet të kërkohen vende jashtë zonave me peizazhe të vecantë apo zonave me peizazhe me karakteristika të dallueshme në nivel lokal e kombëtar;
- Duhet të zbatohen masat e duhura teknike për të siguruar një imazh të cilësisë së lartë të peizazhit, veçanërisht në rastin e aktiviteteve në njësitë e ruajtura apo të pasura kulturore të natyrës;
- Me integrimin e infrastrukturës së parashikuar në mjedis, përmirësimet brenda korridoreve apo strukturave ekzistuese kanë përparësi mbi ndërtimet e reja.

10.10.1. Strategjia e Peizazhit

Në rastet kur projekti specifik i mbivendoset ndonjë peizazhi ekzistues bujqësor apo rural, duhet të ndiqet një qasje ku synohet mbrojtja e vlerave rurale dhe rezidenciale dhe pasurimi i peizazhit përgjatë aneve të rruges. Objektivat e punimeve peizazhistike:

- Të zhvillohet një peizazh, karakteristikat e të cilit lidhen me modelin, shkallën dhe diversitetin e karakteristikave të peizazhit ekzistues;
- Të minimizohen ndërhyrjet vizuale dhe të zvogëlohet natyra negative e çdo pengese vizuale;
- Për të mbrojtur, të rikthehen apo të zmadhohen elementet e peizazhit ekzistues, të prekur drejtpërdrejt nga propozimi;
- Të ndihmohet në krijimin e kushteve të këndshme e të sigurta të drejtimit të mjeteve;

10.10.2. Masat e përgjithshme zbutëse ndaj peizazhit

Gjatë zgjedhjes dhe projektimit të detyrave të propozuara, konsideratë duhet t'i jepet shmangies së ndikimeve kudo që të jetë e mundur. Në këtë kuadër, alternativa përfundimtare e miratuar për çdo projekt duhet të zgjidhet e tillë që të minimizojë ku të jetë e mundur ndikimin në karakteristikat e banimit, karakteristikat topografike, pemët dhe pyjet. Megjithatë, disa ndikime janë të pashmangshme, dhe masat e propozuara synojnë të zbutin natyrën negative të këtyre ndikimeve.

Në rastet kur shtrirja vertikale propozon argjinatura të larta që krijojnë ndikime të rëndësishme në mjedis, këto përforsime të larta nuk duket të jenë optimizuar. Ato duhet të jenë ku është e mundur, të reduktuara deri në nivelin e tokës apo 1m lartësi.

Masa të tjera të përgjithshme përfshijnë:

- Në skarpata, për të parandaluar rënien e shkëmbinjve, duhet të jenë më preferueshme bordurat e gjera sesa platformat e ndërmjetme. Skajet e skarpatave duhet të rrumbullakosen. Shpatet e parregullta duhet të jenë më të preferueshme sesa sipërfaqet gjeometrike.
- Zbatimin e standardeve kombëtare shqiptare të rrugëve për pastrimin e kantierëve dhe rivegjetacionin, për të siguruar ruajtjen e komoditeve të nevojshme të peizazhit.
- Për mbushje, shpatet duhet t'i nënshtrohen mbjelljes hidraulike me një përzierje fare që përfshin si farat e barit, ashtu edhe të shkurreve mesdhetare. Përveç kësaj, mbjellja në

vendet e ndjeshme, veçanërisht në afërsi të ambjenteve të banimit dhe rekreacionit, do të përdoret për të reduktuar apo zbutur pengesat vizuale të shkaktuara nga ngritja e argjinaturave të projektit, sidomos në kryqëzime.

- Për zonat potenciale në një nivel (pas optimizimit të lartësisë së projektit) bimësia e propozuar do të përmirësojë ndikimet negative të automjeteve, si dhe hapësirën vizuale të projektit të propozuar.
- Përgjatë gjatësisë së projektit përkatës do të trajtohen sipas rastit: venddepozitimet për mbeturinat, zonat e përkohshme të ndërtimit, zonat e peizazhit brenda kryqëzimeve, zonat e vogla të fushave të copëzuara, fermat apo pronat e tjera të siguruar për ndërtimin e projektit. Te pikat e mbetjeve do të mbillet për shembull në mënyrë hidraulike. Zonat e përkohshme të ndërtimit do të jenë të rrethuara dhe të integruara vizualisht duke përdorur mbjelljen e bimëve sipas kërkesës.

10.10.3. Faza e ndërtimit

- Kontratat do të jenë të përshtatura për të siguruar praktika të mira të punës në mënyrë që të zvogëlohet çfarëdo ndikimi negativ që rrjedh nga ndërtimi në nivelin më të ulët të mundshëm dhe për të siguruar që makineritë veprojnë brenda zonës përkatëse të ndërtimit të projektit. Në të gjitha rastet, rregulloret kombëtare do të mbështeten kur të jetë e mundur me udhëzime nga praktikant ndërkombëtare.
- Zonat e përkohshme të ndërtimit do të pozicionohen në një mënyrë të tillë që të shmangin ndikimet e mëtejshme në pronat ekzistuese të banimit, pemët, gardhet, kanalet e kullimit etj. Këto zona, përpara ose në fund të kontratës së ndërtimit, do të rikthehen plotësisht në gjendjen e mëparshme.
- Lidhur shfrytëzimin e materialeve inerte, nxjerrja e e zhavorrit nga shtretërit e lumenjve është e kontrolluar në përputhje me ligjin 10137/2009.
- Sa i përket zonave të magazinimit, kontraktori do të kërkohet të përgatisë dhe zbatojë një plan të magazinimit të përkohshëm në konsultim me punëdhënësin dhe Agjensinë përkatëse Rajonale të Mjedisit . Ky plan do të hartohet para fillimit të punimeve të dheut. Në këtë plan, kontraktori duhet të përcaktojë qartë sasinë e materialit që do të hidhet apo ruhet përkohësisht, para se të fillojnë punimet përfundimtare. Plani gjithashtu do të specifikojë llojin e materialit dhe burimin e tij p.sh. gjermim hendeqesh, dhë sipërfaqësor etj.
- Me përfundimin e çdo projekti përkatës, shpatet anësore, duke përfshirë gjermimet dhe argjinaturat, bankinat dhe sipërfaqet e tjera të buta do të përgatiten për t'u mbuluar me dhë, dhe do të mbillen apo vishen me bimësi mbrojtëse.

Masa Zbutëse Specifike

- Në zonat malore, hapësira që kërkon okupimin e tokës do të ruhet në minimum, me qëllim që të shmanget prerja e panevojshme e pemëve.
- Në zonat përgjatë brigjeve lumore, sipërfaqja e tokës së okupuar do të mbahet në minimum, me qëllim shmangien e prerjes së panevojshme të pemëve në këto zona.
- Aty ku është e mundur, argjinaturat e projektit duhet të ulen në minimumin e mundshëm.
- Pjerresitë e argjinaturave do të jenë sa më të buta. Mbi gjithë argjinaturat do të shpërndalet dhë, dhe ato do të mbillen me bimë që mund të adoptohen në kushtet lokale.
- Në vendet ku rruga kalon pranë pronave private, do të ngrihen mbulesa bimore, me qëllim reduktimin e ndërhyrjes pamore.

SEKSIONI 11: MONITORIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS

Sistemi i monitorimit të ndikimeve në mjedis, të cilat do të shkaktohen nga zbatimi i Planit, është një mjet i thjeshtë për t'u përdorur për një monitorim efektiv.

Monitorimi i ndikimeve është jashtëzakonisht i rëndësishëm për zbatimin e Planit, dhe, në përputhje me Ligjin 91/2013 dhe Direktivën 2001/42/EC, zbatimi i një programi duhet të monitorohet, me qëllim që të identifikohen efektet negative të paparashikuara, në mënyrë që të krijohet mundësia për një reagim të hershëm ndaj këtyre efekteve dhe të behen adaptimet e mundshme.

Në këtë kuadër, është hartuar edhe sistemi i monitorimit të ndikimeve kryesore në mjedis, të cilat pritet që të shkaktohen nga zbatimi i Planit. Këto ndikime janë identifikuar gjatë Vlerësimit të ndikimeve mjedisore të Planit. Sistemi i monitorimit përfshin të gjithë indikatorët përkatës për çdo sektor mjedisor (biodiversiteti, cilësia e ajrit, ndryshimet klimatike, toka, uji, peizazhi, trashëgimia kulturore, etj.) dhe identifikon autoritetin dhe përgjegjësinë për matjen e çdo indikatorit mjedisor të propozuar.

Grumbullimi i të dhënave sugjerohet që të mbështetet në dy burime:

- (a) Të dhënat e para që merren nga matja e parametrave të mjedisit, dhe
- (b) Vlerësimi i indikatorëve mjedisorë.

Proçesi i mbledhjes së të dhënave përmes matjeve mund të realizohet duke përfshirë Autoritetet Rajonale (Qarqet), por edhe Institucionet Shtetërore (përmes Ministrise së Mjedisit), Pushtetin Lokal, institucione kërkimore shkencore dhe ato profesionale, si dhe ndërmarrjet e shërbimeve publike (landfillet, ujësjellës – kanalizime etj.). Matja e indikatorëve mjedisorë është një proces kompleks; ai është një proces që kryhet rregullisht dhe për më tepër, në mënyrë të vazhdueshme.

Në këtë këndvështrim duhet që të bazohemi në eksperiencën dhe në sistemet e monitorimit që përdoren nga strukturat e tjera, duke theksuar, nga njëra anë, monitorimin e zbatimit të standarteve të nevojshme të matjeve nga strukturat e tjera, dhe kryesisht nga operatorët përkatës (përmes përfshirjes së tyre në procesin e nxjerrjes së lejeve përkatëse mjedisore), dhe nga ana tjetër, duke u përqëndruar tek procesi i grumbullimit, përpunimit dhe shpërndarjes së të dhënave.

Autoritetet Rajonale duhet të luajnë një rol kyç në procesin e administrimit dhe shpërndarjes së të dhënave. Në këtë kontekst, autoritetet përkatëse duhet të planifikojnë dhe të veprojnë si një qendër mbledhjeje, analizimi dhe shpërndarjeje të informacionit. Më konkretisht, roli i Autoriteteve Rajonale duhet të përfshijë sa më poshtë:

- Mbledhjen e të dhënave prej matjeve që kryhen nga shërbimet publike dhe private rajonale, qoftë në mënyrë të përhershme, qoftë të përkohshme.
- Mbledhjen e të dhënave bazë që kryhet nga ndërmarrjet e shërbimeve publike (trajtimi i mbetjeve, ujësjellës – kanalizime, OSHEE, strukturat e menaxhimit të zonave të mbrojtura etj.).
- Marrjen e të dhënave bazë që mblidhen nga administrata publike (si psh Sistemi Kombëtar i Monitorimit të Cilësisë së Ujërave Sipërfaqësorë, etj.).
- Marrjen e të dhënave bazë që mblidhen nga institucionet kërkimore shkencore dhe organizata të tjera.
- Analizën dhe sintezën e të dhënave, me qëllim nxjerrjen e konkluzioneve mbi gjendjen e mjedisit në një zonë të caktuar.
- Ruajtjen e të dhënave dhe krijimin e intervaleve kohore me qëllim monitorimin e gjendjes së mjedisit në kohë të caktuara.
- Shpërndarjen e të dhënave përmes raporteve përkatëse, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Këto raporte synojnë që:

- (a) të plotësojnë kërkesat e legjislacionit,
- (b) të informojnë palët që marrin pjesë në procesin e planifikimit dhe monitorimit të zbatimit të Planit (vendim-marrësit),
- (c) të informojnë publikun që preket nga Plani.

Tabela më poshtë paraqet programin e monitorimit të ndikimeve mjedisore të Planit. Tabela është hartuar sipas sektoreve të mjedisit si më poshtë:

- ✚ Biodiversiteti
- ✚ Popullsia
- ✚ Shëndeti i njerëzve
- ✚ Fauna
- ✚ Flora
- ✚ Toka
- ✚ Uji
- ✚ Ajri
- ✚ Faktorët klimatikë
- ✚ Asetet e prekshme
- ✚ Trashëgimia kulturore (përfshirë trashëgiminë arkitektonike dhe arkeologjike)
- ✚ Peizazhi
- ✚ Lidhja mes këtyre faktorëve

Për çdo sektor mjedisor janë dhënë indikatorët përkatës, strukturat përgjegjëse për monitorimin, parametrat mjedisorë dhe frekuenca e monitorimit.

Siç u përmend edhe më sipër, theksohet që monitorimi i ndikimeve të Planit në mjedis do të realizohet, aty ku është e mundur, duke përdorur të dhëna që dalin nga:

- ✓ Sistemi ekzistues i monitorimit të parametrave mjedisorë nga Ministria e Mjedisit (MM) apo institucione të tjera. Disa parametra që maten dhe japin të dhëna janë:
 - Cilësia e ajrit (niveli i ndotjes),
 - Cilësia e ujit (ujërat sipërfaqësorë, ujërat nëntokësorë, etj.).
- ✓ Studime të veçanta dhe të pavarura për identifikimin e ndikimeve mjedisore në kuadër të programeve apo projekteve të tjera.
- ✓ Raportet e përgatitura nga kontraktorë/konsulentë të ndryshëm, me të dhëna të drejtpërdrejta ose të referuara nga VNM-të individuale të projekteve specifike infrastrukturore të financuara nga buxheti i shtetit apo donatorët e huaj.

11-1_Monitorimi i ndikimeve në mjedis prej zbatimit të planit

Nr	ASPEKTI MJEDISOR	INDIKATORI MJEDISOR	AUTORITETI MONITORUES	PARAMETRAT MJEDISORË	FREKUENCA E MONITORIMIT	KOMENTE
1	Biodiversiteti – fauna - flora	<ul style="list-style-type: none"> Sa habitate të rëndësishme janë në gjendje të kënaqshme? Numri dhe /ose sipërfaqja me zona të mbrojtura Përmasat e biodiversitetit, krahasuar me BE (Numri i specieve endemike dhe të rralla Sipërfaqja e mbuluar me pyje Numri dhe sipërfaqja e mbuluar me zona natyrore 	<p>Strukturat e Menaxhimit të Zonave të Mbrojtura</p> <p>Drejtoritë përgjegjëse në qarqe</p>	<ul style="list-style-type: none"> Habitatet Numri dhe /ose sipërfaqja me zona të mbrojtura Numri i specieve endemike dhe të rralla Sipërfaqja e mbuluar me pyje Numri dhe sipërfaqja e mbuluar me zona natyrore 	<p>Sipas Planit të Menaxhimit</p> <p>Çdo vit</p>	
2	Popullsia – shëndeti i njerëzve	<ul style="list-style-type: none"> Vitet e jetëgjatësisë së shëndetshme Aksidentet në punë Përqindja e njerëzve që jetojnë nën minimumin jetik Përqindja e tokës së degraduar 	<p>Drejtoritë përgjegjëse në qarqe</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vitet e jetëgjatësisë së shëndetshme Aksidentet në punë Përqindja e njerëzve që jetojnë nën minimumin jetik 	<p>Çdo vit</p>	
3	Toka	<ul style="list-style-type: none"> Sasitë e mbetjeve të eliminuara në landfille Gjenerimi i mbetjeve për frymë dhe totali % e ricikluar (letër, xham, mbetje bashkiake bio të degradueshme, alumini) 	<p>Drejtoritë përgjegjëse në qarqe</p> <p>Strukturat e Menaxhimit të Landfillit</p>	<ul style="list-style-type: none"> Përqindja e tokës së degraduar Sasitë e mbetjeve të eliminuara në landfille Gjenerimi i mbetjeve për frymë dhe totali % e ricikluar (letër, xham, mbetje bashkiake bio të degradueshme, alumini) 	<p>Çdo vit</p>	
4	Uji	<ul style="list-style-type: none"> Cilësia e ujrave sipërfaqësore Cilësia e ujrave nëntokësore Përdorimi i ujit nga sektori Përqindja e riciklimit të ujit Përqindja e popullsisë së lidhur me shërbimin e trajtimit të ujrave të ndotur 	<p>Drejtoritë përgjegjëse në qarqe</p> <p>Strukturat e menaxhimit të ITUN³-ve</p> <p>Ministria e Mjedisit</p>	<ul style="list-style-type: none"> Total N, total P, BOD, COD, SS, TDS, pH, përcjellshmëria, etj. pH, përcjellshmëri, fortësia, kloridat, sulfatet, COD, BOD, nitrati, nitriti, total P, metalet, detergjentët, ngarkesa toksike e mikrobiologjike, etj. Parametrat mikrobiologjikë 	<p>Kampionim dhe matje sipas miratimit të kushteve mjedisore për çdo ITUN.</p> <p>Sistemi Kombëtar i Monitorimit të Cilësisë së Ujrave Sipërfaqësorë</p>	<p>Sipas Ligjit nr. 34/2013 që amendon Ligjin nr 9115, datë 24.7.2003 "Për trajtimin mjedisor të ujrave të ndotura"</p> <p>Ligji nr. 9915, datë 12.05.2008 "Për Kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë dhe largimin e ujrave të ndotura".</p>

³ ITUN – Implant i Trajtitimit të Ujrave të Ndotur

5	Ajri	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ditët kur tejkalohen normat e cilësisë së ajrit ⁴ ▪ Shkarkimet sipas Burimit 	Ministria e Mjedisit	SOx, NOx, PM10, gazet serë, Pb, CO	Çdo vit	Sistemi i Monitorimit të Cilësisë së Ajrit të Ndotur
6	Faktorët klimatikë	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Shkarkimet e Gazeve Serë <ul style="list-style-type: none"> ✓ shkarkimet sipas burimit (%) ▪ Zhvillimi i kërkesës për energji <ul style="list-style-type: none"> ✓ Alokimi i prodhimit të energjisë sipas burimit ▪ Përqindja e BER (%)⁵ ▪ Evoluimi i numrit të automjeteve të udhëtarëve 	Ministria e Mjedisit Drejtoritë përgjegjëse në qarqe	SOx, NOx, PM10, gazet serë, Pb, CO Përqindja e Energjisë nga BER (%) Numri i automjeteve të udhëtarëve	Çdo vit	Sistemi i Monitorimit të Cilësisë së Ajrit të Ndotur
7	Asetet e prekshme – Trashëgimia kulturore (përfshirë trashëgiminë arkitektonike dhe arkeologjike) – Peizazhi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numri i godinave të ruajtura që restaurohen ▪ Numri i vizitoreve ▪ Gjelbërim urban për frymë 	Drejtoritë përgjegjëse në qarqe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numri i godinave të ruajtura që restaurohen ▪ Numri i vizitoreve ▪ Gjelbërim urban për frymë 	Çdo vit	

⁴ Kufijtë kombëtare për cilësinë e ajrit (SKZHI II)

⁵ BER – Burimet e Energjisë së Rinovueshme

SEKSIONI 12: PROCESI I KONSULTIMEVE

Pjesëmarrja e grupeve të interesit dhe konsultimi me ta ka qenë një pjesë integrale e procesit të hartimit të VSM-së. Përfshirja efektive e grupeve përkatëse të interesit ka kontribuar në cilësinë e vlerësimit, ka sjellë të dhëna për analizën dhe raportin e VSM-së, dhe do të mbështesë zbatimin e Planit pas miratimit të tij, si dhe do të kontribuojë në një pranim më të lehtë dhe më të zbutur të projekteve përkatëse.

Qëllimi i konsultimeve me grupet e interesit ka qenë i dyanshëm:

1. Krijimi i mundësisë për të gjitha grupet e interesit që, në mënyrë efektive dhe në kohën e duhur, të kontribuonin në procesin e VSM-së, duke dhënë opinionet dhe duke bërë komentet përkatëse.
2. Marrja e informacionit, mbledhja e të dhënave dhe verifikimi i gjetjeve dhe konkluzioneve të VSM-së.

Për të patur konsultime dhe pjesëmarrje efektive të grupeve të interesit është bërë identifikimi i tyre, është përcaktuar qëllimi i angazhimit të tyre dhe janë përzgjedhur mënyrat e konsultimit dhe pjesëmarrjes.

Gjatë procesit të hartimit të VSM-së janë konsultuar grupet e mëposhtme:

- Ministritë e linjës
- Autoritetet mjedisore në nivel qendror dhe rajonal/lokal
- Njësitë Administrative
- OJF-të
- Publiku i gjerë

Konsulenti ka realizuar me grupet e interesit një seri takimesh fillimisht lidhur me çështjet njohëse që do të përmbante raporti i VSM-së dhe më pas me raportin paraprak të VSM-së. Këto takime u realizuan në secilën njësi administrative të bashkisë, me qëllim mbulimin e gjithë territorit përkatës të planit. Për më tepër, takimet u realizuan në bashkëpunim me ekipin hartues të planit. Ky përafrim bëri të mundur realizimin e një procesi konsultimi të suksesshëm si në drejtimin vertikal, pra i lidhur me hierarkinë e vendim-marrjes, ashtu dhe në drejtimin horizontal i lidhur me gjithëpërfshirjen e grupeve të interesit në njësitë përkatëse.

Konsulenti ishte i pranishëm në çdo takim dhe ishte i disponueshëm për t'ju përgjigjur të gjitha pyetjeve dhe për të konsideruar të gjitha sugjerimet. Ka patur shumë pyetje / sugjerime dhe në mënyrë racionale dhe selektive janë marrë në konsideratë në raportin final. Pjesëmarrja në secilin takim e ekspertëve të planit dhe atyre të VSM bëri të mundur adresimin e çështjeve të ngritura nga pjesëmarrësit sipas pozicionimit të secilës çështje, dhe njëkohësisht qartësoi për të pranishmit edhe elementin e ndër lidhjes mes ndërhyrjeve infrastrukturore, masave të karakterit administrativ, dhe efekteve të pritshme pozitive apo negative në mjedis.

Hollësitë mbi aktivitetet që janë kryer për konsultimin dhe lista e pjesëmarrësve në çdo takim, së bashku me një përmbledhje të çështjeve dhe komenteve që u ngritën nga pjesëmarrësit është paraqitur në Shtojcën 1 më poshtë.

Në vijim të procesit të konsultimit me publikun, dhe në përputhje me kërkesat ligjore mbi informimin e publikut dhe konsultimin me të lidhur me procesin e hartimit të VSM-së, në 4 shtator 2017 u mbajt dëgjesa publike për raportin e VSM për Planin. Në vijim të prezantimit të raportit të VSM-së, pjesëmarrësit ngritën një sërë çështjesh dhe sugjerimesh, të cilat u adresuan si gjatë fazës pyetje-përgjigje të dëgjësës, ashtu dhe në raportin final.

Minutat e kësaj dëgjese si dhe çështjet e ngritura dhe të diskutuara janë paraqitur me hollësi në Shtojcën 2 më poshtë.

SEKSIONI 13: KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME

Nisur nga analiza e impakteve të projekteve strategjike në lidhje me arritjen e objektivave mjedisore mund të konkludohet sa më poshtë:

- Analiza e impakteve tregon se gjatë zbatimit të secilit prej projekteve strategjike pritet që të ketë impakte të klasifikuara në shkallën A, B dhe C.
- Asnje projekt nuk është vlerësuar në shkallën D (projekti është në kundërshtim të plotë me objektivat mjedisore). Në përgjithësi, evidentohet që me anë të pozicionimit të përshtatshëm të aktiviteteve hapësinore dhe duke ndërmarrë gjithë masat zbutëse, të gjithë grupet e projekteve janë të pranueshme nga këndvështrimi mjedisor.
- Gjatë zbatimit të projekteve, priten të ndodhin impakte pozitive dhe negative. Impaktet pozitive priten për ajrin dhe ndryshimet klimatike si edhe për popullsinë dhe asetet materiale.
- Vlerësimi i rezultateve tregon se nuk do të ketë impakte mbi faktorët klimatikë duke konsideruar që mjetet e transportit do të vijojnë të rinovohen në të ardhmen edhe më tej, gjë që do të sjellë si pasojë përmirësim të cilësisë së ajrit dhe cilësisë së shëndetit human.
- Impaktet pozitive për popullsinë dhe asetet materiale do të vijnë si rezultat i zbatimit të infrastrukturës në përgjithësi që do të bëjë të mundur pakësimin e kohës së udhëtimit, sigurinë në lëvizje, përafrimin me tregjet dhe qendrat kryesore urbane dhe shërbimet publike në përgjithësi.
- Përgjithësisht, shumica e impakteve negative janë të lidhura me fazën e planifikimit (pozicionimi i infrastrukturës në hapësirë dhe përgatitja e kushteve teknike të përshtatshme), pasi zona ka veçori të theksuara diverse dhe të shumta nga ana natyrore, kulturore dhe peisazhiste që mund të ndikohen konsiderueshëm prej zhvillimeve të infrastrukturës, sidomos atyre të transportit.
- Impaktet negative shfaqen në fazën e planifikimit prej aspekteve të përdorimit të tokës, efekteve në ujë, natyrë (si biodiversiteti edhe zonat me status të mbrojtur), trashëgiminë kulturore dhe peisazhin. Këto impakte do të kërkojnë krijimin e një programi bashkëkohor mbi masat zbutëse dhe një zbatim të përshtatshëm të këtyre masave.

Në vijim raporti i VSM thekson edhe rekomandimet e mëposhtme të përgjithshme:

- ✓ Ka nevojë për të forcuar bashkëpunimin dhe koordinimin ndërmjet autoriteteve përkatëse të sektorëve të caktuar ekonomikë me autoritetet e mjedisit dhe shëndetësisë, veçanërisht kur planifikohen ndërtime të infrastrukturës së re.
- ✓ Ka nevojë për integrim të mëtejshëm mjedisor të Planit me planet sektoriale dhe rajonale, me qëllim zbatimin e masave zbutëse dhe zbatimin e procedurave të parashikuara nga VSM-ja dhe VNM-të specifike.
- ✓ Ka nevojë për të siguruar infrastrukturën mjedisore dhe standardet e parashikuara për shërbimet në lidhje me menaxhimin e mbetjeve, administrimin e zonave të mbrojtura, furnizimin me ujë, masat adoptuese ndaj ndryshimeve klimatike etj. të cilat (infrastruktura dhe standartet) janë të rëndësishme për të shmangur ndotjen mjedisore në zonat apo sektorët përkatës. Kjo nevojë duhet të ndiqet me përmirësimin e praktikës së menaxhimit mjedisor të këtyre sektorëve.
- ✓ Plotësimi i standarteve mjedisore duhet të shoqërohet edhe me rritjen e portofolit financiar dhe investimeve në drejtim të menaxhimit dhe mbrojtjes së mjedisit.

- ✓ Rritja e transparencës për investimet e reja, kontrolli i shkarkimeve në ujë apo ajër, administrimi i zonave të mbrojtura, menaxhimi i mbetjeve, etj. ndihmojnë në rritjen e bashkëpunimit me publikun dhe zbatimin e politikave të parashkuara nga Plani.
- ✓ Përgatitja dhe zbatimi i planeve apo projekteve specifike mjedisore si dhe efektshmëria e zbatimit të Planit në tërësi, janë masa të rëndësishme për të siguruar shëndetin e publikut dhe për të rritur kontributin në lidhje me arritjen e objektivave mjedisore.

Si rekomandime specifike mund të përmenden:

- ✓ Impaktet kumulative të projekteve që parashikon të zhvillojë Plani do të jepnin rezultat pozitiv në raport me Objektivat Mjedisore, lidhur me Zonat e Mbrojtura, në rast se krahas zbatimit me prioritet të Legjislacionit Mjedisor dhe “best practices” ndërkombëtare do të aplikohen masat zbutëse efektive dhe të integruara me mjedisin.
- ✓ Masat për pyllëzim dhe mbrojtjen nga erozioni do të kenë efekt pozitiv në rigjenerimin e habitateve të dëmtuara vetëm nëse përdoren lloje të bimësisë autoktone.
- ✓ Në asnjë rast projektet dhe masat nuk duhet të ndërhyjnë në territorin e zonave të mbrojtura pa patur koordinimin dhe aprovimin në bazë të planeve të menaxhimit dhe autoriteteve përkatëse (sidomos Parqet Kombëtare), siç parashikon edhe Plani.
- ✓ Aspektet që kanë të bëjnë me menaxhimin e mbetjeve, cilësinë e ujërave, zhurmat, etj. duhet të jenë pjesë e integrale e vlerësimit mjedisor, për të arritur objektivat e harmonizimit të projekteve me mjedisin dhe më tej me mbrojtjen e zonave të mbrojtura dhe biokorridoret.
- ✓ Përsa i takon cilësisë së ujërave, projektet e parashikuara duhet të paraprihen së pari me planin e menaxhimit të integruar të basenit ujqor përkatës me fokus specifik trupat ujore natyrore sipërfaqësore të bashkisë, dhe në vijim të merren masat ndërhyrëse përkatëse.
- ✓ Plani duhet të jetë më konservator në raport me çështjet e menaxhimit dhe cilësisë së ujërave si sasi dhe cilësi, përfshirë edhe akuiferët. Në kuadër të planifikimit të menaxhimit të zonave të mbrojtura dhe të vijave ujore (lumenjve), vëmendje e veçantë të kushtohet për menaxhimin e integruar të basenit ujqor përkatës.
- ✓ Projektet që kanë të bëjnë me ujin në përdorim të konsiderohen me kondicione kufizuese mjedisore për aq kohë sa pasiguritë dhe ireversibiliteti është i lartë.
- ✓ Në vijim të vizionit për avantazhet e aspekteve ekologjike të Bashkisë Tropojë, dhe së fundmi dhënia e statusit të UNESCO-s për pyjet e Gashit, i hap më tej premisa pozitive këtij rajoni, të cilat duhet të shoqërohen me forcimin e kriteve për mbrojtjen dhe përmirësimin e peizazhit natyror, si masa konkrete për çdo projekt të parashikuar në infrastrukturë.
- ✓ Në tërësi, projektet duhet të projektohen në harmoni me standartet e ruajtjes së peizazhit dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, ku së bashku me elementët e cilësisë së mjedisit të jenë parësore duke aplikuar „best practices”.
- ✓ Hartimi i planit të menaxhimit të integruar të mbetjeve për bashkinë është domosdoshmëri, konsideruar sidomos trendin e shpejtë të zhvillimit të turizmit natyror dhe përqëndrimi i aktiviteteve në aksin Fierzë – Bajram Curri – Qafë Morinë.
- ✓ Plani parashikon zhvillime të infrastrukturës turistike, bujqësore, të shërbimeve publike, transportit, etj. Konsiderohet që volumet e mbetjeve që pritet të prodhohen nga këto projekte do të kërkojnë investime shtesë për depozitimin e mbetjeve për të minimizuar impaktet e drejtpërdrejta afatgjata.
- ✓ Elementi i impaktit të mbetjeve të parashikuara kërkon të trajtohet qysh herët në zhvillimin e masave në mënyrë integrale ndërsektoriale dhe në lidhje me menaxhimin e tokës. Këto

sisteme duhet të përfshijnë 3 R-të (Riciklimi, Ripërdorimi, Reduktimi) si pjesë e suksesshme e zbatimit në praktikë.

- ✓ Bashkëpunimi PPP në fushën e riciklimit dhe qendrave të transferimit duhet të jenë pjesë integrale e zhvillimit të zonës.
- ✓ Përsa i përket ndryshimeve klimatike, projektet përkatëse specifike duhet të përmirësojnë metodologjinë e fizibilitetit përpara se të aplikohen duke ju referuar skenarëve përkatës të ndryshimeve klimatike. Duhet aplikuar 'best practices' lidhur me pozicionimin dhe tipologjinë e strukturave. Trendi i planit për të stimuluar burimet alternative të energjisë është përgjigja më e mirë e pershtatjes ndaj ndryshimeve klimatike.
- ✓ Përmirësimi i metodologjisë së fizibilitetit duke ju referuar skenarëve përkatës të ndryshimeve klimatike është i domosdoshëm për të arritur një administrim më të mirë të kërkesave për ujë për natyrën dhe popullsinë.

SHTOJCAT

SHTOJCA 01: Minutat e Takimeve Konsultative

Takimi në Lekbibaj

Data e zhvillimit të takimit: 10 Nëntor 2016

Ora e fillimit të takimit: 11:00

Kohëzgjatja e takimit: 3 orë

Stafi pjesëmarrës:

Bukurosh Onuzi – ekspert i turizmit dhe komunikimit
 Hasan Çuka – Drejtor i Zyrës së Urbanistikës Bashkia Tropojë
 Ermal Blea – arkitekt, Studio B&L
 Saimir Duçellari- arkitekt, Studio B&L
 Antonio Paolillo – arkitekt, Dogma
 Ezio Melchiorre – arkitekt, Dogma
 Luciano Aletta – arkitekt, Dogma
 Martino Tattara – arkitekt, Dogma
 Andrian Vaso – ekspert VSM

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti: 16

Hyrje

Takimi me komunitetin e NJA Lekbibaj u zhvillua në mjediset e kesaj njesie Administrative. Në fillim të takimit Z. Ermal Blea, arkitekt, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të NJA-së Lekbibaj. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohet diskutimi.

Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin:

Zona përfaqësohet nga atraksionet turistike:

- Parku Natyror Rajonal Nikaj-Mërtur.
- Burimi karstik i Qirecit
- Kisha e Brisës
- Curraj i Epërm

Çështje mjedisore

I gjithë territori i njësisë Lekbibaj paraqet një pjesë tipike të maleve veriore shqiptare dhe të pjesës jugore të Harkut Dinarik.

Ajri është shumë i pasur me oksigjen, dhe njerzit për rrjedhojë gëzojnë shëndet të mirë.

Kësaj zone nuk i ofrohet shërbimi i menaxhimit të mbetjeve por çdo shtëpi menaxhon vete mbetjet duke i gpropur ato dhe duke i kthyer në pleh organik. Prandaj sipas banorëve zona nuk ka probleme që rrjedhin një menaxhimi jo të mirë të mbetjeve.

Problem për banorët është sistemi i vaditjes. Të pranishmit pohuan që e gjithë zona mbulohet nga një kanal vaditës me gjatësi 8 km dhe nga ana e tyre kërkohet rikonstrukcioni i sistemit të vadites.

Zona nuk është problematike për sa i takon përmbytjeve.

Çështje të përdorimit të tokës

Fakti i prezencës së zonalitetit të jashtëzakonshëm vertikal tregon se një gamë e gjerë e bimësisë mund të gjendet këtu, ndërkohë që pjesa kryesore e vegjetacionit natyror është ndryshuar ndër vite

nga praktikat e përdorimit tradicional. Vetëm në malet e larta mund të haset bimësia natyrore e tillë si: pyjet e ahut, livadhet alpine, dhe ai i vegjetacionit të shkëmbinjve të pjerrët. Zonat më të pershtatshme janë shndërruar kohë më parë në tokë të punueshme, livadhe, pemishte dhe kopshte, ose janë zënë nga shtëpitë, plevicat, rrugët etj

Banorët e zonës shprehen se toka është pjellore dhe krahas bimëve të arave, në zonë gjen kushte të pershtatshme të kultivohet dhe kultura e gështenjës. Banorët, gjithashtu merren dhe me kultivimin dhe mbledhjen e bimëve medicinale si psh bliri. Ferma të shpërndara, sipërfaqe massive pyjesh cungishte, shumë pak pyje me pisha dhe disa plantacione të gjera gështenje janë karakteristikat kryesore të zonës.

Çështje shoqërore dhe nevoja për strehim

Në vitin 1991 popullsia e kësaj zone ishte 9150 banorë. Progresioni demografik është në rënie dhe aktualisht popullsia është 2100 banorë. Në Lekbibaj banojnë 270 familje nga 630 që ishin gjithësej. Kjo njësi, shënon dhe vlerat më të larta për sa i takon lëvizjes së popullsisë, por gjithashtu shënon dhe nivelet më të larta për sa i takon grupmoshës së re. 55% të familjeve që jetojnë në Lekbibaj, kanë më shumë se 6 antarë.

Karakteristike e zonës janë banesat në formë kulle por që 70% e tyre janë të braktisura. Ndërkohë 6 kulla kanë nevojë për reastaurim sepse jetesa në to përbën rrezik për shkak të gjendjes jo të mirë.

Banesat në këtë njësi, janë ndërtuar para vitit 1991, gjë që të lë të kuptosh nevojat për të përmirësuar kushtet e banimit dhe kualitetin e jetesës në zonë.

Kjo njësi ka dhe numrin më të lartë të banesave të pa zëna. Së fundmi, në të gjithë zonën janë ndërtuar 50 shtëpi të reja.

Çështje ekonomike

Sa i takon tokës së punueshme, nga 650 ha tokë, janë mbjelle me kultura të zonës vetëm 40 ha. Vlen të përmendet që produktet bujqesore prodhohen pa plehera kimike. Gështenja dhe bimët mjeksore janë ndër kulturat më të përhapura si dhe janë produkte të pastra organike. Këtu gjendet bliri i egër me lule të kuqe. Bimët mjeksore të kësaj zone janë nga më të kërkuarat për shkak të cilësisë së tyre. Bimët mjeksore të zonës janë të përmbledhura dhe në librin e autorit Zef Mulaj.

Në zonë, mbarështohen kryesisht lopë, dhi dhe dele. Është e njohur për këtë zonë lopa "Gusha" sidomos për qumështin cilësor të saj.

Lekbibaj, dallon për peshën specifike relativisht të lartë në prodhimin e mishit dhe qumështit të të dhirtave

Çështje të infrastrukturës

Në lidhje me infrastrukturën të pranishmit në takim paraqitën disa probleme:

Infrastruktura e shërbimit shëndetësor. Qendrat shëndetsore në zonë nuk kanë infrastrukturën e nevojshme për ofrimin e një shërbimi cilësor. Ekzistojnë ambulancat por nuk janë të pajisur me aparataturat e duhura.

Infrastruktura e shërbimit arsimor. Lekbibaj ka vetëm një kopësht për 15 fëmijë, një shkollë të mesme në qendër të Lekbibaj ku studiojnë rreth 200 nxënës. Në këtë periudhë pritet të organizohet një event i madh për shkollën, që ka lidhje me 100 vjetorin e shkollës së parë shqipe. Niveli i analfabetizimit kap shirfën e 4 % , kjo tregon nevojën për një strategji për integrimin e kësaj kategorie në jetën ekonomike sociale dhe komunitare.

Infrastruktura rrugore. Problematikë mbetet gjendja e rrugëve që lidhin fshatrat me njëri tjetrin. Fshatrave Curraj i Epërm dhe Brisë, u mungojnë lidhjet. Zgjidhja e kësaj problematike do të kishte rëndësi sepse fshati Curraj i Epërm është një nga atraksionet më të bukura natyrore turistike.

Energjia Elektrike: Janë miratuar të ndërtohen 11 hidrocentrale në lumin e Currajve. Lugina e Currajt të Epërm, në veri të zonës, rrethuar me maja të larta, kjo e bën një zonë të izoluar tërësisht, pa asnjë akses rrugor apo të energjisë elektrike

Infrastruktura e ujit të pijshëm: 6 % e banesave të Njesisë, nuk mbulohen nga rrjeti i ujësjellësit.

Çështje të pronësisë

NJAV Lekbibaj ka gjithësej 650 ha tokë bujqesore dhe sipas banorëve toka nuk është e regjistruar tek Zyra e Pasurisë së Paluajtshme.

Konsultime me komunitetin:

Projekte që u propozuan për periudhën në vazhdim:

- Rregullimi i Qendrës së Komunës Lekbibaj
- Rikonstruksioni i kanalit vaditës
- Rikonstruksioni i Qendrës shëndetësore
- Ndërtimi i një qendre shëndetësore në Curraj të Epërm.

Nga kjo Njësi Administrative janë evidentuar si prioritete:

- Sistemim dhe asfaltim i rrugës Lekbibaj –Lugu i Ndërmanjave (14 km)
- Rehabilitimi i rrugës Lekbibaj –Tetaj –Qaf Kolcit
- Rehabilitimi i rrugës Ura e Mserrit –Palc –Salce (8 km)
- Rehabilitimi i rrugës Kthesa e Bushatit –Gjon Pepaj (stakaj) (5 km)
- Rehabilitimi i rrugës Hidrocentrali -Curraj (3.7 km)
- Rehabilitimi i rrugës Markaj- Kodër Rrucaj (5 km)
- Rehabilitimi i rrugës Fushë Fierz –Shëngjergj (2.7 km)
- Rehabilitimi i rrugës Kthesa e Zades-Kotec(3.2 km)
- Ndërtimi i rrugës për në Curraj të Eperm (14 km)
- Ndërtimi i rrugës nga Salca për në Brisë(5 km)
- Rehabilitimi i rrugës qender Lekbibaj –Gjonpepaj (2.5 km)
- Ndërtimi i rrugës për Betosh (5 km)

Ndërtimi i ujësjellësve dhe kanale vaditës:

- Ndërtim i ujësjellësit Peraj dhe Gjonpepaj
- Reahabilitim i ujësjellësit Lekbibaj, Shëngjergj, Tetaj, Salce, Curraj i Poshtëm
- Ndërtim i kanaleve ujitëse në fshatrat: Gjonpepaj, Peraj, Lekbibaj, Shëngjergj e Curraj

Në arsim e shëndetësi:

- Rikonstruksion i shkollës së mesme Lekbibaj
- Riparimi i të gjitha ambulancave të zonës

Në sektorin energjetik

- Rehabilitimi dhe sistemimi i të gjithë rrjetit elektrik.
- Ndërtimi i linjës Hidrocentral – Fierzë
- Sistemimi i Qendrës së Njesisë Administrative

Në sektorin e turizmit

- Promovimi dhe nxitja e sektorit të turizmit për zhvillimin e zonës Nikaj –Mërturit.
- Organizimi i Eventit të 100 vjetorit të Shkollës së parë shqipe në Malësinë e Gjakovës

Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme

Takimi i zhvilluar në Zyrat e Njesise Administrative Lekbibaj zgjati rreth 2 orë. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të. U dhanë ide dhe sugjerime për përmirësimin e situatës aktuale si dhe mundësitë se ku duhet të ndërhyet në të ardhmen.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit.

Lista e pjesëmarrësve

Gjeter	tymeri	Lekb'	0686067144
Foshkë	Felcoj	Cunaj	0683716689
Gej	Bushaj	Bfosh	0685690146
Nikoll	Zefi	Lekbity'	068467189
Anton	Mares	Deasy	0692783094
Jakk	Faci	Deasy	0692754069
Gezim	Propri	Solce	0682410402
Polut	Qelaja	Talg	0684337473
Apron	Facaj	Fery	0683188964
Desond	Muhaj	Shenjaj	0682034514
Mark	Qelaja	Tetaj	0693683326
Qelë Gjoli	Golq		0685544030
Nikoll Zefi	Lekbubaj		0685789918
Elhadur	Tetaj		0683923056
Exxon	Kolaj		0685961149
Primo!	Gjoka		→ 0693182222

Fotografi nga takimi

Takimi në Fierzë*Data e zhvillimit të takimit:* 10 Nëntor 2016*Ora e fillimit të takimit:* 14:00*Kohëzgjatja e takimit:* 3 orë*Stafi pjesëmarrës:*

Bukursh Onuzi – ekspert i turizmit dhe komunikimit
 Hasan Çuka – Drejtor i Zyrës së urbanistikës bashkia Tropojë
 Ermal Bleta – arkitekt, Studio B&L
 Saimir Duçellari- arkitekt, Studio B&L
 Antonio Paolillo – arkitekt, Dogma
 Ezio Melchiorre – arkitekt, Dogma
 Luciano Aletta – arkitekt, Dogma
 Martino Tattara – arkitekt, Dogma
 Andrian Vaso – ekspert VSM

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti: 24*Hyrje*

Takimi me komunitetin e NJA Fierzë u zhvillua në mjediset e kësaj njësie. Në fillim të takimit Z. Ermal Bleta, arkitekt, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të NJA-Fierzë. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohet diskutimi.

Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin:

Liçeni i Fierzës, me sipërfaqe 72.5 km². ofron ndër peizazhet më të bukura malore të vendit. Përbën një rezervë të madhe natyrore hidronergjitime.

Çështje mjedisore

Mbetjet janë një problem për zonën e Fierzës. Shërbimi i menaxhimit të mbetjeve ofrohet në mënyrë sporadike ose në mënyrë shumë të kufizuar. Qyteti i Fierzës e bën grumbullimin me kazan ndërsa fshatrat e hedhin në përrenj pasi nuk kanë vende grumbullimi. Shërbimi i pastrimit për mbetjet bëhet çdo ditë. Sistemi i kanalizimeve të ujërave të zeza është pjesërisht present, kështu fshatrat përdojnë gropa septike, ndërsa qyteti ka kanalizime.

Sistemimi i përrenjve po sjell erozion që shtohet nga viti në vit.

Shqetësuese ngelet dhe sistemi i vaditjes së tokave bujqësore, të cilët nuk mbulojnë gjithë zonën.

Çështje të përdorimit të tokës

Toka është pjellore por sistemimi i tokës është dëmtuar nga ndërtimi i hidrocentralit. Pastrimi nga aluvionet i pjesës ku vinte trageti deri te kalatat, do krijojë mundsin e krijimit të një hapësire turistike për njerëzit që përdorin tragetin për lëvizjet e tyre dhe përdorimi i tyre për bujqësinë do të sillte përmirësim të cilësisë së tokës bujqësore.

Çështje shoqërore dhe nevoja për strehim

Në vitin 1990, sipas pjesëmarrësve, Fierza kishte 8700 banorë, kurse sot ka rreth 4500 banorë. Njësia përballet me një numër të lartë personash me aftësi të kufizuara fizike (10.7 %) të cilët përbëjnë një kategori banorësh që duhet të jetë në qendër të vëmendjes, për shkak të nevojave të veçanta që ato kanë, jo vetëm në infrastrukturë por dhe në përmirësimin e kushteve të jetesës për të garantuar barazi sociale dhe integrimin e tyre në shoqëri.

Çështje ekonomike

Specialistët e bujqësisë theksojnë se tokat janë magneziale dhe raporti ka shkuar 8 me 1. Është i nevojshëm gëlqerizimi i tokave. Vetem në fshatin Degë nga 500 ha tokë që disponon ky fshat, vetëm 156 ha tokë kultivohet dhe kjo për shkak të mungesës së kanaleve vaditëse. Gjithashtu dhe në fshatin e Tplanit, janë rreth 400 ha tokë pa u vaditur, kjo sepse rezervuari është i dëmtuar.

Është e rëndësishme të ndihmohen dhe stimulohen bujqit sidomos në mbarështimin e bletëve. Mjalti i përfutur prej tyre, është ndër më të kërkuarat dhe përbën edhe të ardhura për banorët.

Çështje të infrastrukturës

Në lidhje me infrastrukturën të pranishmit në takim paraqitën disa probleme:

Infrastruktura e shërbimit shëndetësor. Qendrat shëndetësore nuk janë të pajisur me aparatet e duhura për të kryer shërbimet shëndetësore.

Infrastruktura e shërbimit arsimor. Sektori i arsimit ka problematikat e veta sa i takon godinave shkollore. Kështu, përmëdim shkollën e mesme e cila ka disa problematika duke filluar që nga mungesa e rrethimit të oborrit, çka e bën të cënueshëm nga jashtë; palestra e dëmtuar duke mos mundësuar realizimin e lëndës së edukimit fizik; mungesa e laboratoreve; e deri te çatia e shkollës e cila është teje e dëmtuar për shkak të cilësisë jo të mirë të punimit dhe amortizimit. Problem shumë shqetësues është dhe transporti i nxënësve, sidomos për fshatrat e Pukës.

Infrastruktura rrugore. Rruga për në Breglumë është e rrezikshme. Banorët e quajnë rrugë pa rrugë. Është një nevojë e menjëhershme dhe asfaltimi i rrugës për në fshatin Tplan.

Të pa-aksesueshme ose të aksesueshme me vështirësi janë rrugët që lidhin fshatrat Tplan, Degë dhe Bredashnicë.

Infrastruktura e ujit të pijshëm: Fshatrat e NJA Fierzë nuk janë të mbuluar me sistemin e ujësjellësit. Kështu, fshati Dushaj i Eperm nuk ka ujësjellës.

Pritet që ujësjellësi i Valbonës të mbulojë sistemin e ujit të pijshëm për fshatrat Degaj dhe Tplanin.

Çështje të pronësisë:

Tokat bujqësore nuk kanë dokumentacion të rregjistrimit të tokës.

Konsultime me komunitetin:

- Ndërtimi i rruges së Komanit
- Duhet të merren në konsideratë ndihmat sociale, mobilitetin, aksesin ndaj shërbimeve publike në përmirësimin e cilësisë së jetës të banorëve që shfaqin një paaftësi fizike.

Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme

Takimi i zhvilluar në zyrat e Njësisë Administrative zgjati rreth 3 orë. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të. U dhanë ide dhe sygjerime për përmirësimin e situatës aktuale si dhe mundësitë se ku duhet të ndërhyet.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit.

Lista e pjesëmarrësve

1. G. R. 119 GJONAT J. ADMINISTRATAZHA. 0682057556
 2. H. H. H. Ramaj 0685955630
 3. Roza Ramaj - - -
 4. Franç Delia 0682713305
 5. Nohue Hasaj T 068377718
 6. Mitosh Ramo - P 0684130826
 7. Aranit Dushaj 0686402703
 8. Vladimir Bonari 0685775981
 9. Yusuf Hamez Ponari 0683168103
 - Okulash Vokaj 0686417791
 10. Goraleja Kencuey 0692540060
 - Pani Kola 0685721956
 - Ruslan Hoxhaj 0675591089
 - Gen Dori 0672249112
 - Nohue Kefiti 0682016464
 - Del Gjetoj 0684638409
 - Kajlimete Ponari Tunoye + Gjendjes Civile 0688311848
 - Elhame Ramaj Drejtore shkolles Matosh-Ukaj 0683016314
 - Viollta Elhamja Epa Punë 0685546
- Fatime Dushaj = infermiere DSHF. 0685950206
- Aferdita Pepkaloj = infermiere DSHF. = 0682596723
- Syrtue Dushaj = infermiere DSHF. = 0685778863
- Bashkim Benisha = Terapist 0685770615
- Gjyrim Dushaj = 0672291092

Fotografi nga takimi

A handwritten signature or scribble in blue ink, located in the bottom left corner of the page. It consists of several overlapping, curved lines.

Takimi në Tropojë (e vjetër)

Data e zhvillimit të takimit: 11 Nëntor 2016

Ora e fillimit të takimit: 14:00

Kohëzgjatja e takimit: 2 orë e 30 minuta

Stafi pjesëmarrës:

Bukursh Onuzi – ekspert i turizmit dhe komunikimit

Ermal Bleta – arkitekt, Studio B&L

Saimir Duçellari- arkitekt, Studio B&L

Antonio Paolillo – arkitekt, Dogma

Ezio Melchiorre – arkitekt, Dogma

Luciano Aletta – arkitekt, Dogma

Martino Tattara – arkitekt, Dogma

Andrian Vaso – ekspert VSM

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti: 23

Hyrje

Takimi me komunitetin e NJA Tropojë u zhvillua në mjediset e salles së ish keshillit Komunal të kesaj njesie. Në fillim të takimit Z. Ermal Bleta, arkitekt, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të NJA Tropojë. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohet diskutimi.

Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin:

Alpet e Tropojës, të cilat përbëhen nga male të larta dhe të thepisur dhe shumë tërheqës si pasojë e veprimit të akullnajave dhe erozionit, me kontraste të lartësive me lugina të thella që përshkohen nga lumenj të vegjël piktoresk.

Malësia e madhe, territor i cili zotëron pasuri të mëdha natyrore dhe përbën një ndër zonat më peizazhistike të të gjithë vëndit. Përmendet Mali i Shkelzenit dhe Rezerva Strikte Natyrore e Lumit të Gashit

Çështje mjedisore:

Mbetet shumë problematike çështja e kanalizimeve të ujrave të zeza.

Në disa zona e pranishme është dukuria e erozionit për shkak të shpyllëzimeve. Problem mbetet dhe mbulimi me sistem vaditje i zonës.

Çështje të përdorimit të tokës

Tropoja ka sipërfaqe mjaftë të madhe të tokave të punueshme, në të cilat kultivohen drithërat, mollët, gështenjat, kumbullat e dëgjuara tropojane.

Toka përdoret për kultivimn e bimëve të arave dhe bimëve të trumzës, nga ku bëhet dhe mjalti shumë i kërkuar për vlerat që mbart dhe boronicës gjithashtu po shumë të kërkuar etj.

Në takim u evidentua fakti se shumë toka po shkaterrohen nga erozioni, prandaj është e domosdoshme ndërhyrja me projekte për pyllëzimin e tyre.

Çështje shoqërore dhe nevoja për strehim

Popullsia në vitin 1990 ka qenë 12000 banorë, ndërsa aktualisht në gjendjen civile janë 5600 banorë. Nga 1927 familje që ka Njësia Administrative, 525 prej tyre trajtohen me ndihmë ekonomike dhe 225 persona trajtohen me pension inviladiteti.

Për 25 vite janë ndërtuar në gjithë zonën 120 shtëpi të reja. Ndërtimet e reja janë bërë në toka bujqësore dhe 80 % e tyre janë pa leje. 10 % e banesave janë të braktisura.

Çështje ekonomike

Tropoja sot po has probleme për sa i takon çertifikimit të farave, fidanave, pesticideve dhe herbicideve. Përdoret fara e *Moravit* që është një farë e vjetër e misrit. Në NJA Tropojë nuk ka një ditë tregu. Krahas kulturave të arave, fermerët mbjellin dhe boronicë, trumzë, lule aguliqen etj. Tek pemët frutore ka superprodhim molla, por mungesa e tregut të shitjes e ka bërë të pamundur sigurimin e të ardhurave nga kjo kulture.

Sa i takon bujqësisë, është e domosdoshme të ndërhyet dhe në përmirësimin e sistemit të vaditjes. Gjithashtu dhe kanali i Kojelit që vaditë 50 ha tokë, kërkon ndërhyrje për tu vënë në funksion. Rezervuari i Tropojës ka dal jashtë funksionit, gjë që kërkon ndërhyrje të menjëhershme. Ndërkohë, për zbutjen e problematikës, në zonën e Kernajës është bërë një studim për ndërtimin e një rezervuari i cili do mbulojë me vaditje të gjithëzonën

Komuniteti është i interesuar për rritjen e numrin të bagetive (sidomos dhive) si dhe për rritjen e numrit të bletëve.

Si për bujqit dhe blektorët lind nevoja për ndërtimin e tregut, për tregtimin e kulturave të arave, frutave dhe bagëtive.

Çështje të infrastrukturës

Në lidhje me infrastrukturën të pranishmit në takim paraqitën disa probleme:

Infrastruktura e shërbimit shëndetësor. Në 18 fshatra janë 8 ambulanca gjithësej, 3 prej të cilave janë të amortizuara (Kernaje, Babinë etj). Qendra shëndetësore në qender të Tropojës është e amortizuar dhe pa ujë të pijshëm. Ambulancat e tjera janë të ndërtuara si objekte por nuk janë të pajisura me mjetet e duhura për të ju shërbyer të sëmurëve.

Për zbutjen e situatës janë hartuar projekte për ndërtimin e ambulancave të reja dhe janë dorëzuar pranë Drejtorisë së Shëndetit Publik.

Infrastruktura e shërbimit arsimor: Janë 13 shkolla në të gjithë komunën. Ndër këto shkolla, ka shkollë edhe me 16 nxënës gjithsej (Buçaj). Nuk ka shkollë të arsimit të mesëm.

Infrastruktura rrugore. Vihet re kryesisht prezenca e rrugëve sezonale, të rrugëve urbane kryesore e dytësore

Infrastruktura e ujit të pijshëm: Ekziston një projekt për ujësjellësin që konsiston në ndërtimin e një depoje e cila do të vendoset në kodrën mbi fshatin Tropojë e Vjetër dhe do të jetë në kuotën 459.78 m m.n.d.

Çështje të pronësisë

Tropoja ka 1820 ha toke bujqësore, nga të cilat 1050 hektare të regjistruar. Janë 6 fshatra të cilët nuk e kanë përfunduar procesin e regjistrimit te Zyra e Pasurisë së Paluajtëshme.

Konsultime me komunitetin:

Nga takimi me komunitetin propozohen këto prioritetet:

- Hartim i një projekti për përmirësimin e kanalizimeve të ujrave të zeza.
- Rikonstrukcionin e veprave vaditese:
 - kanali i Gashit dhe
 - kanali Kasaj-Viçidol-Sylaj-Myhejan
- Infrastruktura rrugore
 - Tropojë- Muhejan- Gosturan (3.5 km)
 - Kernaje-Kovaç (2.5 km)

- Buçaj- Papaj –Padesh (9 km). (Ekziston projekti)
- Boshnjake–Tafaj-Treshnjeve
- Qafë Morinë-Gegaj
- Qafë Morinë–Kamenice
- Asfalt–Viçidol (1 km)
- Pific-Kamen–Lugu i Tropojes (7.7 km) (Profic- Kamen është projekti)
- Asfalt-Kasaj (2.1 km)
- Asfalt- Mejdani (2.1 km)
- Ura e Astës-Kojel Shpat (1.2 km) (Është projekti)
- Ura e Balishtes-Shumice–Asfalt (3.1 km)
- Asfalt–Iberhasaj (3.1 km)
- Boshnjake –Koldet
- Kanalet Vaditese që kanë ndikim të rëndësishëm në bujqesi dhe që duhen rehabilituar janë
 - Kanali i Gashit (25 km) (është projekti)
 - Kanali i Myhejanit (5.8 km)
 - Kanali rezervuari Kasaj – Viçidol – Sylaj – Mejdani (projekti është me M.Bujqesisë)
 - Kanali Viçidol–Sylaj (4.2km)
 - Ura Aste-Kojel Rrafsh (1.9km)
 - Kanali Aste–Kojel shpat (2,9km)
 - Kanali vaditës Treleze Kasaj (1.8 km)
 - Kanali Shumice–Boshnjak (1.8km)
 - Kanali Shumice–Bucin (1.4 km)
 - Kanali Kucanes (2 km)
 - Kanali Papaj (1.5 km)
 - Kanali Begaj i Poshtëm (3 km)
- Sektori Arsimit
 - Riparimi i shkollës 9 vjeçare Kovaçe (është projekti)
 - Pajisja e shkollave me kabinete fizike e kimie si dhe me kënde sportive.
- Sektori Shëndetësisë
 - Riparim i Qendrës Shëndetësores Tropojë
 - Ndërtimi i Ambulancave të fshatrave: Shkëlzen, Myhejan, Kojel, Kucane, Kasaj, Papaj
- Sektori Bujqësisë
 - Subvencionimi për mbjelljen e harrdhive, mollëve, vreshtave dhe kumbullave tropojane.
 - Rritja e plantacioneve të gështenjës
 - Ngritja e një fabrike në bashkëpunim me njësitë e tjera për tu krijuar mundësinë fermeve për tregtimin e tyre.
- Sektori Blegtorisë
 - Nxitje për shtimin e gjësesë së gjallë sipas zonave
- Sektori Turizmit
 - Ruajtja e ekosistemeve natyrore duke investuar në mirë administrimin e pyjeve

Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme

Takimi i zhvilluar në njesine administrative zgjati rreth 2 orë e gjysem. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të. U dhanë ide dhe sygjerime për përmirësimin e situatës aktuale si dhe mundësitë se ku duhet të ndërhyhet.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit.

Lista e pjesëmarrësve

Yllari Nezaj	Përgjigjei shkencës/trupje	0682157416
Muhammed Galaci	Kryetar fshat. Hykaj	0686897150
Hidem Hadriq	Kryetar fshat. Basin	0682623175
Elez Selaj	Kryetar fshat. Gopot	0682370780
Ardyll Agaj	P. Gjendje Civile Tropoj	0682567084
Zepir Hykaj	Shkollë rrethore	0682355989
Isnet Korkoci	Poromoni	0693761130
Ardi Gasharaj	P. Zyris, Këndashkollë	0686745966
Gjend Hoxha	Arsimtar	0684622820
Arjan Shiqerica	Arsimtar	0682336238
Burjan Hoxha	Arsimtar	0685331001
Shafa Tasaku	Rrethore shkencës	0685316509
Aurela Proklam	Rrethore sociale	0685687746
Zenel Hoxha	Kryetar fshat. Kojel	0692563519
Ahmet Memij	Kryetar fshat. Mejdari	0685784957
Valmina Hoxhaj	Hjete e përgjithshme	0693688930
Gherij Memij	Rrethore shkencës	0682897707
Ram Korkoci	Kryetar njësis vendore Tropoj	
Ardyll Agaj	R/2. GJ. Civile Tropoj	0682367084
Lulzim Tafaj	Kryetar fshat. Nendol	0699265130
Jamir Shkëmbaj	Shkollë rrethore	0685326414
Edljon Zeli	Mjete përgjithshme	0685409114
Ram Korkoci	Administrata rrethore	0682915712

Fotografi nga takimi

Takimi në Bujan*Data e zhvillimit të takimit:* 11 Nëntor 2016*Ora e fillimit të takimit:* 10:00*Kohëzgjatja e takimit:* 2 orë e 30 minuta*Stafi pjesëmarrës:*

Bukurosh Onuzi – ekspert i turizmit dhe komunikimit
 Hasan Çuka – Drejtor i Zyrës së urbanistikës bashkia Tropojë
 Saimir Duçellari- arkitekt, Studio B&L
 Luciano Aletta – arkitekt, Dogma
 Andrian Vaso – ekspert VSM

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti: 16*Hyrje*

Takimi me komunitetin e NJAV Bujan u zhvillua në mjediset e objektit të zyres së Njesise Administrative Bujan. Në fillim të takimit pjesëmarrësit u vunë në djeni për rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të NJA Bujanit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohet diskutimi.

Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin:

Tre kullat historike: *Kulla e Mic Sokolit, Binak Alise dhe Sali Mani*, të cilat janë kulla 200 vjeçare. Në takim u diskutua që Institutit të Monumeteve të Kulturës duhet ti propozohet Kulla e Binak Alise për tu bërë monument kulture.

Fortesa e Rosunjëse cila është një nga qytezat më të pikasura. Nga viti 1964 nuk është vënë dorë. Është një qendër e lashtë mijëvjeçare, e dyta para erës tone. Është e pa ekspozuar (ka qypa, stoli, monedha).

*Liçeni Ponarit**Çështje mjedisore*

Menaxhimi i mbetjeve bëhet në mënyrë sporadike ose në mënyrë shumë të kufizuar. Shërbimi i pastrimit mbulohet nga vetë njësia në bashkëpunim me qytetin e Bajram Currit.

Problemi i shembjeve për shkak të mungesës së pritave malore.

Çështje të përdorimit të tokës:

Janë toka bujqësore, kryesisht për prodhimin e drithrave të bukës dhe perimeve.

Çështje shoqërore dhe nevoja për strehim

Në vitin 1990 zona e Bujanit kishte 7200 banorë. Aktualisht kjo zonë ka 2880 banorë. 257 familje, trajtohen me ndihmë sociale

Regjistron vlera të larta për sa i takonë punësimin të grupmoshave të reja (89 %), megjithatë papunësia është në nivele të larta (55%). Pjesa më e madhe e të punësuarve, janë në sektorin e shërbimeve.

40 % e ndërtesave në Bujan, janë ndërtuar para vitit 1991, çka do të thotë që banorët e kësaj njësia kanë nevojë për të përmirësuar kushtet e banimit.

Çështje ekonomike

Njësia dallohet për prodhimin e gështenjës i cili përbën një burim kryesor të ardhurave të ekonomisë lokale.

Çështje të infrastrukturës

Në lidhje me infrastrukturën të pranishmit në takim paraqitën disa probleme:

Infrastruktura e shërbimit shëndetësor. Qendra shëndetësore në Bujan është tek një ndërtesë e vjetër. Fshatrat Rosuje e Gjonaj janë pa ambulancë. Në fshatin Markaj ambulanca është brenda ambienteve të shkollës

Infrastruktura e kanalizimeve: Kanalet e Ujrave të Zeza nuk ekzistojnë në asnjë fshat

Infrastruktura e shërbimit arsimor: Infrastruktura e shërbimit parashkollor ekziston por kapaciteti i kopështëve është i ulët për të plotësuar nevojat e banorëve. Shkollat 9-vjeçare kanë nevojë për rikonstruksion dhe vihet re mungesa e terreneve sportive. Mungon shkolla e arsimit të mesëm

Infrastruktura rrugore. Ka shërbim të transportit publik Bajram Curri- Bujan

Energjia Elektrike: Janë miratuar të ndërtohen 11 hidrocentrale në lumin e Currajve

Infrastruktura e ujit të pijshëm: Tre fshatra kanë furnizim me ujë 24 ore (Markaj, Dojan, Bujan). Fshatrat Rosuje, Lekurtaj, Selimaj, kanë problem me furnizimin me ujë të pijshëm. Ekziston projekti për furnizim me ujë nga burimet e "Perlinave të Bardha" që ndodhen rrëzë malit të Shkëlzenit

Çështje të pronësisë

Duhet të zgjidhet çështja e administritimit të kullave

Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme

Takimi i zhvilluar në Bujan zgjati rreth 2 orë e gjysëm. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të. U dhanë ide dhe sygjerime për përmirësimin e situatës aktuale si dhe mundësitë se ku duhet të ndërhyet.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit.

Lista e pjesëmarrësve

Emri	Mbiemri	Nr. cel.
1. Bujar	Hasanpajaj	0682535951
2. Arta	Tomaj	0684444660
3. Jasir	Oru	0692549616
4. Zekir	Hodri	0694555228
5. Isak	Hasanaj	0685276714
6. Feriz	MULLAKA	0688132320
7. Rafat	Munaj	0685394648
8. Shaban	Mulazmani	0682167846
9. Lenard	Mulaj	0682405035
10. Samir	Maliq	0696343103
11. Zyri	Hasanpajaj	0683469203
12. Ali	MILUSHI	0682463931
13. Arta	SHAGROVICI	0688150893
14. Mustafa	VATOCI	0682177393
15. Tahir	QARIU	0682505326
16. Zekir	Munaj	068254452
16. Zekir	MUNAJ	0682525205

Fotografi nga takimi

Takimi në Margegaj*Data e zhvillimit të takimit:* 11 Nentor*Ora e fillimit të takimit:* 14:00*Kohëzgjatja e takimit:* 3 orë*Stafi pjesëmarrës:*

Bukurosh Onuzi – ekspert i turizmit dhe komunikimit
 Hasan Çuka – Drejtor i Zyrës së urbanistikës bashkia Tropojë
 Saimir Duçellari- arkitekt, Studio B&L
 Luciano Aletta – arkitekt, Dogma
 Andrian Vaso – ekspert VSM

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti: 14*Hyrje*

Takimi me komunitetin e NJA Margegaj u zhvillua në mjediset e objektit të kesaj Njesie Administrative. Në fillim të takimit Z. Ermal Bleta, arkitekt, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të NJAV-së Margegaj. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohesh diskutimi.

Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin:

- Parku Kombëtar i Luginës së Valbonës (192 km²)
- Rezerva Strikte Natyrore e Lumit të Gashit (46 km²)
- Gryka e Qytetit, ku janë rrënojat e një qyteze ilire

Çështje mjedisore

Shërbimi i menaxhimit të mbetjeve është shumë i kufizuar. Shërbimi i pastrimit të mbetjeve, bëhet dy here në javë.

Kanalet e ujrave të zeza përbëjnë problemet shqetësuese të banorëve sepse njësia Margegaj mbulohet pjesërisht nga rrjeti ikanaleve të ujrave të zeza.

Edhe pse uji i lumit të Valbonës përdoret kryesisht për ujitje, banorët kanë problem sai takon mbulimit të zonës me kanale vaditëse. Kanali i Shoshanit që mund të vadisë 100 ha tokë, është një kanal i vjetër 200 vjeçar, shumë i dëmtuar.

Sistemi i përrrenjëve po rrezikon fshatin Margegaj nga përmytjet.

Çështje të përdorimit të tokës:

Janë toka bujqësore, kryesisht për prodhimin e drithrave të bukës dhe perimeve.

Çështje shoqërore dhe nevoja për strehim

Njësia ka 2346 banorë. Duke e krahasuar me vitet më përprara, ka një rënie të numrit të popullsisë kjo për shkak të migrimit të popullsisë. Rreth 64 % e popullsisë i përkasin grupmoshës 14-65 vjeç.

Fshatin Çerem, gjatë verës banohet nga 20 shtëpi, ndërsa gjatë dimrit edhe ata banorë që verojnë aty largohen për shkak të mungesës së elementeve bazë të jetesës.

Çështje ekonomike

Ndodhet masivi i gështenjave.

Ndërveprimet ekonomike, më shumë kryhen me Gjakovën (Kosovë)

Bimet medicinale dhe ato aromatike janë një burim i konsiderueshëm të ardhurash për banorët e kësaj zone.

Çështje të infrastrukturës

Në lidhje me infrastrukturën të pranishmit në takim paraqitën disa probleme:

Infrastruktura e shërbimit shëndetësor. Disponon një qendër shendetësore, 7 ambulanca dhe 13 infermierë. Qendra shëndetësore, e ka çatinë e dëmtuar dhe me llamarinë. Fshati Çerem nuk ka ambulance. Dy mjek dhe dy infermiere kryejnë shërbime ekstra.

Infrastruktura e shërbimit arsimor. Shkollat kanë kërkesa emergjente për sa u takon përmirësimin të kushteve për një mësimdhënie të mirë. Nuk kanë terrene sportive për orët e edukimit fizik. Mungonjë banjot e ndara për meshkujt dhe femrat

Shkolla e Shoshanit krahas gjendjes jo të mirë të godinës, mungesave të ambienteve, nuk ka as rrethim shkollë. Në disa fshatra, si në Bradoshnice mungojnë shkollat.

Infrastruktura rrugore. Fshati Bradoshnice nuk ka rrugë. Ka mungesë të sinjalistikës në zonat turistike. Kështu me qindra turistë humbasin rrugën dhe kthehen në Tropojë të vjeter për shkak të mungesës së një table.

Energjia Elektrike: Sipas njërit nga banorët, fshati Çerem ka probleme me energjinë elektrike. Infrastruktura e ujit të pijshëm: Uji për fshatrat e Njërive Administrative Margegaj, merrret nga linja kryesore e ujësllësit që furnizon qytetin e Bajram Currit. Fshati Dragobi dhe Çerem janë të pambluar nga ky rrjet.

Çështje të pronësisë

Ka problem në pronësitë e tokave. Mungesa e pronësisë mbi tokat do të pengojë zhvillimin e turizmit. Mosmarrëveshje pronësie ka gjithashtu dhe sai takon masiveve të gështenjes.

Konsultime me komunitetin:

- Ndërtimi i rrugës së Çeremit (8 km)
- Ndërtimi i ambulancavë në fshatra.
- Duhet të vendoset një ambulancë lëvizëse gjatë verës në Bjeshkë sepse 300 familje qëndrojnë për mëse 3 muaj atje.
- Mobilimi i qendres shendetesore dhe ambulancave
- Mirëmbajtja e monumenteve të kulturës.
- Sistemimi i lumit Valbona
- Plane rregulluese sa ju takon ndërtimeve të reja
- Menaxhimi i mbetjeve meqënëse është dhe një zonë me një numër të madhë të turistëve.
- Funkionimi i qendrës se informacionit turistik dhe krijimi i shesheve të pushimit për turistët.

Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme

Takimi i zhvilluar në Margegaj zgjati rreth 3 orë. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të. U dhanë ide dhe sygjerime për përmirësimin e situatës aktuale si dhe mundësitë se ku duhet të ndërhyet.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit.

Lista e pjesëmarrësve

Hazin	Isufaj	Arhitekt	0693557500
SADRI	GOSTURANI	DR/SHKOLLE	0682621711
Arif	Dollapaj	NAFARRENOJ	068321472
Wjhan	Yefi	Kocanaj	0675068323
Bepir	Dajç	J. Pope	0685675514
GANI	PROZLOMI	BRODORHNIK	0685580475
Jetonika	Musa	gortare	0693557562
Shol	Jubani	Ryogani	0673022876
Zee	Barberi	Shoshom	0686949355
Xherahine	Mahmutaj	shohani, dragoti, valtoni	0694404349
Adeem	Zepir	Metaliq	0673109026
Zyfi	Janaj	Nimani, Gendjeli	0682182506
BAJRAMI	BAJRAMI	PARDHANI, MARSHI, TRAPOTI	0682453072
Tokir	Flajjaj	Kajgaj, Murgaj	0695625155

Fotografi nga takimi

Takimi në Llugaj

Data e zhvillimit të takimit: 24 Nëntor 2016

Ora e fillimit të takimit: 10.00

Kohëzgjatja e takimit: 2 orë

Stafi pjesëmarrës:

Bukurosh Onuzi – ekspert i turizmit dhe komunikimit
Saimir Duçellari- arkitekt, Studio B&L
Luciano Aletta – arkitekt, Dogma
Andrian Vaso – ekspert VSM

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti: 19

Hyrje

Takimi me komunitetin e NJA Llugaj u zhvillua në mjediset e kësaj njësie. Në fillim të takimit Z. Saimir Duçellari, arkitekt, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të NJA-së Llugajt. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohesh diskutimi.

Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin:**Bujqësia****Çështje mjedisore**

Mbetjet hidhen në lumë, prandaj kërkohet të mbulohet shërbimi i pastrimit. Fenomeni i erozionit është shfaqur dukshëm (Llugishta)

Çështje të përdorimit të tokës:

Janë toka bujqësore, kryesisht për prodhimin e drithrave të bukës dhe perimeve. Në tokat me bonitet të ulët rritet gështenja.

Çështje shoqërore dhe nevoja për strehim

Aktualisht janë 2300 banorë. Popullsia e zones ne vitin 1990 ishte 7030 banore. Sot jane 2300 banore. Në vitet e fundit vihet re një tendencë e rritjes së popullsisë.

Çështje ekonomike

Ka të zhvilluar vreshtarinë dhe pemtarinë. Bujqësia ka nevojë për mjete mekanike dhe plehra kimike. Fshati Rragam kërkon të ndërtohen prita malore. Në Llugaj gjithashtu në anën e lumit ka nevojë për prita. Blegtoaria, ka interes nga fermeret por shteti duhet t'i ndihmoje.

Në fshatin Cernice ka interes në shtimin e frutikulturës. Në fshatin Rragan ekziston një baxho funksionale me parametra bashkohore. Banorët shprehen se fermerët nuk sjellin qumësht pasi nuk prodhojnë shumë për të shitur.

Çështje të infrastrukturës

Në lidhje me infrastrukturën të pranishmit në takim paraqitën disa probleme:

Infrastruktura e shërbimit shëndetësor. Ambaluanca në Luzhë është e dëmtuar totalisht dhe është prioritet për sektorin e shëndetësisë.

Shërbimi shendetesor është ofruar në të gjithë zonën por kerkohet nje ambulance lëvizëse në bjeshkë. Infrastruktura e shërbimit arsimor. Shkolla e mesme Llugaj nuk ka investime. Kërkon

ndërhyrje totale. Shkolla nuk ka shërbim të energjisë elektrike dhe po del jashtë funksionit. Shkolla në Cernice është më e mirëmbajtur.

Infrastruktura rrugore. Lidhet me rrugë të asfaltuar në dy anët në formë ciklike.

Energjia Elektrike: Fshati Rragam ka problem me energjinë elektrike. Sistemi i energjisë elektrike është problem në të gjithë komunën Llugaj dhe kërkohet ndërhyrje emergjente.

Infrastruktura e ujit të pijshëm: Zona furnizohet nga një burim me ngritje mekanike. Fshatrat kanë problem me ujin e pijshëm, kështu në fshatrat Rragam e Llugaj nuk funksionon sistemi i ujrave të pijshëm. Fshati Luzhë është përfshirë në projektin e ujit të pijshëm të Valbones.

Çështje të pronësisë

Nga 3200 hektare tokë bujqësore, vetëm 1230 ha janë ndarë në pronësi. Fshatrat Rragam e Cernice kanë problem me certifikimin e pronësisë së tokës. Janë regjistruar Luzha, pjesërisht Llugaj e Bukova.

Konsultime me komunitetin:

Prioritetet për Njësinë Administrative Llugaj :

- Asfaltimi i rrugës për automjetet në fshatin Luzhë
- Reabilitimi i kanaleve vaditese në Njësitë Bukove, Vrella, Mulliri dhe Madanit
- Zgjerimi dhe reabilitimi i rrjetit ekzistues të ujit të pijshëm
- Rikonstruksioni i shkollës së mesme Llugaj
- Rikonstruksioni i ambienteve ekzistuese të shërbimit shëndetësor
- Përmirësimi i rrjetit të furnizimit me energji elektrike
- Tregu i përbashkët bujqësor dhe blegtoral
- Instalimi i linjave urbane për nxënësit e shkollave
- Investimi për plotësimin e dokumentacionit të pronësisë
- Ndërtimi i një ambulance në Luzhë dhe në fshatin Rrëzë Mali

Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme

Takimi i zhvilluar në Llugaj zgjati rreth 2 orë. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të. U dhanë ide dhe sygjerime për përmirësimin e situatës aktuale si dhe mundësitë se ku duhet të ndërhyet.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit.

Lista e pjesëmarrësve

1. D. Hinc	Cj. G. G. G.	Holm. m. m. m.	0686434028
2. H. Hinc	U. U. U. U.	Hol. m. m. m.	0684106643.
3. Blesim S. S.	B. B. B. B.	M. M. M. M.	06711884545
4. Advicabika	R. R. R. R.	F. F. F. F.	0685531023
5. BRANKI M. M.	J. J. J. J.	P. P. P. P.	0692832199.
6. Bogdan Gj. Gj.	R. R. R. R.	P. P. P. P.	0682600410
7. H. H. H. H.	-	J. J. J. J.	0685361795
8. S. S. S. S.	B. B. B. B.	J. J. J. J.	0682541607
9. N. N. N. N.	M. M. M. M.	M. M. M. M.	0082349277
10. E. E. E. E.	H. H. H. H.	J. J. J. J.	0682664927
11. Z. Z. Z. Z.	H. H. H. H.	J. J. J. J.	068234877
12. P. P. P. P.	E. E. E. E.	P. P. P. P.	0685551228
13. R. R. R. R.	T. T. T. T.	M. M. M. M.	0682350625
14. E. E. E. E.	C. C. C. C.	P. P. P. P.	068887636
15. A. A. A. A.	R. R. R. R.	J. J. J. J.	0685499962
16. D. D. D. D.	C. C. C. C.	H. H. H. H.	0686949386
17. G. G. G. G.	G. G. G. G.	G. G. G. G.	0686163440
18. N. N. N. N.	H. H. H. H.	-	068334630
19. K. K. K. K.	J. J. J. J.	-	0682364012

Fotografi nga takimi

Takimi në Bytyç

Data e zhvillimit të takimit: 24 Nëntor 2016

Ora e fillimit të takimit: 13:00

Kohëzgjatja e takimit: 2 orë

Stafi pjesëmarrës:

Bukurosh Onuzi – ekspert i turizmit dhe komunikimit
 Saimir Duçellari- arkitekt, Studio B&L
 Luciano Aletta – arkitekt, Dogma
 Andrian Vaso – ekspert VSM

Numri i pjesëmarrësve nga komuniteti: 19

Hyrje

Takimi me komunitetin e NJA Bytyç u zhvillua në mjediset e Shkolles mesme Pac. Në fillim të takimit Z. Saimir Duçellari, arkitekt, përfaqësues i studios B&L, njohu pjesëmarrësit me rëndësinë e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor si dhe me qëllimin e takimit me anëtarët e komunitetit të NJA-sëBytyçit. Më pas pjesëmarrësit prezantuan veten dhe zonën ose institucionin që përfaqësonin, si dhe u njohën me çështjet kryesore ku do të fokusohet diskutimi.

Elementet që përfaqësojnë më mirë territorin dhe komunitetin:

Lumi i Bytyçit, në të cilin krijon lugina me bukuri të mëdha natyrore me vlera turistike dhe shkencore. Zona është e njohur për minierat (krom), blegtorinë, pyjet dhe mjaltin e Zogajve

Çështje mjedisore

Zona nuk ka vend për mbeturinat dhe menaxhimin e tyre. Pra nuk ofrohet ky shërbim në kuptimin e mirëfilltë të fjalës.

Rrjeti i kanaleve vaditëse përfshin: kanalin e Letajve, kanalin Zherkë – Vlad –Pac, kanalin e Kepenek-Visoce, kanalin e Berishës.

Çështje të përdorimit të tokës:

Është e pasur me kullota alpine

Çështje shoqërore dhe nevoja për strehim

Njësia ka popullsi prej 1563 banorë. Njësitë familjare me më shumë se 6 anëtar regjistrohen në vlera tepër të larta për këtë njësi, çka të lë të kuptosh nevojën e tyre për strehim dhe shkollim.

56 % e popullsisë trajtohen me ndihmë sociale çka tejkalon ndjeshëm mesataren kombëtare. Numri i lartë i familjeve që përfitojnë ndihmë sociale kryesisht në njësitë me karakter rural, tregon qartë vështirësitë ekonomike me të cilat përballen njësitë familjare.

Çështje ekonomike

Bjeshkët e Bytyçit janë të pasura me kullota alpine

Bujqesia: Zona ka 870 ha tokë bujqesore dhe të gjitha janë regjistruar tek Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtëshme. Në të gjithë zonën, ndodhen 6 rezervuare.

Blegtoria: Njihet për dhinë, bletet dhe lopët. Janë rreth 2000 koshere bletesh (800 në Zogaj, 800 në Berishë), por sasia e prodhuar e mjaltit është e kufizuar në krahasim me nevojat e tregut.

Industria fokusohet kryesisht në miniera. Zona e Bytyçit përmban rezerva të larta në kromi por nxjerrja është e kufizuar. Ky sektor mund të jetë një sektor i rëndësishëm për ekonomine lokale.

Çështje të infrastrukturës

Në lidhje me infrastrukturën të pranishmit në takim paraqitën disa probleme:

Infrastruktura e shërbimit shëndetësor. Jane 4 ambulanca gjithësejt. Nuk kanë ambulance fshatrat Berishë, Kepenek, Zherkë, Zogaj, Kam, Leniq. Qendra shëndetësore ndonëse është më e largeta e rrethit, nuk ka një ambulancë (makinë)

Infrastruktura e shërbimit arsimor. Shkolla e mesme Pac, ka nevojë për mjete didaktike, kabinetet nuk kanë baze materiale. Është e nevojshme hapja e 8 kopshteve ku ka klasa të para. Shkolla e Qafe Prushit është e demtuar, ndërsa shkolla nëVisoçë ka 2 nxënës.

Infrastruktura rrugore: Ka problem sa i takon cilësisë së rrugëve që lidhin fshatrat me njëri tjetrin.

Energjia Elektrike ka problemet e veta për shkak të rrjetit të amortizuar.

Rjete të ujësjellësit kanë fshatrat :Pac, Prush, Kepenek, Rodogoshi. Me këtë rrjet nuk mbulohen fshatrat Leniq, Vlad, Visocë, Zherkë.

Çështje të pronësisë

Duhet të zgjidhet çështja e administrimit të kullave

Konsultime me komunitetin:

Kërkohej asfaltimi i rrugëve:

- Kam –Qafe Prushi
- Pac –Berishë
- Pac-Zherkë
- Pac –Vlad

Mbyllja dhe përfundime të përgjithshme

Takimi i zhvilluar në Pac zgjati rreth 2 orë. Diskutimi ishte dinamik dhe pjesa më e madhe e të pranishmëve morën pjesë aktivisht në të. U dhanë ide dhe sygjerime për përmirësimin e situatës aktuale si dhe mundësitë se ku duhet të ndërhyet.

Në fund të takimit të pranishmit u falënderuan për pjesëmarrjen dhe mendimet me vlerë që shprehën gjatë takimit.

Lista e pjesëmarrësve

Feriz	Hoxha	Admunt	0686949533
Begir	Simoni	Inspektori Kraimitit	0683133479
Amir	Hajdar mali	Qytetar	0685707811
Envera	Lisovaj	Profesor shkollë "Mehmet Pac" 2008	0688485655
Edlira	Sarajini		0688885474
Mysosfer	Hysomaj	P-nyerisë	0685676052
Fatmir	Mullaosaj	punonjësi i d. Et'hem	0693011578
Ilirion	Gjidiu	Administrata në Berat	
Thajredin	Thorbë	Inspektori shkollë	0685839673
Iskri	Simoni	Inspektori shkollë	
Jul	Simoni	punonjësi Nj Alban	
Abdullahu	Wera	Inspektori shkollë	
Hyam	Hyroj	Inspektori shkollë	
Ilirion	Bashkimi	meshk	0692019750
Edona	Sarajini	meshk	0692682863
Loreta	Kabashi	meshk	0685160479
Len	Abdullai	meshk	
Bimok	Hoxha	Udhëheqës në Komitet	
Roum	Jemelloj	Inspektori shkollë	0682620830

Fotografi nga takimi

HELVETAS
Swiss Intercooperation

ALBANIA

STRATEGJIA E ZHVILLIMIT TË TERRITORIT dhe ÇËSHTJET E VLERËSIMIT STRATEGJIK MJEDISOR

MINUTAT E KONSULTIMIT TË PARË ME GRUPET E INTERESIT

PËRGATITI:
Dr. Andrian VASO

Prill 2017

Bajram Curri, 07 prill 2017
Vendi: Muzeu i Bajram Currit
Koha e Nisjes: 11.00

Paneli i Takimit:

Z. Besnik Dushaj (BD), Kryetar i Bashkisë Tropojë
Z. Ermal Blea (EB), Studio B & L
Z. Pier Vittorio Aureli (PVA), Studio Dogma s.r.l.
Z. Saimir Ducehari (SD), Studio B & L

Hyrje

Paraprakisht, konsulentët asistuan Bashkinë Tropojë për të realizuar në kohë përgatitjet në lidhje me konsultimin. Bashkia Tropojë, në rolin e organizatorit, dërgoi ftesën zyrtare për pjesëmarrje në këtë konsultim me grupet e interesit (Aneksi 1). Ftesa u dërgua tek institucionet publike në nivel qendror, rajonal dhe lokal, përfaqësuesve të pushtetit lokal në komunat fqinje të Kosovës, organizatave të shoqërisë civile, ekspertëve dhe grupeve të tjerë të interesit që kanë lidhje me çështjen e takimit. Lista e pjesëmarrësve u hartua përsëri në bashkëpunim me ekspertët dhe stafin e bashkisë për të pasur gjithëpërfshirje (Aneksi 2).

Minutat e Takimit

BD – Hap takimin, falenderon pjesëmarrësit dhe shpjegon se qëllimi i këtij konsultimi është prezantimi i strategjisë së zhvillimit të territorit në Bashkinë Tropojë dhe i metodologjisë dhe çështjeve që do të trajtohen në raportin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) për PPV.

Në vijim ja jep fjalën Z. Ermal Blea (EB).

EB – Falenderon pjesëmarrësit; rithekson qëllimin e dyfishtë të takimit dhe prezanton axhendën. Më pas vijon me një përshkrim të shkurtër të procesit të hartimit të planit ku theksohet se prezantimi i sotëm i referohet fazës II që lidhet me strategjinë e zhvillimit të territorit të bashkisë.

Në vijim ja kalon fjalën Z. Pier Vittorio Aureli (PVA) për prezantimin e strategjisë.

PVA – Bën prezantimin e strategjisë së zhvillimit të territorit në Bashkinë Tropojë duke theksuar objektivat strategjike të zhvillimit, prioritetet strategjike dhe veprimet prioritare. Në prezantim paraqiten edhe elementët kryesorë mbi të cilët është mbështetur vizioni i zhvillimit të bashkisë.

EB – Në vijim i kalon fjalën Z. Andrian Vaso (AV) për prezantimin e çështjeve që do të trajtohen në VSM.

AV – Bën prezantimin përkatës duke u fokusuar në metodologjinë që do të përdoret për hartimin e VSM-së, dhe në mënyrë të veçantë në përcaktimin e çështjeve që do të trajtohen në VSM, si dhe paraqet në mënyrë të përmbledhur lidhjen mes elementëve të PPV (objektiva strategjike, prioritete, veprime, etj.) me elementët e VSM (objektivat mjedisore, analiza e impakteve, masat zbutëse, etj.). Prezantimi mbyllet me një propozim të vizionit për zhvillimin e Bashkisë Tropojë.

Në përfundim të prezantimit u hap sesioni i pyetjeve/komenteve/sugjerimeve nga ana e pjesëmarrësve duke shpjeguar se gjithçka që do të thuhet dhe trajtohet nga pjesëmarrësit do të mbahet shënim dhe sipas rastit do të adresohet menjëherë apo do të analizohet më tej para se të gjejë adresimin final.

Pyetje, Komente, Sugjerime

1: Catherine Bohne (Shoqata "Toka", Valbonë) – Aseti më i madh që ka zona është bukuria natyrore. Në plan nuk dëgjova të përmendej çështja e prodhimit të energjisë.

Theksoj gjithashtu edhe rrezikun në mjedis që vjen nga HEC-et, pasi dëmton rreth 20% të lumenjve. Vleresimi i Ndikimit në Mjedis prej HEC-ve nuk është i saktë.

S'ka plan menaxhimi për Parkun Kombëtar të Valbonës. Nga Ministria e Energjisë është bllokuar shpallja e Parkut Ndërkufitar të Alpeve.

Si pozicionohet plani për këto aspekte?

Saimir Ducellari – Ne e kemi të qartë që s'ka plane menaxhimi për PK Valbonë. Në fakt plani bën një organizim në nivel lokal. Ka pjesë të strategjisë që merren me energjinë, ndërtimet, prodhimet, etj. por gjithnjë në shkallë të vogël. Në plan parashikohet që para se të ndërtohen HEC-e të reja të rikuperohen dhe vihen në punë ato ekzistuese.

Andrian Vaso – Faleminderit për theksimin e çështjes së energjisë. Përsa i përket elementeve dhe aspekteve zhvillimore, vizioni i propozuar është përcaktues për një zhvillim të qëndrueshëm në mbrojtje të aseteve natyrore dhe kulturore.

2: Lulëzim Rahmanaj (biznesmen në fushën e ndërtimit) – Sektori kryesor në bashkinë tonë është turizmi. Duhet që të theksohet fort ruajtja e peizazhit dhe e lumit. Prej secilit drejtim që të vish në Tropojë duken qartë se cilat janë problemet.

Përsa i përket mbetjeve, është e vështirë që ato të sillen prej njërive më të largëta.

Në qytetin e Bajram Currit duhet që hapësirat dhe sheshet të ruhen të pacënuara. Nga ana tjetër nuk ka shumë hapësira për parkim.

Theksoj edhe problemin e HEC-ve që shkaktojnë ndikime në mjedis.

Çështje të tjera lidhen me zhvillimin e bujqësisë, ku përdoret kanali i Gashit për ujitje, gështenjen si një nga asetet më me vlerë të zonës, si dhe duhet parashikuar ngritja e një thertoreje për mishin.

Si element i rëndësishëm për zhvillimin e turizmit janë edhe kullat që gjenden në territorin e bashkisë, të cilat duhen ruajtur dhe promovuar.

Ermal Blea – Hartimi i PPV është një proces intensiv. Në PPV nuk mund të paraqitet çdo gjë me detaje.

Për ne ka prioritet edhe marrja e komenteve dhe reflektimeve nga ana e komunitetit, dhe të gjithë dokumentet e prodhuar nga ana jonë janë dokumente publike në dispozicion të çdokujt.

PPV nuk është i fokusuar vetëm tek turizmi, por tek të gjithë aspektet dhe sektorët e tjerë. Fokus i planit është gjithëpërfshirës.

Plani bën parashtrimet e veta lidhur me përdorimin e burimeve natyrore.

Shembujt që patë në imazhe janë modele zhvillimi që lidhen me secilën nga fushat, turizmin, mbetjet, etj.

Gjithashtu janë identifikuar të gjitha asetet publike të bashkisë, si dhe nevojat përkatëse.

3: Gani Prozllomi (Kryeplak i fshatit Breznicë) – Çfarë parashikon plani për fshatin tim, lidhur me nevojat që kemi për infrastrukturë, shëndetësi, energji elektrike etj.?

Ermal Blea – PPV i jep rëndësi aspekteve të aksesimit dhe rikualifikimit, dhe në këtë këndvështrim është vlerësuar çdo element si rruga / lëvizja, furnizimi me ujë, kanalizimet, pra shërbimet publike në përgjithësi.

4: Fatmir Hykaj (Kryeplak i fshatit Pepaj) – Kërkoj një vëmendje më të madhe në zhvillimin e zonës ndërkufitare të Padeshit.

Pier Vitorio Aureli – Modelet përkatës të zhvillimit u paraqiten si imazhe në prezantim.

5: Halil Ahmeti (Kryetar i Shoqatës Drin-Gjakovë-Shkodër, ish deputet i Kosovës) – Jam shumë i interesuar për zhvillimin e rajonit. Nuk dëgjova ndonjë gjë që lidhet me një projekt zhvillimi, atë të korridorit Adriatik-Alpe, i cili është mbështetur nga kuvendet e Shqipërisë dhe Kosovës nga 73 dhe 78 deputetë respektivisht. Mendoj se duhet të jetë pjesë e planit.

6: Avni Koka (Kryeplak i fshatit Visoç) – Nevoja ekonomike bazë për zhvillimin e fshatit.

7: Kadri Sallahi (Kryeplak) – Na mungojnë shumë gjëra, mungon infrastruktura, kanalet ujitëse etj. Projektet s'janë transparente, nuk diskutohen me banorët.

8: Arif Dollapaj (Kryeplak i fshatit Kocanaj) – Plani i zhvillimit që u prezantua është shumë i mirë. Ndër sektorët problematikë dhe që mendoj se kërkojnë vëmendje në plan përmend: Kanalizimet dhe shkarkimet e ujërave të zeza, zhvillimin e bujqësisë dhe të mekanikës bujqësore, menaxhimin e mbetjeve, zhvillimin e turizmit, rigjallërimin e jetës sportive dhe të ekipeve e sporteve tradicionale dhe në këtë kuadër ngritjen e stadiumit.

9: Valbona Karakaci (Menaxhere Projekti, dldp) – Faleminderit. Po përvijoj shkurtimisht disa çështje që lidhen me planin dhe me prezantimin mbi VSM:

- Plani duhet të qartësojë një marrëdhënie mes burimeve natyrore që menaxhohen nga bashkia dhe atyre burimeve që nuk menaxhohen prej saj, siç janë psh HEC-et, minierat etj.
- Si ka dale vizioni për bashkinë, cila është analiza mjedisore dhe burimet që janë përdorur?
- Politikat e zhvillimit të popullsisë të lidhura këto me nevojat. A ka një analizë demografike? Si do të përqëndrohen shërbimet, etj.?
- Menaxhimi i mbetjeve. Parashikimi i zhvillimit të këtij procesi përmes transferimit të tyre rezulton me kosto të lartë. Duhet të promovohet procesi i kompostimit.
- Aktivitetet 'soft'. Zhvillimi i jetës sociale dhe riorganizimi i paketave të aktiviteteve sociale.
- Plani duhet t'i kushtojë vëmendje koston, si dhe burimeve të financimit, duke treguar se çfarë kostosh dhe sa mund të mbulojë bashkia. Gjithashtu duhet të paraqitet përfitimi ekonomik dhe interesat nga ky plan, pra të dalin të ardhurat që gjenerohen nga plani, vende pune, etj.

10: Kreshnik Sokolaj (Mësues) – Kam tre çështje që mendoj se duhen përfshirë në plan: mbrojtja dhe shfrytëzimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore të zonës dhe kam parasysh boronicën; si është parashikuar ngrohja, pasi zona ngrohet kryesisht me dru; mbështetja për artizanatet, veçanërisht për tregun e argjendarisë.

11: Erzen Rexha (Kryeplak i fshatit Mashë) – A është parashikuar në plan rruga e Drinit?

Kryetari i bashkisë, pasi pyet nëse ka ndonjë koment apo opinion tjetër, mbyll takimin në orën 13.30

Aneksi 1 – Ftesa zyrtare dhe Axhenda e takimit

BASHKIA TROPOJË
DRETTORIA E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TE TERRITORIT

Nr. 1424 Prot

B.Çurr më 24.03.2017

FTESË PËR PJESMARRJE

Në zbatim të nenit 18 të ligjit Nr. 139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore", si dhe nenit 24 të ligjit Nr. 107/2014 "Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit si dhe nenit 7, pikë b e ligjit Nr. 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor", ju ftojmë të merrni pjesë në zhvillimin e seancës së këshillimit me publikun dhe subjektet e interesuara, për prezantimin dhe diskutimin e:

Fazës II-të të Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Tropojë:

- **Strategjia e Zhvillimit të Territorit dhe**
- **Ceshtjet që trajtohen në raportin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor**

Takimi do të zhvillohet në sallën e Këshillit të Bashkisë Tropojë ditën e premte, datë 07.04.2017, ora 11.⁰⁰, bashkëngjitur gjeni programin e takimit.

Jeni të ftuar të merrni pjesë,

Duke ju falenderuar!

BASHKIA TROPOJË
DREJTORIA E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TE TERRITORIT

Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Tropojë

Programi: Keshillim Publik

Ceshtjet: 1. Strategjia e Zhvillimit të Territorit
2. Çeshtjet që do të trajtohen në raportin e VSM

Vendi: Salla e Këshillit Bashkiak Tropoje

Ora: 11.00 – 13.00

11.00 – 11.10:	Hapja e takimit	Kryetari i Bashkisë Z. Besnik Dushaj
11.10 – 11.15	Prezantimi i Grupit të Punës	Ark. Ermal Bleta
11.15 – 11.45	Strategjia e Zhvillimit të Territorit	Ark. Ermal Bleta
11.45 – 12.15	Çeshtjet e përmbajtjes së raportit të VSM	Dr. Andrian Vaso
12.15 – 13.00	Pyetje dhe diskutime nga Publiku	
13.00 – 13.05	Mbyllja e takimit	Kryetari i Bashkisë Z. Besnik Dushaj

Aneksi 2 – LISTA E PERSONAVE/INSTITUCIONEVE TË FTUAR NË DËGJESËN PUBLIKE ,FAZAI II-të

Data: 07/04/2017

Nr	Emër Mbiemër	Institucioni	Pozicioni i punës	e-mail
1	Voltana Ademi	Bashkia Shkodër	Kryetare	voltana_ademi@yahoo.com
2	Tonin Marinaj	Bashkia Malësia e Madhe	Kryetar	t_marinaj@hotmail.com
3	Bashkim Shehu	Bashkia Kukës	Kryetar	bashkimshehu78@gmail.com
4	Adem Lala	Bashkia Has	Kryetar	adem.lala@yahoo.com
5	Fran Tuci	Bashkia Fushë Arës	Kryetar	frantuci@yahoo.com
6	Gjon Gjonaj	Bashkia Pukë	Kryetar	giongjonaj@outlook.com
7	Mimoza Kusari Lila	Komuna Gjakovë KS	Kryetare	mimoza.kusari.lila@rks-go.net
8	Agron Kuqi	Komuna Junik.KS	Kryetar	agron.kuci@rks-gov.net
9	Rasim Selmanaj	Komuna Deçan.KS	Kryetar	rasim.selmanaj@rks-go.net
10	Gazmend Muhaxheri	Komuna Pejë.KS	Kryetar	gazmend.muhaxheri@rks.gov.net
11	Argent Alltari	Ministria e Mjedisit	Drejtor i Kabinetit	info@moe.gov.al kabineti@mjedisi.gov.al
12	Julian Beqiri	Agjencia Kombëtare e Mjedisit	Drejtor i Përgjithshëm	info@akm.gov.al julian.beqiri@akm.gov.al
13	Shemsi Shahu	Drejtoria Rajonale e Mjedisit Kukës	Drejtor	drm.kukes@akm.gov.al armkukes@gmail.com
	Zamir Dedej	Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura	Drejtor i Përgjithshëm	info@akzm.gov.al Zamir.Dedej@akzm.gov.al
14	Blerant Lushaj	Zonat e Mbrojtura	Shef Menaxhimi	blerantlushaj@gmail.com
15	Zeqir Matoshi	Fondi Shqiptar i Zhvillimit	Inspektor për Bashkinë Tropojë	adf@albaniandf.org zmatoshialbaniandf.org
16	Drejtoria Rajonale Kukës/Tropojë	Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave	Drejtor	info@bujqesia.gov.al
17	Hans-Juergen Cassens	GIZ, Albania	Drejtor për Shqipërinë	giz-albanien@giz.de luan.dervishej@giz.de
18	Sokol Konomi	JICA Albania	Përfaqësues për Shqipërinë	Tel: +355-42-259-561
19	Astrit Metaliaj	Shoqata Mjedisore "ALPIN" - Tropojë	Përfaqësues	alpin_m@yahoo.com ; ametaliaj@hotmail.com ;
20	Afërdita Prioni	Qendra të Drejtat e Njeriut në Demokraci (QDNJD) - Dega Tropojë	Përfaqësuese	qdnjd@albaniaonline.net ; info@hrdc.al ;
21	Arjola Domi	Agjencia e Zhvillimit Rajonal	Përfaqësuese	rdakukes@gmail.com ;
22	Xhelal Shuti	Federata e Përdoruesve të Pyjeve dhe Kullotave Komunale (FPPKK) - Qarku Kukës	Përfaqësues	fedkuk@yahoo.com ;

Aneksi 3 – Prezantimi i Strategjisë së Zhvillimit të Territorit

republica of sh, strategy, development, planning, urban, rural, infrastructure, transport, energy, environment

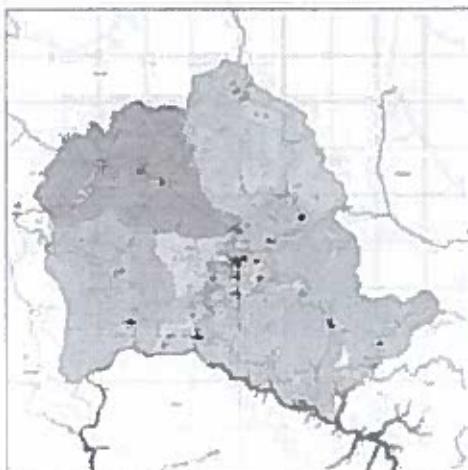
Tropoja | General Local Plan
16 April 2012

Scale
1:50,000

Vizioni

Objektivat Strategjike

- 05 01 | Protecting the environment
- 05 02 | Preserving cultural assets
- 05 03 | Developing tourism
- 05 04 | Enhancing agriculture and livestock
- 05 05 | Improving the accessibility to the territory and internal connections
- 05 06 | Consolidating urban and rural centers
- 05 07 | Updating and implementing of basic urban infrastructure
- 05 08 | Improving cross border cooperation

Ky prezantim i plotë mund të gjendet në linkun:

https://mega.nz/#!00wTTKqT!Wfzcij_6td4n_WHOEJs8-TDLM2NLkUlzGOWPoTgUczg

Aneksi 4 – Prezantimi i metodologjisë dhe çështjeve të VSM

CFARE ESHTË VSM

Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është "nje proces sistematik i cili parashikon dhe vlereson efektet e mundshme mjedisore gjate hartimit te nje plani apo programi, me qellim adresimin e ketyre efekteve ne menyre te pershtatshme qe ne fazat me te hershme te vendim-marrjes".

KUADRI LIGJOR I VSM

- ◊ Ligji nr. 91/2013 "Per Vleresimin Strategjik Mjedisor"
- ◊ Direktiva 2001/42/EC e Komisionit Evropian
- ◊ Protokoll i VSM-se i hartuar dhe miratuar ne Konventen e Espoo (UNECE)
- ◊ VKM Nr.219, datë 11.03.2015 "Për përcaktimin e rregullave e të procedurave për konsultimin me grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjuesën publike gjatë procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor"

FAZAT E PROCESIT TE VSM

- ✓ Shqyrtimi
- ✓ Studimi i shtrirjes / qellimit te VSM
- ✓ Analiza e qendjes ekzistuese
- ✓ Analiza e ndikimeve dhe formulimi i masave zbutese
- ✓ Hartimi i raportit te VSM-se
- ✓ Adoptimi
- ✓ Monitorimi

KONSULTIMI

- Çështjet që do të trajtohen në raportin e VSM-së – takimi i sotem
- Raporti paraprak i VSM-së – dëgjesa publike
- Grupet e interesit:
 - Ministritë e linjës
 - Autoritetet mjedisore
 - Njesite e qeverisjes vendore
 - Akademiket (universitete, institucione kerkimore, et.)
 - Shoqata dhe grupime te paleve te interesuara
 - Publiku
- Komunikimi elektronik permes portaleve:
 - Ministria e Zhvillimit Urban www.zhvillimiurban.gov.al
 - Agjencia Kombetare e Planifikimit te Territorit www.planifikimi.gov.al
 - Ministria e Mjedisit www.mjedisi.gov.al

ELEMENTET THEMELORE TE PPV

VIZIONI

Objektivat Strategjike

Programet Strategjike

Veprimet Prioritare

Programet/Projektet Specifike

TENDENCAT E MUNDSHME -
GJITHMJA PA PLANIN (ALTERNATIVA "0")

Neqoftese Plani nuk do te adoptohet, zhvillimet e ardhshme ne teresi dhe ato infrastrukurore ne vecanti, nuk do te planifikohen dhe rregullohen ne menyre gjithepershiresi si dhe mbi bazen e analizese nevojave dhe mundesive.

Ne kete menyre, problematikate e evidentuara do te thellohen dhe perkeqesohen me tej.

OBJEKTIVAT MJEDISORE TE VSM

Sektoret me te rendesishem mjedisore dhe objektivat mjedisore percaktohen bazuar ne:

-detyrimet e specifikuar ne konventat e ratifikuara dhe ne direktivat respektive te BE-se, si dhe ne dokumentat strategjike te Shqiperise

- situaten ekzistuese te mjedisit

-ndikimet potenciale mjedisore qe mund te shkaktohen nga aktivitetet e parashikuara ne Plan

PERPUTHSHMERIA E OBJEKTIVAVE TE PLANIT NDAJ OBJEKTIVAVE MJEDISORE

Kombinim i objektivave strategjike / programeve strategjike / veprimeve prioritare dhe politikave te Planit me objektivat mjedisore te VSM-se.

Vleresimi do te behet duke perdorur perafrimin standart ne forme matrice.

PERPUTHSHMERIA E PROJEKTEVE SPECIFIKE TE PLANIT NDAJ OBJEKTIVAVE MJEDISORE

Kombinim i projekteve specifike te Planit me objektivat mjedisore te VSM-se.

Vleresimi do te behet duke perdorur perafrimin standart ne forme matrice.

VLERESIMI I IMPAKTEVE KUMULATIVE TE PROJEKTEVE SPECIFIKE

➤Projektet strategjike do te grupohen sipas natyres se ngjashme dhe do te analizohen nen kendveshtrimin e elementeve me te rendesishem /ndjeshem mjedisore.

➤Vleresimi i impakteve do te behet sipas nje liste kriteresh, dhe per secilin kriter do te analizohet statusi i cdo impakti ne perputhje me kriterin perkates.

IMPAKTET NDERKUFITARE

➤ Evidentimi i programeve/projekteve specifike qe mund te sjellin impakte nderkufitare

➤ Analiza e impakteve sipas sektoreve dhe Objektivave Mjedisore perkatese

➤ Komunikimi me vendet fqinje nese lind e nevojshme

MASAT ZBUTESE

Per cdo sektor mjedisor te analizuar ne VSM, do te propozohen masat zbutese ndaj impakteve qe pritet te shkaktohen prej zbatimit te Planit.

Masat zbutese te propozuara mund te jene:

- ✓ - Masa te Pergjithshme
- ✓ - Masa Specifike

MONITORIMI I NDIKIMEVE NE MJEDIS

Ligji 91/2013 dhe Direktiva 2001/42/KE

Qellimi: Te identifikohen efektet negative te paparashikuara, ne menyre qe te krijohet mundesia per nje reagim te hershem ndaj ketyre efekteve dhe te behen adaptimet e mundshme.

Monitorimi i ndikimeve te Planit ne mjedis do te realizohet duke perdorur te dhena qe dalin nga raportet progresive te zhvillimit.

ANALIZA MJEDISORE

Pershkrim i gjendjes aktuale per secilin nga sektoret e rendesishem mjedisore

- Evidentim i ceshtjeve / problematikave

- Analizimi i trendit ne te kaluaren dhe pervijimi i trendit ne te ardhmen

CESHTJET QE DO TE TRAJTOHEN NE VSM

- **Toka** (perdorimi i qendrueshem, mbrojtja, parandalimi i shfrytezimit te burimeve natyrore, etj.)
- **Ajri** (sasite e shkarkimeve te ndotesve, perputhshmeria me kufijte maksimale te lejueshem, etj.)
- **Ndryshimet Klimatike** (adoptimi i infrastruktures, reduktimi i emetimeve te gazeve sere, etj.)
- **Uji** (efektet negative mbi ujerat nentokesore dhe siperafaqesore, burimet e ujit te pijshem, etj.)
- **Mjedisi Natyror** (kohezioni i popullatave, mbrojtja e biodiversitetit, zonat e mbrojtura, etj.)

CHYTIET QE DO TE TRAJTOHEN NE VSM

- > *Mbetjet* (landfilli, proceset e reduktimit, riciklimit, riperdorimit, etj.)
- > *Zhurma* (ndotja akustike, peraftrim me nivelet e lejuara)
- > *Popullsia dhe Asetet Materiale* (kohezioni social, siguria e jeteses, levizshmeria e qendrueshme, etj.)
- > *Trashegimia Kulturore* (shtrirja, permbajtja dhe vecorite e zonave dhe strukturave te trashegimise kulturore)
- > *Peisazhi* (peisazhet e vecanta, zonat peisazhistike me vecori dalluese, cilesia e peisazhit, etj.)

VIZIONI

Bashkia Tropoje promotor ekologjik i territorit te Parkut Nderkufitar te Alpeve, qe garanton zhvillimin e qendrueshem te komuniteteve duke siguruar mundesi per punesim, banim, transport dhe infrastrukturen sociale, me qellim plotesimin e nevojave dhe aspiratave te komuniteteve, dhe mbrojtjen e permiresimin e cilesise se mjedisit, bukurive natyrore, traditave dhe aseteteve ekonomike e kulturore te zones.

FALEMINDERIT

**PYETJE
&
DISKUTIME**

Aneksi 3 – Lista e Pjesëmarrësve

PLANI I PËRGJITHSHEM VENDOR BASHKIA TROPOJE - KONSULTIM ME GRUPET E INTERESIT (STRATEGJIA DHE CESHJET E VSM)

BAJRAM CURRI - 07/04/2017

LISTA E PJESEMARRRESVE

NR	EMER MBIEMER	INSTITUCIONI	POZICIONI	CELULAR	E-MAIL	FIRMA
	Vallbona Kovarkasi	dldp	PM	068205131	valbona.kovarkasi@helvetas.com	
	Rikard Lulica	dldp	PO	068265577	Rikard.Lulica@helvetas.com	
	FIB Andriani	A.K.P.T	Korridor	068201088	piranavante@fo.al	
	Ilir Hartian	A.K.B		0683131114		
	Dem Bolejosh	Krye Qelësi	Faketi (Krye)	068255546		
	Faton Hysaj	Krye Qelësi	Faketi (Krye)	0683145369		
	Esber Bekaj	Krye Qelësi	Faketi (Krye)	0682822322		
	Tahir Gaisani	P.B. Z.H. Kujov B. Feketi		06828505326		
	Mirë Gjoci	çfaq	Administrat	06826174008		
	Gzim Gjoni	Fiorë	Administrat	0682052312		

dldp

PLANI I PËRQIËTSHËM VENDOR BASHKË TROPOJE - KONSULTIM ME GRUPET E INTERESIT
(STRATEGJIA DHE ÇESHTJET E VSM)

Xhene Nerzaj	Shkronja Raport Tropoje Profes	0682072600	<i>[Signature]</i>
Relinda Trodaj	Shp. E. Troje	0682033313	<i>[Signature]</i>
Donela Osmonij	-/-	0693683435	<i>[Signature]</i>
Arleta Ujngrecaj	Specialiste IT	0672321551	<i>[Signature]</i>
Delentina Nerzaj	juriste	0682078070	<i>[Signature]</i>
Herena Muesiri	Specialiste URB. Arhitektimor Arhitekt	0672720405	<i>[Signature]</i>
Beqir Sinani	Vetrimen	0680193179	<i>[Signature]</i>
Renan Nulaj	Veprimet	0685645450	<i>[Signature]</i>
Bayhom Gorgala	Zemërgjedh	068651578	<i>[Signature]</i>
Besmir Aydonaj	Bujm	06723148643	<i>[Signature]</i>
Aridon Gjergjela	ING.	0685191484	<i>[Signature]</i>
Bayram Kosa	ing. D. sh. S	0666867788	<i>[Signature]</i>

PLANI I PËRQIËTISHËM VENDOR BASHKIA TROPOJE - KONSULTIM ME GRUPET E INTEREST (STRATEGJIA DHE CESHTJET E VSM)

	CATHERINE BOHNE	QIF: TOKA / TOURNÉY D VALROYA	067 3014637	Catherine@ journeytovalroya.com	
1	CATHERINE BOHNE	QIF: TOKA / TOURNÉY D VALROYA	067 3014637	Catherine@ journeytovalroya.com	
2	Evered Selimaj	Sp. Kolla Haxhia	0675403000 0675403000	Evered@selimaj.com	
3	Wilson Selimaj	Shkolla Murrish Haxhia	0673803238	Wilson.Selimaj14@gmail.com	
4	Flori Shypoj	Shkolla Haxhia	0674963675	Flori.Shypoj@gmail.com	
5	Bukurand Droni	Komuniteti	0692096695	gurbu@yaho.com	
6	Kreshnik Saldaj	Nisues (qelbëz)	0685460340	Kreshnik_saldaj@hotmail.com	
7	Ardon Brezani	Str. Fishi i Fishe	0685055548	ardoni@artel.com	

RENTI NUBIEMRI INSTIT POZ	POZ	Tel	e-mail	FIRMA
X Andriani Vora, Helehon Osmug	BRL Karye/lelah	068204385	a-konvicoy	
Egami Horcia	Adm. Bg- leat ke bel kom	068532694		
Syiemian Muntahy	Adm. Bg- leat ke bel kom	0686949332		
Agito Mol Danni	Adm. Bg- leat ke bel kom	068410679		
BLEDHNT LUSHAJ	Adm. Bg- leat ke bel kom	0681211882		
Xjolca Berbradi	Adm. Bg- leat ke bel kom	0685687746		
Dwilon Taska	Adm. Bg- leat ke bel kom	0683210200	berantusuj@...	
A'NI BOSUNJUF	Adm. Bg- leat ke bel kom	0686878657	lanibostka@...	
Solam Byben	Adm. Bg- leat ke bel kom	0685911848		
Mus Kurnamekay	Adm. Bg- leat ke bel kom	0685615868		
Basni Avariol	Adm. Bg- leat ke bel kom	0683891547		
	Adm. Bg- leat ke bel kom	0685670662		

ENAM MAREK	INSTITUSI	POSISI	TEL.	EMAIL	KEY SIGN
RAM KOTUSI	NT. A. TROOP	AN.	0682411572	somekafocal@atn.tn	
Sdr. Jus Tobuher	-	P. 40 km	06853650		
Sdr. H. Marnis	-	P. Ben Sinar	0682897707		
HALLI ANHETI	SHOGATA DEIN GACAI	Kryetor	T 37449/122-706 037694603700	drini - dr. sh @hotmail.com	
Andon Horkey		Kryetol	068262311		
ELVIN HOKHA	ALDR	SPO	0694028418	elvin.hokhad@kelantan.org	
GANI	PROZLOMI	KRYEPLBK			BR00214
Sy. J. J. J.	Manajer	Mjesto	Administrativa	Byty	
Sodri Siman	K. P. Lok	Bytyc			
Rajin. J. J. J.	Manajer	Bytyc	0682620230		
Atan. J. J. J.	K. P. Lok	Bytyc	0685297116		

INSTIUCIONI	POZICIONI	E-MAIL	CEL.	FIRMA
Emir MBEEMIK	Agencia Shullimit	arjolaadom@gmail.com	0672738965	
Arjola Domi	Direktor Gëmbje	arjolaadom@gmail.com	0654446489	
Orinda Gjezoj	AZHR - Xetës Specialiste	orinda.gjezoj@outlook.com	0655155103	
Vladiola Smalaj	AZHR - Xetës Specialiste	vldiolasmalaj@gmail.com	0682535462	
GATY SOJOLAT	KASAFIT - ZORRË	zerrazgati@gmail.com	0692078548	
Huyjini B. Plevi	Administratore	huyjini@shpl.edu.al	0683151550	
Ajmi Koku	Filipi			
Lulzim Ruzhimesaj	Visoç		0672060963	
Ashrit Marysken	Imp. H. D. H. H. H.		0682366385	
Mirredza Kërxhislaj	Bullon Trepë	zullkay@outlook.com	0605082531	
Arshid Vaton	DRM - Karkos Specialist	Arshid.Kërxhislaj@outlook.com	682727313	
Anila Hllaj	Specialist Pijon Bushkic	anila.hllaj@hotmail.com	685458481	
Ram Zemeli	Prokuror i Përgjithshëm		682316310	
Shpejdet Nisod	Shpërndarje	shpejdetnisod@gmail.com	0685002856	
Axif Golloraj	Kip, plote	axifgolloraj@hotmail.com	0688214742	
Rydy / Ardit	Ilir Z. GOLLORAJ	rydyar@outlook.com	0682367084	
Erion Kofeli	Menaxher	erionkofeli@hotmail.com	0685582841	
Erion Kofeli	BIZNESMEN	erionkofeli@hotmail.com	0685582841	
Erion Kofeli	FARMIGRANT	erionkofeli@hotmail.com	0685582841	

EMER UMEMER	INSTITUCIONI	Podi Cionu	E-MAIL	C&L	FIRMA
Drlona, Hoxhaj	Bashkia Tropoj	Specialiste Financiare	hoxhaj-drlona@ yaho.com	0685113436	
Ligjona Gostumari	Bashkia Tropoj	Specialiste Buzimeve Njerezore	ligjona-bardlve- com	0684423250	
Hejllenda Tare	Nj. Al Fierze	Nep Zgjidh		0677836610	
Viktor Ramaj	-/-	-		0685955630	
Vladimir Tare	-/-	-		0685775980	
Elmi Boskurti	-/-	-		0685206690	
Shkurti Guben	Bashkia	Administrative Njerezore	shkurti-guben@ yaho.com	0685463459	
Fifore Danaj	Bashkia	P/Bashkia Specialiste Pergjave	fifore-danaj@ yaho.com	068571104	
Suela Vataci	Bashkia Tropoj	Pergjave	SuelaVataci@ yaho.com	0685945559	

Aneksi 4 – Foto nga Takimi

HELVETAS
Swiss Intercooperation

ALBANIA

PLANI I ZHVILLIMIT TË TERRITORIT DHE VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR KONSULTIMI I DYTË ME GRUPET E INTERESIT

MINUTAT E KONSULTIMIT

PËRGATITI:
Dr. Andrian VASO

Korrik 2017

Bajram Curri, 19 korrik 2017
Vendi: Muzeu i Bajram Currit
Koha e Nisjes: 11.00

Paneli i Takimit:

Z. Besnik Dushaj (BD), Kryetar i Bashkisë Tropojë
Z. Ermal Blea (EB), Studio B & L
Z. Pier Vittorio Aureli (PVA), Studio Dogma s.r.l.
Z. Saimir Duceuari (SD), Studio B & L

Hyrje

Paraprakisht, konsulentët asistuan Bashkinë Tropojë për të realizuar në kohë përgatitjet në lidhje me konsultimin. Bashkia Tropojë, në rolin e organizatorit, dërgoi ftesën zyrtare për pjesëmarrje në këtë konsultim me grupet e interesit (Aneksi 1). Ftesa u dergua tek institucionet publike në nivel qendror, rajonal dhe lokal, përfaqësuesve të pushtetit lokal në komunat fqinje të Kosovës, organizatave të shoqërisë civile, ekspertëve dhe grupeve të tjerë të interesit që kanë lidhje me çështjen e takimit. Lista e pjesëmarrësve u hartua përsëri në bashkëpunim me ekspertët dhe stafin e bashkisë për të pasur gjithëpërfshirje (Aneksi 2).

Minutat e Takimit

BD – Hap takimin, falënderon pjesëmarrësit dhe shpjegon së qëllimi i këtij konsultimi është prezantimi i planit të zhvillimit të territorit në Bashkinë Tropojë, në kuadër të PPV si dhe i gjetjeve të raportit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) për PPV.

Në vijim ja jep fjalën Z. Ermal Blea (EB).

EB – Falënderon pjesëmarrësit; rithekson fazat nëpër të cilat ka kaluar hartimi i PPV. Vlerëson bashkëpunimin e frytshëm me bashkinë.

Në vijim ja kalon fjalën Z. Pier Vittorio Aureli (PVA) për prezantimin e Planit.

PVA – Bën prezantimin e të gjitha fazave të planit duke theksuar objektivat strategjike të zhvillimit, si dhe parashikimet përkatëse. Në prezantim u ritheksuan edhe elementët kryesorë mbi të cilët është mbështetur vizioni i zhvillimit të bashkisë.

EB – Në vijim i kalon fjalën Z. Andrian Vaso (AV) për prezantimin e ecurisë së procesit të hartimit të VSM dhe të gjetjeve të VSM.

AV – Bën prezantimin përkatës duke u fokusuar në fazën aktuale të VSM. Paraqet propozimin për vizionin e zhvillimit të bashkisë si dhe, në mënyrë të përmbledhur një analizë të përputhshmërisë mes objektivave strategjike të planit dhe objektivave mjedisore të VSM. Më tej kjo analizë u prezantua edhe në kuadër të lidhjes mes projekteve/programeve specifike të planit dhe objektivave mjedisore të VSM. Prezantimi mbyllet me një listë të hapave në vijim deri në përfundimin e procesit të VSM dhe nxjerrjes së deklaratës mjedisore nga Ministria e Mjedisit.

Në përfundim të prezantimit u hap sesi i pyetjeve/komenteve/sugjerimeve nga ana e pjesëmarrësve duke shpjeguar se gjithçka që do të thuhet dhe trajtohet nga pjesëmarrësit do të mbahet shënim dhe sipas rastit do të adresohet menjëherë apo do të analizohet më tej para se të gjejë adresimin final.

Pyetje, Komete, Sugjerime

1: Rikard Luka (dldp) – Falenderon pjesëmarrësit dhe prezantuesit. Vlerëson mbështetjen e kryetarit të bashkisë dhe të gjithë stafit, duke theksuar se takimet kanë qenë miqësore dhe ku çdo pjesëmarrës ka dashur të kontribuojë në hartimin dhe përmirësimin e planit. Në këtë drejtim Bashkia Tropojë përbën një rast të veçantë pozitiv. Informon mbi hapjen e ekspozitës për PPV në sheshin e qytetit dhe fton pjesëmarrësit që të shprehin opinionet dhe sugjerimet e tyre gjatë ditëve që kjo ekspozitë do të qëndrojë e hapur.

1: Astrit Metaliaj (Shoqata "Alpin") – A ka ndonjë plan zhvillimi për zonën tonë, Valbonë?

Pier Vitorio Aureli – Po, ka. Ndër qëllimet kryesore të planit është zhvillimi i turizmit. Në plan i është dhënë prioritet strukturave të akomodimit turistik, por jemi treguar të kujdesshëm që kjo iniciativë të mos sjellë ndikime në mjedis. Për zonën e Valbonës zbatohet legjislacioni kombëtar mbi zonat e mbrojtura. Ligji përkatës për shpalljen e Parkut të Alpeve, adreson në detaje edhe planet e zhvillimit për secilën zonë të mbrojtur. Plani jep udhëzime për përmirësimin e gjendjes ekzistuese. Shqetësimet tuaja janë pikërisht ato çështje të cilat gjejnë adresim në plan.

Ermal Blea – Gjatë procesit të hartimit të planit ne kemi punuar brenda kuadrit ligjor. Gjatë studimit që i kemi bërë zonës kemi vënë re që ka shumë struktura të abandonuara, të cilat mund të kthehen në struktura akomodimi për turistët. Pikërisht kjo gjë gjen pasqyrim edhe në plan. Është e qartë që peshën e dyndjes më të madhe të turistëve do ta mbajë qyteti i Bajram Currit. Plani i Përgjithshëm Kombëtar dhe planet rajonale përcaktojnë strukturën dhe hapësirat se ku duhet të veprohet. Me PPV, Bashkia ka në dorë një instrument për zhvillimin e territorit dhe turizmit.

Kryetari i bashkisë, pasi pyet nëse ka ndonjë koment apo opinion tjetër, mbyll takimin.

Aneksi 1 – Ftesa zyrtare dhe Axhenda e takimit**BASHKIA TROPOJË**
DREJTORIA E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TE TERRITORIT

Nr_2875_Prot

B.Curri me 19.06.2017

FTESË PËR PJESMARRJE

Në zbatim të nenit 18 të ligjit Nr. 139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore", si dhe nenit 24 të ligjit Nr. 107/2014 "Per Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit si dhe nenit 7, pika b e ligjit Nr. 91/2013 "Per Vleresimin Strategjik Mjedisor", ju ftojme të merrni pjesë në zhvillimin e seancës së këshillimit me publikun dhe subjektet e interesuara, për prezantimin dhe diskutimin e:

Fazës III-të e Planit të Përqjithshëm Vendor të Bashkisë Tropojë:

- > *Plani i Zhvillimit të Territorit*
- > *Rregullorja Lokale*
- > *Vlerësimi Strategjik Mjedisor (dërguar autoritetit propozues).*

Takimi do të zhvillohet në sallën e Këshillit Bashkisë Tropoje, ditën e merkurë, datë 19.07.2017, ora 11.⁰⁰.

Jeni te ftuar te merrni pjese,

Duke ju falenderuar!

Aneksi 2 – LISTA E PERSONAVE/INSTITUCIONEVE TË FTUAR NË DËGJESËN PUBLIKE ,FAZA III-të

Data: 19/07/2017

Nr	Emër Mbiemër	Institucioni	Pozicioni i punës	e-mail
1	Voltana Ademi	Bashkia Shkodër	Kryetare	voltana_ademi@yahoo.com
2	Tonin Marinaj	Bashkia Malësia e Madhe	Kryetar	t_marinaj@hotmail.com
3	Bashkim Shehu	Bashkia Kukës	Kryetar	bashkimshehu78@gmail.com
4	Adem Lala	Bashkia Has	Kryetar	adem.lala@yahoo.com
5	Fran Tuci	Bashkia Fushë Arës	Kryetar	frantuci@yahoo.com
6	Gjon Gjonaj	Bashkia Pukë	Kryetar	giongionaj@outlook.com
7	Mimoza Kusari Lila	Komuna Gjakovë KS	Kryetare	mimoza.kusari.lila@rks-go.net
8	Agron Kuqi	Komuna Junik.KS	Kryetar	agron.kuci@rks-gov.net
9	Rasim Selmanaj	Komuna Deçan.KS	Kryetar	rasim.selmanaj@rks-go.net
10	Gazmend Muhaxheri	Komuna Pejë.KS	Kryetar	gazmend.muhaxheri@rks.gov.net
11	Argent Alltari	Ministria e Mjedisit	Drejtor i Kabinetit	info@moe.gov.al kabineti@mjedisi.gov.al
12	Julian Beqiri	Agjencia Kombëtare e Mjedisit	Drejtor i Përgjithshëm	info@akm.gov.al julian.beqiri@akm.gov.al
13	Shemsi Shahu	Drejtoria Rajonale e Mjedisit Kukës	Drejtor	drm.kukes@akm.gov.al armkukes@gmail.com
	Zamir Dedej	Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura	Drejtor i Përgjithshëm	info@akzm.gov.al Zamir.Dedej@akzm.gov.al
14	Blerant Lushaj	Zonat e Mbrojtura	Shef Menaxhimi	blerantlushaj@gmail.com
15	Zeqir Matoshi	Fondi Shqiptar i Zhvillimit	Inspektor për Bashkinë Tropojë	adf@albaniandf.org zmatoshialbaniandf.org
16	Drejtoria Rajonale Kukës/Tropojë	Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave	Drejtor	info@bujqesia.gov.al
17	Hans-Juergen Cassens	GIZ, Albania	Drejtor për Shqipërinë	giz-albanien@giz.de luan.dervishej@giz.de
18	Sokol Konomi	JICA Albania	Përfaqësues për Shqipërinë	Tel: +355-42-259-561
19	Astrit Metaliaj	Shoqata Mjedisore "ALPIN" - Tropojë	Përfaqësues	alpin_m@yahoo.com ; ametaliaj@hotmail.com ;
20	Afërdita Proni	Qendra të Drejtat e Njeriut në Demokraci (QDNJD) - Dega Tropojë	Përfaqësuese	qdnjd@albaniaonline.net ; info@hrdc.al ;
21	Arjola Domi	Agjencia e Zhvillimit Rajonal	Përfaqësuese	rdakukes@gmail.com ;
22	Xhelal Shuti	Federata e Përdoruesve të Pyjeve dhe Kullotave Komunale (FPPKK) - Qarku Kukës	Përfaqësues	fedkuk@yahoo.com ;

Aneksi 3 – Prezantimi i gjetjeve të VSM

FAZAT KYC TE PROCESIT TE VSM

- ✓ Shqyrtimi
- ✓ Studimi i shtrirjes / qellimit te VSM
- ✓ Analiza e gjendjes ekzistuese
- ✓ Analiza e ndikimeve dhe formulimi i masave zbutese
- ✓ Hartimi i raportit te VSM-se
- ✓ Adoptimi
- ✓ Monitorimi

KLASIFIKIMI I ELEMENTEVE TE PPV

- ✓ Vizioni
 - ◊ Objektivat Strategjike
 - Programet Strategjike
 - Veprimet Prioritare
 - Programet/Planet/Projektet Specifike

PERSHKRIM I PERGJITHSHEM I PLANIT

Vizioni

Bashkia Tropoje behet modeli ekologjik i territorit te Parkut Nderkufitar te Alpeve, qe garanton zhvillimin e qendrueshem te komuniteteve duke siguruar hapësira te mjaftueshme per banim, punesim, mjete e menyra transporti dhe infrastrukture te pergjithshme sociale, me qellim plotesimin e nevojave dhe aspiratave te komuniteteve, dhe ne te njejten kohe duke ruajtur dhe permiresuar mjedisin e mrekullueshem, bukurite natyrore, traditat dhe asetet kulturore te zones.

OBJEKTIVAT DHE PROGRAMET STRATEGJIKE

VEPRIMET PRIORITYRE TE PLANIT

Plani percakton Veprimet Prioritare dhe ne vijim per secilin veprim prioritar jane perpluar programet/planet/projektet specifike, te cilat jane analizuar ne seksionet perkates te VSM.

Objektivat Strategjike	Programet Strategjike	Veprimet Prioritare
01 Mbrojtja e mjedisit	011 Mbrojtja e mjedisit dhe korrja e produkteve natyrore	Mbrojtja e mjedisit te mjedisit (Pard dhe Tropa vendore)
	012 Mbrojtja e mjedisit dhe korrja e produkteve natyrore	Mbrojtja e mjedisit dhe korrja e produkteve natyrore
	013 Mbrojtja e mjedisit dhe korrja e produkteve natyrore	Mbrojtja e mjedisit dhe korrja e produkteve natyrore
	014 Mbrojtja e mjedisit dhe korrja e produkteve natyrore	Mbrojtja e mjedisit dhe korrja e produkteve natyrore

Projektet Specifike

Ne teresi Plani percakton **160 Projekte Specifike**, si pjese e zbatimit te programeve/planeve te hartuara ne realizimin e Planit te Pergjithshem Vendor.

Analiza per VSM i ndan Projektet Specifike ne dy grupime

- **76 Projekte me nderhyrje ne natyre** ("projekte te forta"). Keto projekte analizohen me tej ne aspektin e raportit te perputhshmerise me Objektivat Mjedisore
- **84 Projekte me karakter studimor/institucional** ("projekte te buta"). Keto projekte per vete perafinin e tyre me zhvillimet e kapaciteteve institucionale, kane nje impakt teresisht pozitiv ne aspektin e raportit te perputhshmerise me Objektivat Mjedisore dhe si rrjedhoje nuk analizohen me tej.

Projektet Specifike

TENDENCAT E MUNDSHME NE TE ARDHMEN, PA PLANIN (ALTERNATIVA "0")

Neqoftese Plani nuk do te adoptohet, zhvillimet e ardhshme ne teresi dhe ato infrastrukturore ne vecanti, nuk do te planifikohen dhe rregullohen ne menyre gjithepershireshe si dhe mbi bazen e analizave se nevojave dhe mundesive. Ne kete menyre, problematikat e evidentuara do te thellohen dhe perkeqesohen me tej.

Objektivat e VSM

Sektori Mjedisor	Objektiva Mjedisore
Toka	QM 1: Garantimi i menazhimit dhe perdorimit te qendrueshem te tokes dhe mbrojtja e saj. QM 2: Parandalimi i shfrytzesimit te burimeve natyrore, duke rritur nivelin e perdorimit te materialeve te riciklueshme nga mbetjet qe gjenerohen gjate ndertimit / rehabilitimit te infrastrukturave.
Ajri	QM 3: Garantimi i arritjes se objektivave afatgjate per sasite vjetore te shkarjimave te ndotesve, per te arritur perputhshmerine me kufijte maksimale te lejueshem nga BE per shkarjimet e ndotesve atmosferike.
Faktoret klimatike	QM 4: Adoqimi i infrastrukturave ne pergjigje te ndryshimeve klimatike dhe reduktimi i sasive vjetore te emetimeve te gazeve sere ne nivelet e percaktuara ne SKZHI II.
Uji	QM 5: Kufizimi i efekteve negative mbi ujerat nentokesore dhe si perfaqesore, ujerat e njeimet, ujerat bregdetare dhe burimet e ujit te pijshem.

Objektivat e VSM - vijon

Sektori Mjedisor	Objektiva Mjedisore
Mjedis natyror	QM 6: Garantimi i kohezionit te popullstave dhe mbrojtjes te biodiversitetit. QM 7: Ruajtja e zonave qe kane nje status te vecante mbrojtjeje, prej aktiviteteve me ndikime te konsiderueshme.
Mbetjet	QM 8: Kompletimi i teresorit infrastrukturues se landfillit dhe qendrave te transferimit te mbetjeve njehohesisht reduktim i sasise se depozimit te mbetjeve ne landfill neper mjetet procesive te reduktimit dhe rritjes se riciklimit e riperdorimit.
Zhurma	QM 9: Reduktimi i ndotes se zhurmes/aksusike dhe perafimi me nivelet e rekomanduara nga BE dhe DSH.
Popullsia dhe asetet materiale	QM 10: Permirsimi i kohezionit social, sigurise se jeteses dhe levizshmerise se qendrueshme.
Trashegimia kulturore	QM 11: Ruajtja e shtrijes, permbajtjes dhe vecorive te zonave dhe strukturave te trashegimise kulturore.
Peisazhi	QM 12: Garantimi i ruajtjes se peisazheve te vecanta dhe zonave peisazhiste me vecori dalluese ne nivel kombetar dhe krijimi i nje imazhi peisazhi me cilesi te larte.

Objektivat e VSM - vijon

Sektoret me te rendesishem mjedisore dhe objektivat mjedisore jane percaktuar bazuar ne:

- > detyrimet e specifikuara ne konventat e ratifikuara dhe ne direktivat respektive te BE-se, si dhe ne dokumentat strategjike te Shqiperise
- > situaten ekzistuese te mjedisit
- > ndikimet potenciale mjedisore qe mund te shkaktohen nga aktivitetet e parashikuara ne Plan

Metodika e vleresimit te ndikimit ne mjedis

Indikatoret/kriteret e vleresimit vs. shkalles perkatese te vleresimit per cdo objektive Shembull: Mjedis natyror - OM 7: Ruajtja e zonave qe kane nje status te vecante mbrojtjeje, prej aktiviteteve me ndikime te konsiderueshme.

Indikator/Kriter	Shkalla e vleresimit
1 - Niveli i ndotes se tokes dhe mbrojtjes se tokes	A - 5/5 (niveli i ndotes se tokes dhe mbrojtjes se tokes)
2 - Niveli i ndotes se ajrit dhe shkarjimit te ndotesve	B - 4/5 (niveli i ndotes se ajrit dhe shkarjimit te ndotesve)
3 - Niveli i ndotes se ujit dhe shkarjimit te ujit	C - 3/5 (niveli i ndotes se ujit dhe shkarjimit te ujit)
4 - Niveli i ndotes se zhurmes/aksusike	D - 2/5 (niveli i ndotes se zhurmes/aksusike)
5 - Niveli i ndotes se peisazhit dhe trashegimise kulturore	E - 1/5 (niveli i ndotes se peisazhit dhe trashegimise kulturore)

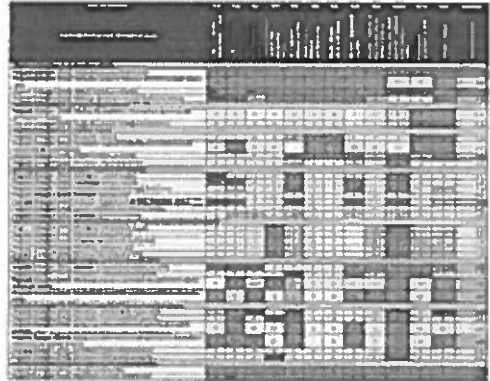
VLERESIMI I PERPUTHSHMERISE SE OBJEKTIVAVE

Ka te beje me rezultanten e analizave se objektivave / programeve strategjike te Planit me objektivat mjedisore te VSM-se.

Vleresimi eshte bere duke perdorur perafrimin standart ne forme matrice si me poshte:

Niveli i perputhshmerise	Vleresimi numerik absolut	Vleresimi numerik medietar
Objektivat perputhen plotesisht	1	3,00
Objektivat perputhen pjesesisht	2	1,50 - 2,99
Lidhja mes objektivave eshte e zbehte	1	0,00 - 1,49
Nuk ka lidhje mes objektivave	0	0,00
Objektivat nuk perputhen	-1	negativ

VLERESIMI I PERPUTHSHMERISE SE OBJEKTIVAVE

VLERESIMI I PERPUTHSHMERISE SE OBJEKTIVAVE

Ne perfundim:

- > 4 programe strategjike te Planit perputhen plotesisht me objektivat mjedisore
- > 9 programe strategjike te Planit perputhen pjesesisht me objektivat mjedisore
- > 19 prej programeve strategjike te Planit kane nje lidhje te zbehte me objektivat mjedisore
- > 2 programe strategjike te Planit nuk lidhen me objektivat mjedisore

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

Plani përcakton projekte specifike për çdo program.
 VSM-ja ka kryer vlerësimin e projekteve specifike në lidhje me përputhshmërinë e tyre me objektivat mjedisore.
 Ky vlerësim është kryer sipas shkallëzimit të mëposhtiem:

Shprehja	Shkallë e vlerësimit
Projekti përputhet plotësisht me objektivat mjedisore	> 75 %
Projekti përputhet pjesërisht me objektivat mjedisore	51 - 75 %
Lidhja mes projektit dhe objektivave mjedisore është e vogël; përputhshmëria e projektit me objektivat mjedisore është e kufizuar	0 - 50 %

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

Krahasimi i projekteve specifike me objektivat mjedisore

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

Krahasimi i projekteve specifike me objektivat mjedisore

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

- Krahasimi i projekteve specifike individuale paraqet si më poshtë:
- Projekti specifik i OS 1 "Mbrotja e Mjedisit" janë të pranueshme nga pikepamja mjedisore dhe do të kenë ndikime pozitive.
 - Per OS 2 "Razija e vlerave kulturore", projektet janë të pranueshme nga pikepamja mjedisore dhe do të sjellin efekte pozitive.
 - Projekti i OS 3 "Zhvillimi i turizmit" mund të thuhet se shalla e përputhshmërisë është e lartë. Ka projekte (PT1, PT2, PT16, etj.) që janë totalisht në përputhje me objektivat mjedisore, si dhe projekte të tjera (PT7) për të cilat shalla e përputhshmërisë së kufizuar është e lartë. Zbatimi i masave zbutese për të gjithë projektet e parashikuar përben një detyrim thelbësor për të realizuar me sukses këto projekte dhe për arrijen e objektivave përkatëse.
 - Përgjithësisht, projektet e OS 4 "Fuqizimi i bujqësisë dhe blegtorisë" janë në përputhje me objektivat mjedisore, ndërkohë që dy projektet (PB5 dhe PB6) janë në përputhje me të lartë me këto objektivat. Përputhshmëria e pjeshme i atribuohet ndikimeve që priten të shkaktojnë projektet përkatëse dhe që kërkojnë zbatimin e masave përkatëse zbutese.
 - Per projektet e OS 5 "Përmirësimi i aksesueshmërisë në territor dhe në lidhjet e brendshme" duhet vënë në dukje se dy projektet, PT5 dhe PT8 janë në përputhje me të lartë me objektivat mjedisore. Të gjitha projektet e tjera kanë një përputhje të konsiderueshme përputhshmërie të pjeshme apo të kufizuar, për shkak të ndikimeve që priten të shkaktojnë, dhe që kërkojnë zbatimin e masave përkatëse zbutese.

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

- Projekti i OS 6 "Konsolidimi i qendrave urbane dhe rurale" janë në përputhje me objektivat mjedisore. Per këto gjate zbatimit të këtyre projekteve duhet që të aplikohen masat zbutese përkatëse për të adresuar ndikimet e tyre në mjedis.
- Projekti i OS 7 "Përmirësimi dhe krijimi i infrastrukturës bazë urbane" janë shkallë e përputhshmërisë të lartë. Kështu, projekti #13 është plotësisht në përputhje me objektivat mjedisore, projektet #13, #12, #16 kanë një shkallë të lartë përputhshmërie me objektivat mjedisore, ndërsa për projektet e tjera përputhshmëria është e pjeshme. Zbatimi i masave zbutese, aty ku aplikohet, përben një detyrim thelbësor për të realizuar me sukses këto projekte dhe për arrijen e objektivave përkatëse.
- Projekti i OS 8 "Përmirësimi i bashkëpunimit ndërkufitar" janë në përputhje me të plotë me objektivat mjedisore. Përjashtim ben projekti #15, i cili, duke qene se përshin ndërhyrje infrastrukturore, ka përputhje të kufizuar, për shkak të impakteve që priten të shkaktojnë do të kërkojnë zbatimin e masave përkatëse zbutese. Per projektin #15, përputhshmëria me objektivat mjedisore është e pjeshme.

Në përgjithësi, konkludohet se duke realizuar masat e rekomanduara dhe duke zbatuar masat e nevojshme zbutese, të gjitha grup-projektet janë të pranueshme nga këndvështrimi mjedisor.

VLERESIMI I NDIKIMEVE MJEDISORE - PERMBLEDHJE

IMPAKTET KUMULATIVE

Impaktet mjedisore kumulative përcaktohen si një kombinim i impakteve të zbatimit të masave të Planit në aspekte të ndryshme të mjedisit.

Keto impakte janë duke u analizuar dhe do të përcaktohen si kategori pasi të perfundojë degjesa e sotme, duke marr për bazë edhe mendimet e grupeve të interesit

Vlerësimi i Impakteve Kumulative të Projekteve Strategjike

- Projekti strategjik janë grupuar sipas natyrës së ngjashme të tyre dhe janë analizuar nën këndvështrimin e elementeve me të rëndësishëm dhe me të ndjeshëm mjedisore.
- Vlerësimi i impakteve është bërë duke i analizuar ato (impaktet) sipas rrethit kërkues, dhe për secilin kriter është paraqitur dhe analizuar edhe status i secilë impakti në përputhje me kriterin përkatës.
- Për ta bërë paraqitjen e besaj analize me të lehtë për t'u kapur dhe me dinamikë në këndvështrimin e gjithëpërfshirjes, për secilin kriter është bërë analiza kriterit është përdorur një simbolikë specifike.

HAPAT NE VIJIM

1. Pergatitja e protokollit te takimit te sotem
2. Plotesim ne raportin e VSM bazuar ne takimin e sotem
3. Pergatitja e kapitullit "Analiza e Impakteve Kumulative"
4. Pergatitja e Konkluzioneve / Rekomandimeve te VSM
5. Publikimi i raportit paraprak te VSM
6. Organizimi i Degjeses Publike
7. Finalizimi i raportit te VSM
8. Dorezimi i raportit te VSM

FALEMINDERIT

Aneksi 4 – Lista e Pjesëmarrësve
PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR – VSM: TAKIMI KONSULTATIV ME GRUPET E INTERESIT – BAJRAM CURRI 18/7/2017

Nr.	Emër Mbledhës	Institucioni	pozicioni	Kontakt (tel, e-mail)	Firma
1.	ANDRIAN VASO	ANCON	Ekspert VSM	0682043525	
2.	Dritona Hoxhaj	Bashkia Tropoje	Specialiste Financa	0685119436	AK
3.	Blerina Islamitaj	Bashkia Tropoje	Specialiste Financ	0697397196	Bashki
4.	Shqipje Gjipuri	Bashkia Tropoje	Përgjegjëse. Mëson	0686949309	Bashki
5.	Ardita Gjorgjezi	-	Specialiste PZM	0672321551	AK
6.	Helenina Netez	-11-11-11-	Spec. Sek. 'juin'	10682079076	AK
7.	Moriana Buresari	-	Përgjegjëse	0682700403	AK
8.	Adem Beli	-11-11-11-	Keshilltar	0683387494	AK
9.	Cahir Çahinaj	-11-	Keshilltar	0683626426	Bashki
10.	Emel Beshpopy	-11-11-	Keshilltar	0674077710	Bashki
11.	Rabin Selley	-11-	Sek. dor. Dëshilli	0682625444	Bashki
12.	Anilom Tostari	Nënie Adm. sh. Mëson	Financat	0685912878	Bashki
13.	Hajm Lemëcuraj	Bashkia Tropoje	Fekunditet	0685556129	Bashki
14.	Ardi BEGA	Bashkia Tropoje	Keshilltar Financat	0694542560	Bashki
15.	Resm Hoxhaj	Bashkia Tropoje	Prerëdit	0685659500	Bashki
16.	Begir Shterari	Bashkia Tropoje	insp. urbes	0683133479	Bashki
17.	Imax Hoxha	-11-11-	Keshilltar	0689318550	Bashki
18.	Bashkim Baberi		Buznes	0684004909	Bashki

PLAN I PËRGJITHSHEM VENDOR - VSM: PLANI I PËRGJITHSHEM ILE GRUPE T E INTERESIT - BAJRAM LUANI 16/11/2017

Nr.	Emër Mbiemër	Institucioni	Pozicioni	Kontakt (tel, e-mail)	Firma
1	Arbushaj Oskari	136. G. rrethi	Kontribuent	500800000	136
2	Rikard Lukan	ellogj	P.o.	Rikard.Lukan@kshksh.org	136
3	TAULANT DAVO	AKPT	Koordinator	taulant.dano@planifikimi.gov.al	136
4	Idir Gela	DRM - KUKES	SPECIALIST VMM	ceda_din@vmm.com	136
5	SHENSI SHATI	DRM - KUKES	DREJTOR	shemsihaxher@yahoo.com	136
6	Mirush Kërsholaj	DRM - KUKES	Specialist	mirush.kershola@kshksh.org	136
7	Ardyll Agaj	E.G.J.C. TROPOJE	Specialist	ard/97@gmail.com	136
8	TATIR ÇARATI	BASHKIA TROPOJE	Specialist	gabujtalim@gmail.com	136
9	Astrit Margjeka	Bashkia Tropeje	Zv. kryetar i bashkise	astrit.margjeka@gmail.com	136
10	GANI SORICAJ	BASHKIA TROPOJE	REBEL S&K STRUKTURIM	solcoshaj@rebel.com	136

PLAN I PËRGJITHSHEM VENDOR - VSM: TAKIMI KONSULTATIV ME GRUPE T E INTERESIT - BAJRAM CURRI 18/7/2017

Nr.	Emër Mbiemër	Institucioni	Pozicioni	Kontakt (tel, e-mail)	Firma
1.	Sheshioid Augusti	AVCON	Ekspert kryesor	0682200243	136
2.	Kreshnik Shkolaj	Shoq. "Alpin"	Mësues	0685460340	136
3.	Vera Gjogaj	Bashkia Tropeje	Zedhenese - bashkia	0682679811	136
4	Valentina Demidaj	Bashkia Tropeje	Praktore	0673022862	136
5	Ilir Boneçani	Bashkia Tropeje	Audit	0685355282	136
6	Suela Valoca	Bashkia Tropeje	Spec. pagosh.	0685945559	136

PLANI I PËRKUPTIMDRENI VENDUR - VJIMI I KARNI KONSULTATIVI ME GRUPEJ E INTERESIT - DARRAMI LUMRI 10/11/2017

Nr.	Emër Mbiemër	Institucioni	pozicioni	Kontakt (tel, e-mail)	Firma
1	FERIZ Hoxha	Administratë Bgt	Ad. H. Bytyri	hoxhaferizo@yahoo.com	
2	Armin Trestaj	Agj. tv. Trepçe	Peri. Sid. Pajti	0682608881	
3	Fikret Ramaj	Mq. Fierze	P. Dektari	0685855630	
4	Artut Metollaj	Shpote Mpeku	Ujeter	0682404490	
5	Bajram Gashi	Balukua Trepçe	Inspektor	0686865585	
6	Haris Durrizaj	S. Z. R. Balukua	Sp. Specialist	0683408928	
7	Ahmet Murkurtaj	Bashkia Trepçe	M. Skupi	0682406633	
8	Yllkuqi P. Llesj	Bashkia Trepçe	Sp. Nd. Ekonomik	0685403659	
9	Haris Proxhani	Bashkia Trepçe	Sp. Nd. Ekonomik	0685889746	
10	Arani Urdhina	Bashkia Trepçe	Sp. Nd. Ekonomik	0682318645	
11	Arben Hoxha	Bashkia Trepçe	Shpote	0685025570	
12	Ervin Gjoni	PRIVAT	Administratë	069208518	
13	Enris Mehmetaj	B. Trepçe	Shpote	0682845868	
14	Baris J. Shani	M. Ad. Trepçe	Sh. M. Komandant	0685948288	

Aneksi 5 – Foto nga Takimi

UNIVERSITY OF
T.M.C. E. TATUM

SHTOJCA 02: Minutat e Dëgjësës Publike

HELVETAS
Swiss Intercooperation

ALBANIA

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR BASHKIA TROPOJË VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR DËGJESA PUBLIKE

MINUTAT E TAKIMIT

PËRGATITI:

Dr. Andrian VASO

Shtator 2017

Bajram Curri, 4 shtator 2017
Vendi: Muzeu i Bajram Currit
Koha e Nisjes: 11.00

Paneli i Takimit:

Znj. Feride Rramanaj (FR), Zv/Kryetare e Bashkisë Tropojë
Z. Hasan Çuka (HÇ), Drejtor i Planifikimit dhe Zhvillimit të Territorit, Bashkia Tropojë
Z. Andrian Vaso (AV), Konsulent, Eksperti i VSM

Hyrje

Paraprakisht, konsulentët asistuan Bashkinë Tropojë për të realizuar në kohë përgatitjet në lidhje me dëgjesën publike. Bashkia Tropojë, në rolin e organizatorit, dërgoi ftesën zyrtare për pjesëmarrje në këtë dëgjesë me grupet e interesit (Aneksi 1). Ftesa u dërgua tek institucionet publike në nivel qendror, rajonal dhe lokal, përfaqësueve të pushtetit lokal në komunat fqinje të Kosovës, organizatave të shoqërisë civile, ekspertëve dhe grupeve të tjerë të interesit që kanë lidhje me çështjen e takimit. Lista e pjesëmarrësve u hartua përsëri në bashkëpunim me ekspertët dhe stafin e bashkisë për të pasur gjithëpërfshirje (Aneksi 2).

Minutat e Takimit

FR – Hap takimin, falenderon pjesëmarrësit dhe shpjegon se qëllimi i këtij takimi është prezantimi i draftit final të raportit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) lidhur me Planin e Përgjithshëm Vendor (PPV) të Bashkisë Tropojë.

Në vijim ja jep fjalën *Z. Hasan Çuka (HÇ)*.

HÇ – Falenderon pjesëmarrësit; rithekson fazat nëpër të cilat ka kaluar hartimi i PPV, duke u fokusuar tek procesi i VSM dhe rëndësia e tij si pjesë integrale e procesit të hartimit të PPV.

Në vijim ja kalon fjalën *Z. Andrian Vaso (AV)* për prezantimin e raportit të VSM.

AV – Bën prezantimin e raportit të VSM duke theksuar fazat kyç të procesit të punës si dhe seksionet përkatëse që përmbahen në raport. Ndër të tjera, paraqet propozimin për vizionin e zhvillimit të bashkisë si dhe një analizë të përputhshmërisë mes objektivave strategjike të planit dhe objektivave mjedisore të VSM. Më tej kjo analizë u prezantua edhe në kuadër të lidhjes mes projekteve/programave specifike të planit dhe objektivave mjedisore të VSM. Vijohet me prezantimin e impakteve të planit në mjedis, sipas sektorëve përkatës, masat zbutëse të propozuar si dhe programin e monitorimit mjedisor.

Në përfundim të prezantimit u hap sesioni i pyetjeve/komenteve/sugjerimeve nga ana e pjesëmarrësve duke shpjeguar se gjithçka që do të thuhet dhe trajtohet nga pjesëmarrësit do të mbahet shënim dhe sipas rastit do të adresohet menjëherë apo do të analizohet më tej para se të gjejë adresimin final.

Pyetje, Komente, Sugjerime

1: Mustafë Vatoci (Bashkia Tropojë) – Është një gjë shumë e mirë krijimi i pistës së helikopterëve në Curraj të Epërm. Në fakt aksesimi i kësaj zone është shumë i vështirë, kështu që sugjeroj të krijohet lidhja me teleferik Curraj i Poshtëm – Curraj i Epërm.

Andrian Vaso – Projektet specifike të përfshira në PPV janë përpunuar dhe analizuar përgjatë procesit të PPV dhe VSM. Gjatë këtij procesi është marrë në konsideratë dëshira për projekte të ndryshme, mënyra si mund të realizohen ato, kur është koha më e përshtatshme për zbatim, si dhe kush angazhohet në nivel institucional e më gjerë. Natyrisht që çdo projekt i propozuar duhet të ketë bashkëlidhur paketën e plotë, përfshirë këtu edhe elementin e aksesimit.

2: Feride Rramanaj (Bashkia Tropojë) – Ju falenderoj për prezantimin, dhe për punën e bërë. Në VSM i është bërë një analizë e mirë çështjes së mbetjeve. Në fakt, shqetësimi ynë lidhet me administrimin e mbetjeve inerte prej HEC-ve. Ky problem akoma nuk është zgjidhur. E kuptoj që kjo gjë lidhet me shumë me procesin e planifikimit sesa atë të VSM, por si mund të ndikojë VSM për adresimin e duhur të kësaj çështjeje?

Andrian Vaso – Ju falenderoj për pyetjen dhe çështjen që ngritet. Edhe për në kjo situatë përbën një shqetësim. Në fakt këtu ka probleme të akumuluar në kohë, të cilat nuk kanë filluar me procesin e hartimit të planit. Vetë procesi i menaxhimit të mbetjeve është një problematikë e gjerë. Ligji për administrimin e mbetjeve urbane nuk parashikon administrimin e tyre në nivel lokal. Pra niveli i administrimit është më i lartë.

Çështja e inerteve është një problem i përhershëm. Ajo lidhet më shumë me administrimin e territorit. VSM bën një analizë dhe vlerësim të propozimeve të planit. Ne do të theksojmë që çështja e inerteve përbën një problem të madh që mbetet ende i pazgjidhur, megjithëse përbën një shqetësim serioz. Ne do ta paraqitim këtë si rekomandim. Ndikimi i këtij elementi është gjithëpërfshirës, pasi lidhet me turizmin, peizazhin, biodiversitetin, cilësinë e jetës, etj. Vetë plani nuk parashikon ndërhyrje madhore, të cilat detyrimisht shoqërohen me impakte të larta. Një propozim shumë i mirë në këtë drejtim është ai i rehabilitimit të staneve si një element specifik i zonës. Po ashtu parashikohen edhe ndërhyrje për të investuar në hane/bujtina. Këto lidhen me mbetjet, me edukimin, me infrastrukturën e shërbimeve, etj., të cilat duhen integruar me mjedisin, shfrytëzimin e burimeve, etj.

Duhet bërë edhe lidhja me diasporën, dhe në këtë drejtim ka mundësi reale për zhvillim.

3: Kujtim Sylaj (Bashkia Tropojë) – Në gjykimin tim, kur bëhen propozime për projekte të ndryshme, është e rëndësishme që të mbahet parasysh një vizion i qarte se çfarë synohet të arrihet dhe cilat janë menyrat me të mira mjedisore dhe ekonomike për zbatimin e secilit projekt.

ZV/Kryetarja e bashkisë, pasi pyet nëse ka ndonjë koment apo opinion tjetër, mbyll takimin.

Aneksi 1 – Njoftimi mbi dëgjuesën

2017-07-27 20:28 GMT+02:00 Hasan Cuka <cukahasan@gmail.com>:
 Përhëndetje të nderuar,
 Ju njoftojmë për zhvillimin e seancës së dëgjuesës publike, për prezantimin dhe diskutimin e:
Raportit Paraprak të Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Tropojë
 Takimi do të zhvillohet në sallën e Këshillit Bashkiak Tropojë, ditën e premte, datë 01.09.2017, ora 11.⁰⁰.
 Në attach keni:
Njoftimin për dëgjuesën
Raporti Paraprak i VSM te PPV Tropoje
 Gjithë të mirat.
 Hasan Çuka
 Drejtor
 Drejtoria e Planifikimit dhe Zhvillimit te Territorit
BASHKIA TROPOJE
 E-mail: cukahasan@gmail.com
 Cel: +355685331026

On Thursday, 17 August 2017, 8:57, Hasan Cuka <cukahasan@gmail.com> wrote:
 Përhëndetje të nderuar,
 Ju njoftojmë se për arsye se dt.01.09.2017 përkon me festën e "Kurban Bajramit", zhvillimi i seancës së dëgjuesës publike, për prezantimin dhe diskutimin e:
Raportit Paraprak të Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Tropojë
 Do të zhvillohet në sallën e Këshillit Bashkiak Tropojë, ditën e hënë, datë 04.09.2017, ora 11.00.
 Në attach keni:
Njoftimin për dëgjuesën
 Duke ju falenderuar për mirëkuptimin Tuaj
 Gjithë të mirat.
 Hasan Çuka
 Drejtor
 Drejtoria e Planifikimit dhe Zhvillimit te Territorit
BASHKIA TROPOJE
 E-mail: cukahasan@gmail.com
 Cel: +355685331026

BASHKIA TROPOJE
 DRETORIA E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TE TERRITORIT
 Nr 11333/Prer. Bajram Curri, më 27.07.2017
NJOFTIM
 Në mbledhjetje dhe në zbatim të nenet 18 të Ligjit Nr. 139/2015 "Për Vetëqeverisjen Vendorë", nenet 24 të Ligjit Nr. 107/2014 "Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit" si dhe nenet 10, pika 5 e Ligjit Nr. 01/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor", njoftojmë zhvillimin e seancës së dëgjuesës publike, për prezantimin dhe diskutimin e:
 • **Raportit Paraprak të Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Tropojë**
 Takimi do të zhvillohet në sallën e Këshillit Bashkiak Tropojë, ditën e premte, datë 01/09/2017, ora 11.00.
 Përmblajtjen në formë elektronike të Reportit Paraprak të VSM mund të shikoni në:
<http://www.dtkb.al>
<http://www.mjedisor.com.al>
 Një kopje e printuar gjerket pranë zyrës së Planifikimit dhe Zhvillimit të Territorit në Bashkinë Tropojë.
 Pjesëmarrja juaj përbën vlerë për këtë takim.
 Përkrahësit:

BASHKIA TROPOJE
 DRETORIA E PLANIFIKIMIT DHE ZHVILLIMIT TE TERRITORIT
 Nr 21331/Prer. Bajram Curri, më 14.08.2017
NJOFTIM
 Në mbledhjetje dhe në zbatim të nenet 18 të Ligjit Nr. 139/2015 "Për Vetëqeverisjen Vendorë", nenet 24 të Ligjit Nr. 107/2014 "Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit" si dhe nenet 10, pika 5 e Ligjit Nr. 01/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor", njoftojmë zhvillimin e seancës së dëgjuesës publike, për prezantimin dhe diskutimin e:
 • **Raportit Paraprak të Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Tropojë**
 Takimi do të zhvillohet në sallën e Këshillit Bashkiak Tropojë, ditën e hënë, datë 04.09.2017, ora 11.00.
 Përmblajtjen në formë elektronike të Reportit Paraprak të VSM mund të shikoni në:
<http://www.dtkb.al>
<http://www.mjedisor.com.al>
 Një kopje e printuar gjerket pranë zyrës së Planifikimit dhe Zhvillimit të Territorit në Bashkinë Tropojë.
 Pjesëmarrja juaj përbën vlerë për këtë takim.
 Me respekt,
 Kryetari

Aneksi 2 – Lista e Personave/Institucioneve/Organizatave të Ftuar në Dëgjuesën Publike

Data: 04/09/2017

Nr	Emer Mbiemer	Institucioni	Pozicioni i punes	e-mail
1	Voltana Ademi	Bashkia Shkoder	Kryetare	voltana_ademi@yahoo.com
2	Tonin Marinaj	Bashkia Malësia e Madhe	Kryetar	t_marinaj@hotmail.com
3	Bashkim Shehu	Bashkia Kukes	Kryetar	bashkimshehu78@gmail.com
4	Adem Lala	Bashkia Has	Kryetar	adem.lala@yahoo.com
5	Fran Tuci	Bashkia Fushe Ares	Kryetar	frantuci@yahoo.com
6	Gjon Gjonaj	Bashkia Puke	Kryetar	gjongjonaj@outlook.com
7	Mimoza Kusari Lila	Komuna Gjakove.KS	Kryetare	mimoza.kusari.lila@rks-go.net
8	Agron Kuqi	Komuna Junik.KS	Kryetar	agron.kuci@rks-gov.net
9	Rasim Selmanaj	Komuna Deçan.KS	Kryetar	rasim.selmanaj@rks-go.net
10	Gazmend Muhaxheri	Komuna Pejë.KS	Kryetar	gazmend.muhaxheri@rks.gov.net
11	Argent Alltari	Ministria e Mjedisit	Drejtor i Kabinetit	info@moe.gov.al kabineti@mjedi.gov.al
12	Julian Beqiri	Agjencia Kombëtare e Mjedisit	Drejtor i Pergjithshem	info@akm.gov.al julian.beqiri@akm.gov.al
13	Drejtori DRM	Drejtoria Rajonale e Mjedisit Kukes	Drejtor	drm.kukes@akm.gov.al armkukes@gmail.com
	Zamir Dedej	Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura	Drejtor i Pergjithshem	info@akzm.gov.al Zamir.Dedej@akzm.gov.al
14	Blerant Lushaj	Zonat e Mbrojtura	Shef Menaxhimi	blerantlushaj@gmail.com
15	Zeqir Matoshi	Fondi Shqiptar i Zhvillimit	Inspektor per Bashkine Tropoje	adf@albaniandf.org zmatoshialbaniandf.org
16	Drejtoria Rajonale Kukes/Tropoje	Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave	Drejtor	info@bujqesia.gov.al
17	Hans-Juergen Cassens	GIZ, Albania	Drejtor per Shqiperine	giz-albanien@giz.de luan.dervishej@giz.de
18	Sokol Konomi	JICA Albania	Perfaqesues per Shqiperine	Tel: +355-42-259-561
19	Astrit Metaliaj	Shoqata Mjedisore "ALPIN" - Tropojë	Perfaqesues	alpin_m@yahoo.com; ametaliaj@hotmail.com;
20	Afërdita Prroni	Qendra të Drejtat e Njeriut në Demokraci (QDNJD) - Dega Tropojë	Perfaqesuese	qdnjd@albaniaonline.net; info@hrdc.al;
21	Arjola Domi	Agjencia e Zhvillimit Rajonal	Perfaqesuese	rdakukes@gmail.com;
22	Xhelal Shuti	Federata e Përdoruesve të Pyjeve dhe Kullotave Komunale (FPPKK) - Qarku Kukës	Perfaqesues	fedkuk@yahoo.com;

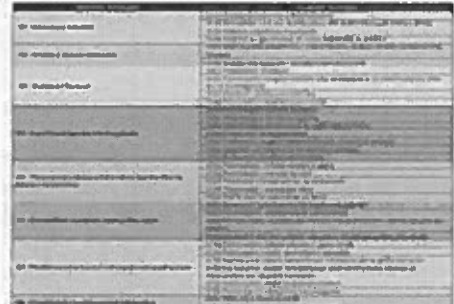
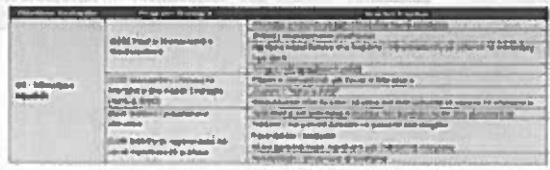
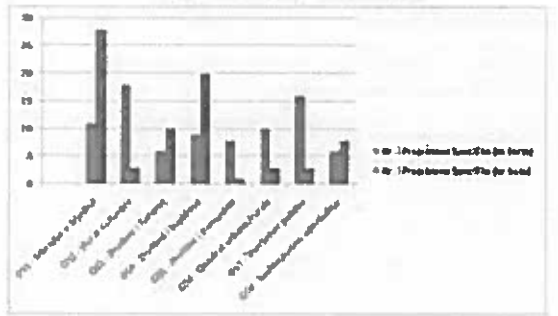
Organizata Jo-Fitimprurëse

Nr.	Emri i OJF-së	Adresa	Person Kontakti	Telefon; Faks;	E-mail
2	Agjencia për Zhvillim të Qëndrueshëm (AZHQ)	Rruga Teodor Keko.Nr. 41, Tiranë	Sonila Shehu	0686455082	asd_sustainable@yahoo.com;
4	Albanian Centre for Energy Regulation and Conservation (ACERC)	P.O. Box: 274/1 C.P. 1016, Tiranë	Lorenc Gordani	044818296; 0699532443;	info@albaniaenergy.org; direction@albaniaenergy.org;
5	Albanian Legal and Territorial Research Institute (ALTRI)	Rruga "Asim Zeneli", Nr. 7, Tiranë	Eda Noçka	046303415; 0694050008	edanocka@yahoo.fr; qendra.altri@gmail.com;
8	BIOPLANT Albania (Shoqata e Hortikulturës Organike)	Lagjja e Re "Misto Mame", Rr. Atë Stath Melani", Njësia Nr. 6, Tiranë	Ali Coka	0692716175	bioplantalbania@yahoo.com; ali-coka@hotmail.com;
12	ECO - Partners for Sustainable Development	Rr. Ismail Qemali, Pallati 2K, Nr. 25/B, Tiranë	Ardian Maci	042234482; 044302565; 0672023612	info@europartners.al; ardian.maci@europartners.al;
14	EPER Center	Rr. Aleksandër Moisiu, Pall.72/1, Ap.3, Tiranë	Elvis Çela	042230252; 0672054788	info@epercenter.org; ecela@epercenter.org;
18	Forumi Shqiptar Social Ekonomik (ASET)	Rr."Ismail Qemali", Pall. 27/1 Shk.2, Apt.13, P.O. Box 1506,	Fatmir Memaj	042258171; 0692095495	fmema@yahoo.com;

		Tiranë			
20	Green Line Albania	Rruga "Sulejman Delvina", pranë Stadiumit "Selman Stërmasi", Tiranë	Ervin Shehaj; Esmeralda Hoxha	0692031900; 0696120169	info@greenlinealbania.org; info@greenline.al;
21	Instituti i Bashkëpunimit për Integrim dhe Zhvillim (ICID)	Rr. Robert Shvarc, Pall BEEM, Ap. 9/2, Tirane	Reis Mulita	0682240414	icialbania@yahoo.com;
22	Instituti i Efiçensës së Resurseve Ekonomike Natyrore	Vellezrit Hobdari, nr 23 Tirane	Kostandin Dano	0672014915	kostandindano@yahoo.com;
23	Instituti i Kërkimeve Rurale	Kutia Postare nr 139, Tiranë	Xhevdet Bashllari	044516561, 0682038266	xhbashllari@yahoo.it;
24	Instituti i Kërkimeve Urbane	Rr. Reshit Petrela (Pranë Arkivës së Shtetit), Sek. 1, Kati 9, Ap. D, Tiranë	Zana Vokopola	02256840; 0694082942	zvokopola@uri.org.al;
25	Instituti i Zhvillimit të Qëndrueshëm (ISD)	Rruga "Myslym Shyri", Pall. 51/2, Nr. 39, Tirane	Odhise Zoto	042226330; 0682075489	institute.isd@gmail.com;
26	Instituti Menaxhimit & Integrimin Mjedisor (IMIM)	Rruga e "Durrësit", Pll. 118, Nr. 2, Tiranë	Besjana Balliu	042224013	albanianinstitute@gmail.com
27	Instituti për Mirqënie dhe Ambjent (IMA)	Numër 355, Rr. "Theofan Popa" Lagje Nr. 1, Tiranë	Luan Lusha	0672271214	institutimam@gmail.com;
28	Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri (INCA)	Rruga "Islam Alla", Nd. 3, H 13, 1001, Tiranë	Zamir Dedej	042231437; 0682080733	info@inca-al.org;
29	Integrimi i Zonave Suburbane (IZS)	Rruga "Gj. Legisi", Laprakë, Tiranë	Agim Demushi		izs_al@yahoo.com;
30	Klubi Ekologjik - Zyra në Tiranë	Rr. "Hajredin Shtino", Nr. 413, Nd. 32, Shk. 1 Ap. 23, Kodi Postar 1012, Tiranë	Luan G. Leka		ecodibra11@hotmail.com; brunadurici@yahoo.com;
31	Mjedisi dhe Bujqësia	Rr. Llazi Miho, Pallati Nr 5, Kombinat, Tiranë	Gramoz Ramollari	0682686179	gramoz_ramollari@yahoo.com;
33	Organizata për Zhvillim në Fushën e Turizmit	Përballë Komandës së Aviacionit, pranë zyrave të firmës "InterTrade", Vaqarr, Tiranë	Andi Hila	0693567431	orgperturizmin@yahoo.com;
34	Qendra ALBAFOREST	Rruga "Ymer Kurti", Qendra Tregtare "OLIMPIA", P. O. Box. 1544, Tirane	Mehmet Metaj	044309193; 0682092008	albaforest@gmail.com; mehmet.metaj@yahoo.com;
35	Qendra e Trashëgimisë Kulturore Shqiptare	Rr. Mine Peza, Pall 3, Tirane	Hevjola Sherifi	0692590980	hevjola@yahoo.com;
36	Qendra EDEN	Rr. "Bogdani", Pall. 7, Nd. 15, Ap. 8, Kodi 025, Njësia Bashkiake Nr. 10, Tiranë	Ermelinda Mahmutaj	042227615; 0672030512	eden@eden-al.org; ermelinda.mahmutaj@eden-al.org;
38	Qendra Kombëtare e Lëvizjes Ambientaliste (QKLA)	Rr. "Ismail Qemali", Nr. 19, Tiranë	Haziz Marku	042267847	projektmjedisore@yahoo.com;
39	Qendra për Administrim Social Ekonomik Territorial	Bussines Center, Torre Drin, Rr. Abdi Toptani, Nr.24, Tiranë	Meriglana Rusta	0692941099	info@asetcenter.al;
40	Qendra për Bashkëpunim dhe Zhvillim Rajonal (RCDC)	Unaza e Re, nr. C34, Kati 7, Tirane	Raimonda Bedo	0692152557	info@rcdcalbania.org; rcdcal@gmail.com;
41	Qendra për menaxhimin agro-mjedisor & ekonomik (AEEM-CENTER)	Rruga: "Zef Jubani", Nr. 5, Tiranë	Aida Bani	042252490; 0692467488	aida_alushi@hotmail.com;
42	Qendra për Trashëgiminë Kulturore Shqiptare (Qendra Trakult)	Rr. Sulejman Delvina, 40, 7/4, Tiranë	Ilir Parangoni	0692175579	trakultinfo@gmail.com;
44	Qendra Shqiptare për Zhvillim të Qëndrueshëm	Bulevardi "Zog I", Nr. 16, Tiranë	Julia Çanga	042454764; 0695859035	acsd_albania@yahoo.com;
46	Refleksione	Rr. Elbasanit, P. Fratari, Tërshana 2, kati 1, Tiranë, P.O. Box 2412/1	Monika Kocaqi	042340434; 0682049380	info@refleksione.org; monikakocaqi@refleksione.org;
48	Ruajtja dhe Mbrojtja e	Rr. Muhamet Gjolleasha, Pall.	Niko Pano;	042224790	evis-taska@hotmail.com;

	Ujrave të Ëmbra dhe të Kripura të Shqipërisë	Moskat, Nr.1, Tiranë	Alfred Frashëri		
49	Shoqata e Bashkive të Shqipërisë	Rr. Abdyl Frashëri, P.11, Sh.2, A.14, Tiranë	Fatos Hodaj	042257603/6; 0692067845	aam@albmail.com;
51	Shoqata e Ndërtuesve të Shqipërisë (SHNSH)	Blv. "Gjergj Fishta", Nd. 30, H. 31, Ap. 1, Njesia Bashkiake Nr. 7, Kodi postar 1001, Tirane	Maksim Muçi	0694091670; 0692090036	info.shnsh@gmail.com;
54	Shoqata Mjedisore "Për një Zhvillim të Qëndrueshëm e Racional" (ShMZhQR)	Rruga Qemal Stafa, Pall. 17; Shk. 3; Ap. 21, Tirane	Qerim Ismeni	0682190134	qerimismeni@gmail.com;

Aneksi 3 – Prezantimi i raportit të VSM

 <p>VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR DËGJESA PUBLIKE</p> <p>PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR</p> <p>BASHKIA TROPOJË</p> <p>Pergatitur nga: Andriën WASO PF (AVCON)</p>	<p>KLASIFIKIMI I ELEMENTEVE TE PPV</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vizioni ⇨ Objektivat Strategjike ➤ Programet Strategjike ◦ Veprimet Prioritare • Programet/Planet/Projektet Specifike 																																	
<p>PERSHKRIM I PERGJITHSHEM I PLANIT</p> <p><u>Vizioni</u></p> <p>Bashkia Tropoje behet modeli ekologjik i territorit te Parkut Nderkufitar te Alpeve, qe garanton zhvillimin e qendrueshem te komuniteteve duke siguruar hapësira te mjaftueshme per banim, punesim, mjete e menyra transporti dhe infrastrukture te pergjithshme sociale, me qellim plotesimin e nevojave dhe aspiratave te komuniteteve, dhe ne te njejtën kohe duke ruajtur dhe permiresuar mjedisin e mrekullueshem, bukurite natyrore, traditat dhe asetet kulturore te zones.</p>	<p>OBJEKTIVAT DHE PROGRAMET STRATEGJIKE</p> 																																	
<p>VEPRIMET PRIORITYRE TE PLANIT</p> <p>Plani percakton <u>Veprimet Prioritare</u> dhe ne vijim per secilin veprim prioritar jane perpluar programet/planet/projektet specifike, te cilat jane analizuar ne seksionet perketes te VSM.</p> 	<p>Projektet Specifike</p> <p>Ne teresi Plani percakton <u>168 Projekte Specifike</u>, si pjese e zbatimit te programeve/planeve te hartuara ne rezolutimin e Planit te Pergjithshem Vendor.</p> <p>Analiza per VSM i ndan Projektet Specifike ne dy grupe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 78 Projekte me ndertyrje ne natyre ("projekte te larta") Koto projekte analizohen me tej ne aspektin e raportit te perputhshmerise me Objektivat Mjedsore. - 84 Projekte me karakter studimor/institucional ("projekte te buta") Koto projekte per vete perafshim e hyre me zhvillimet e kapaciteteve institucionale, kane nje impakt teresisht pozitiv ne aspektin e raportit te perputhshmerise me Objektivat Mjedsore dhe si mjedhoje nuk analizohen me tej. 																																	
<p>Projektet Specifike</p> <table border="1"> <caption>Data from the bar chart: Specific Projects</caption> <thead> <tr> <th>Projektet Specifike</th> <th>1-Programet Specifike per teresi</th> <th>2-Programet Specifike per butesi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>78 Nderkufitar Mjedsor</td> <td>~28</td> <td>~10</td> </tr> <tr> <td>84 Per a Llogaritje</td> <td>~18</td> <td>~5</td> </tr> <tr> <td>84 Nderkufitar Llogaritje</td> <td>~10</td> <td>~5</td> </tr> <tr> <td>84 Nderkufitar Llogaritje</td> <td>~20</td> <td>~5</td> </tr> <tr> <td>84 Nderkufitar Llogaritje</td> <td>~10</td> <td>~5</td> </tr> <tr> <td>84 Nderkufitar Llogaritje</td> <td>~10</td> <td>~5</td> </tr> <tr> <td>84 Nderkufitar Llogaritje</td> <td>~10</td> <td>~5</td> </tr> <tr> <td>84 Nderkufitar Llogaritje</td> <td>~10</td> <td>~5</td> </tr> <tr> <td>84 Nderkufitar Llogaritje</td> <td>~10</td> <td>~5</td> </tr> <tr> <td>84 Nderkufitar Llogaritje</td> <td>~10</td> <td>~5</td> </tr> </tbody> </table>	Projektet Specifike	1-Programet Specifike per teresi	2-Programet Specifike per butesi	78 Nderkufitar Mjedsor	~28	~10	84 Per a Llogaritje	~18	~5	84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5	84 Nderkufitar Llogaritje	~20	~5	84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5	84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5	84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5	84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5	84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5	84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5	<p>TENDENCAT E MUNDSHME NE TE ARDHME, PA PLANIN (ALTERNATIVA "0")</p> <p>Neqoftese Plani nuk do te adoptohet, zhvillimet e ardhshme ne teresi dhe ato infrastrukurore ne vecanti, nuk do te planifikohen dhe rregullohen ne menyre gjithepershiresore si dhe mbi bazen e analizave se nevojave dhe mundesive.</p> <p>Ne kete menyre, problematikat e evidentuara do te thellohen dhe perkeqesohen me tej.</p>
Projektet Specifike	1-Programet Specifike per teresi	2-Programet Specifike per butesi																																
78 Nderkufitar Mjedsor	~28	~10																																
84 Per a Llogaritje	~18	~5																																
84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5																																
84 Nderkufitar Llogaritje	~20	~5																																
84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5																																
84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5																																
84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5																																
84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5																																
84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5																																
84 Nderkufitar Llogaritje	~10	~5																																

Objektivat e VSM

Sektor/Mjedisore	Objektiva Mjedisore
Tëra	OM 1: (Gjendësi) Mësonshëm dhe prodhimtë në qendrueshmëri të tërësive dhe shërbimeve të saj. OM 2: (Përmendësi) Shërbime të biznesit në mënyrë të shpejtë dhe me cilësi të lartë dhe përdorues të mirënjohur të cilët mund të ofrojnë shërbime të cilësimit të lartë dhe të shërbimeve të lartë.
Apti	OM 3: (Gjendësi) Mësonshëm dhe prodhimtë të cilët janë të aftë të shërbimeve të cilësimit të lartë dhe të shërbimeve të lartë.
Faktorët Mbrojtës	OM 4: (Adaptues) Infrastruktura dhe shërbime të cilët janë të aftë të shërbimeve të cilësimit të lartë dhe të shërbimeve të lartë.
Ligj	OM 5: (Kulturë) Evidencë pozitive rreth ligjeve të shërbimeve të cilësimit të lartë dhe të shërbimeve të lartë.

Objektivat e VSM - vijon

Sektor/Mjedisore	Objektiva Mjedisore
Mjedisore Natyrore	OM 6: (Gjendësi) Evidencë në popullatën dhe mjedisin në mjedisin natyror. OM 7: (Kulturë) Evidencë në popullatën dhe mjedisin në mjedisin natyror.
Mbrojtjet	OM 8: (Kulturë) Evidencë në popullatën dhe mjedisin në mjedisin natyror.
Zhvotet	OM 9: (Kulturë) Evidencë në popullatën dhe mjedisin në mjedisin natyror.
Pagaftësi dhe qasueshmëri	OM 10: (Kulturë) Evidencë në popullatën dhe mjedisin në mjedisin natyror.
Drejtimshkëlqësori	OM 11: (Kulturë) Evidencë në popullatën dhe mjedisin në mjedisin natyror.
Përmendësi	OM 12: (Kulturë) Evidencë në popullatën dhe mjedisin në mjedisin natyror.

Objektivat e VSM - vijon

Sektoret me të rëndësishëm mjedisore dhe objektivat mjedisore janë përcaktuar bazuar në:

- detyrimet e specifikuar në konventat e ratifikuara dhe në direktivat respektive të BE-se, si dhe në dokumentat strategjike të Shqipërisë
- situatën ekzistuese të mjedisit
- ndikimet potenciale mjedisore që mund të shkaktohen nga aktivitetet e parashikuara në Plan

Dokumentet strategjike

Lidhja me sektorin të cilin dhe objektivat mjedisore si dhe dokumentat parafundmërisht të planëve, programet apo politikave mjedisore është paraqitur në formë tabelare si më poshtë:

Sektor/Mjedisore	Dokumentet Strategjike
...	...

Situata Ekzistuese

- Pershkrim i gjendjes aktuale për secilin nga sektoret e rëndësishëm mjedisore
- Evidencim i ceshtjeve / problematikave
- Analizimi i trendit në të kaluarën dhe përvojimi i trendit në të ardhmen

Ndikimet Potenciale Mjedisore

Ndikimet mjedisore që mund të shkaktohen nga aktivitetet e parashikuara në Plan janë përfaqësuar në tabelën më poshtë:

Sektor/Mjedisore	Ndikimet Potenciale Mjedisore
...	...

Ndikimet Potenciale Mjedisore - vijon

Sektor/Mjedisore	Ndikimet Potenciale Mjedisore
...	...

Metodika e vlerësimit të ndikimit në mjedis

Indikatorët/Akriterët e vlerësimit vs. shkallët përkatëse të vlerësimit për çdo objektive Shërbime

Mjedisore Natyrore OM 7: (Kulturë) Evidencë në popullatën dhe mjedisin në mjedisin natyror.

Sektor/Mjedisore	Metodika e vlerësimit
...	...

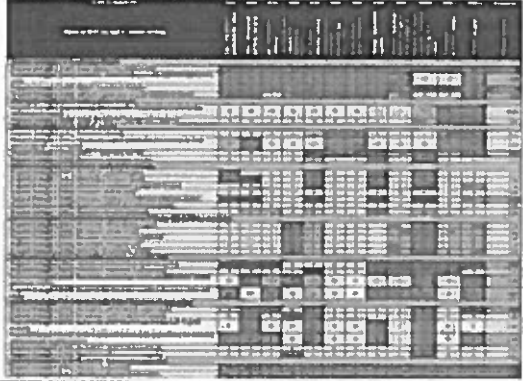
VLERESIMI I PERPUTSHMERISE SE OBJEKTIVAVE

Ka të bëjë me rezultatet e analizës së objektivave / programeve strategjike të Planit me objektivat mjedisore të VSM-së.

Vlerësimi është bërë duke përdorur parafundimin standard në formë matricë si më poshtë:

Tërbim strategjik / shprehje	Vlerësimi sipas e klasifikimit	Vlerësimi i përgjithshëm
Objektivat përputhen plotësisht	1	0.00
Objektivat përputhen pjesërisht	2	1.50 - 2.99
Objektivat nuk përputhen asnjëherë e asnjëherë	3	3.00 - 4.99
Nuk ka lidhje me objektivat	4	5.00
Objektivat nuk përputhen		

VLERESIMI I PERPUTSHMERISE SE OBJEKTIVAVE

VLERESIMI I PERPUTSHMERISE SE OBJEKTIVAVE

Ne perfundim:

- > 4 programe strategjike të Planit përputhen plotësisht me objektivat mjedisore
- > 9 programe strategjike të Planit përputhen pjesërisht me objektivat mjedisore
- > 19 prej programeve strategjike të Planit kanë një lidhje të zbehtë me objektivat mjedisore
- > 2 programe strategjike të Planit nuk lidhen me objektivat mjedisore

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

Planit përveçton projektet specifike për çdo program.

VSM-ja ka bërë vlerësimin e projekteve specifike në lidhje me përputshmërinë e tyre me objektivat mjedisore.

By vlerësimi është bërë sipas shkallësimit të mëposhtimit:

Projekti	Vlerësimi
Projekti përputhet plotësisht me objektivat mjedisore	1 - 1.99
Projekti përputhet pjesërisht me objektivat mjedisore	2.00 - 2.99
Lidhja me objektivat mjedisore është e zbehtë / projektet nuk përputhen me objektivat mjedisore	3.00 - 4.99

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

Konkretisht i projektetve specifike me objektivat mjedisore

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

Konkretisht i projektetve specifike me objektivat mjedisore

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

Konkretisht i projektetve specifike individuale paraqet si më poshtë:
 • Projekti i specifikuar në CS 1 "Nivellimi i infrastrukturës" janë të pranueshme nga pikëpamje mjedisore dhe do të sjellin efektin pozitiv.
 • Në CS 2 "Rindërtimi i shërbimit publik", projektet janë të pranueshme nga pikëpamje mjedisore dhe do të sjellin efektin pozitiv.
 • Projektet e CS 3 "Rindërtimi i shërbimit" mund të thuhet se shkaktojnë ndryshime mjedisore të lehta. Në projektet (P11, P12, P13, etj.) që janë tërësisht me përputhje me objektivat mjedisore, si dhe projektet e tjera (P17) për të cilat shkaktojnë ndryshime mjedisore të lehta. Zbatimi i masave zbutëse për të gjitha projektet e përmenduar përmban një detyrim të fortë për të realizuar masat zbutëse të projektit dhe për të siguruar objektivat mjedisore.
 • Përgjithësisht, projektet e CS 4 "Rindërtimi i infrastrukturës dhe integritetit", janë në përputhje me objektivat mjedisore, ndërkohë që dy projektet (P18 dhe P19) janë në përputhje me objektivat mjedisore. Përfundimisht, projektet e përmendura i shkaktojnë ndryshime të lehta të shkaktojnë projektet përkatëse dhe që kërkojnë zbatimin e masave zbutëse.
 • Në projektet e CS 5 "Rindërtimi i infrastrukturës dhe integritetit", projektet (P20 dhe P21) janë në përputhje me objektivat mjedisore. Në gjithë projektet e tjera janë në përputhje të kufizuar me objektivat mjedisore të përmendura, por shkaktojnë ndryshime të lehta të shkaktojnë, dhe që kërkojnë zbatimin e masave zbutëse të fortë.

VLERESIMI I PROJEKTEVE SPECIFIKE

- Projektet e CS 6 "Rindërtimi i infrastrukturës dhe integritetit" janë në përputhje me objektivat mjedisore. Për këtë arsye zbatimi i tyre përputhet me objektivat mjedisore. Për këtë arsye zbatimi i tyre përputhet me objektivat mjedisore.
- Projektet e CS 7 "Rindërtimi i infrastrukturës dhe integritetit" janë në përputhje me objektivat mjedisore. Për këtë arsye zbatimi i tyre përputhet me objektivat mjedisore.
- Projektet e CS 8 "Rindërtimi i infrastrukturës dhe integritetit" janë në përputhje me objektivat mjedisore. Për këtë arsye zbatimi i tyre përputhet me objektivat mjedisore.

Ne përgjithësi, konkludohet se duke realizuar masat e rekomanduara dhe duke zbatuar masat e nevojshme zbutëse, të gjitha grup-projektet janë të pranueshme nga këndvështrimi mjedisor.

VLERESIMI I NDIKIMEVE MJEDISORE

Mbrojtjet - OMB

- Centri i integritetit të shtrësuar në ujërat nonteksturore dhe ndotja e këtyre ujëzave me kimikale
- Dëgjja të rritur në vendbanime dhe pastajësi e ndotësve nëpërmjet ajrit
- Rijedhet e mbeturjeve nga vendbanimet ndotin ujërat sipërfaqësore të lumëve
- Degradoimi i peizazhit dhe mjedisit
- Efekti i dërrmësive në zhvillimin e turizmit dhe zhvillimin e përgjithshëm ekonomik të zonës.
- Këtu rreth të dërrmësive në aktivitetin turistik dhe ekonomik të zonës
- Mungesa e një landfill të mirëfilltë
- Shkatërimi i mbeturjeve të rrezikshme në ujë, ajër ose toke

Planit i adreson të gjithë këto çështje duke përcaktuar elementin e vendbanimeve të rinjve përgjatë lumëve, dhe parashikimin e rritjes së infrastrukturës së duhur për turizmin e mbeturjeve, krijimin e një landfill të mirëfilltë, turizmin e qendrës të transportit të mbeturjeve si dhe mbulimin e vendbanimeve të hapura dhe përdorimin e tyre si hapësira të gjelbra.

VLERESIMI I NDIKIMEVE MJEDISORE - PERMBLEDHJE

IMPAKTET KUMULATIVE

Impaktet mjedisore kumulative përcaktohen si një kombinim i impakteve të zbatimit të masave të Planit në aspektet e ndryshme të mjedisit.

- >Kur vlerësohen impaktet mbi tokën, ajrin dhe faktoret klimatikë, impaktet kumulative të zbatimit të veprimeve të Planit shprehen si shumë e impakteve të të gjitha masave
- >Nga aspekti i impakteve mbi ajrin dhe faktoret klimatikë, impaktet kumulative si shumë e impakteve të të gjitha veprimeve të Planit janë të rëndësishme për realizimin e objektivave mjedisore të përcaktuara për sektorin e Shqipërisë për 2030
- >Kur vlerësohen impaktet mbi shëndetin human, impaktet kumulative të zbatimit të veprimeve të Planit shprehen si një kombinim i impakteve që kontribuojnë në shëndetin dhe mirëqenien e njerëzve.
- >Kur vlerësohen impaktet mbi popullatën dhe asetet materiale, impaktet kumulative të zbatimit të veprimeve në Plan shprehen si një kombinim i impakteve të ndryshme që ndikojnë në hapësirën e tyre si jetesat dhe në jetën e tyre.

Vlerësimi i Impakteve Kumulative të Projekteve Strategjike

- > Projekti strategjik i parë përfshijë planin e punës që synon të adresojë të gjithë aspektet e mjedisit dhe të shëndetit human të sektorit të transportit dhe të komunikimit.
- > Vlerësimi i impakteve kumulative të projektit i parë shprehë se impaktet kumulative të projektit të parë janë të rëndësishme për realizimin e objektivave mjedisore të përcaktuara për sektorin e Shqipërisë për 2030.
- > Për të bërë përfundim të kësaj analize me të lehtë për t'u kuptuar dhe me qartësi në tërësi, impaktet kumulative të projektit të parë janë të rëndësishme për realizimin e objektivave mjedisore të përcaktuara për sektorin e Shqipërisë për 2030.

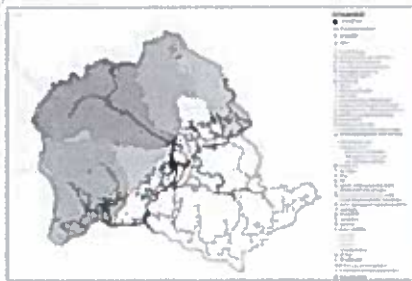
Projekti	Impaktet	Veprimet
1	Shkurtimi i kohës	1.1.1.1.1.1.1
2	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
3	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
4	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
5	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
6	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
7	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
8	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
9	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
10	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
11	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
12	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
13	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
14	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
15	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
16	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
17	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
18	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
19	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
20	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1

Impaktet Kumulative të Projekteve Strategjike – Elementet e Mjedisit

Zona e Mbrojtjes, si çelësi për mbrojtjen e burimeve natyrore të tokës dhe mjedisit.

- Transporti
- Zhvillimi Urban
- Turizmi

Nga grupi i punës për turizmin e Planit është përcaktuar harti i zonës GIC si dhe harti i zonës së mbrojtjes së shtesë.

Impaktet Kumulative të Projekteve Strategjike – Elementet e Mjedisit

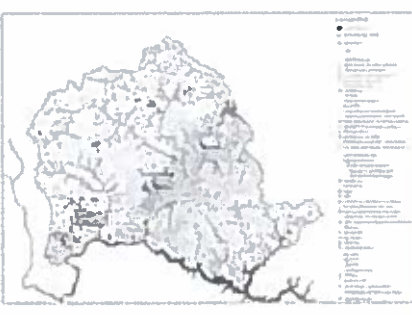
Projekti	Impaktet	Veprimet
1	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
2	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
3	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
4	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
5	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
6	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
7	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
8	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
9	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
10	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
11	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
12	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
13	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
14	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
15	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
16	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
17	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
18	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
19	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
20	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1

Impaktet Kumulative të Projekteve Strategjike – Elementet e Mjedisit

Çështja e LUL, e cila është çështja e mbrojtjes së tokës dhe mjedisit.

- Aktivitetet kryesore të turizmit – turizmi, zhvillimi urban, turizmi

Përveç kësaj, harti i zonës GIC është përcaktuar harti i zonës së mbrojtjes së shtesë.

Impaktet Kumulative të Projekteve Strategjike – Elementet e Mjedisit

Projekti	Impaktet	Veprimet
1	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
2	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
3	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
4	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
5	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
6	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
7	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
8	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
9	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
10	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
11	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
12	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
13	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
14	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
15	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
16	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
17	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
18	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
19	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1
20	1.1.1.1.1.1.1	1.1.1.1.1.1.1

UDHEZIME DHE MASAT ZBUTESE

Toka – Masa të Përgjithshme

- > Kur planifikohet integrimi i infrastrukturës së parashikuar në mjedis, duhet të garantohet menaxhimi i qendrueshëm i tokës dhe mbrojtja e saj.
- > Aktivitetet në tokën bujqësore dhe pyjore duhet të reduktohet në nivelin më të ulët të mundshëm, dhe duhet t'i jepet prioritet i lartë planifikimit të aktivitetëve në tokë me potencial më të varur të prodhimit, dhe tokë jashtë zonave të dendura pyjore apo zonave pyjore me funksione të rëndësishme të prodhimit të lëndës së parë të drurit.
- > Me integrimin e infrastrukturës së parashikuar në mjedis, përmbresimet brenda korridorëve apo strukturave ekzistuese kanë përparësi mbi ndërtimin e reja.
- > Infrastruktura e parashikuar duhet të planifikohet në ato mënyrë që mos të rritë probabilitëtin e rrezhigjeve të tokës në zonën përreth aktivitetëve.
- > Per të siguruar përdorimin e qendrueshëm të burimeve natyrore, do të duhet që projektet specifike të plotësohen me udhëzime për të promovuar rindërtimin dhe ripërdorimin e mbetjeve të ndërtimit në ndërtimin dhe rikonstruktuarin e infrastrukturës së re

UDHEZIME DHE MASAT ZBUTESE

Toka – Masa Specifike

Përmbresat dhe/ose të rritur

- ✓ Çdo përveçori në tërësi duhet të rritet. Kështu dhe duhet të sigurohet vendosja e arsyshme në gjendje, ngjyrë dhe shprehje, si dhe duhet të mbledhë burime të reja.
- ✓ Të gjithë materialët natyrorë (shumësi dhe mbetje) që do të largohen, duhet të depozitohen dhe përpunohen në vendet e caktuara të duhet të jenë të lëvizshme nga ujërat meteorologjike.

Ripërdorimi i materialit të gjeneruar

- ✓ Materiali i cilësuar nga punë dhe ndërtuesit për të bërë ndërtim dhe produktivitet i ri në bazë të një shtese do të mbledhet dhe përdoret sërish në të njëjtën zonë të ndërtimit dhe/ose në zonën përreth saj.
- ✓ Materiali i cilësuar për qëllime të tjera dhe shpërndarë, në këtë rast përveç të përdorimit të materialit natyror, mund të jetë i përdorueshëm për qëllime të tjera, në këtë rast përveç të përdorimit të materialit të gjeneruar për qëllime të tjera dhe shpërndarë në mënyrë të sigurt dhe të sigurtë. Nëse është e mundur, duhet të depozitohet në mënyrë të sigurt dhe të sigurtë në mënyrë të sigurtë. Kështu është e mundur dhe përdoret për qëllime të tjera të duhet të jenë të sigurtë dhe të sigurtë.

Çelësi

- ✓ Çelësi i ndërtimit dhe/ose të rritur, nëse është e mundur, duhet të jetë i sigurtë dhe të sigurtë (p.sh. përdorimi i materialit natyror në bazë të sigurtë dhe të sigurtë, përdorimi i materialit natyror në bazë të sigurtë dhe të sigurtë, përdorimi i materialit natyror në bazë të sigurtë dhe të sigurtë).
- ✓ Materiali i gjeneruar për qëllime të tjera dhe shpërndarë, nëse është e mundur, duhet të depozitohet në mënyrë të sigurtë dhe të sigurtë në mënyrë të sigurtë dhe të sigurtë.
- ✓ Materiali i gjeneruar për qëllime të tjera dhe shpërndarë, nëse është e mundur, duhet të depozitohet në mënyrë të sigurtë dhe të sigurtë në mënyrë të sigurtë dhe të sigurtë.
- ✓ Materiali i gjeneruar për qëllime të tjera dhe shpërndarë, nëse është e mundur, duhet të depozitohet në mënyrë të sigurtë dhe të sigurtë në mënyrë të sigurtë dhe të sigurtë.
- ✓ Materiali i gjeneruar për qëllime të tjera dhe shpërndarë, nëse është e mundur, duhet të depozitohet në mënyrë të sigurtë dhe të sigurtë në mënyrë të sigurtë dhe të sigurtë.

MONITORIMI I NDIKIMEVE NE MJEDIS

Ligji 91/2013 dhe Direktiva 2001/42/KE

Qëllimi: Të identifikohen efektet negative të paparashikuara, në mënyrë që të krijohet mundësia për një reagim të hershëm ndaj këtyre efektëve dhe të bëhen adaptimet e mundshme.

Monitorimi i ndikimeve të Planit në mjedis do të realizohet, aty ku është e mundur, duke përdorur të dhëna që dalin nga:

- ♦ Sistemi ekzistues i monitorimit të parametërve mjedisorë nga Ministria e Mjedisit (MM) apo institucione të tjera (qarqet).
- ♦ Studime të vecanta dhe të parantara për identifikimin e ndikimeve mjedisorë në kushtet e programeve apo projekteve të tjera.
- ♦ Raportet e përgatitura nga kontraktorë/konsulentë të ndryshëm, me të dhëna të drejtpërdrejta ose të referuara nga VNIH-të individuale të projekteve specifike infrastrukturore të financuara nga buxheti i shtetit apo donatorët e huaj.

MONITORIMI I NDIKIMEVE NE MJEDIS

Idetifikimi i ndikimit	Monitorimi i ndikimit	Metodat e monitorimit	Frekuenca e monitorimit	Rezultatet e monitorimit	Veprimet korrigjuese
1. Emissionet e CO2 nga transporti i rrethimit	Monitorimi i nivelit të CO2 në ajër	Analiza e ajrit	1 herë në vitë	Niveli i CO2 është në nivelin e pranueshëm	Asnjë veprim korrigjues
2. Emissionet e oksidit të azotit nga transporti i rrethimit	Monitorimi i nivelit të oksidit të azotit në ajër	Analiza e ajrit	1 herë në vitë	Niveli i oksidit të azotit është në nivelin e pranueshëm	Asnjë veprim korrigjues
3. Emissionet e oksidit të sulfurit nga transporti i rrethimit	Monitorimi i nivelit të oksidit të sulfurit në ajër	Analiza e ajrit	1 herë në vitë	Niveli i oksidit të sulfurit është në nivelin e pranueshëm	Asnjë veprim korrigjues
4. Emissionet e ozonit nga transporti i rrethimit	Monitorimi i nivelit të ozonit në ajër	Analiza e ajrit	1 herë në vitë	Niveli i ozonit është në nivelin e pranueshëm	Asnjë veprim korrigjues
5. Emissionet e oksidit të azotit nga transporti i rrethimit	Monitorimi i nivelit të oksidit të azotit në ajër	Analiza e ajrit	1 herë në vitë	Niveli i oksidit të azotit është në nivelin e pranueshëm	Asnjë veprim korrigjues
6. Emissionet e oksidit të sulfurit nga transporti i rrethimit	Monitorimi i nivelit të oksidit të sulfurit në ajër	Analiza e ajrit	1 herë në vitë	Niveli i oksidit të sulfurit është në nivelin e pranueshëm	Asnjë veprim korrigjues
7. Emissionet e ozonit nga transporti i rrethimit	Monitorimi i nivelit të ozonit në ajër	Analiza e ajrit	1 herë në vitë	Niveli i ozonit është në nivelin e pranueshëm	Asnjë veprim korrigjues

FALEMINDERIT

Aneksi 4 – Lista e Pjesëmarrësve

PLANI I PERGJITHSHEM VENDOR BASHKIA TROPOJE
VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR – DËGJESA PUBLIKE

BAJRAM CURRI 04/09/2017

Nr.	Emër Mbiemër	Institucioni	Postedoni	Kontakt (tel, e-mail)	Firma
	Miriamë Anesari	Bashkia Tropoje	Sec. P.247	06822700403	
	Andrita Gjengaj	Bashkia Tropoje	Specialiste P.247	06772321581	
	Florencia Ducej	Bashkia Tropoje	Specialiste T.247	06995557562	
	Fidore Doinaj	Bashkia Tropoje	P.247 m.247	0693551009	
	Tahir GABRIELI	-/-	P.247, Ruzel	06822505326	
	Heri Derrvaj	-/-	-/-	0683408528	
	Ervis Mehmetaj	-/-	-/-	0692845868	
	Harun Lucej	B. Tropoje	Sec. P.247	0685331026	
	Teride Prashmanaj	B. Tropoje	z. v. Kujtesare P.247	06822366216	
	Dilana Hoxhaj	Bashkia Tropoje	Specialiste Financ	0685119436	
	Esper Gjengaj	Financier dhe z. v. Bashkia Tropoje	Bashkia Tropoje	0686848528	
	Suela Hodai	Spec. pagave e Bashkia Tropoje	Bashkia Tropoje		
	Misiona Gostumoni	Spec. Buzimeve Njerezore	Bashkia Tropoje	0684423250	
	Arbela Haxhaj	Specialiste Pyje-Kullë, Manastire, Tasnjave	Bashkia Tropoje	0685488481	

PLANI I PERGJITHSHEM VENDOR BASHKIA TROPOJË
VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR – DËGJESA PUBLIKE

BAJRAM CURRI 04/09/2017

Nr.	Emër Mbiemër	Institucioni	pozicioni	Kontakt (tel. e-mail)	Firma
1	REXHEP ISMAJLITRI	BASHKIA TROPOJË	DIREKTOR EKOLOGJI	0665964297	[Signature]
2	Feride Ahmetaj	Bashkia Tropoje	Deputet	0683078926	[Signature]
3	Ilir Baccani	Bashkia Tropoje	Spec. Huobi	0685325821	[Signature]
4	Hyjim Sytaj	Bashkia Tropoje	Spec. Dokument	0685888758	[Signature]
5	Bajram Gjogjari	Bashkia Tropoje	Shf. Emergjencat	0686575785	[Signature]
6	Bukurija Ahmetaj	Bashkia Tropoje	Specialist PAK	0685331788	[Signature]
7	Skenderi Shkalla	Bashkia Tropoje	Specialist M&E	0685403059	[Signature]
8	Kesrim Mulla	Bashkia Tropoje	Specialist M&E	0685645450	[Signature]
9	Beqir Jambri	Bashkia Tropoje	Specialist (tabelit)	0683133419	[Signature]
10	MUSTAFA VATOC	"	Specialist P&T	0682779393	[Signature]
11	Ilir Osman	"	P.S.h. bashkia	0673993509	[Signature]

MEMBER NAMA	INSTITUSI / ORGANISASI	PEKERJAAN	E-MAIL	CEL.	FIRMA
Arjola Dami	Agencia Buillimit Royal Kites	Stafpache Gedung	arjoladami@gmail.com	067 27 38945	
Oenda Ezezi	AZHR - Xites	Specialiste	oenda.ezezi@dalnot.com	065 444 6489	
Wladia Ismailij	AZHR - Xites	Specialiste	wladia.ismailij@gmail.com	0655155103	
GARY SOLALAT	BSHREK ZEWER	P. SH. IT/IT/IT	solalataz@zewer.com	068 25 35 464	
Klijine B-Peni	Dinumeran	Administratur	hadeli.shpl@diatunalia.com	06 92 07 8 548	
Ami Koka	Tropik.kz	TS/PT/VI/SC		06 8 3 15 1550	
Utum Ruanharaj	Bushia Tropi	Ing. Helanini		06 7 2 0 6 0 3 63	
Astut Margela	DRM - Markes	Specialist	Minde.kizabur@com.ar	068 23 66 385	
Mirud' Kertusli				06 5 5 8 2 5 31	
Astut Vaton	Specialiste P/Ina P/Estuic		nila_hyaji@hotmail.com	68 2 7 2 9 3 13	
Amie Hiki	Bahaja Joveringis of dani			68 5 4 9 8 4 81	
Ram Zemi	Keperes C/visle		gandyo.majpa@comi.com	68 23 16 3 10	
Muzed Nisqi	Kp. plolo			068 500 20 56	
Ayif Bolkopji	Ilip. Z GACT of Tropi		ardylajji@hotmail.com	06 8 2 2 1 4 7 4 2	
Rydy / Adan	Biznesmen		eri-fojci@hotmail.com	06 8 5 5 8 2 8 4 1	
Eron Kojelil	F M I C R A N T		kolala.101@icloud.com	00 5 4 9 7 5 3 4 9 8 1 0	

NAMA	INSTITUSI	POSISI	TEL	EMAIL	KONTAK
RAM KORTUCI	N.J.A. TRIPRA	AD.	0682215712	romekortuc@gmail.com	
Sudipa Tosuler	-	P. Arini	06853650		
Sudipa Mami	-	P. Suci Siman	0682897707		
HALILAH ANEPI	SHOGATA "DEWI BIRU"	Karyawan	03744912274 037491503700	apini-gp34@hotmail.com	
Andean Horkes	-	Karyawan	068262311		
ELVIN HOKHA	DLDP	SPD	0694028418	elvin.hachad@kelitn.org	
GANI	PROZCOMI	-	KRYEPLBK	BRO0214	
Sydilia	Punyer	Njese	-	-	
Sodri Siman	K. Plak	Budy	-	-	
Rajin Inday	Lump	Budy	0661620230	-	
Atlan Nida	K. Plak	Budy	0665292116	-	

Aneksi 5 – Foto nga Takimi

SHTOJCA 03: Planet/Programet/Projektet Specifike të Karakterit „SOFT“

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programet/Planet/Projekte Specifike
O1 - Mbrojtja e Mjedisit	O1S1 Ruajtja (konservimi) e Biodiversitetit	Mbrojtja e natyrës së egër (flora dhe fauna vendase) përmes programeve kërkimore shkencore me focus tek speciet e rrezikuara	<ul style="list-style-type: none"> Vlerësimi i burimeve gjenetike kryesisht për specie pyjore dhe identifikimin i pyjeve për ruajtjen in-situ të shumëllojshmërisë gjenetike (Studim) Vlerësimi i bimëve dhe kafshëve të rrezikuara (Studim) Monitorimi i llojeve ndërkombëtare të rrezikuara në Bashkinë e Tropojës (Studim) Studim vlerësimi nga ajri mbi objektivat shkencore dhe turistike Fushatë eksploruese për shpellat. (specifikim i zonave - mund të jetë një program ose projekt pilot) Hartëzimi dhe zhvillimi i bazës së të dhënave për habitatet natyrore Studim mbi habitatet dhe llojet e ujërave të ëmbla Plan menaxhimi për zonat e livadheve (kullotave) Plan menaxhimi për zonat e gështenjave Rregullimi i vjeljeve (korrijeve) dhe grumbullimit të bimëve si dhe mbrojtja nga mbikullotja dhe dëmtimi i ekosistemeve Sigurimi i sistemeve të nevojshme të mbrojtjes nga zjarri, i pajisjeve dhe trajnimeve të nevojshme Fuqizimi i kapaciteteve institucionale mbi përpjekjet e kombinuara midis komuniteteve dhe brigadave të mbrojtjes ndaj zjarrit Zyrtarizimi i "Tropoja - oazi i Alpeve" Organizimi i programeve të vecanta edukative për shkollat Zyrtarizim i Ditës së Lumenjve (veprimtari të pastrimit të lumenjve, eskursionet etj..)
	O1S2 Menaxhimi i Zonave të Mbrojtura dhe Rrjetit Ekologjik (Natura 2000)	Planet e menaxhimit për Zonat e Mbrojtura	Ngritja e kapaciteteve dhe fuqizimi i infrastrukturës së sistemit të mbrojtjes nga zjarri
O1S3 Ndikimi i ndryshimeve klimatike	Zbatimi i "Natura 2000"	Rehabilitimi i ish-zonave të hedhjeve	
	Masa parandaluese mjedisore për industrinë minerare		
O1S4 Nderhyrje rigjeneruese në zonat mjedisore të prekura			

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programet/Planet/Projekto Specifike
O2 - Ruajtja e vlerave kulturore	O2S2 Ruajtja dhe pasurimi i trashëgimisë shpirtërore	Festime dhe Përkujtime	<ul style="list-style-type: none"> Përkujtimi dhe festimi i 100-vjetorit të shkollës së parë shqiptare në malësinë e Gjakovës, e hapur në Gjonpepaj në 1918 (rikonstruktion ose dedikim i një shkolle ekzistuese ose të re) - të konfirmohet Përkujtimi i Konferencës së Bujanit në datën përkatëse Përkujtimi i rënies së Mic Sokollit
O3 - Zhvillimi i Turizmit	O3S1 Promovimi i Territorit	Promovimi në faqe interneti	<ul style="list-style-type: none"> Krijimi i një faqeje interneti me rrugët kryesore, tërheqjet, veprimtaritë turistike, informacion për florën dhe faunën, gastronominë dhe prodhimet tradicionale, udhërrëfyesit, hotelet dhe bujtinat, kontaktet ... (projekt) Krijimi i udhërrëfyesit zyrtar për territorin Krijimi i hartës fizike dhe broshurave që promovojnë territorin Promovimi i territorit me udhërrëfyes të specializuar si fizikisht ashtu dhe online Pjesëmarrje në panairin Biofach dhe panairë të tjerë ndërkombëtare Organizimi i një panairi për bimët mjekësore vendase në Tropojë Skyrunning, Veprimtari sportive periodike në natyrë, etj
		Reklamimi i prodhimeve autoktone në tregjet kombëtare dhe ndërkombëtare (programe)	
		Nxjtja e veprimtarive ndërkombëtare dhe ngjarjeve që synojnë promovimin e vlerave natyrore dhe të trashëgimisë së rajonit	
	O3S2 Përmirësimi i rrugëve turistike dhe arritshmërisë në vlerat natyrore dhe ato të trashëgimisë	Hartëzimi i të gjitha shtigjeve dhe rrugëve kryesore turistike (projekte)	<ul style="list-style-type: none"> Projekte për hartëzimin e shtigjeve duke përfshirë popullsinë vendase duke i pajisur me telefona inteligjentë/gps për të regjistruar lëvizjet e tyre të përditshme në zonat malore
	O3S4 Përmirësimi i shërbimeve turistike	Mbështetja e formimit profesional të operatorëve privatë (programe)	<ul style="list-style-type: none"> Program për zhvillimin e agroturizmit dhe veprimtarisë së mikëpritjes në shtëpitë e zakonshme (modeli i B&B) Program trajnimi për stafet e hotelevisë ekzistuese (kurse të gjuhës angleze, menaxhimi, organizuar edhe nga ente private)
O4 - Fuqizimi i bujqësisë dhe blegtorisë	O4S2 Mbështetja e fermave organike	Mbështetja e përdorimit të metodave të krijimit të fermave organike	<ul style="list-style-type: none"> Mbështetje për fermerët apo grupet e fermerëve që u janë kthyer vullnetarisht praktikave malore dhe metodave të bazuara në fermerat organike Programe për formimin profesional mbi praktikat dhe metodat e krijimit të fermave organike dhe përshkrimin e ligjit Nr. 9199, 26.02.2004 Studim mbi metodat bujqësore në zonë
		Implementimi i metodave të krijimit të fermave organike	<ul style="list-style-type: none"> Programe për zbatimin e praktikave dhe metodave të bazuara në krijimin e fermave organike
	O4S3 Mbështetja e prodhuesve të vegjël dhe fermave	Shtimi i llojshmërisë së prodhimit të përgjithshëm blegtoral/bujqësor	<ul style="list-style-type: none"> Shtimi i veprimtarisë bletëritëse dhe numrit të koshereve Zgjerimi i prodhimit të bimëve mjekësore në fermat lokale Lehtësim i taksave për fermerët lokalë Përmirësimi i performancës së përgjithshme të tokave bujqësore Programe për të përhapur metoda me kosto të ulët për tharjen e gështenjavë Programe për të shpërndarë serra te fermerët lokalë Shërbime këshilluese për fermerët dhe institucionet

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programe/Planet/Projekte Specifike
	O454 Promovimi i bashkëpunimit midis fermerëve dhe operatorëve të vegjël	Shtimi i bashkëpunimit midis fermerëve dhe operatorëve të vegjël	<ul style="list-style-type: none"> - Promovimi i krijimit të qendrave për përpunimin e ushqimit - Mbeshtja e bashkëpunimit horizontal dhe vertikal - Vlerësim për bashkëpunimin bujqësor në zonat rurale - Promovimi i bashkëpunimit midis operatorëve të verpimatrive lokale dhe fermerëve lokalë duke financuar direkt prodhimet bujqësore dhe blegtorinë - Ndihmë duke mbështetur grupet e prodhuesve në sektorin bujqësor - Krijimi i qendrave për mbështetjen e bujqësisë (Valbonë, Dujan - Bllatë, Luzhë) - Promovimi i programeve për certifikimin e prodhimeve bujqësore, si prodhimet biologjike, EOM, PGI dhe ato tradicionale vendase. Krijimi i një qendre për certifikimin rajonal në Bajram Curri - Financimi i programeve të trajnimit profesional - Promovimi i ndërgjegjësimit të nxënësve dhe gjeneratës së re për mjedisin natyror dhe bujqësor - Mbështetja e shoqatave të transportit kolektiv
	O456 Sigurimi i certifikimit të prodhimeve vendase	Mbështetje për themelimin e grupeve të prodhuesve Zgjerimi i veprimtarive ekonomike të fermerëve	
	O457 Promovimi i formimit profesional	Promovimi i skemave të cilësisë për prodhimet bujqësore dhe ushqimet: Krijimi i brandit të Tropojës	
	O53 Përforcimi i levizshmërisë së përbashkët	Promovimi i përgatitjes profesionale	
O5 - Përmirësimi i aksesueshmërisë në territor dhe në lidhjet e brendshme		Promovimi i ndërgjegjësimit të komunitetit	
O6 - Konsolidimi i qendrave urbane dhe rurale		Përmirësimi i transportit kolektiv ekzistues	
O7 - Përditësimi dhe krijimi i infrastrukturës bazë urbane	O653 Përbushja e nevojave për strehim dhe përmirësimi i ofertës aktuale për strehim	Përmirësimi i ofertës për strehim social	<ul style="list-style-type: none"> - Akses i përmirësuar ndaj informacionit për programet e strehimit social - Promovimi i ndihmave të strehimit për grupet "vulnerabël", si personat me aftësi të kufizuara, jetimët, të moshuarit, minoritetet etnike - Promovimi i përfshirjes në punë - Program ndërgjegjësimi për pakësimin e prodhimit të mbetjeve - Program sensibilizimi për grumbullimin e ndarë të mbeturinave - Program për të promovuar kompostimin në oborr në zonat rurale
O8 - Përmirësimi i bashkëpunimit ndërkufitar	O754 Ngritja e një sistemi funksional për grumbullimin dhe hedhjen e mbeturinave për të gjithë territorin	Nxiti dhe ndarjes së mbetjeve në origjinë	
	O851 Mbrojtja e biodiversitetit	Promovimi i kompostimit të mbetjeve organike	
		Mbrojtja e llojeve (specieve) dhe habitateve – përtej kufijve kombëtarë	<ul style="list-style-type: none"> - Themelimi dhe menaxhimi i rezervave natyrore ndërkufitare - Identifikimi i habitateve, bimëve, llojeve dhe peizazheve me vlera të larta të përbashkëta - Zhvillimi, përditësimi dhe mirëmbajtja e një baze të dhënash të përbashkët për biodiversitetin dhe shpërndarjen e habitateve dhe llojeve - Përgatitja e një liste paraprake të llojeve bimore target me potencial për t'u ruajtur - Përgatitja e një liste paraprake të llojeve shtazore target me potencial për t'u ruajtur - Organizimi i programeve verore - Programe të ndërgjegjësimit mjedisor - Shkëmbimet e të rinjve - Vendosija e bashkëpunimit me administratat e zonave të mbrojtura ndërkufitare në Kosovë dhe Mal të Zi - Përgatitja e Memorandumit të Mirëkuptimit për mbrojtjen e ZM dhe kafshëve të egra
	O852 Mbështetja e zhvillimit socioekonomik	Nismat e bashkëpunimit në nivel institucional	

Objektiva Strategjike	Programi Strategjik	Veprimi Prioritar	Programet/Planet/Projekte Specifike
		<p>Vlerësimi dhe shtimi i kapaciteteve të partnerëve të ndryshëm vendas për bashkëpunim ndërkufitar</p> <p>Zhvillimi i një modeli zonimi të harmonizuar dhe të përputhshëm në konsultim me të gjitha vendet e përfshira</p> <p>Zhvillimi i turizmit të qëndrueshëm në rajon</p> <p>Zhvillimi i aplikimeve të përbashkëta për fonde në IPA (Instrumenti për Ndhmën Para-Aderuese)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Shkëmbimi i vizitave periodike në zonat e mbrojtura ndërkufitare në Kosovë dhe Mal të Zi - Grumbullimi i burimeve të disponueshme aktualisht dhe përmirësimi i aftësive profesionale dhe ekspertizës së zotëruar nga anëtarët e stafëve të institucioneve dhe autoriteteve të ndryshme - Mundësimi i burimeve të nevojshme për zhvillimin e bashkëpunimit ndërkufitar (hapesira, personel, pajisje) - Zhvillimi i një harte të detajuar të pasurive/kadastrale - Hartëzimi i rrjetit ekzistues të vendbanimeve dhe zhvillimi i prioriteteve për bashkitë në të dy anët e kufijve shtetërorë - Hartëzimi i shtigjeve të korridoreve ekologjike lidhës prioritare ndërkufitare - Programe për bashkëpunime të ngushta të ofertuesve të shërbimeve turistike - Krijimi i etiketës 'zonë e mbrojtur ndërkufitare me vlera të jashtëzakonshme natyrore' - Qartësimi i regjimeve kufitare dhe statusit të kalimit të kufirit në male, me objektivin për të lehtësuar krijimin e shtigjeve ndërkufitare turistike për <i>hiking</i> - Promovimi dhe marketimi i prodhimeve vendase bujqësore (p.sh. ushqimet organike) dhe artizanale - Krijimi i zonave të reja të mbrojtura - Zhvillimi i planeve të menaxhimit për zonat e reja të mbrojtura - Masa për ruajtjen e biodiversitetit - Mbrojtja e trashëgimisë kulturore dhe zhvillimi i qëndrueshëm

SHTOJCA 04: Bibliografi dhe Referenca

Draft report of the Albania's Third Communication to UNFCCC. Climate Change Programme, UNDP.

Gjeografia e Shqipërisë, Botim i Akademisë së Shkencave

Jiri Dusik, Albania - General Methodology on SEA - 1st Draft, June 2012

Kuadri i Investimeve në Ballkanin Perëndimor (KIBP).

Ligj nr. 111, Viti 2012 "Për menaxhimin e integruar të burimeve ujore"

Ligj nr.115/2015 "Për ndarjen administrativo-territoriale në Republikën e Shqipërisë"

Ligj nr.9734, date 14.05.2007 "Për Turizmin"

Ligji Nr. 11/2015 "Për Aderimin e Republikës së Shqipërisë në Marrëveshjen Shumëpalëshe Ndërmjet Vendeve të Evropës Juglindore për Zbatimin e Konventes "Për Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor në Kontekst Ndërkufitar"

Ligji Nr. 12/2015 "Për disa ndryshime në ligjin nr.10440, datë 07.07.2011 "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis"

Ligji nr.73/2015 "Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin nr.107/2014 "Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit"

Ligji nr.8402 datë 10.09.1998 "Për disiplinimin e punimeve të ndërtimit"

Ligji nr.8652 datë 31.07.2000 "Për organizimin e qeverisjes vendore"

Ligji Nr.81/2017 "Për zonat e mbrojtura"

Ligji Nr.91/2013, datë 28.02.2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor"

Ligji nr.9482 "Për legalizimin , urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje, i ndryshuar"

Ligji nr.9780 "Për inspektimin e ndërtimit me aktet nënligjore"

Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Territorit

Plani Kombëtar për Menaxhimin e Mbetjeve 2010-2025

Programi IPA II

Raporti për Gjendjen e Mjedisit, 2016

Samiti i Ballkanit Perëndimor – rrjeti i korridoreve kyç rajonale të transportit

Shqipëria – Plani Kombëtar për Integrimin Evropian

Shqipëria – Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim

Strategjia e Evropës Juglindore 2020 (SEJ 2020)

Strategjia Kombëtare Ndërsektoriale për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural 2014-2020

Strategjia Kombëtare Ndërsektoriale për Menaxhimin e Mbetjeve 2010-2025

Strategjia Kombëtare Ndërsektoriale për Mjedisin 2015-2020

Strategjia Kombëtare Ndërsektoriale për Turizmin 2015-2020 (përfshirë trashëgiminë kulturore, artin dhe kulturën)

Strategjia Sektoriale Kombëtare për Energjinë 2015-2030

Strategjia Sektoriale Kombëtare për Transportin 2015-2020

Strategjia Sektoriale Kombëtare për Ujësjellësit dhe Kanalizimet 2014-2020

VKM nr. 408, datë 13.08.2015 "Për miratimin e Rregullores së Zhvillimit të Territorit"

VKM nr. 510, datë 10.06.2015 "Për miratimin e procedurave për transferimin e të drejtave dhe detyrimeve, personelit, aktiveve të trupëzuara dhe të patrupëzuara, të arkivave dhe çdo dokumentacioni tjetër zyrtar në njësitë e qeverisjes vendore të prekura nga riorganizimi administrativo-territorial"

VKM Nr. 620. datë 07.07.2015 "Për miratimin e rregullave, përgjegjësi dhe procedurave të detajuara për Vlerësimin Strategjik Mjedisor në kontekstin ndërkufitar"

VKM nr. 671, datë 29.07.2015 "Për miratimin e Rregullores së Planifikimit"

VKM Nr.219, datë 11.03.2015 "Për përcaktimin e rregullave e të procedurave për konsultimin me grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjuesën publike gjatë procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor"

VKM Nr.247, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore"

VKM Nr.507, datë 10.06.2015 "Për miratimin e listës së detajuar të planeve apo programeve me pasojë negative në mjedis, që do t'i nënshtrohen procesit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor"

VKM Nr.598, datë 01.07.2015 "Për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedisin Ndërkufitar"

VKM nr.672, datë 29.07.2015 "Për një ndryshim në VKM nr.408, datë 13.05.2015 "Për miratimin e Rregullores së Zhvillimit të Territorit"

VKM Nr.686, datë 29.07.2015 "Për miratimin e rregullave, të përgjegjësi dhe të afateve për zhvillimin e procedurës së Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore"

VKM Nr.742 datë 09.09.2015 "Për funksionimin dhe menaxhimin e regjistrit të shkarkimit e transferimit të ndotësve, miratimin e listës së veprimtarive dhe ndotësve, që janë subjekt i këtij regjistri, si dhe formularit të deklarimit të të dhënave për shkarkimet dhe transferimin e ndotësve nga operatori"

Direktivat e Bashkimit Evropian

- Direktiva 1999/31/KE Mbi landfillin e mbetjeve;
- Direktiva 1999/94/KE në lidhje me disponueshmërinë e informacionit të konsumatorit mbi ekonominë e lëndës djegëse dhe emetimet e CO₂ në lidhje me tregtimin e makinave të reja të pasagjerëve;
- Direktiva 2000/53/KE për automjetet në fund të jetës
- Direktiva 2000/60/KE për krijimin e një kuadri në fushën e politikave të ujit;
- Direktiva 2001/42/KE "Për vlerësimin e ndikimeve në mjedis të planeve dhe programeve të caktuara";
- Direktiva 2001/43/KE mbi gomat e mjeteve motorike dhe të rimorkiove të tyre si dhe montimi i tyre;
- Direktiva 2001/81/KE mbi Tavanet Kombëtare të Shkarkimit për disa ndotës atmosferikë;
- Direktiva 2002/49/KE 2 për vlerësimin dhe administrimin e zhurmave në mjedis.
- Direktiva 2002/96/KE dhe Direktiva 2012/19/EU Për mbetjet nga pajisjet elektrike dhe elektronike;
- Direktiva 2003/35/KE mbi "Tërheqjen e publikut në vendimmarrje në hartimin e planeve programeve në fushën e mjedisit dhe amendimet për pjesëmarrjen e publikut dhe aksesin në drejtësi";
- Direktiva 2003/4/KE mbi të drejtën e publikut për të pasur informacion mjedisor;

- Direktiva 2003/87/KE për krijimin e një skeme të tregtimit të njësive të lejuara të gazeve me efekt serrë brenda Komunitetit, e cila amendon Direktiven e Këshillit 96/61/KE;
- Direktiva 2004/101/KE për krijimin e një skeme të tregtimit të njësive të lejuara të gazeve me efekt serrë brenda Komunitetit, në lidhje me mekanizmat e Protokollit të Kiotos-s;
- Direktiva 2004/35/KE "Mbi përgjegjësinë mjedisore, parandalimin dhe riparimin e dëmeve mbi ambientin";
- Direktiva 2004/42/KE mbi limitimin e shkarkimeve të komponimeve organike të avullueshme për shkak të përdorimit të tretësve organikë në disa bojëra dhe llaqe të caktuara dhe produkteve për rilyerjen e automjeteve;
- Direktiva 2005/55/KE mbi përafrimin e legjislacionit të Vendeve Anëtare në lidhje me masat që do të ndërmerren kundër shkarkimeve të ndotësve të gaztë dhe lëndës së ngurtë pezull nga motorët me ndezje me kompresion dhe motorët me ndezje pozitive që djegin gaz natyral apo të lëngshëm për përdorim në automjete.
- Direktiva 2006/118/KE për mbrojtjen e ujërave nëntokësore nga ndotja dhe degradimi;
- Direktiva 2006/21/KE Për menaxhimin e mbetjeve nga industria nxjerrëse;
- Direktiva 2006/66/KE Për bateritë dhe akumulatorët, mbetjet nga bateritë dhe akumulatorët;
- Direktiva 2006/7/KE për menaxhimin e cilësisë së ujërave të larjes;
- Direktiva 2007/60/KE për vlerësimin dhe menaxhimin e rreziqeve nga përmytjet.
- Direktiva 2008/101/KE e cila amendon Direktivën 2003/87/KE në mënyrë që të përfshijë aktivitetet e aviacionit në skemën e tregtisë së njësive të lejuara të gazeve me efekt serrë brenda Komunitetit;
- Direktiva 2008/50/KE mbi cilësinë e ajrit të ambientit dhe për një ajër më të pastër për Evropën;
- Direktiva 2008/98/KE mbi mbetjet;
- Direktiva 2009/147/KE Për ruajtjen e shpendëve të egër;
- Direktiva 2009/29/KE e cila amendon Direktivën 2003/87/KE në mënyrë që të përmirësojë dhe zgjerojë skemën tregtare të kompensimit të njësive të lejuara të emisioneve të gazeve me efekt serrë të Komunitetit;
- Direktiva 2009/40/KE mbi kontrollet e përshtatshmërisë rrugore për mjetet motorike dhe rimorkiot e tyre.
- Direktiva 2009/90/KE që parashtron specifikimet teknike për analizat kimike dhe monitorimin e statusit të ujit;
- Direktiva 2011/65/BE Për kufizimin e përdorimit të substancave të rrezikshme në pajisjet elektrike dhe elektronike.
- Direktiva 2013/39/BE përsa i përket substancave prioritare në fushën e politikave të ujit;
- Direktiva 70/157/EKE mbi përafrimin e legjislacionit të shteteve anëtare në lidhje me nivelin e lejueshëm të zhurmës dhe të shkarkimeve nga mjetet motorike;
- Direktiva 83/129/KE lidhur me importin në shtetet anëtare të lëkurës së disa llojeve të vegjëlsh të fokave dhe produkteve të derivuara prej tyre;
- Direktiva 86/278/EKE Për mbrojtjen e mjedisit dhe veçanërisht të tokës, kur llumrat e ujërave të ndotura përdoren në bujqësi;
- Direktiva 91/271/EKE për trajtimin e ujërave të ndotur urbane;
- Direktiva 91/676/KE për mbrojtjen e ujërave nga ndotja e shkaktuar nga nitratet e përdorura në bujqësi;
- Direktiva 92/43/KE Për ruajtjen e habitateve natyrore, florën dhe faunën e egër;
- Direktiva 94/62/KE Për Ambalazhet dhe Mbetjet nga Ambalazhet;
- Direktiva 97/24/KE mbi disa komponentë dhe karakteristika të mjeteve motorike me dy ose tri rrota;
- Direktiva 97/68/KE mbi përafrimin e legjislacionit të Vendeve Anëtare në lidhje me masat që do të ndërmerren kundër shkarkimit të ndotësve të gaztë dhe lëndës së ngurtë pezull nga motorët me djegie të brendshme që instalohen në makineritë e lëvizshme jo rrugore;
- Direktiva 98/83/KE për cilësinë e ujit të pijshëm;

- Direktiva e Këshillit 85/337/KE "Mbi vlerësimin e efekteve të projekteve publike dhe private mbi mjedisin";
- Vendimi i Këshillit 2002/358/KE në lidhje me miratimin, në emër të Komunitetit Evropian, të Protokollit të Kiotos të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike dhe përmbushjen e përbashkët të angazhimeve në përputhje me to;
- Vendimi i Komisionit Nr. 2010/2/BE i cili përcakton një listë të sektorëve dhe nënsektorëve të cilët mendohet të jenë të ekspozuar ndaj një risku të konsiderueshëm të rrjedhjes së karbonit;

Konventat:

- Konventa CITES (1975): Konventa mbi Tregtinë Ndërkombëtare të Specieve të Rrezikuara të Florës dhe Faunës së Egër
- Konventa e Aarhusit (Konventa mbi Të Drejtën për Informacion, Pjesëmarrjen e Publikut në Vendim-marrje dhe Të Drejtën për t'ju drejtuar Gjykatës për Çështjet Mjedisore) (1998)
- Konventa e Bernës (1976): Ruajtja e Faunës së Egër dhe Mjedisit Natyror Evropian
- Konventa e Biodiversitetit (Diversiteti Biologjik) (1992)
- Konventa e Bonit (1979); Konventa për Mbrojtjen e Specieve Shteguese të Kafshëve të Egra
- Konventa e Espoos (1991): Konventa për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis në Kontekst Ndërkufitar së bashku me Amendimet dhe Protokollet
- Konventa e Ramsarit për Ligatinat (1971)
- Konventa Kuadër e Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike (UNFCCC)
- Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore
- Konventa e UNESCO-s për Ruajtjen e Trashëgimisë Kulturore Jomateriale (2003)

Shtojca 5: Licenca e Konsulentit të VSM

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
Ministria e Zhvillimit Ekonomik,
Tregëtisë dhe Sipërmarrjes

LICENCË

LN 9093-02-2015 NUIS/NIPT: L424030140

Subjekti: Andrian Vaso

Adresa: Tirane, TIRANE, Tirane, TIRANE, Njesia Bashkiake nr.10, Rruga Mine

Peza, Pallati 87/3, Kati 7

Kodi: III 2. A (1+2) Kod tjetër:

Data e lëshimit: 03/02/2015 Afati i vlefshmërisë: Pa afat

Emërtimi përshkrues i veprimtarisë
Veprimtarinë e ekspertizës lidhur me ndikimin në mjedis (1. Auditim mjedisor. 2. Ndikim në mjedis)

Kufizime specifike
Licenca ushtrohet sipas kufizimeve në legjislacionin në fuqi

Detyrime specifike
Licenca ushtrohet sipas detyrimeve në legjislacionin në fuqi

Kategoria
Shërbime ekspertize dhe/ose profesionale lidhur me ndikimin në mjedis

Nënkategoria
Veprimtarinë e ekspertizës lidhur me ndikimin në mjedis

Veprimtari specifike
1. Ndikim në mjedis
2. Auditim mjedisor

Specialiteti

Vendi i kryerjes së veprimtarisë
Në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë

Dotëzuar për Raportin e VSM të PP V Bashkia Tropoje

Nënshtkrimi i sportelit: *Floro Gule*